

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญา

ธันวาคม 2558

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุคดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ธันวาคม 2558

หนึ่งฤทัย ชัยดารา. (2558). การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด.

(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์,

รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ, อาจารย์ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยมีการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศโดยการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ ทำให้ได้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE หลังจากนั้นประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบ SUKDEE โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำการศึกษานำร่อง กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลสอง โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำนวน 22 คน เป็นเวลา 2 วัน

ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพ ของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุข ดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบ The One group pretest – posttest design กับผู้ปกครอง โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 18 คน เป็นเวลา 7 สัปดาห์ และ ติดตามผลหลังการทดลอง 1 เดือน

ระยะที่ 3 ขยายผลรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยอบรมการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE แก่ครูปฐมวัยที่สอนเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน จาก 5 โรงเรียน เป็นเวลา 3 วัน โดยให้ครูปฐมวัยที่ได้รับการอบรม ทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เป็นเวลา 1 เดือน

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1.ขั้นกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหา (S : Stimulus) 2. ขั้นสร้างความเข้าใจ(U : Understanding) 3.ขั้นสร้างองค์ความรู้ (K : Knowledge) 4. ขั้นถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ (D : Doing) 5.ขั้นยอมรับความสามารถของ

ตนเอง(E : Self Efficacy) และ 6.ชั้นเสริมพลังอำนาจ(E : Empowerment)

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ พบว่า

2.1 หลังการทดลอง ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่า ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี อยู่ใน ระดับมาก

2.3 ครูปฐมวัยที่ทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี เห็นว่า รูปแบบมี ความเหมาะสมในระดับมาก

THE DEVELOPMENT OF PARENT EDUCATION SUKDEE MODEL TO
PROMOTE APPROPRIATE CHILD REARING KNOWLEDGE TOWARD
SEXUALITY

AN ABSTRACT
BY
NOUENGRUETHAI CHAIDARA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctorate of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

December 2015

Nouengruthai Chaidara. (2015). *The Development of Parent Education SUKDEE Model to Promote Appropriate Child Rearing Knowledge Toward Sexuality*. Dissertation, Ed.D. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Dr. Supaporn Thanachanan,
Assoc.Prof. Chusri Wongrattana, Dr. Suchinda Kajonrunsilp.

The purposes of this study were to create the instructional model and to study the effectiveness of the Parent Education SUKDEE Model to promote appropriate child rearing knowledge toward sexuality. The Implementation of the research process follows three phases.

Phase 1 Creating the Parent Education SUKDEE Model to Promote Appropriate Child Rearing Knowledge Toward Sexuality by synthesizing ideas from research papers and theories. Then, the model was assessed by 5 experts. The pilot study was conducted with 22 parents at Anuban Wiangchai School Dist Office of Education in Chiangrai Area 1 for 2 days .

Phase 2 Investigating of the effectiveness of the model. A One Group Pretest – Posttest Design was used with 18 parents for 7 weeks at Tonkaew Padungpittayalai School ,Chiangmai Provincial Administrative Organization and follow-up after treatment for 1 month.

Phase 3 Extending the development of Parent Education SUKDEE Model to Promote Appropriate Child Rearing Knowledge Toward Sexuality with 10 early childhood teachers from five schools in Chiangmai Provincial Administration Organization for 3 days. Those teachers implemented the model with parents for 1 month.

The findings of the this study were as follows

1. Parent Education SUKDEE Model consisted of 6 step : 1. Stimulus Step The importance of the problem (S : Stimulus) 2. Create understanding step (U : Understanding) 3. Constructing knowledge step (K : Knowledge) 4. Apply knowledge to practice step (D : Doing) 5. The ability for self step (E : Self Efficacy) and 6. The Empowerment step (E : Empowerment).

2. The findings of the investigation of The Development of Parent Education

SUKDEE Model to Promote Appropriate Child Rearing Knowledge Toward Sexuality included;

2.1 After the experiment parents have a better understanding of parenting their children in the correct gender significantly higher than those before the experiment at the .01 level.

2.2 Parents showed high satisfaction in using Parent Education SUKDEE Model to Promote Appropriate Child Rearing Knowledge Toward Sexuality.

2.3 Early childhood education teachers who implemented the model reported that the Parent Education SUKDEE Model was very appropriate

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE

เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ของ

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อินจันทร์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์)

.....ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนและ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง เป็นอย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ และ รศ.ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงษ์ ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ด้วยความรักและปรารถนาให้ลูกศิษย์เป็นนักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยอย่างสมเกียรติ สมศักดิ์ศรี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วรนาท รักสกุลไทย รศ.ดร.เกตุมณี มากมี อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย อาจารย์.ดร. ชไมมณ ศรีสุรักษ์ ผศ.เยี่ยมลักษณ์ อุดการ อาจารย์รุ่งรวี วัฒนศิริ . อาจารย์วรกมล สุตะวงศ์ และ อาจารย์จิราวรรณ ศรีนิล ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการและการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1, โรงเรียนบ้านต้นแก้วผดุงพิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนในเขตสังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตปริญญาเอกสา ขาการศึกษาปฐมวัย รุ่นที่ 6 และน้อง ๆ นิสิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ทั้งที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ทำให้การศึกษาและวิจัยลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อทรงเดช ชัยดารา คุณแม่สายเงิน ชัยดารา และ ขอขอบคุณ คุณดิษฐ์ ศาสตราวุธวิทยา คุณนนยูรี ชัยดารา และ ด .ช. ขวัญโชค ชัยดารา รวมทั้ง สมาชิกในครอบครัวชัยดารา เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจ คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ระยะเวลาที่ใช้ในวิจัย.....	8
ตัวแปรที่จะศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง.....	17
ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	17
ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	18
จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	21
รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	23
แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย....	42
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.....	42
ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู.....	46
รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	48
หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.....	53
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศในเด็ก.....	57
บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	65
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ.....	67
ความหมายของพฤติกรรมกำเริบเบี่ยงเบนทางเพศ.....	67
สาเหตุของพฤติกรรมกำเริบเบี่ยงเบนทางเพศหรือเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ.....	68
แนวทางในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมกำเริบเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจาก การอบรมเลี้ยงดู.....	72
สถาบันสังคมที่มีอิทธิพลต่อเรื่องเพศ	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ.....	82
ทฤษฎี และแนวคิดที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบ การให้ความรู้.....	83
ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์.....	83
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์.....	86
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูรา.....	88
ทฤษฎีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์	96
ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์	98
แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทย.....	105
แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	108
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในตนเอง	112
แนวคิด ทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ	116
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	124
การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	124
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	126
ระยะเวลาดำเนินการ.....	128
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	154

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	158
ระยะที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	158
ระยะที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง แบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	161
ระยะที่ 3 ผลการขยายผลรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	173
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	180
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	180
ความสำคัญของการวิจัย.....	180
ขอบเขตการวิจัย.....	180
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	181
ตัวแปรที่ศึกษา.....	182
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	182
วิธีดำเนินการวิจัย.....	182
สรุปผลการวิจัย.....	183
อภิปรายผล.....	185
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	195
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	196
บรรณานุกรม.....	198
ภาคผนวก.....	211
ภาคผนวก ก.....	212
ภาคผนวก ข.....	341
ภาคผนวก ค.....	358
ภาคผนวก ง.....	375

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	
ประวัติผู้วิจัย.....	

หน้า
385

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ขั้นตอน วิธีการ เป้าหมายและเครื่องมือการวิจัยและการพัฒนารูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี(SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	129
2 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	159
3 ระดับความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	161
4 ระดับความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองกับรูปแบบ การให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEEตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	162
5 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านความยากง่ายของแบบวัดความรู้ ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	165
6 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านอำนาจการแจกแจงของ แบบวัดความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	167
7 ผลการศึกษานำร่อง การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	169
8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบSUKDEE.....	171
9 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ SUKDEE.....	172
10 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย.....	174
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ SUKDEE ในระยะขยายผล.....	176
12 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบ SUKDEE..	177

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	13
2 ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา.....	14
3 Pre-Operational Stag : 2-6 Structure.....	87
4 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความหวังผลที่จะเกิดขึ้น.....	95
5 ภาพสามเหลี่ยมพีระมิด แสดงความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์.....	99
6 ระยะเวลาดำเนินการ.....	128
7 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน กับรูปแบบ SUKDEE.....	142
8 แผนการทดลองแบบ The Onegroup pretest – posttest design.....	152
9 ตัวแปรที่ศึกษา กับระยะเวลาการทดลอง.....	153

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบัน สังคมไทยเผชิญวิกฤติความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์ และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุข และสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อย ร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้มีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย ที่มีความเชื่อเพื่อเชื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลเริ่มหมดไป พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบต่างคนต่างอยู่สัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบาง จนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นทั้งในสังคมชุมชนเมืองใหญ่ รวมถึงขยายวงกว้างลงไปสู่สังคมชนบทมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับจะมีข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่มีการแสดงออกไม่เหมาะสมและมีการแสดงออกทางเพศที่ผิดแปลกจากธรรมชาติมากยิ่งขึ้นหรือเรียกว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ โดยเฉพาะ พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แสดงออกถึงเพศตรงข้ามกับเพศสภาพของตนเอง หรือเรียกกันว่า พฤติกรรมผิดเพศ ชายแต่งหญิง หญิงแต่งชาย เกย์ ติ๊ด ทอม ติ๊ด

สำหรับสังคมไทย แม้ว่าจะไม่ได้มีการต่อต้านผู้ที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนทางเพศอย่างรุนแรง แต่สังคมไทยยังมองว่าการรักเพศเดียวกันเป็นความผิดปกติ เป็นความเบี่ยงเบน โดยพบว่า จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับผู้รักเพศเดียวกันในประเทศไทยอยู่บนพื้นฐาน ทางความคิด 4 ประการ 1. การรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งเลวร้าย เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข 2. การรักเพศเดียวกันถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ผิดปกติ 3. การรักเพศเดียวกันเป็นบทบาทที่เกิดจากความบกพร่องของสมาชิกในครอบครัว 4. การเป็นผู้รักเพศเดียวกันมาจากความบกพร่องของคนในครอบครัว

เมื่อย้อนไปในอดีตจะพบว่า ลักษณะวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อนค่อนข้างเรียบง่าย ไม่มีการแข่งขันกันเพื่อเอาตัวรอด แต่จะมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และมีลักษณะเชื่อเพื่อเชื่อแผ่กันมาก ทำให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง ปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไม่มีความรุนแรงอย่างในสังคมปัจจุบัน แต่เมื่อมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่างๆ มากขึ้น เนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีทางชาติตะวันตกเข้ามา ประกอบกับการพัฒนาประเทศเพื่อการเตรียมรับ

ต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลโดยตรงต่อสถาบันครอบครัว และโครงสร้างของครอบครัวจะเปลี่ยนไป จากเดิมที่เป็นครอบครัวขยาย ก็จะเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ซึ่งสมาชิกของครอบครัวมีจำนวนน้อย จะประกอบไปด้วย พ่อแม่ และลูก โดยจำนวนบุตรจะน้อยกว่าครอบครัวแบบขยาย บทบาทของพ่อแม่จะเปลี่ยนไป จากเดิมที่ผู้เป็นพ่อจะเป็นผู้รับผิดชอบในการทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้เป็นภรรยาจะอยู่เลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน เปลี่ยนเป็นทั้งพ่อและแม่ ต่างก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ทำให้บทบาทของแม่จากเดิมก็เปลี่ยนไปด้วย มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูน้อย และส่วนใหญ่ในปัจจุบัน แม่จะจ้างคนอื่นมาเลี้ยงดูลูกแทน เมื่อต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือพ่อแม่อาจส่งลูกเข้าสถานรับเลี้ยงเด็ก ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็ก การขัดเกลาทางด้านจิตใจและพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้การดูแล ซึ่งไม่ใช่บุคคลที่เป็นพ่อแม่ หรือสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น ปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก จึงทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งปัญหาทางด้านพฤติกรรมสุ่มเสี่ยง ปัญหาด้านเพศ หรือปัญหาเสกติดต่างๆ ก็มีมากขึ้น ดังนั้น การมองแบบย้อนกลับคือ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ด้วยการอบรมเลี้ยงดูและสร้างรากฐานของชีวิตตั้งแต่แรกเริ่ม ให้ความสำคัญเข้มแข็ง คือการอบรมเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะพัฒนาการที่ดีของเด็กเริ่มต้นจากครอบครัว เด็กจะเติบโตมีคุณภาพ และมีบุคลิกเช่นไร จะเป็นคนดีหรือไม่ดี ส่วนหนึ่งย่อมมาจากสภาพของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสำคัญ (นิติธร ปิลวาสน์.2554: ออนไลน์)

อีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญคือสภาพแวดล้อมที่เด็กถูกเลี้ยงดูและเติบโตขึ้น ซึ่งมีผลต่อสภาพจิตใจ และพฤติกรรมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงในบ้าน ปัญหาครอบครัว การกดดันจากสังคม พฤติกรรมเลียนแบบ เหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง ฯลฯ ต่างเป็นปัจจัยที่มีส่วนกำหนดรสนิยมทางเพศได้ทั้งสิ้น (รุ่งกานต์ รุจิรวงศ์.2556: ออนไลน์)

แพทย์หญิงสุพร อภินันท์เวช จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาอนามัยและครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า การที่เด็กเติบโตขึ้น หรือถูกเลี้ยงดูมาไม่ตรงกับเพศของตนเอง ทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติดหรือแสดงออกในสิ่งที่ตรงข้ามกับเพศ ตัวเอง ซึ่งภาษาอังกฤษในทางจิตวิทยานั้นใช้ว่า Gender Identity Disorder ซึ่งหมายความว่ามีความมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกตินั่นเอง

ในทางจิตเวชให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพราะการเลี้ยงดูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกทางเพศของเด็ก ซึ่งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมกับเพศ ของเด็กก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น เด็กผู้ชายที่มีรูปร่างหน้าตาน่ารักก็มักจะถูกลี้นดูแบบนุ่มนวล หรือมีคนในครอบครัวคอยโอ้อวดตลอดเวลา ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะถูกทำให้มีบุคลิกคล้ายผู้หญิงได้ง่ายหรือครอบครัวที่มีปัญหาอยากได้ลูกผู้หญิงแต่กลับได้ลูกผู้ชาย ก็อาจจะเลี้ยงลูกผู้ชายให้มีลักษณะของเด็กผู้หญิงเป็นต้น

ครอบครัวนั้นควรต้องเอาใจใส่เด็กให้มากตั้งแต่วัย 3-6 ขวบ เพราะเป็นวัยที่สำคัญ เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในช่วงนี้ ดังนั้นกลุ่มไหนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะต้องหันมาเลี้ยงดูลูกให้ดี ที่สำคัญต้องเลี้ยงให้เหมาะสมกับเพศของเขา เช่น ถ้าเป็นเด็กผู้ชายก็ต้องเลี้ยงให้เขา มีการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศชาย ถ้าเด็กผู้ชายชอบเล่นตุ๊กตาก็ต้องพยายามปรับพฤติกรรมไม่ให้เล่นของเล่นของผู้หญิงหรือตุ๊กตา ให้คุณพ่อคุณแม่ทำใจแข็งไม่ซื้อให้ หรือเด็กผู้หญิงที่มีพี่น้องทั้งหมดเป็นเด็กผู้ชายก็มักจะเล่นแบบเด็กผู้ชาย มีแนวโน้มที่จะออกห้าว ๆ ก็ต้องป้องกันด้วยการเลี้ยงให้แตกต่างจากพี่ชายด้วยการหากิจกรรมที่เป็น ผู้หญิงให้เขาทำ เป็นต้น (สุพร อภินันทเวช.2552: ออนไลน์)

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ได้แก่

ด้านครอบครัว การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ มีพ่อแม่หลายท่านที่คาดหวังว่าอยากได้ลูกชายเมื่อลูกคลอดออกมากลับเป็นลูกสาว ทำให้พ่อแม่เสียใจ และใช้วิธีการเลี้ยงเป็นแบบลูกชาย ทำให้ลูกติดพฤติกรรมแบบผู้ชายไป ความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป บางครอบครัวแม่อยู่บ้านทำหน้าที่เลี้ยงลูกชายอย่างเดียว ส่วนพ่อก็มีหน้าที่ทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้แม่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง การที่แม่ใกล้ชิดกับลูกชายมาก ๆ มีโอกาสที่ลูกจะซึมซับความเป็นหญิงมากเกินไป เพราะการเลี้ยงดูและกิจกรรมที่แม่กระทำส่วนใหญ่จะเป็นแบบผู้หญิง ความรู้สึกฝังใจ การขาดพ่อหรือแม่ มีเด็กผู้หญิงหลายคนที่ขาดพ่อตั้งแต่ยังเล็ก แม่ก็ปลูกฝังความคิดเรื่องพ่อและเพศชายในทางที่ ไม่ค่อยดีนัก ความที่เป็นเด็กไม่สามารถแยกแยะได้ เด็กจะฝังใจและเกลียดเพศตรงข้ามโดยไม่รู้ตัวโอกาสที่จะเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกันจึงมีค่อนข้างสูง

ด้านสังคมสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู การสร้างบรรยากาศของการเลี้ยงดู การเลี้ยงดูนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผลของการเลี้ยงดูผิดวิธีทางจิตวิทยาทำให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความวิปริตแปรปรวนในด้านบุคลิกภาพนานาประการ และสังคมรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รักร่วมเพศชายมักจะเกิดจากการเลี้ยงดูของแม่เป็นสำคัญ แม่ประคบประหงมลูกมากเกินไป ห่วงลูกจนเกินเหตุ ชักจูงให้เอนเอียงมาทางผู้หญิง ลดความเป็นผู้ชายของลูกลง ผูกมิตรกับลูกเพื่อต่อต้านพ่อเมื่อมีเรื่องไม่พอใจกับพ่อ ทำให้ลูกนิยมชมชอบแม่แต่ฝ่ายเดียว จนกลายเป็นผู้หญิงตามแม่ไป ยิ่งถ้าพ่อเห็นทางไม่ค่อยได้พบลูกและอยู่กับลูก การถ่ายทอดแบบอย่างก็หมดโอกาสจะทำได้ สำหรับรักร่วมเพศในหญิงก็ทำนองเดียวกัน แม่เป็นต้นต่ออีกเช่นเคย เช่น รักลูกชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งดีซึ่งเด่นกับลูกหญิงต่อหน้าพ่อทำให้ลดความเป็นผู้หญิงของลูกลง เพราะลูกเห็นแม่นิยมลูกชาย ตนจึงพยายามเป็นผู้ชายบ้าง สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ ตรงข้ามกับเพศตัวเอง เช่นเด็กผู้ชายที่เด่นเก่ง หรือชอบวาดตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ (พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ . 2551: 3 - 4)

เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ แสดงออกเป็นพฤติกรรมตรงข้ามกับเพศตัวเอง อาจเกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมหรือผิดเพศ เช่น เด็กผู้ชายที่ห่างเหินจากพ่อ ใกล้ชิดแม่หรือส่งเสริมให้มีกิจกรรมหรือพฤติกรรมเพศหญิงมากเกินไป อาจทำให้เด็กผู้ชายมีพฤติกรรมผิดเพศได้ ถ้าไม่ได้แก้ไขเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การแสดงออกจะมากขึ้นทั้งกิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกายและกิจกรรมต่าง ๆ บางคนอาจรังเกียจอวัยวะเพศตนเอง จนอยากกำจัดอวัยวะเพศทิ้งไป หรือผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งการแก้ไขให้วัยรุ่นที่มีเอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติกลับมาเป็นปกตินั้นทำได้ยาก วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาเอกลักษณ์ทางเพศ คือ การป้องกัน โดยคนในครอบครัว ต้องเลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับเพศของเขา โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศเด็กอายุ 6 - 12 ปี ควรให้ใกล้ชิดเด็กเพศเดียวกันเอง และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ จนถึงวัยรุ่น ส่วนในกรณีที่มีโรคทางร่างกายที่เป็นสาเหตุ การรักษาโรคนั้นตั้งแต่เล็ก ๆ จะเป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่ง ถ้าป้องกันโดยการเลี้ยงดูเด็กให้มีพฤติกรรมที่ตรงกับเพศแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ ก็ควรยอมรับในสิ่งที่เป็นอย่างนี้ และควรปรึกษาจิตแพทย์เป็นระยะ ๆ ปรับตัวเข้าหากัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกเหนือจากการป้องกันแล้ว บุคคลในครอบครัว ควรมีส่วนช่วยด้วย และที่ไม่ควรมองข้ามความสำคัญ คือการมาพบกับจิตแพทย์ เพื่อปรับแนวความคิดด้วย สำหรับคนที่เอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติแล้วรู้สึกอึดอัด ปรับตัวไม่ได้ มีปัญหาในครอบครัว การมาพบจิตแพทย์เพื่อปรับความคิด ความรู้สึกและการดำเนินชีวิต จะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ (พนม เกตุมาน.2543: ออนไลน์)

พฤติกรรมทางเพศเป็นผลจากการที่บุคคลนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา การเลียนแบบอย่างการกระทำต่อกันหรือการปฏิบัติตนระหว่างบิดากับมารดา การที่บุคคลได้รับความรู้เรื่องเพศจากครอบครัวในลักษณะใดก็จะมีค่านิยมในลักษณะนั้นและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศ แต่หากว่าวัยรุ่นได้อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มั่นคง มีสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว จะเป็นภูมิคุ้มกันให้วัยรุ่นได้อาศัยอยู่อย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว ซึ่งเป็นพลัสพิเศษที่ช่วยให้ปัญหาครอบครัวลดน้อยลง (อวาทิพย์ แว. 2549 : 1)

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการหล่อหลอมและขัดเกลาในเรื่องของการรับรู้ทางเพศ บทบาททางเพศ และลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละเพศ โดยพ่อแม่จะต้องมีวิธีการเลี้ยงดูให้เหมาะสมกับเพศของตนเอง เช่นการแต่งกาย การใช้ภาษาท่าทาง รวมทั้งการปลูกฝังลูกเกี่ยวกับการมีจริยธรรม มีจิตสำนึก มีหน้าที่ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นเพศที่เหมาะสม ขณะเดียวกันพ่อแม่ควรมีความรู้และทักษะในการพูดคุยเรื่องเพศและปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม พ่อแม่น่าจะเป็นด่านแรก เพราะว่าเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ จะซึมซับได้ดี ต้องปลูกฝังตั้งแต่อายุน้อย แต่ถ้า 15 -16 ปี ก็คงไม่ได้ผลเท่าไร ถ้า

ทำในเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ ก็จะได้ผลดี มีอุปนิสัยใจคอที่ดี ก็เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า จิตที่ฝึกแล้วย่อมนำความสุขมาให้ ก็เลยต้องฝึกตั้งแต่อายุยังน้อย(วารุณี พองแก้ว .2548 : 2)

บิดามารดาที่มีความเชื่อในบทบาททางเพศที่แตกต่างกันระหว่างหญิงและชายและมีการเลี้ยงดูบุตรชายและหญิงแตกต่างส่งผลต่อเจตคติ บทบาททางเพศและพฤติกรรมทางเพศของบุตร (จิรัฐติภัทร์ บุญเริ่ม 2548 : 3; อ้างอิงจาก Herlock .1984) ส่วนครอบครัวที่มีบิดามารดาไม่แบ่งแยกบทบาทของเพศชายและหญิง เด็กก็จะเรียนรู้บทบาทเกี่ยวกับเพศของตนจากการเอาแบบอย่างและสังเกตจดจำพฤติกรรมของบิดามารดาและทำให้เด็กสร้างบุคลิกภาพของตนเองจากการรับรู้ (จิรัฐติภัทร์ บุญเริ่ม 2548 : 3; อ้างอิงจาก รัญญะ บุญผะ 2531.)

นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูต่างๆและสัมพันธภาพของครอบครัว การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน ตลอดจนสภาวะสังคมที่กำหนดเงื่อนไขพฤติกรรมของคน (เพ็ญศิริ สิมารักษ์ 2531 : 3) ก็ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศด้วยเช่นกัน

รัญญะ ดวงแก้ว (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศชาย ได้ร้อยละ 30.00 และความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศหญิง ได้ร้อยละ 17.5

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน ได้บ่งชี้อย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีผลต่อจิตสังคมของเด็กตามระยะของพัฒนาการว่าในระยะปฐมวัยเด็กต้องการสร้างความรู้สึกไว้วางใจหากผู้ปกครองให้โอกาสเด็กให้เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจในตน และความเป็นมิตรด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 5 ; อ้างอิงจาก Steinberg ; & Meyer. 1995 : 193-194) ผู้ปกครองนอกจากดูแลร่างกายให้เจริญเติบโตแล้ว ยังเป็นผู้สร้างความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้กับเด็ก และสังคม ผู้ปกครองที่ดีเท่านี้จึงมีโอกาสร่วมสร้างเด็กที่ดีให้กับสังคมได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 5) สรุปได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นช่วยผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิตในครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ สิ่งที่ผู้ปกครองควรรับรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็ก

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเชิงทดลองให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้ปกครองสามารถเลี้ยงดูให้ถูกเพศและถ้าหากลูกผิดเพศก็ให้อยอมรับและเลี้ยงดูให้ถูกต้องตามเพศของเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อเพศของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นทรัพยากร ที่มีคุณค่าของสังคมโดยนำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) ทฤษฎี Psychosexual developmental stage ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของเพียเจต์ ทฤษฎีแรงจูงใจไผ่สัมฤทธิ์ของ แม็คเคลแลนด์ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ รวมถึงศึกษาแนวคิดและหลักของการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง มาบูรณาการเป็นพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนคือ

1. S - Stimulus การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหา
2. U - Understanding การสร้างความเข้าใจ
3. K - Knowledge การสร้างองค์ความรู้
4. D - Doing การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ
5. E - Self Efficacy การยอมรับความสามารถของตนเอง
6. E - Empowerment การเสริมพลังอำนาจ

เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
3. เพื่อขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ใกล้ชิดกับเด็กสามารถนำมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเพศของเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดๆ อันเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู และปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมาภายหลัง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
2. ครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย ครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอนชั้นอนุบาลหนึ่งสอง ครูผู้สอนชั้นอนุบาลสอง ในภาคเรียนที่ 1 / 2557 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึ กษาประถมศึกษาเชียงใหม่ และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 เป็นระยะที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกศึกษานำร่องเพื่อนำมาศึกษาก่อนการสร้างรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE คือการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยา อาจารย์ในสาขาการศึกษาปฐมวัย กลุ่มพ่อแม่ที่ลูกมีพฤติกรรมเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ รวมถึงผู้ที่มีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคม จำนวน 10 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 2 เป็นระยะที่ใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยทำการเลือกผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับอนุบาลสองแบบเจาะจง จำนวน 18 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 3 เป็นระยะขยายผลการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ได้แก่ครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลสอง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน เลือกโดยพิจารณาจากครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการสอนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1. ระยะเวลาในการสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ถึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

2. ระยะเวลาในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้ระยะเวลาในการฝึก อบรม 7 สัปดาห์ และติดตามผลเมื่อการฝึกอบรมผ่านไป แล้ว 1 เดือน นำผลการศึกษามาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์และแล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อพร้อมสำหรับการนำไปใช้ขยายผล

3. ระยะเวลาในการขยายผลการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้ระยะเวลาในการขยายผล 3 วัน และติดตามผลเมื่อการฝึกอบรมผ่านไปแล้ว 1 เดือน

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ซึ่งหมายถึงรูปแบบที่ให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่

2.1 ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี

SUKDEE

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้ถูกเพศแบบSUKDEE หมายถึงกระบวนการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแบบ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตามเพศของลูกประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันกำลังประสบปัญหานี้เป็นอย่างมาก และปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ไม่ตรงตามเพศของลูก ที่ก่อให้เกิดความสับสนทางเพศของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสาเหตุแห่งปัญหานี้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

1.2 การสร้างความเข้าใจ(U = Understanding)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศว่า อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครองอยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

1.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับเพศของเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศ และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ของบิดามารดา บรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู โดยเน้นที่การให้ความรัก (LOVE) และการเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็ก (LEARN)

1.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

เป็นขั้นตอนทดลองให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยการสมมุติสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดของเด็กวัย 3 – 6 ขวบหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้ปกครองเลี้ยงลูกอย่างผิดเพศได้ แล้วให้ผู้ปกครองแสดงบทบาทสมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอบรม

1.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

เป็นขั้นตอนกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครองคิดตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของ

ตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูก เพศ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการที่ช่วยเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในด้านความเชื่อ ความคิด และการกระทำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการให้การยอมรับสนับสนุน ส่งเสริมทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมั่นคง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2. พฤติกรรมผิดเพศ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงตามเพศของตนเองไม่สอดคล้องกับเพศของตนเอง การเบี่ยงเบนในพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ รักร่วมเพศ (Homosexuality) ลักเพศ (Transvestism) ปฏิเสธเพศ มีความต้องการเปลี่ยนเพศ (Transsexualism) อันเป็นต้นเหตุทำให้การดำเนินชีวิตที่พึงปรารถนาและที่คาดหวังไว้ต้องชะงักงัน และสังคมเห็นว่าไม่เหมาะสมไม่ควรพบได้ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ตลอดจนถึงผู้สูงอายุ โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูที่ผิดในเรื่องเพศ การ คาดหวังในตัวของผู้ดูแล ค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูลูกในสังคมไทย และสัมพันธ์ภาพ – ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ฯลฯ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถสังเกตได้โดยพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กและสามารถป้องกันแก้ไขได้

3. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย รูปแบบวิธีการเลี้ยงดูเด็กตามบริบทสังคมไทย รวมถึงการให้ความรู้ในเรื่อง พัฒนาการ ทางเพศของ เด็กปฐมวัย เพราะพ่อแม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางเพศของเด็กให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการทางเพศที่ตรงกับเพศกำเนิดของตน

4. ความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ หมายถึง ความสามารถของผู้ปกครอง ในการบอก หรือแสดงวิธีการ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้ถูกต้องตามเพศกำเนิดของเด็ก วัดโดยแบบวัด ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

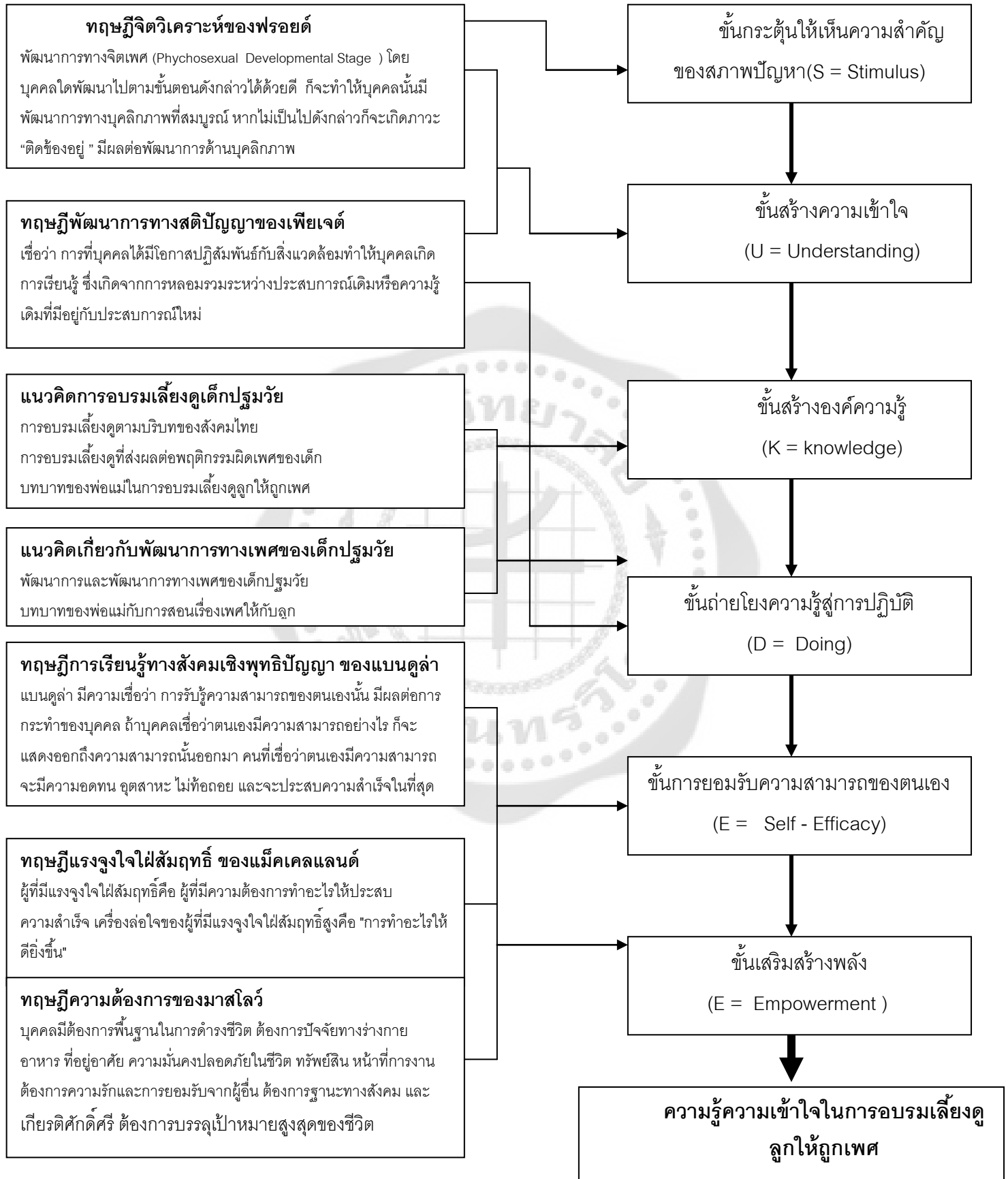
รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบโดยมีทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ได้กล่าวถึงบุคคลได้แสวงหาความสุขความพึงพอใจจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นไปตามวัย พัฒนาเป็นขั้นตอนตามลำดับ เรียกว่า ขั้นตอนการพัฒนาทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปตามดังกล่าวก็จะเกิดภาพ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพในแง่ลบ แต่บุคคลสามารถเปลี่ยนพลังนี้ให้เป็นบวกได้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์เชื่อว่า การที่บุคคลได้โอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่ หรือความรู้ใหม่ที่ได้รับทำให้เกิดความสมดุล (Equilibrium) ของโครงสร้างทางสติปัญญาเกิดเป็นความรู้และส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ทฤษฎีการเรียนรู้ของการเย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้คือ ตัวผู้เรียน สิ่งเร้า และการตอบสนอง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ซึ่งอาจมีความสามารถตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน แบนดูรายังกล่าวว่า ความสามารถของคนนั้นยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์นั้น นั่นคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหาจะไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (สมโภชน์ เขียมสุภาชิต 2539:58; อ้างอิงจาก Evans 1989.) ทฤษฎีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์ McClelland ผู้ที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" (Doing Something Better) สำหรับพวกที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูง การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น ก็เพื่อความสุขของตนเอง (Intrinsic Satisfaction) ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ให้กับเด็กนั้นได้พบว่า การฝึกให้เด็กเป็นอิสระ (Independence Training) ให้พึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้เด็กคนนั้นมีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรีต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต

แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของลูก รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูลูกได้เหมาะสมตามพัฒนาการของเด็ก

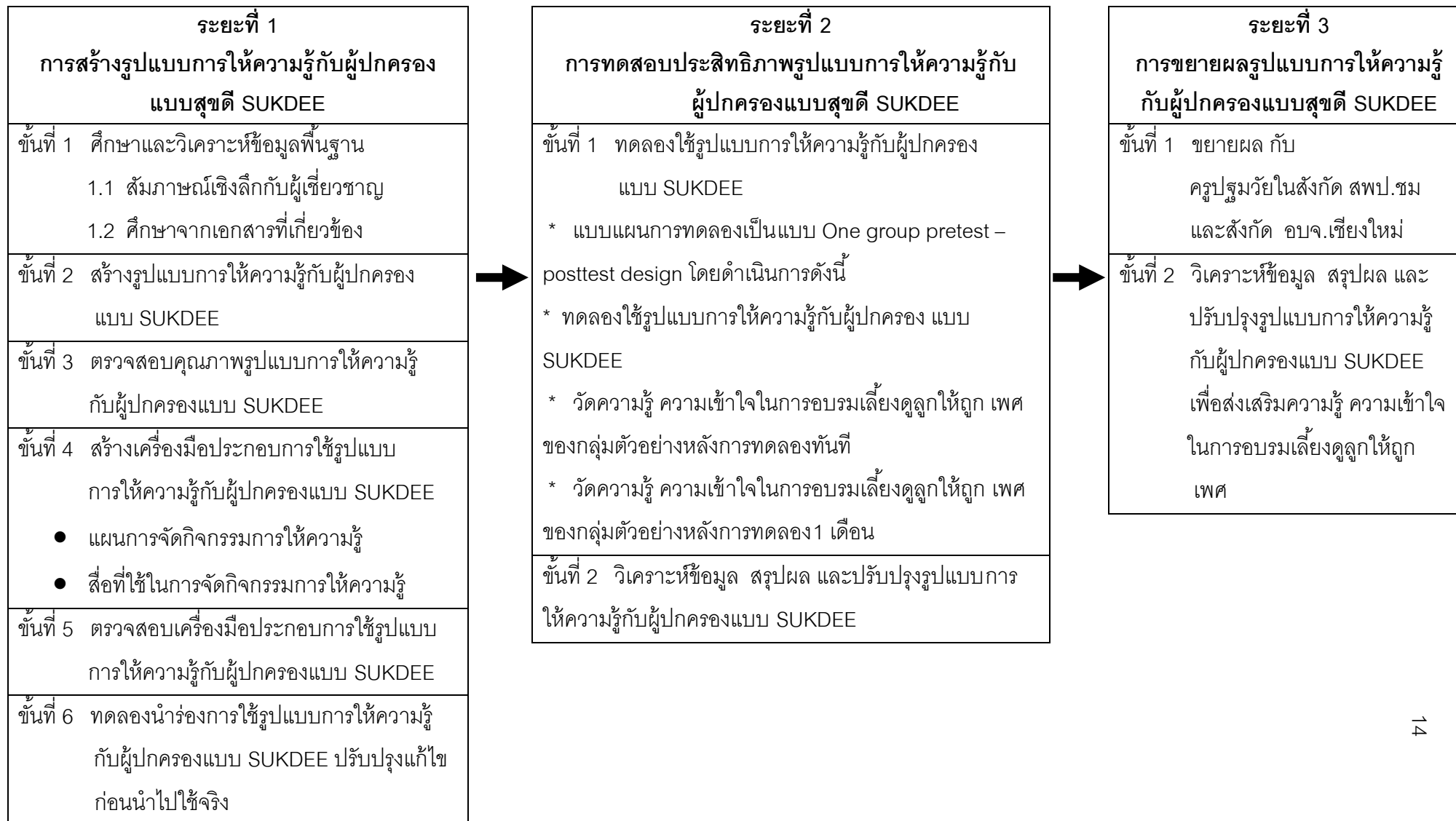
แนวคิดการเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงพัฒนาการทางเพศ และบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำมาประมวลสรุปเป็นกรอบความคิดรวบยอดและได้พิจารณาแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของจังหวัดเชียงใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแบบ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ดังแผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดีSUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
  - 1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
  - 1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
  - 1.3 จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
  - 1.4 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
  - 1.5 แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
  - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - 2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - 2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
  - 2.3 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - 2.4 หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - 2.5 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศในเด็ก
  - 2.6 บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
  - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
  - 3.1 ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
  - 3.2 สาเหตุของพฤติกรรมผิดเพศหรือเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ
  - 3.3 แนวทางในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
  - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

4. ทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้
  - 4.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์
  - 4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์
  - 4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูล่า
  - 4.4 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์
  - 4.5 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์
  - 4.6 แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทย
  - 4.7 แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
  - 4.8 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในตนเอง
  - 4.9 แนวคิด ทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ได้ให้รายละเอียดในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองหรือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง(Parent Education) ไว้หลายท่าน ดังนี้

กอร์ดอนและบราวเน่ (Gordon and Browne. 1985: 189-187) ได้ให้ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม ของการเป็นผู้ปกครองที่เกิดจากความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้วยการให้การศึกษที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเป็นผู้ปกครองที่ดีขึ้น

ฉันทนา ภาคบังท (2531: 1) กล่าวว่า หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมแล สติปัญญา เป็นการทำความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็กโดยใช้สื่อต่างๆและสื่อมวลชน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536: 57)ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึงการจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดู แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก ตลอดจนการดำเนินชีวิตครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

วรรณ ช่อดวงกุล (2539: 44) กล่าวว่า การให้การศึกษผู้ปกครองเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน นอกจากจะช่วยให้เด็กไม่ต้องประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างบ้านกับทางโรงเรียนแล้ว ยังทำให้เด็กมีความสุขมีชีวิตที่สมบูรณ์

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2542: 145) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการสร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ตลอดจนมีบทบาทหน้าที่ในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542; 1: 2545; 68) กล่าวศึกษสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดี วิธีให้การศึกษแก่ผู้ปกครองนี้มีหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อมการจัดการศึกษาอาจกำหนดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มขึ้นอยู่กับผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการให้

การศึกษาแก่ผู้ปกครองเป็นระบบที่จะสร้างให้ผู้ปกครองมีความรู้ของการเป็นผู้ปกครอง และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับโรงเรียนในเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง(parent education) หมายถึงโปรแกรมการศึกษาต้นแบบในหน่วยงานหรือโรงเรียนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองนำไปพัฒนาความรู้เจตคติและทักษะการเป็นผู้ปกครองอย่างเป็นระบบ(วงเดือน เดชะรินทร์. 2546: 27)

สรุปได้ว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เพื่อส่งเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของเด็ก โดยมีวิธีการให้ความรู้หลายๆวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของผู้ปกครองในสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านเนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้พร้อมที่จะเจริญเติบโตขึ้นในสังคม แต่น้อยคนที่จะทราบว่าตนควรทำอย่างไรจึงจะอบรมเลี้ยงดู และเตรียมพร้อมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะส่งเด็กเข้ามาอยู่ในศูนย์เด็กหรือโรงเรียนอนุบาลมากขึ้น ตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย ทำให้ผู้ปกครองลดบทบาทของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยคิดว่า โรงเรียนได้ทำหน้าที่แทนตนแล้วปัญหาลำบากนี้จึงเป็นแรงผลักดันถึงความจำเป็นที่ผู้ปกครองและครูต้องหันหน้าเข้าหากันเพื่อทำงานร่วมกัน ในการช่วยเหลือเด็กโดยให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

ด้วยเหตุนี้การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองจึงเป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนและเห็นความสำคัญของตนในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆแก่เด็กอย่างเหมาะสม ความรู้และความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของเด็กในอนาคต ดังที่ ฉันทนา ภาคบังกช กล่าวว่า การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองของช่วยลด ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เด็กซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด

จันทนา ภาคบังท (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดสามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับ อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวเด็กจะมีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพอย่างไดย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญเมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองจะช่วยพัฒนาเด็กและลดปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เบอร์เกอร์ (Berger. 1981: 150-151) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีแหล่งความรู้และความคิดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจะได้รับการฝึกฝนให้ทำตามความรู้และความคิดนั้นๆ
2. ผู้ปกครองที่รักและยอมรับเด็กจะทำตามคำแนะนำของผู้รู้ โดยเฉพาะการยอมรับลูกหลานของตนอย่างไม่มีเงื่อนไข
3. ผู้ปกครองที่มีความรู้เรื่องการพัฒนาเด็ก สามารถเข้าใจและแนวพฤติกรรมของเด็กได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติต่อเด็กได้เหมาะสมมากขึ้น
4. ผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงผลของพฤติกรรมของตนที่มีต่อเด็กและจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนให้เหมาะสม
5. ผู้ปกครองสามารถวิเคราะห์ปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สามารถหาความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ความรู้นั้นไปใช้แก้ปัญหาได้
6. ผู้ปกครองมีเทคนิคและทักษะในการจัดสภาพแวดล้อมในบ้าน เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการดำเนินชีวิตในครอบครัวเป็นไปอย่างราบรื่น
7. ผู้ปกครองจะมีความรู้สึกมั่นคง และสบายใจที่จะคิดทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อลูกหลานของตนเอง

เดกเกอร์ และ เดกเกอร์ (Decker and Decker. 1992: 253) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในบทบาทการเลี้ยงดูเด็กของตนเองทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก
2. ทำให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้เห็นความสำคัญของการศึกษาเด็กเล็กและเรียนรู้ว่าทำอย่างไร จะช่วยโรงเรียนเพิ่มประโยชน์ให้งานการศึกษา
3. ทำให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าในตนเองในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือการศึกษาให้ดีขึ้น

4. ช่วยให้ผู้ปกครองมีโอกาสในการเสนอข้อแนะนำ และร่วมตัดสินใจหรือเป็นกรรมการที่ปรึกษาของโรงเรียนในการวางแผนจัดการศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน

5. ทำให้เกิดผลสะท้อนที่ดีมาสู่เด็ก เด็กจะให้เห็นความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม และความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคม

6. ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อาจเป็นในฐานะวิทยากร หรืออาสาสมัคร ช่วยงานซึ่งผู้ปกครองอาจมีความสามารถและสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษ ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536: 58) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองไว้ว่า กิจกรรมการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองเป็นวิธีหนึ่งที่สถานศึกษา ปฐมวัยจะสามารถช่วยให้ผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองยังสามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการให้การศึกษแก่เด็ก ดังที่ เวอร์นา (ทองพร สุทธิธรรม . 2534: 40; อ้างอิงจาก Verna. 1972. Introduction to Early Childhood Education.) ได้เคยกล่าวไว้ว่า ความคุ้นเคยระหว่างครูกับผู้ปกครองจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางการศึกษาซึ่งกันและกัน อันจะช่วยลด ปัญหาความขัดแย้งต่อกัน ที่อาจเป็นสาเหตุให้เด็กเกิดความสับสน ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อผู้ปกครอง ซึ่งอาจสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ปกครองเข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

2. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

3. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงผลของการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อเด็ก อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

4. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดู และการดำเนินชีวิตของครอบครัว

5. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และฝึกทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูและการดำเนินชีวิตของครอบครัว ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการปฐมวัยศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองซึ่งจะมีผลต่อเด็กโดยตรง

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีบทบาทต่อเด็กมากที่สุดคือ ผู้ปกครองเพราะเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดกับเด็ก อบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เริ่มต้น ดังนั้นการที่ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก จึงนับว่ามีความสำคัญ นอกจากนี้การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาอย่างเหมาะสมและเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน ซึ่งจะช่วยให้เด็กไม่ต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้เด็กมีความสุขมีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “ควรพัฒนาผู้ปกครองควบคู่ไปกับการพัฒนาเด็ก” เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้การศึกษแก่ผู้ปกครองจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาและช่วยลดปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กของผู้ปกครองนั่นเอง

1.3 จุดประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

แม้ว่าการเลี้ยงดูเด็กจะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ก็ตาม แต่วิธีการเลี้ยงดูเด็กจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนอกจากช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กแล้ว การศึกษาสำหรับผู้ปกครองยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อ แม่ ป้องกันปัญหาพ่อแม่เลี้ยงดูลูกที่ไม่ถูกต้องด้วย จุดประสงค์ของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 8-9)

1. สร้างเสริมความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับธรรมชาติและ พัฒนาการของเด็ก การมีความรู้ที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจพฤติกรรมเด็ก และสามารถส่งพัฒนาการเด็กตามวัยได้อย่างถูกต้อง

2. สร้างเสริมความเข้าใจบทบาทของผู้ปกครอง และอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อเด็ก เนื้อหาการศึกษาที่ให้แก่ผู้ปกครองเพื่อสร้างเสริมความเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองและอิทธิพลของผู้ปกครองควรจะเกี่ยวกับการเป็นตัวอย่างแก่เด็ก การเป็นผู้สั่งสอนอบรม การเป็นตัวอย่างกระตุ้นและแรงจูงใจให้เด็กได้คิด ได้เรียน มีวินัยและจริยธรรม การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่ สุนทรีย์ของครอบครัว การเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก

3. สร้างเจตคติที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็ก ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางจิตสังคม

4. สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก จากครูหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรงทางด้านเด็ก จิตวิทยาพัฒนาและการศึกษา

5. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างผู้ปกครองกับทีมผู้ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

ในด้านโรงเรียน การศึกษาสำหรับผู้ปกครองจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างครูและผู้ปกครองในการที่จะเข้าใจเด็กร่วมกัน ครูเป็นผู้แปลพฤติกรรมเด็กให้ผู้ปกครองรับรู้ ให้คำแนะนำเพื่อแก้ปัญหา แสดงวิธีการที่เหมาะสมให้ผู้ปกครองได้รับทราบ รวมถึงการแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ ซึ่งการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนี้อาจถูกกำหนดเป็นแผนมาก่อนหรือเกิดขึ้นโดยปัจจุบันก็ได้ ข้อมูลที่ทางโรงเรียนจะให้ป็นคว ามรู้แก่ผู้ปกครองได้แก่ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียน แนะนำอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทางโรงเรียนใช้ วิธีการที่ผู้ปกครองจะช่วยเสริมการเรียนรู้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องจากโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ฯลฯ กิจกรรมต่างๆดังกล่าว หากผู้ปกครองเข้าใจ จะมีส่วนในการสร้างเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจโรงเรียนให้กับเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม

คลิกและคลิก (Click and Click. 1990: 323) ได้พูดถึงเป้าหมายของการให้การศึกษาผู้ปกครองเพิ่มเติมว่ามีเป้าหมายดังนี้

1. ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียนในเรื่องของการศึกษาและการดูแลเด็ก
2. ช่วยให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่า และตระหนักถึงความสามารถของตนเองในการเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองส่วนมากมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ด้อยอยู่แล้ว แต่ในบางครั้งยังรู้สึกว่ายังไม่พอ การช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสามารถของตนเองและการให้ความไว้วางใจในผู้ปกครองจะช่วยให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองได้ถูกต้อง
3. ช่วยให้ผู้พ่อแม่มีข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก พ่อแม่หลายคนมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็คน้อย และมักจะรู้ สึกว่าบางสิ่งที่เด็กทำอยู่ผิดปกติ ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจพฤติกรรมพัฒนาการแต่ละขั้นของเด็กได้ดี
4. เพื่อชี้แจงถึงหลักสูตรและการวางแผนจัดกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองจะได้รับทราบว่าทำไมครูต้องมีการเตรียมกิจกรรมต่างๆและวัสดุ วัสดุต่างๆไว้ มีวิธีการใช้อย่างไรผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้าใจถึงการเล่นของเด็กและสิ่งที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมในกลุ่ม
5. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจวิธีการที่เด็กเรียนรู้ ผู้ปกครองบางคนเชื่อว่า การเรียนรู้ได้จากการสอนของครูเท่านั้น จึงต้องให้ความรู้ที่เด็กๆเกิดกา รเรียนรู้เมื่อเด็กๆได้เล่นและเด็กมีวิธีการเรียนรู้หลายวิธีที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ที่บ้านด้วยเช่นกัน
6. เพื่อแนะนำผู้ปกครองถึงวิธีการที่หลากหลายในการใช้วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ผู้ปกครองสามารถช่วยเด็กในการหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสร้างเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ในการเรียนรู้

สอดคล้องกับ เดกเตอร์และเดกเตอร์ (Decker and Decker. 1992: 384) ให้ความเห็นว่าการศึกษาลำดับผู้ปกครองมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ

1. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก
  2. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการพัฒนา เพื่อสร้างความเข้าใจถึงพฤติกรรมและการเลี้ยงดูเด็กที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก
  3. เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องของเหตุผลของการจัดการศึกษาปฐมวัยในท้องถิ่นสาระสำคัญของหลักสูตรวิธีการและการสนับสนุนกิจกรรม
  4. เพื่อให้มีตัวแทนของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยตัวเอง
  5. เพื่อให้เป็นความสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการให้การศึกษา มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติที่ดีร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียน
- ดังนั้นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการให้การศึกษาผู้ปกครองจึงเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างบ้านกับทางโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติพัฒนาการ และกระบวนการเรียนรู้ของเด็กนั่นเอง

1.4 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนั้น ได้มีผู้แบ่งรูปแบบการให้การศึกษาออกเป็นหลายรูปแบบด้วยกัน อาทิเช่น แบ่งเป็นการจัดการศึกษาแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536: 58) แบ่งเป็นแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานและใช้บ้านเป็นฐาน (หรรษา นิธิเวียร . 2535: 245-249) ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีวิธี การที่คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในลักษณะของกิจกรรมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองออกเป็น 2 รูปแบบ ตามลักษณะของกิจกรรมดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 35)

1. การให้การศึกษาผู้ปกครองโดยตรง
2. การให้การศึกษาผู้ปกครองทางอ้อม
  - 2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง
  - 2.2 การมีส่วนร่วมด้านการบริหาร

ดังมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบการให้การศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยตรง หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กในเรื่องที่ผู้ปกครองต้องการรู้และจำเป็นต้องรู้จากโรงเรียนโดยตรงแก่ผู้ปกครอง ซึ่งประกอบได้ด้วย

กิจกรรมดังต่อไปนี้ การฝึกอบรม การประชุม การให้การปรึกษา ห้องสมุดสำหรับผู้ปกครอง บริการสารสนเทศ การเยี่ยมบ้าน และการเยี่ยมชมโรงเรียน

1.1 การฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองโดยตรง ในรูปแบบการสอนเป็นชั้นเรียนโดยเนื้อหาความรู้ทางหน่วยงานผู้จัดเป็นผู้กำหนด หรือนำประเด็นมาจากที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ ซึ่งอาจจัดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ ปัญหา และจุดประสงค์ของการศึกษาโดยจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นเจาะจงเนื้อหาที่ต้องการให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งจุดประสงค์ในการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การเข้าใจเด็ก และการเพิ่มพูนความรู้วิธีการเลี้ยงและสอนเด็ก(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 36)

1.2 การประชุม

เป็นการจัดพบกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองกับผู้ปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งควรจัดในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองสามารถมาได้ เช่น เวลาเย็นหรือวันเสาร์ วันอาทิตย์ โดยจัดให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดฉายสไลด์ เชิญวิทยากรมาบรรยายให้ฟัง จากการอภิปรายผู้ปกครองอาจจะเรียนรู้จากกันและกัน และเข้าใจว่ายังมีผู้ปกครองคนอื่นๆ ที่พบเห็นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ขณะที่ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ครูก็จะได้เรียนรู้เรื่องราวจากผู้ปกครองอีกด้วย บางครั้งอาจจะมีการจัดพบปะ เฉพาะพ่อหรือแม่ เพื่อให้เข้าใจปัญหาเฉพาะเรื่องหรือจัดพบทั้งพ่อแม่ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2525: 74-75)นอกจากนั้นอาจจัดในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ ผู้เข้าประชุมได้ฝึกปฏิบัติจริง ตัวอย่างเช่น การทำภาพตัดต่อ การทำของเล่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การแต่งเพลงเด็ก ฯลฯ

เมื่อโรงเรียนกำหนด โปรแกรมการประชุมแล้ว โรงเรียนจะต้องมีจุดหมายเชิญชวนล่วงหน้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้าร่วมและจะได้บันทึก วัน เวลา นัดไว้หรืออาจให้วิธีให้ผู้ปกครองบอกต่อให้ผู้ปกครองท่านอื่นๆ รู้สึกรู้ว่าเรามีความสำคัญต่อกลุ่มด้วย ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจกิจกรรมของโรงเรียน ครูอาจใช้เทคนิคการจูงใจ คือการออกรางวัล จัปฉลาก ฯลฯ แต่วิธีที่ดีที่สุด คือการทำให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความสนใจร่วมกัน ซึ่งเมื่อผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ส่วนตัวเกิดขึ้นแล้ว ก็จะทำให้บรรยากาศของความร่วมมือตามมา ดังนั้น ในการเชิญถ้าทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าการโปรแกรมของโรงเรียนน่าสนใจเข้าก็จะเสนอตัวเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะทำให้การประชุมครั้งต่อไปประสบความสำเร็จด้วย

1.3 การให้การปรึกษา

การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือและให้การศึกษารายบุคคล โดย

ใช้พื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจปัญหาพัฒนาการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล การให้การศึกษามี 6 ประเภท คือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 40)

1.3.1 การศึกษาเพื่อการสนับสนุน เป็นการให้การปรึกษาเพื่อให้การสนับสนุนแนวคิด แผน หรือข้อชี้แนะ ด้วยวิธีให้ผู้รับการปรึกษามีความเข้าใจในปัญหาของตนเอง ความรู้สึก แนวคิดของตนในการปฏิบัติและวิถีทางที่เหมาะสม ถูกต้องด้วยเหตุผล

1.3.2 การศึกษาเพื่อรับข้อความรู้ เป็นการให้ความรู้ตามประเด็นปัญหาที่แม่นยำตรงตามหลักการ ทฤษฎี ที่มีความชัดเจน ผู้รับการปรึกษาสามารถเข้าใจและนำไปใช้เพื่อปฏิบัติการได้

1.3.3 การให้การปรึกษาทางการศึกษา เป็นการให้ความรู้ อบรม สั่งสอนตามปัญหาเฉพาะบุคคล

1.3.4 การให้การปรึกษาปัญหาภาวะวิกฤติ เช่น ปัญหาความเครียด ปัญหาอุบัติเหตุ เป็นต้น เป็นการปรึกษาเพื่อให้แนวทางแก้ปัญหา

1.3.5 การให้การปรึกษาปัญหาไม่สบายใจจากสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงความเชื่อ และศรัทธา เป็นการปรึกษาเพื่อการระบาย

1.3.6 การให้การปรึกษาปัญหาความทุกข์ใจในอารมณ์

1.4 ห้องสมุดสำหรับผู้ปกครอง

การให้การศึกษาดังกล่าวอีกลักษณะหนึ่งแก่ผู้ปกครองคือ การจัดห้องสมุดสำหรับผู้ปกครองที่ผู้ปกครองใช้ในทางค้นคว้าหาความรู้ได้ บริการห้องสมุดสำหรับผู้ปกครองนี้ อาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดโรงเรียน หรือแยกส่วน ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของโรงเรียนสิ่งที่มีคือ ความสะดวกของผู้ปกครองในการใช้บริการ(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 41)

ลักษณะของห้องสมุดผู้ปกครองจัดได้เป็น 3 ลักษณะ

1. ห้องสมุดหนังสือสำหรับผู้ปกครองและเด็กเป็นห้องที่ให้บริการเอกสาร สิ่งพิมพ์ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก การเลี้ยงเด็ก การศึกษาปฐมวัย นิทานสำหรับเด็ก เป็นต้น

2. ห้องสมุดของเล่นเป็นห้องที่จัดให้มีของเล่นชนิดต่างๆ ที่ผู้ปกครองและเด็กสามารถใช้เล่นหรือขอยืมไม่เล่นกับเด็กที่บ้านได้

3. ศูนย์สื่อ อุปกรณ์สำหรับเด็กมีลักษณะคล้ายกับห้องสมุดของเล่น แต่มีขอบเขต

กว้างขวางกว่าศูนย์สี่ อ อุปกรณ์นี้ประกอบด้วยหนังสือ วารสาร อุปกรณ์เล่นเกม ของเล่นต่างๆ วีดีโอ สำหรับเด็กวิธีการทำของเล่นจากเศษวัสดุต่างๆเป็นต้น ศูนย์สี่อุปกรณ์นี้นอกจากจะให้เด็กและผู้ปกครองเข้าเล่นแล้วยังมีบริการให้ขอยืมกลับบ้านได้

1.5 บริการสารสนเทศ

บริการสารสนเทศที่โรงเรียนสามารถจัดให้แก่ผู้ปกครองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ได้ คือ สื่อเทคโนโลยี และสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ทางโรงเรียนสามารถจัดทำได้ดังนี้

1.1 จัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครอง โดยมีหลักการในการจัดทำ คือ (Decker and Decker. 1992: 369)

- ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาและนโยบายของการจัดการศึกษาที่โรงเรียนยึดเป็นแบบอย่าง
- มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลในด้านต่างๆทั้งที่เป็นนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียน เช่น โครงการพิเศษสำหรับเด็ก เวลาทำการของบุคลากร อัตราค่าบำรุง การศึกษา อายุเด็กแรกเข้า การสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้เด็ก คำแนะนำเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและความปลอดภัยให้กับเด็กรูปแบบและวิธีการรายงานพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองทราบ รายการสิ่งของที่ผู้ปกครองควรเตรียมให้เด็กมาโรงเรียนและแนวทางที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือในการกำหนดการประชุมผู้ปกครอง
- มีการปรับปรุงข้อมูลในคู่มือผู้ปกครองให้ถูกต้องอยู่เสมอ
- รูปแบบและรูปเล่มของคู่มือผู้ปกครองควรมีความสวยงาม น่าอ่านมีรูปภาพประกอบพร้อมทั้งให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน
- ข้อมูลในคู่มือผู้ปกครองควรมีความถูกต้องชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองจะต้องใช้เป็นคู่มือในการหาข้อมูลด้านต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียนที่ผู้ปกครองต้องการทราบ
  - ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิค

1.2 จดหมายข่าว (Decker and Decker. 1992: 378) จดหมายข่าวจะช่วยให้ผู้ปกครองกับเด็กได้รับการพัฒนาการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างคณะทำงานกับผู้ปกครอง การแนะนำในจดหมายข่าว จะต้องรวมทั้งการประกาศเกี่ยวกับกิจกรรมในแต่ละวัน กิจกรรมพิเศษ การเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน วิธีการที่จะทำให้การเรียนรู้เกิดผล การแนะนำหนังสือใหม่ การเล่นเกม วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และอุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ปกครอง

1.3 แผ่นพับ ใช้เพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองได้ทราบว่า โรงเรียนกำลังจัดประชุมหรือมีกิจกรรมพิเศษบางอย่าง โดยอาจส่งแผ่นพับไปให้ผู้ปกครองที่บ้าน หรือติดไว้ตามบอร์ดต่างๆที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

2. การใช้โทรศัพท์ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยใช้วิธีการโทรศัพท์นี้ช่วยให้เกิดความคล่องตัว ประหยัด รวดเร็วและสะดวก สามารถทำได้เมื่อต้องการแจ้งข่าวสารอย่างกะทันหัน แจ้งเรื่องการเจ็บป่วยของเด็กหรือแจ้งข่าวดีให้ผู้ปกครองทราบถึงความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของเด็กได้รับในกิจกรรมบางอย่างเพื่อให้ผู้ปกครองจะได้ให้คำชมเชยเด็กเมื่อถึงบ้าน บางครั้งผู้ปกครองอยู่ไกลหรือทำงานผลัดเป็นกะ ไม่สะดวกในการมาพบครูแต่ต้องการคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กก็สามารถใช้โทรศัพท์ติดต่อกันได้

การให้บริหารสารสนเทศทางโทรศัพท์ มีรูปแบบของการจัดบริการต่างๆดังนี้
(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 41-42)

- 1.1 โทรศัพท์ความรู้ จัดเป็นชุด ชุดละ 5 นาที เปิดสัปดาห์ตอนเย็น ถ้าผู้ปกครองต้องการวันละ 10-30 นาที
- 1.2 โทรศัพท์แนะนำการบ้าน จัดตารางเวลาและแจ้งให้ทางบ้านทราบ เมื่อต้องการปรึกษาการบ้านจะได้ติดต่อปรึกษาได้ตามตารางเวลาที่โรงเรียนกำหนด
- 2.3 โทรศัพท์ปรึกษาปัญหาทั่วไป สำหรับการให้การปรึกษาเฉพาะรายเฉพาะเรื่อง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นตารางเวลาได้เช่นกัน
3. การบริการทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หน้าคอมพิวเตอร์ (Home-page) หรือ การศึกษาทางไกลปฏิสัมพันธ์ (Tele education)
4. นิทรรศการประจำวัน เพื่อเสริมประสบการณ์ จัดวันนักชัตฤกษ์หรือทุกวันทีพ่อแม่มาโรงเรียนเพื่อรับเด็ก หรือเพื่อกิจกรรมโรงเรียน

1.6 การเยี่ยมบ้าน

ถ้าสถานศึกษาปฐมวัยมีบุคลากรเพียงพอ การเยี่ยมบ้านเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รู้จักเด็กขณะที่อยู่ที่บ้านมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ยังสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองได้ด้วย ซึ่งเดกเกอร์และเดกเกอร์ได้กล่าวอ้างคำของโจนส์ (Decker and Decker.1992: 376) ที่กล่าวว่าไว้ว่าขณะเยี่ยมบ้าน บุคลากรของสถานศึกษาปฐมวัยอาจแสดงบทบาทได้ 4 ลักษณะ คือ

1. ในฐานะของผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญที่จะสอนหรือให้ความรู้ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสอนเด็ก
2. ในฐานะของผู้เรียนรู้ที่พยายามเสาะแสวงหาข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ความสามารถพิเศษ ความสนใจ งานอดิเรก ฯลฯ
3. ในฐานะของผู้วิจัยที่ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการ

อบรมเลี้ยงดูเด็ก

4. ในฐานะของผู้ให้สิ่งของและอุปกรณ์กับผู้ปกครองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์กับเด็ก เช่นเกม หนังสือ ของเล่น ฯลฯ เป็นต้น

หรรษา นิธิเขียว (2535: 249) กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่ทำหน้าที่นี้ว่า ควรจะมี ลักษณะดังนี้

1. บุคลิกภาพผู้ที่ทำหน้าที่เยี่ยมบ้าน อาจจะเป็นคนช่างพูดและแคล่วคล่องว่องไว หรือในทางตรงกันข้าม อาจเป็นคนที่สงบเสงี่ยม พูดน้อยก็เป็นได้ กล่าวโดยสรุปก็คือ ไม่มีบุคลิกภาพใด ดีที่สุดแต่ควรใช้ทางสายกลางเป็นเกณฑ์
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำหน้าที่ติดต่อสัมพันธ์กับคนในลักษณะต่างๆ กันได้ เสมอกัน
3. พร้อมทางวุฒิภาวะ เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยงานของโครงการได้ตามวัตถุประสงค์
4. ไวต่อความรู้สึกของคนอื่น เป็นผู้ฟังที่ดี ไวต่อปฏิกิริยาของผู้อื่น และสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์
5. มีความยืดหยุ่น สามารถปรับแผนให้เข้ากับเหตุการณ์เฉพาะหน้าและปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงได้
6. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถฟังอย่างตั้งใจและแสดงอาการตอบสนองอย่างเหมาะสม รู้จักมองในทัศนะของผู้อื่น
7. มีแรงจูงใจ มีความตั้งใจที่จะพัฒนาทักษะใหม่ๆ และทำงานหนัก
8. พื้นฐานทางวัฒนธรรม ผู้เยี่ยมเยียนบ้านสามารถทำงานกับครอบครัวที่มีวัฒนธรรมต่างๆ กันได้
9. ภาษาที่ใช้ ผู้เยี่ยมเยียนบ้านควรพูดภาษาเดียวกันกับผู้ปกครองเด็กได้
10. สามารถทำงานตอนเย็น และวันสุดสัปดาห์ได้
11. เพศ ส่วนใหญ่ผู้เยี่ยมเยียนบ้านควรเป็นผู้หญิง แต่ผู้ชายก็สามารถทำหน้าที่นี้ได้ เช่นกัน
12. เป็นผู้ที่สามารถเก็บความลับได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลต่างๆ ของแต่ละครอบครัว ไม่ควรนำไปเปิดเผยต่อเพื่อนบ้านหรือที่อื่น

การเยี่ยมบ้านเด็กจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูอย่างมากถ้าหากว่า

1. มีการนัดหมายตามความสะดวกของผู้ปกครอง

2. ทั้งครูและผู้ปกครองควรมีเวลามากพอที่จะพูดคุยกันโดยไม่มีใครมาคอย

ขัดจังหวะ

3. ควรอยู่ในที่ที่จะสังเกตเห็นเด็กขณะเล่นอยู่แต่ไม่ควรไกลเกินไป

การเยี่ยมบ้านจะให้คุณประโยชน์แก่ครูและผู้ปกครองเป็นอย่างมาก ในการสร้างความคุ้นเคยกัน และช่วยให้เข้าใจพื้นฐานของเด็กอย่างแจ่มแจ้ง การเยี่ยมเยียนอย่างมิตรไมตรีจะช่วย
ให้เด็กและผู้ปกครองรู้สึกสบายใจนับตั้งแต่วันแรกที่ไปโรงเรียน การไปเยี่ยมบ้านเด็กจะทำให้เด็กเกิด
ความภาคภูมิใจ เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญในสายตาของครู และยังจะช่วยให้เด็กเกิด
ความรู้สึกมั่นใจที่จะมีเพื่อนคู่หูในกายภาคหน้า

1.7 กิจกรรมเยี่ยมชมโรงเรียน

การเยี่ยมชมโรงเรียนจะช่วยให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา ช่วย
ให้ครูได้ทราบและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็ก ในเวลาเช้าเมื่อพ่อแม่พาลูกมาส่งที่
โรงเรียนควรได้มีการพูดคุยสื่อสารกัน แต่ถ้าต้องการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของเด็กอย่างแจ่มแจ้งแล้ว
ควรมีการปรึกษาหารือกันหลังจากการสังเกตหรือเยี่ยมโรงเรียนตามที่นัดหมายกันไว้ การจัดตารางให้
ผู้ปกครองได้มาสังเกตและเยี่ยมโรงเรียนตามที่กำหนดเป็นวันๆไป จะให้ประโยชน์มากกว่าและไม่
รบกวนเด็กขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ซึ่งดีกว่าการให้ผู้ปกครองหลายๆ คนมาในวันเดียวกัน หรืออีก
แนวทางหนึ่งครูอาจเชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมเยียนชั้นเรียนในโอกาสพิเศษต่างๆ โดยที่ครูควรจัดแผนป้าย
แจ้งข่าวสารถึงผู้ปกครอง แผนงานต่างๆที่ต้องการความร่วมมือ และอาจนำผลงานของเด็กไปติดแสดง
ไว้ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังสามารถพาเด็กไปร่วมเยี่ยมชมโรงเรียนตั้งแต่อ่อนเปิดเทอม เพื่อ
สร้างความคุ้นเคยต่อสถานที่ให้กับเด็ก

ประโยชน์ที่ผู้ปกครองจะได้รับจากการเยี่ยมชมโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (โคจิลักษณะ
กมลศักดิ์กุล. 2539 : 26)

1. ได้รับทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมทั้งซักถาม
ปัญหาและข้อสงสัยต่างๆ
2. ได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครองคนอื่น ๆ
3. ได้มีโอกาสสังเกตการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ของครูและสภาพแวดล้อม
ภายในโรงเรียน
4. ได้มีโอกาสสังเกตบุตรหลานของตนในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กคนอื่น ๆ
5. ได้มีโอกาสอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรในโรงเรียนและ
ผู้ปกครองคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สิ่งที่ตนเองสงสัยหรือ กังวลเกี่ยวกับตัวเด็ก
ครู และเรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

การจัดให้มีการเยี่ยมโรงเรียน ครูต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการวางแผนให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน ตามที่กำหนดไว้
2. ต้องวางแผนล่วงหน้า จัดวัน เวลา ที่สะดวกสำหรับการเยี่ยม
3. วางแผนร่วมกับผู้ปกครองว่าจะมีกระบวนการอย่างไรบ้างเมื่อมาถึงโรงเรียน
4. ควรจัดเวลาว่าง เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมของเด็ก (คนนั้น) อาจจะพูดคุยปรึกษาหารือกัน ตอนที่ผู้ปกครองกำลังสังเกต หรือทันทีที่เยี่ยมโรงเรียนเสร็จแล้ว

ครูควรแจกเอกสาร เพื่อแนะแนวทางในการสังเกตโรงเรียนและเด็กให้แก่ผู้ปกครอง เพราะเอกสารนี้จะช่วยให้ผู้ปกครองสบายใจขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้การเยี่ยมโรงเรียนมีประโยชน์มากขึ้น ในเอกสารควรบ่งถึงลักษณะของโปรแกรม และข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจ พัฒนาการของเด็กแจ่มแจ้งมากขึ้น โดยสังเกตจากเวลาที่เด็กกำลังปฏิบัติงาน เล่น และอยู่ในโรงเรียน

2. รูปแบบการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองทางอ้อม

2.1 การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรม ได้มีผู้ให้ความหมายและอธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรมของผู้ปกครองไว้ดังนี้

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 235) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพ่อแม่ เป็นกระบวนการที่พ่อ แม่ ครู และบุคคลในชุมชนทำงานร่วมกัน นับตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ โดยการจัดโปรแกรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง ควรดำเนินไปพร้อม ๆ กับการให้การศึกษาแก่เด็กโดยตรง เพราะการตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทพ่อแม่ในการให้การศึกษาลูก จะช่วยให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536: 6-7) ให้ความหมายว่า เป็นการที่ผู้ปกครองเข้าไปร่วมกิจกรรม หรือช่วยเหลืองานของสถานศึกษาที่จัดขึ้นในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยเอง หรือ ในชุมชน เช่น การประชุมผู้ปกครอง การไปทัศนศึกษาร่วมกับสถานศึกษาปฐมวัย การช่วยซ่อมแซม หรือ ทาสีอาคารเรียนและอุปกรณ์เครื่องเล่น การร่วมกิจกรรมในวันหยุด การช่วยกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง เป็นต้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง เป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้น เมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้ามาในระบบโรงเรียน แทนที่จะให้การศึกษาโดยตรงเพียงอย่างเดียว การจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน จะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง ที่นอกจากผู้ปกครอง ที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครู และโรงเรียนด้วย

มอร์ริสัน (Morrison. 1988: 418-419) กล่าวถึงคำนิยามของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครองว่าแต่ก่อน หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการโดยใช้ความสามารถที่ซ่อนอยู่ของผู้ปกครอง เป็นกระบวนการของการช่วยเหลือผู้ปกครองเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครองและครอบครัว แต่ต่อมาได้เห็นว่า คำนิยามไม่ครอบคลุม เพราะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องอีก 3 ส่วน เด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียน จึงได้นิยามใหม่ว่า เป็นกระบวนการของการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครอง โดยใช้ความสามารถของผู้ปกครอง เพื่อประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ต่อเด็ก และทางโรงเรียน โดยมอร์ริสัน ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง 3 ส่วน คือ

1. เน้นกิจกรรมการงาน เป็นการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือช่วยกิจกรรมทางโรงเรียน เช่น เป็นครูสอนพิเศษ เป็นผู้ช่วย เป็นพี่เลี้ยงในการไปทัศนศึกษา เป็นพี่เลี้ยงเด็กในห้องเรียน เป็นต้น

2. เน้นกระบวนการ หรือวิธีดำเนินการ วิธีการนี้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความสำคัญในกระบวนการทางการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกแบบเรียน เป็นสมาชิกของคณะกรรมการโรงเรียน

3. เน้นการพัฒนา เป็นการช่วยให้ผู้ปกครองมีโอกาสพัฒนาทักษะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว เด็ก โรงเรียน และครู

โดยสรุปแล้ว การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมของผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งผ่านทางการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน โดยที่ผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ เป็นผู้ช่วยครู , เป็นอาสาสมัครช่วยดูแลเด็ก , เป็นวิทยากร, ร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียน และร่วมทำกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ

การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมของผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นโดยจุดประสงค์ 2 ประการ คือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 45)

1. สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีของผู้ปกครองกับโรงเรียน

2. ให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับโรงเรียนและเด็ก จากกิจกรรมที่จัดขึ้น

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนที่หลายประเทศใช้ โดยแทรกการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเข้าด้วย ด้วยเชื่อว่าจะทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยตรงบางครั้งเป็นสิ่งที่ยากเพราะผู้ปกครองมีทักษะ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ รู้วิธีการที่จะดูแลลูกของตนแล้ว ดังนั้นวิธี การที่จะให้การศึกษาเพิ่มเติมแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเลี้ยงดูเด็คนั้น จะต้องมีกระบวนการวิธีเฉพาะ การใช้

กิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ปกครอง เป็นวิธีทางหนึ่งที่คุณปกครองจะใช้ความคิดความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์แก่โรงเรียนและผู้ปกครองอื่น

ความสำเร็จของการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง ด้วยการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนนี้ มีประโยชน์กับผู้ปกครอง นอกจากผู้ปกครองจะได้ใกล้ชิดกับเด็ก ครู และโรงเรียนแล้ว ผู้ปกครองยังได้เรียนรู้การดูแลเด็กจากครู และเพื่อนผู้ปกครองด้วยกัน มีกิจกรรมหลายอย่างที่ทางโรงเรียนอาจจัดขึ้นตามความเหมาะสมของโรงเรียนดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 46-48)

1. การเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ทางโรงเรียนต้องแจ้งเวลาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ แนะนำผู้ปกครองถึงวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมว่าทำอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้เลือกเข้ากิจกรรมที่สะดวกกับเวลาและความสนใจ
2. ศูนย์ครอบครัว (Family Center) เป็นบริการ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้ปกครอง เด็กได้สนทนาและเปลี่ยนความรู้เป็นส่วนตัว
3. กิจกรรมวิทยากร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยผู้ปกครองเข้าร่วม การเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งในฐานะของผู้ช่วยครู คอยทำหน้าที่ช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และเป็นวิทยากร สำหรับผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านหรือประกอบอาชีพที่เด็กส่วนมากสนใจ
4. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลในครอบครัวเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น กิจกรรมธรรมชาติครอบครัว , กิจกรรมพัฒนาโรงเรียน, กิจกรรมไปทัศนศึกษา, การทำกิจกรรมและรับประทานอาหารร่วมกัน, บทบาทสมมติ, เล่นละคร จุดประสงค์สำคัญคือ การให้เด็กและผู้ปกครองได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมกันคิดและวางแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ลักษณะของกิจกรรมไม่ควรยาวนานจนเกินไป ควรเสร็จสิ้นภายในวันเดียว

2.2 รูปแบบการให้การศึกษาแบบการมีส่วนร่วมด้านการบริหารของผู้ปกครอง มี นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เดกเกอร์ และ เดกเกอร์ (Decker and Decker. 1992: 308 - 382) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านการบริหารของผู้ปกครองสามารถทำได้โดย เข้าไปเป็นสมาชิกกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียน และเป็นกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหาร

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 182-183) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือ กิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร

ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2539: 3) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสหรือจัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการของหน่วยงาน หรือเข้าร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงาน หรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดและบริหารการศึกษาในระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

โดยสรุปแล้ว การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหาร หมายถึง การให้การศึกษาผู้ปกครองโดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร การให้ การสนับสนุน โดยอาจเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการบริหาร ชมรม หรือสมาคมของผู้ปกครองและครูของโรงเรียน หรืออาจเข้าร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.5 แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

นักการศึกษาปฐมวัย พ่อ แม่ ผู้ปกครองและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยต่างเรียกร้องให้มีการปรับท่าที และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับนี้ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมและความต้องการของครอบครัว กล่าวคือ บางคนต้องการให้พัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับนี้ให้มีความเหมาะสมกับเด็กมากขึ้น บางคนต้องการให้ขยายขอบข่ายของบริการให้ครอบคลุมทั้งครอบครัวไม่ใช่เน้นที่เด็กก่อนวัยเรียนเท่านั้น ในขณะที่บางคนต้องการให้ตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของทั้งเด็กและหญิงมีครรภ์ ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ในการที่จะจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในอนาคตที่จะตอบสนองความต้องการของทั้งเด็กและครอบครัวที่สำคัญ 3 ประการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2536: 78; 1อ้างอิงจาก Lombardal. 1992. Young Children. P.24) คือ

1. เพื่อให้บริการแก่เด็กปฐมวัยทุกคนอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและวัฒนธรรมประเพณี
2. เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่ครอบครัว
3. เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของเด็กและครอบครัวจะเห็นได้ว่าการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่ง ของการจัดการศึกษาปฐมวัยในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากผลของการศึกษาจำนวนมาก พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองและสถานศึกษาปฐมวัยต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจึงมีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาปฐมวัยมากยิ่งขึ้น ดังที่แฟล็กซ์แมน และอิงเกอร์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2536:

78: อ้างอิงจาก Flaxmam and Inger. 1922. Young Children.) กล่าวว่า แนวโน้มการเข้าร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษาปฐมวัยจะมี 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมกับสถานศึกษาโดยตรง หมายถึง การที่ผู้ปกครองสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือชมรมที่สถานศึกษาปฐมวัยจัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นที่พักพิงและคอยช่วยเหลือ และสนับสนุนสถานศึกษาปฐมวัย ในเรื่องต่าง ๆ สมาคมผู้ปกครองและครู ฯลฯ เป็นต้น

2. การเข้าร่วมในโครงการให้ความรู้ผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมในกิจกรรมที่สถานศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือฝึกทักษะในเรื่องที่ผู้ปกครองมีความสนใจร่วมกัน เช่น เทคนิคการสื่อสารกับเด็ก วิธีการฝึกวินัยให้กับเด็ก เด็กกับการดูโทรทัศน์ ฯลฯ เป็นต้น

3. การเข้าร่วมในโครงการช่วยเหลือและสนับสนุนครอบครัว หมายถึง การที่สถานศึกษาปฐมวัยจัดบริการให้การช่วยเหลือและสนับสนุนครอบครัวของผู้ปกครองในเรื่องต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเรื่องปัญหาครอบครัวและอาชีพ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ครอบครัว การช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาการใช้ความรุนแรง การให้บริการพิเศษเพื่อดูแลเด็กในช่วงก่อนและหลังเลิกเรียน สำหรับเด็กที่ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านทั้งคู่ การเยี่ยมบ้าน ฯลฯ เป็นต้น

ในประเทศไทย ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลการวิจัย และบทความของนักวิชาการด้านปฐมวัย เกี่ยวกับการจัดการปฐมวัยศึกษาในอนาคตทำให้พอจะเป็นแนวทางให้เห็นแนวโน้มของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในประเทศไทยได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองจะมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากขึ้น ทั้งนี้เพราะรัฐมีนโยบายที่จะให้สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก และสื่อมวลชนร่วมกันรณรงค์เพื่อจัดบริการให้ความรู้หรือจัดทำข้อมูลเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการพัฒนาร่างกายและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และคู่สมรสที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่(คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก , 2535; 48) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายแห่งความสำเร็จ สำหรับคริสต์ศตวรรษ 2000 ขององค์การยูนิเซฟ (แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปีพุทธศักราช 2544. หน้า 141; อ้างอิงจากสาลี เหมือนนงคผล , 2533.) ในการคุ้มครองสตรีและเด็ก คือ 1) การให้ความรู้และบริการแก่สามีภรรยาทุกคู่ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์และการมีบุตรโดยที่ทั้งคู่ไม่ต้องการ ในกรณีที่มีมากเกินไป และเว้นช่วงสั้นเกินไป หรือในกรณีที่สตรียังอยู่ในวัยเด็ก หรืออายุมากแล้ว 2) จัดให้สตรีได้รับบริการก่อนคลอด ระหว่างและหลังคลอด โดยผ่านการฝึกอบรมและสนับสนุนการเลี้ยงดูด้วยน้ำนมแม่ โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด – 6 เดือน และความสำคัญของการให้อาหารเด็กเล็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เพื่อทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว

2. ผลจากการที่ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยดังกล่าวจะมีผลทำให้ผู้ปกครองสนใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาปฐมวัยยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาเรื่อง “แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปี พุทธศักราช 2544” ของสาลี เหมือนมงคล (2533; 129 - 131) พบว่า แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก เกี่ยวกับ บทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองคือ

2.1 ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทุก ด้านอย่างสมบูรณ์ตามวัย

2.2 มีบทบาทในการเลือกสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพ ในด้านการเตรียมความพร้อมให้กับบุตรหลานแทนการทิ้งให้อยู่กับพี่เลี้ยงที่บ้าน

2.3 มีความเข้าใจในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น

2.4 ติดตามและศึกษาการเปลี่ยนแปลงของลูกอย่างใกล้ชิด แม้จะมีเวลาน้อย

2.5 ให้การสนับสนุนสถานศึกษาปฐมวัยในรูปของเงินทุนและวัตถุ

3. บทบาทของสถานศึกษาปฐมวัย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง ผู้ปกครองจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ทำให้ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูเด็ก การหาพี่เลี้ยง มาเลี้ยงดูเด็กที่บ้านนั้นวันจะหายากขึ้น เพราะความต้องการแรงงานของคนของโรงงานอุตสาหกรรมมี มากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องพึ่งบริการของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีแนวโน้มจะเปิด บริการมากขึ้นในอนาคต อันจะมีผลทำให้ผู้ปกครองสามารถเลือกสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ให้กับบุตรหลานของตนได้ ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาปฐมวัยจึงต้องมีการแข่งขันกันทั้งด้านคุณภาพ ของ การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดบริการพิเศษต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครอง เช่น จัดอาหารพิเศษมื้อเช้าและเย็นให้แก่เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถมารับตามกำหนดเวลาได้ การจัด โครงการภาคฤดูร้อน ฯลฯ เป็นต้น ยิ่งสถานศึกษาปฐมวัยสามารถทำให้ผู้ปกครองเกิดความ ไว้วางใจได้ ว่า จะสามารถส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัย และทำให้ผู้ปกครอง ได้รับความสะดวกมากเท่าใด จะยิ่งทำให้ผู้ปกครองมีความเลื่อมใสศรัทธาและยินดีให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับสถานศึกษาปฐมวัยในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สถานศึกษาปฐมวัยมีแนวโน้มที่จะจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู หรือชมรม ผู้ปกครองขึ้น เพื่อเป็นการเชิญชวนให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาปฐมวัย และเพื่อให้ความรู้ที่สำคัญและจำเป็นกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพที่จะ ช่วยให้ผู้ปกครองสามารถหารายได้พิเศษมาช่วยเหลือครอบครัวได้

ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง

แนวคิดสองกระแสที่นำไปสู่ทฤษฎีการสอนผู้ปกครอง

1. กระแสความคิดทางวิทยาศาสตร์ เน้นการหาความรู้ตามระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดของธอร์นไคด์ โดยเน้นผู้ใหญ่ที่นั้นสามารถ ที่จะเรียนรู้ได้ รวมทั้งค้นพบว่ากระบวนการเกี่ยวกับด้านความสนใจและความสามารถของผู้ใหญ่นั้นแตกต่างไปจากการเรียนรู้ของเด็กๆ เป็นอันมาก

2. กระแสความคิดเกี่ยวกับศิลปะด้านการสอนของลินเดอร์แมน ซึ่งเป็นการค้นหาวิธีการในการรับความรู้ใหม่ และการวิเคราะห์ถึงความสำคัญ ของประสบการณ์ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับวิธีการที่ให้ใหญ่จะเรียนรู้เด็กอย่างไร ให้ความสำคัญมากก็คือ ในการเรียนรู้้นั้นควรจะมีการเริ่มต้นโดยใช้สถานการณ์ต่างๆมากกว่าการเริ่มต้นจากเนื้อหาวิชา โดยตำราและครูผู้สอนนั้นทำหน้าที่และบทบาทรองลงไป แหล่งความรู้ที่มีคุณค่าสูงสุด คือ ประสบการณ์ของผู้เรียน

แนวทางที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับการสอนผู้ปกครอง

1. เปาโล แฟร์ (Paulo Freire) ได้เสนอระบบการสอนที่เป็นการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาในกระบวนการนึกคิด โดยเขาได้ให้หลักการว่า “ไม่มีใครสอนใครได้ ไม่มีใครเรียนรู้ตามลำพังได้ บุคคลเรียนรู้ร่วมกันโดยการปฏิสัมพันธ์กับโลกของตน ” เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้ใหญ่ เพื่อให้โอกาสเขาได้พิจารณาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตามการรับรู้ด้วยตัวของเขาเอง และด้วยความเชื่อมั่น โดยมั่นใจในสมรรถภาพของตนเองที่จะเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

2. อีวาน อิลลิช (Ivan Illich) ได้เสนอแนะว่าควรจะให้มีการศึกษาตลอดชีวิตเพราะจะทำให้เกิดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งช่วยกำหนดแนวทางว่าจะเรียนรู้อย่างไร เรียนได้ที่ไหนและ ควรเรียนรู้อะไรบ้าง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้แต่ละคนสามารถแสวงหาการศึกษาที่เหมาะสมกับตัวเขาเองได้ตลอดอายุนั่นเอง และได้เสนอให้จัดตั้ง “ข่ายงานเพื่อการเรียนรู้” เพื่อที่จะเป็นแหล่งความรู้ให้แก่สังคมและชุมชน ผู้เรียนสามารถเข้าไปหาแหล่งความรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น โดยจะจัดบริการด้านเอกสารอ้างอิงเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง การแลกเปลี่ยนด้านความรู้และทักษะ การเรียนรู้จากเพื่อน และการจัดบริการด้านเอกสารอ้างอิง เพื่อการศึกษาในวงกว้าง

3. คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) มีความเห็นว่า การเรียนรู้ย่อมจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียนที่ควบคุมด้วยตัวผู้เรียนเองนั้น แต่ก็อาจจะมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย นอกจากนั้นแล้วเขาก็ยังมีความเชื่ออีกว่า “การเรียนรู้ต้องเป็นไปตามธรรมชาติ และจะมีลักษณะเป็นกระบวนการตลอดชีวิต ” เปรียบ ประดุจกับการหายใจซึ่งมนุษย์ทุกคนขาดไม่ได้นั่นเอง

4. เอลเลน ทัฟ (Allen Tough) พบว่า ผู้ใหญ่ที่เป็นผู้เรียนจะดำเนินการไปตามขั้นตอนอยู่หลายขั้นตอนเป็นระยะๆ ไปในการเรียนรู้ตามโครงการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการตัดสินใจเพื่อเริ่มต้นโครงการ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายที่จะกระทำ ประเมินความสนใจ การแสวงหาข้อมูลที่จะใช้อ้างอิงได้ การเลือกหาความรู้และทักษะมาใช้อย่างเหมาะสม การคาดการณ์ในเรื่องค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ (กำไร) ที่ควรจะได้รับ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเลือกผู้วางแผน ซึ่งอาจจะได้แก่ตัวผู้เรียนเองก็ได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ ดำเนินการที่ใช้ คู่มือการเรียน เทปบันทึกเสียง ที่ปรึกษาทางวิชาการ และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผน

ขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องเกี่ยวข้องกับแต่ละตอนของการเรียนรู้ โดยจะดึงออกมาจากกระบวนการวางแผนในขั้นตอนที่ 2 รวมทั้งจะขึ้นอยู่กับความหลากหลายของบรรดาแหล่งความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่ ดังนั้น จัดขึ้นอยู่กับความชำนาญและทักษะของผู้เรียนในการเลือกใช้แหล่งความรู้ทั้งหลาย เพื่อช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

โนลล์ (Malcolm S. Knowlrs. 1978) กล่าวถึงพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ . 2547:247-249; อ้างอิงจาก 1978:31)

1. ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests)

ผู้ใหญ่จะต้องชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ถ้าหากว่าตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้ก่อนเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้นั้นจะต้องคำนึงสิ่งนี้ด้วยเสมอ

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียน การเลือก ดังนั้น การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรจะต้องถือเอาสถานการณ์ที่หลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ มิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหลาย

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience)

เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น วิธีการหลักสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียดว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self – Directing)

ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นบทบาทของครูจึงควรอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาหรือค้นคว้าคำตอบร่วมกันกับผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)

ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่ สอนและประการสำคัญคือ ความสามารถในการเรียนรู้แต่ละขั้นของผู้ใหญ่ ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เกล (Gall. 1981) ได้ทำการวิจัยโดยใช้ชื่อว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พ่อแม่มีความรู้สึกว่าเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนลูก โดยให้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้เวลา 3 ปี โดยให้ครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับทารกและเตรียมอนุบาล 6 คน ออกไปเยี่ยมแม่ 11 คน ซึ่งมีลูกอายุระหว่าง 2-3 ปี กิจกรรมที่ใช้มีลักษณะดังนี้ เมื่อขณะกรรมกรออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะพูดคุยกับแม่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และแนะนำให้แม่ใช้ภาษาที่ถูกต้องกับลูก จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมโดยให้แม่มีส่วนร่วมด้วยและให้หนังสือและวัสดุต่าง ๆ เช่น ดินน้ำมัน กระดาษสี ไว้ให้แม่เล่นกับลูกที่บ้าน นอกจากนี้เมื่อมีโอกาสจะเชิญแม่มาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อให้แม่มีโอกาสร่วมทำงานกับลูกในห้องเรียน และให้แม่มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน เช่น ช่วยหาเงิน สนับสนุนกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เป็นต้น ผลการศึกษาของ เกล สรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมให้ความรู้โดยวิธีการเยี่ยมบ้านมีผลเป็นอย่างมากในการช่วยให้พ่อแม่ และลูกมีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ไทร์ (Tyree. 1986: 1182) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี ในด้านพัฒนา การทางภาษา อารมณ์ สังคม และการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ได้รับความรู้ การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครองด้วยวิธีการของ บลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัย และ ด้านจิตพิสัย อันเป็นรากฐานในการกำหนดโครงการการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

แมกไนท์ (Mcknight. 1987: 526) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของครูโรงเรียนอนุบาลในการสนับสนุน การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ความร่วมมือกับผู้ปกครองและความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนอนุบาล 45 คน ผู้ปกครองเด็ก 191 คน และนักเรียน 191 คน ซึ่งได้รับการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนโดยครูอนุบาลที่ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมืออย่างสูงจากผู้ปกครอง กลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนจากครูอนุบาล 4 คน ซึ่งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครองต่ำ ผลปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนและความร่วมมือจากทางผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการให้การสนับสนุนช่วยเหลือจากที่บ้านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

ดิกเกอร์ (เจนจิรา คงสุข. 2540: 46; อ้างอิงจาก Dicker, 1993. Parents Education Needs With Regard to Milieu-Disadvantaged Preschool Child.) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสและศึกษารูปแบบของการฝึกอบรมผู้ปกครอง จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไปนี 1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย และการดูแลทาง การแพทย์ของเด็กที่เจ็บป่วย 2) การอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ การจัดการกับความกลัวและความกังวลใจของเด็ก และการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในทางบวก 3) การอบรมเลี้ยงดูทางสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความคิดรวบยอดพื้นฐาน พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวและการรับรู้ พัฒนาการทางด้านภาษา การวางแผนตารางการดูโทรทัศน์ และการส่งเสริมพฤติกรรมแสวงหาความรู้ และ 4) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสังคม การใช้อำนาจและกฎระเบียบ การเข้าสังคม การสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวที่อบอุ่น บทบาทของเด็กและการใช้เวลาว่าง

บอนสไตน์ (เจนจิรา คงสุข. 2540: 46 ; อ้างอิง Bronstin. 1994. The Effects of a School – Base Parent training program on Parent and Children's Social Problem-Solving and Decision – Making Skill.) ได้ศึกษาโปรแกรมการอบรมแบบผู้ปกครองแบบโรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจของผู้ปกครองและเด็ก โดยการใช้วิธีการให้การฝึกอบรมผู้ปกครองและเด็ก โดยการใช้วิธีการให้การฝึกผู้ปกครอง 2 วิธี ผู้ปกครองกลุ่มที่ 1 จะได้รับการสอนและส่งเสริมให้เป็นตัวแบบของการใช้เทคนิคในการตัดสินใจ และแก้ปัญหากับเด็ก เพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการให้ใช้การตั้งคำถามขึ้นในการกระตุ้นการแก้ปัญหาลูกและมีการประเมินพฤติกรรมและการเข้าแทรกของครูในการสอนที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีผู้ปกครองที่ใช้วิธีการแบบใดก็ตาม ไม่ได้ใช้ทักษะในการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจมา กกว่าเด็กคนอื่น อย่างไรก็ตาม ผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการเข้า

แทรกแซงในระดับต่ำของครูมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการใช้ทักษะของโปรแกรมในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการอบรมสั่งสอนบ่อยขึ้นและเด็กมีปัญหาบ่อยลงหนึ่งเดือนหลังจากใช้โปรแกรม ส่วนผู้ปกครองในการใช้คำถาม กระตุ้น รายงานผลว่าประสบผลสำเร็จสูงขึ้นในการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหาส่วนตัวของตน

งานวิจัยภายในประเทศ

ได้มีผู้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการให้การศึกษาผู้ปกครองไว้ดังนี้

รัชณี รัตนา (2533: 55 - 58) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล่อมเนื้อเด็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจากการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่ได้ใช้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กที่มีอายุ 4-5 ปีที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลสามเสน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้กล่อมเนื้อเด็กในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อโณทัย อุบลสวัสดิ์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 30 คน ประกอบด้วยกิจกรรม การประชุมปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรม การรับคำแนะนำและการนิเทศเป็นรายบุคคล การประชุมสรุปและการประเมินผล สรุปผลการวิจัยในดังนี้ 1) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคะแนนการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แก่บุตรหลานของคนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 2) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกับกิจกรรมการให้ความรู้มีคะแนนความรู้มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคะแนนการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แก่ บุตรหลานของตนสูงกว่าผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0025 3) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .005 4) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง สูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .0025

นิตินันท์ วิชิตชลชัย (2535: 87-90) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองโดยอิสระในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กอายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลธีรชาติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน โดยเด็กในกลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองและ

กลุ่มควบคุมเป็นผู้ปกครองไม่ได้ใช้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีความคิด สร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษณี ภูพัฒน์ (2538 : 8) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันกับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและผู้ปกครองที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 60 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มมีวินัยสูง กว่ากันทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

พิมพา ตามี (2540 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการติดต่อกับโรงเรียนโดยให้ครูเยี่ยมบ้าน และติดต่อกับครูโดยตรง เพื่อหารือกันเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ต้องการได้รับบริจาคโรงเรียน เช่น การพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างความสามัคคี การศึกษาผู้ใหญ่ การอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพ และข่าวสารความรู้อื่น ๆ

สมพร โชติวิทยธारा กร (2543) ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาการรับรู้สมรรถนะของมารดาในการดูแลบุตรโรคหัวใจแต่กำเนิดที่เข้ารับการรักษา ณ คลินิกโรคหัวใจเด็ก โรงพยาบาลรามาริบดีและโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 30 ราย กลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมพัฒนาการรับรู้สมรรถนะของมารดา ซึ่งประกอบด้วย การให้ คำแนะนำ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การบันทึกสุขภาพและจดหมายกระตุ้นเตือน โดยผู้วิจัยวัดการรับรู้สมรรถนะของมารดาและพฤติกรรมมารดาในการดูแลบุตรโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดในสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 ของโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะของมารดาและพฤติกรรมมารดาในการดูแลบุตรเพิ่มขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง มีความหมายและความสำคัญมาก ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนั้นประกอบไปด้วยผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง มาดำเนินงานและทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหาทางพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในการให้การศึกษาผู้ปกครองนั้นมีหลายรูปแบบ ทางโรงเรียน จำเป็นที่จะต้องเลือกรูปแบบให้การศึกษาผู้ปกครองให้เหมาะสม สอดคล้อง กับความต้องการ และความแตกต่างของบุคคลของผู้ปกครอง เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเกิดประโยชน์มากที่สุด

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527: 12-13) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า

การอบรม หมายถึง การปลูกฝังให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยพึ่งตนเองได้ เป็นต้น

การเลี้ยงดูหมายถึง การให้ความเอาใจใส่ในด้านต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. การฝึกให้เด็กรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ เช่น รู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย รับประทานอาหารเป็นเวลา

2. การฝึกให้เด็กมีสุขนิสัย เป็นผู้มีอนามัยดี เช่น รู้จักรักษาความสะอาดของตนเอง รู้จักป้องกันโรค รู้จักเวลาในการขับถ่าย รวมถึงการฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีด้วย เช่น เป็นคนร่าเริงแจ่มใส รักษาความสะอาดเรียบร้อยสวยงาม ชยัน ว่องไว ช่างสังเกต เป็นต้น

3. การฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น เช่น มีความเมตตา กรุณา รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ มีมารยาทดี เป็นต้น

นันทา เทนธานี (2534: 27) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดา หรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และนอกจากนี้ยังให้การแนะนำสั่งสอนอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ทิศนา แคมมณี และคณะ (2536: 154) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และมีการพัฒนาการอย่างเหมาะสมครบทุกด้านเด็กจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ใหญ่อีกด้วย ซึ่งผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดคือพ่อแม่

พวงเล็ก วรกุล (2536: 9) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเอาใจใส่ดูแลและการจัดกิจกรรมตลอดจนการจัดสภาพภายในบ้านที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านเพื่อให้เกิดความพร้อมในการทำงาน

พูนสุข ช่วยทอง (2540: 33) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่าการเลี้ยงดู หมายถึง การให้การดูแลเอาใจใส่ และจัดสิ่งแวดลอม เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสมกับวัย

กุศล สุนทรธาดา และคณะ (2541: 29) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่และผู้ใหญ่ช่วยเลี้ยงดู โดยเข้าใจเด็กและปกป้องจากอันตราย พร้อม มตอบสนองความต้องการพื้นฐาน

ที่เปลี่ยนไปตามวัย ได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

สมคิด อิศระวัฒน์ (2542: 10) ได้ให้ความหมายการเลี้ยงดูโดยกล่าวสรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การเลี้ยงดู ที่เป็นกระบวนการที่จะถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิธีการปฏิบัติของแต่ละครอบครัวได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม และจากกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีทั้งการกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็กในปัจจุบัน สืบเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

กมลนันท์ รังสยาร (2543: 6) ได้กล่าวสรุป การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ดูแลให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง และตอบสนองความต้องการทางกายและใจ เพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่ และเจริญเติบโต เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูยังเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เป็นเรื่องของการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิธีปฏิบัติของแต่ละครอบครัว

รติชน พริยสทธิ์ (2543, หน้า 60-61) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งความหมายเป็น 2 ส่วน คือ การอบรมและการเลี้ยงดู

การอบรม หมายถึง การแนะนำสั่งสอนให้ความรู้ให้แนวคิด แนวปฏิบัติ ถ่ายทอดบุคลิกภาพ ค่านิยม ตลอดจนการทำให้ตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กมีนิสัยที่พึงประสงค์

การเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลในเรื่องอาหาร ดูแลสุขภาพ ดูแลความเป็นอยู่ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก เลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัยอันเหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูจึงหมายถึงการแนะนำสั่งสอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กเลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการครบทุกด้าน

ทัดดาว ลิ้มพะสุต (2543, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลแนะนำสั่งสอน อบรมฝึกฝนให้เด็กมีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใสมีความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งการอบรมและการเลี้ยงดูนี้ ต้องกระทำควบคู่กัน จึงจะได้ผลสมบูรณ์ โดยพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่าง

ศรัณท์ อุณหเกตุ (2544, หน้า 252) ได้สรุปความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่า หมายถึง การที่บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กโดยการให้คำแนะนำสั่งสอนดูแลให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง ให้ความรัก ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทั้งทางกาย และทางใจ แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่และเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง

พรทิพย์ พิชัย (2545, หน้า 203) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง การที่บิดามารดาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเลี้ยงดูเด็ก พึงปฏิบัติต่อเด็กที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ให้ได้รับการ

ตอบสนองความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างเพียงพอ รวมทั้งชี้แนะสั่งสอนอบรมเด็กด้วยการมีความรู้ มีความรัก ความเข้าใจ มีความตระหนักมองเห็นความสำคัญของเด็ก ปรับวิธีการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงสังคมโลกที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก ความต้องการและความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นคนดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพดี สามารถเผชิญกับสภาพการณ์ของสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีปกติสุข

สุมน อมรวิวัฒน์ (อ้างถึงใน ดวงเดือน มุลกลาง, 2546, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดู ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนสื่อ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

จุไรรัตน์ เสนพงษ์ (2547, หน้า 10) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงอบรมสั่งสอน ปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

บรูม (Broom . 1971: 86-87) ได้นิยามการอบรมเลี้ยงดูไว้ 2 ลักษณะคือทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม และการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ และในแง่ของแต่ละบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์ สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติ และระดับความทะเยอทะยาน

เครก (Craig 1979: 91) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู คือกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนา ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กหรือบุตร โดยการดูแล เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ สั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรักคุ้มครอง ให้อบอุ่น และตอบสนองความต้องการให้ทั้งทางกายและจิตใจกับเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กปฐมวัย มากที่สุด คือ พ่อแม่ และเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมลูกให้มีการเจริญเติบโตในด้าน น้ำหนัก ส่วนสูง ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และฟัน รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการการเคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ให้แข็งแรงถึงเกณฑ์ มาตรฐาน โดยถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของบิดามารดาที่จะแสวงหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยคำนึงถึงภาวะโภชนาการและการออกกำลังกายซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ตามปัจจัยพื้นฐานของครอบครัว

เช่น การศึกษา รายได้ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ซึ่งได้ มีผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของ พ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ดังนี้

ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์ (2536: 6) ได้กล่าวว่า พ่อแม่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กมา ตั้งแต่เริ่มสร้างครอบครัว หากครอบครัวซึ่งพ่อแม่มีความรักต่อกันอย่างมั่นคง สามารถปรับตัวกับชีวิต สมรสได้ดี ย่อมมีความต้องการทายาทของตนไว้ชื่อชมและเฝ้าเลี้ยงดูอบรม หล่อหลอมให้ลูกได้เรียนรู้ และพัฒนาดตนเองอย่างเต็มที่และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถปรับตัว อย่างมีความสุขและมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จมีคุณค่า ต่อสังคมต่อไป

สุชา จันทรเหม (2536: 61) ได้กล่าวว่า บทบาทของพ่อแม่ในครอบครัวไทยว่า ทั้งสามี และภรรยาเป็นผู้นำครอบครัวร่วมกันปรึกษาหารือกัน ช่วยกันทำงานบ้าน ฝ่ายชายเข้ามามีบทบาทใน บ้านมากขึ้น ผู้นำที่ดีในยุคสมัยประชาธิปไตย คือ การเป็นเพื่อนและเป็นพี่ปรึกษาของภรรยาและลูก ดังนั้น พ่อจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ และพยายามปลูกฝังความรัก พยายามให้ความปลอดภัยแก่ทุกคนในบ้าน

ผกา สัตยธรรม (2540: 16-17) ได้กล่าวว่า บทบาทของบิดามารดามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต เด็กจะดีหรือร้ายบิดามารดามีส่วนสนับสนุนอยู่มาก มีบาง กรณีที่เป็นข้อยกเว้น คือแม่บิดามารดาจะเป็นแบบฉบับที่ดีแต่ด้วยเหตุผลประกอบบางประการที่ทำให้ เด็กซึ่งเป็นลูกไม่รับแบบฉบับที่ดีนั้น ตัวอย่างที่ดีก็จะได้ผลดีเท่าที่ควรจะเป็น

อุไรวรรณ คณิงสุเกษม และคณะ (2540: 90-91) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดู เด็กของครอบครัวมากที่สุด คือ แม่ส่วนพ่อมีบทบาทบ้างแต่ไม่มากนัก ถ้าพ่อทำงานนอกบ้าน หรือย้าย ถิ่นไปคนเดียว แม้จะเป็นผู้เลี้ยงดูลูกตามลำพัง พ่อแม่จำนวนมาก ไม่มีแนวทางจะส่งเสริมได้ กให้มี พัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ครอบครัว ชนบทจำนวนมาก มีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม เช่น ให้อาหารที่ไม่เหมาะสมกับเด็กเร็วเกินไปปล่อยให้เด็ก กินอาหารว่างไม่มีประโยชน์ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่สนใจการใช้สื่อ หรือ ของเล่น ที่มีประโยชน์เพื่อ ส่งเสริมทางสติปัญญา

ดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า พ่อแม่มีบทบาทเป็นผู้หล่อหลอมให้ลูกได้เรียนรู้พัฒนาการ ตนเองอย่างเต็มที่ และเป็นผู้นำที่ดีในการเป็นเพื่อน เป็นพี่ปรึกษา และเป็นแบบฉบับที่ดี

2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้เน้นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู ที่บิดามารดา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องว่ามีต่อการพัฒนาการทางกาย และบุคลลิกภาพเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ฝึกอบรมให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาจากการเคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างเหมาะสม กับวัย กล่าวได้ดังนี้คือ

อารี รังสินนท์ (2527: 167) กล่าวว่า บิดามารดา คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็ก ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และด้านสติปัญญา การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กแข็งแรง มี สุขภาพอนามัย ดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

รัตนวดี รอดภิรมย์ (2533: 26) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจากทางบ้านนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็กเป็นทั้งแหล่งปลูกฝังลักษณะนิสัย ก่อพื้นฐานบุคลลิกภาพให้กับเด็กถ่ายทอดแรงจูงใจและค่านิยมต่างๆ แก่เด็ก โดยเฉพาะบิดามารดาจะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กได้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ฉะนั้นการเรียนรู้และประสบการณ์การที่เด็กได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตลอดวัย ต้นของชีวิต จึงมีอิทธิพลต่อบุคลลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กตราบนานถึงวัยผู้ใหญ่

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2537: 52-57) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญ เพราะเด็กจะต้องเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และจะเป็นผู้ใหญ่กำเนิดเด็กวัยรุ่นต่อไปอย่าไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นครอบครัวซึ่งเป็นสังคมหน่วยแรกของเด็กจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็กตั้งแต่วัยแรกเริ่มและวัยต่อมาเพราะหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัวคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรของตนเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลิตผลของการอบรมเลี้ยงดูนี้จะเป็นเสมือนฐานรองรับบทบาทอื่นๆต่อไป

พวงเล็ก วรกุล (2538: 97) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากที่สุด กล่าวคือ เป็นระยะที่ขีดขั้นของการพัฒนาในด้านต่างๆ สูงมาก และจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กในอนาคตเป็นอย่างมากการจัดการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ในวัยเด็กนี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องให้ความสนใจเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

วรารณ รักวิชัย (2540: 19) ได้กล่าวไว้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูให้มีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม ได้อย่างไม่มีปัญหานั้น การปฏิบัติตนของพ่อแม่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และวิธีการปฏิบัติที่จะช่วยให้การพัฒนาลูกให้เป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสมพ่อแม่ควรปฏิบัติดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายในการอบรมเลี้ยงดูลูก ในเด็กอายุ 3-6 ปี จะมีพฤติกรรมชอบเลียนแบบพ่อแม่หรือบุคคล ที่เรารัก ดังนั้นพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกเพื่อให้เด็กเห็นเป็นแบบอย่างชัดเจน การที่พ่อแม่ตั้งเป้าหมายในการอบรมเลี้ยงดูไว้นั้นจะช่วยให้เลี้ยงลูกได้ตามแบบที่ดี ไม่เป็นไปตามอารมณ์ซึ่งจะส่งผลดีต่อเด็กอย่างดีที่สุด

2. รู้จิตวิทยาการอบรมเลี้ยงดูลูก การอบรมเลี้ยงดูนั้นอย่างน้อยที่สุดพ่อแม่จะต้องรู้ถึงพัฒนาการขั้นต่าง ๆ ของเด็กแต่ละวัย โดยยึดถือพัฒนาการ ความสามารถ และความต้องการของเด็กเป็นหลัก นอกจากนั้นจะต้องเอาใจใส่ในเรื่อง โภชนาการการกิน การนอน การขับถ่าย การป้องกันโรค อุบัติเหตุ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีรวมทั้งมีจิตวิทยาที่ดีในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วย

ศรีเรณ แก้วกังวาล (2540: 427) ได้กล่าวถึง ความเป็นพ่อแม่ไว้ว่าหลายคนมั่นใจว่าการเป็นพ่อแม่ เป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้โดยไม่ต้องฝึกอบรมมาก่อน ที่จริงพ่อแม่ที่น้อยคนที่สามารถเลี้ยงลูกให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ บุคลิกภาพที่ไม่ปกติ และนิสัยเกเรจนกลายเป็นอันธพาล เกี่ยวโยงมาจากประสบการณ์เบื้องต้น ซึ่งเด็กได้รู้ภายในครอบครัวของตน ทุกคนควรสำนึกว่าพ่อแม่ที่มีประสิทธิภาพต้องศึกษาบทบาทของเขาเริ่มตั้งแต่ก่อนลูกเกิดจนกระทั่งลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กเกเรเป็นที่รังเกียจของสังคม ส่วนมากมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ไม่รู้จักรับมืออบรมเลี้ยงดูองค์ประกอบนอกบ้านอันเป็นสาเหตุให้เด็กเสีย เป็นเพียงองค์ประกอบรองลงมาเท่านั้น

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543: คำนำ-1) กล่าวว่า ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยนั้น พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็กควรตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมองของเด็กในวัยนี้ให้เจริญเติบโต และพัฒนาเต็มตามศักยภาพเพื่ออนาคตของเด็กและประเทศชาติต่อไป

อำเภอพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545: 16) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ หรือ พ่อแม่มีความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของเด็ก สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้เหมาะสมตามวัย และสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ตามความเหมาะสมยอมจะ让孩子เติบโตขึ้นด้วยความแข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจและเป็นพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิดที่ดี

พรอยด์ (ดวงเดือน มุลกลาง . 2546: 7; อ้างอิงจาก Freud) ได้เน้นถึงความสำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยกล่าวว่า ในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงสำคัญที่เด็กจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพมากโดยการเลียนแบบการกระทำของบิดามารดาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดอาจสรุปได้ว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และสามารถปรับตัวได้ดีในสังคม

จากรายงานการวิจัย การพัฒนาและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นพ่อเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก ความผูกพันของเด็กกับพ่อมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก เมื่อพ่อเป็นผู้เลี้ยงดูลูกของตนเอง ลูกมีแนวโน้มทางสติปัญญาได้ดีกว่าและมีแนวโน้มในด้านการใช้ความรุนแรงน้อย ทั้งนี้ขึ้นกับคุณภาพของความสัมพันธ์ที่พ่อสร้างขึ้นกับลูก รวมทั้งเวลาที่พ่อให้กับลูกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 17)

เฮอร์ล็อก (Hurlock 1983: 434) กล่าวว่า ความสำคัญของการ อบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีต่อเด็กไว้ว่า เด็กเล็กจะเลียนแบบอย่างของพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในครอบครัวซึ่งพ่อแม่จะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

มัสเซน (Mussen. 1981: 193) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นที่จะต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเขาให้กว้างออกไป สภาพแวดล้อมเด็กและทัศนคติของพ่อแม่ มีอิทธิพลต่อเด็กมากโดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้นการเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กเกิดขึ้นที่บ้าน จากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ที่เป็นแม่ ดังนั้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูทารกของแม่จึงมีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจของทารกทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ดังที่กล่าว สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นต้นแบบที่สำคัญ ที่สุดที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

2.3 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และได้เสนอรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายท่าน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า ที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน เช่น

ชาปิโร (Shapiro. 1997: p.58) ได้เสนอรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบและมีลักษณะที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยาท่านอื่น ๆ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ คือการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง บุตรเกิดความกดดันมีลักษณะไม่ไว้วางใจใคร ซึ่งอาจเป็นผลให้บุตรมองโลกในแง่ร้ายมีแต่การตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2. การเลี้ยงดูแบบตามใจ คือการที่บิดามารดาเลี้ยงดูโดยทะนุถนอมจนเกินเหตุ ไม่มีการตั้งกฎเกณฑ์ หรือระเบียบใดๆ ไม่ตำหนิหรือลงโทษเมื่อบุตรทำความผิด บุตรจะกลายเป็นบุคคลเอาแต่ใจตัวเอง ก้าวร้าว ยึดความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลางของความสนใจ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ขาดความมั่นคงทางอารมณ์

3. การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นการเลี้ยงดูที่บิดามารดารู้จักความพอดี ยึดหยุ่นไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก ให้คำแนะนำเมื่อบุตรมีปัญหา แต่ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อบุตรทำความผิดจะชี้แจงและให้เหตุผล บุตรจะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ใช้ความคิด อย่างมีเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

ซีเกลแมน (Seigelman. 1965: 265) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในเด็ก โดยให้เด็กตอบคำถามจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ผลการศึกษาพบว่า มีเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังกับเด็ก การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบสรุปได้ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา แสดงความสัมพันธ์กับบุตรในลักษณะ เอาใจใส่ รักใคร่ ให้ความอบอุ่น ให้เหตุผลมากกว่าการลงโทษ ให้คำชมเชย และช่วยแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ดีที่สุด ทั้งนี้ พฤติกรรมของบิดามารดา ที่แสดงความรักต่อบุตรว่าเป็นการให้ความสำคัญกับบุตร เป็นอันดับแรก โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริงๆ เช่นเดียวกับการที่ให้นสิ่งที่บิดามารดาคิด ว่าบุตรต้องการ หรือหวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการและการให้ตรงตามพัฒนาการ รวมทั้งการยอมรับ หรือยกย่องบุตรตามความสามารถของสติปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ของบุตร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ แสดงถึงความสัมพันธ์ของบิดา มารดา กับบุตร ในลักษณะของการลงโทษ ว่า มี 2 ลักษณะ คือ

การลงโทษทางจิต (Symbolic – Love Punishment) เป็นการลงโทษด้วยการทำให้บุตร เกิดความรู้สึกละอายใจ บิดา มารดาทอดทิ้งบุตร และไม่ให้ความรักแก่บุตร

การลงโทษทางกาย (Direct – Object Punishment) เป็นการลงโทษด้วยการห้ามเล่นของเล่น ไม่ให้เที่ยว รวมทั้งการเฆี่ยนตีให้เจ็บปวดทางกาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังกับเด็ก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ในลักษณะของการตั้งความหวังไว้ในตัวบุตรค่อนข้างสูงและขาดความยืดหยุ่น โดยบิดาหรือมารดาจะมีความรู้สึกผิดหวัง เมื่อบุตรไม่สามารถปฏิบัติตามได้ตามที่คาดหวัง มักจะแสดงพฤติกรรมการควบคุม กำหนดขอบเขตให้บุตรกระทำตาม ด้วยความเชื่อว่าบุตรจะสามารถปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรุณพันธ์ ชุมชม และงามตา วณิชทานนท์ (2528: 3-15) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูตามแบบสังคมไทย ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดา มารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ทุกซอกซอญของบุตรมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะให้ความสำคัญต่อบิดา มารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล หมายถึง บิดา มารดา อธิบายเหตุผลแก่เด็กในเวลาที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร มีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตหรือทางกาย หมายถึง การที่บิดา มารดาใช้วิธีการลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดา มารดาใช้อย่างจงใจ ใช้มากหรือบ่อยกว่าการให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้อื่นแฉ ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดา มารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติ แล้วคอยตรวจตราใกล้ชิดว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก ถ้าควบคุมน้อยลง จะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเร็ว หมายถึง การที่บิดา มารดาเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดู ช่วยให้เด็กช่วยตนเองเร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

การอบรมเลี้ยงดูเด็กจะให้บรรลุผลตามความคาดหวังของพ่อแม่แน่นอนเป็นไปได้ยากไม่มีวิธีการเลี้ยงดูแบบใดที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของแต่ละคน แต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน ดังนั้นแต่ละครอบครัวอาจมีวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสมต่างกัน

วราภรณ์ รักวิจัย (2540: 20-26) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูลูกไว้ดังนี้

วิธีที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูแบบความรักความอบอุ่นแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และความเข้าใจ ในการเลี้ยงดูลูกต้องใช้เหตุผลกับลูกให้ลูกรู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม การอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่ทุกคนมีความรักให้ลูกแต่ลูกต้องการทั้งความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจหวั่นใย ไม่ใช่เพียงแต่ความรักอย่างเดียว วิธีการเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่ต้องให้ความสำคัญแก่ลูก โดยถือว่าลูกมีส่วนที่มีความสำคัญต่อครอบครัวพ่อแม่ให้ในสิ่งที่ลูกต้องการจริง ๆ จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตรงกับการพัฒนาการของลูกตามความเหมาะสมกับความสามารถ

ทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและทักษะของลูก โดยไม่บังคับลูกทำในสิ่งที่ลูกไม่อยากทำหรือไม่สามารถทำได้ ให้ การยอมรับและยกย่อง โดยสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้อิสระแก่ลูกในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เอาใจใส่และช่วยเหลือ แนะนำลูกตามความเหมาะสมยอมรับความสามารถและให้สิทธิลูกในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง พ่อแม่คอยให้กำลังใจให้คำปรึกษา ความมั่นคงปลอดภัยแก่ลูก ตลอดจนแนะแนวทางการดำเนินชีวิตในแต่ละวัยแก่ลูกเพื่อลูกจะได้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขผลของการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เด็กจะเป็นคนเปิดเผยเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์ขัน ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี เรียนรู้อะไร ๆ ได้อย่างรวดเร็วสามารถปรับตัวได้ดีและกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ สามารถช่วยเหลือตนเองและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ได้ดีมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเข้าใจตนเองสูงและรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า และรู้จักใช้เหตุผลเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

วิธีที่ 2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบคาดหวังเอาจากเด็ก

เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เรียกร้องเอาจากลูก ลูกต้องทำตามจุดประสงค์หรือความต้องการของพ่อแม่ ลูกมีหน้าที่ทำตามทุกอย่างแม้ว่าจะไม่ชอบก็ตาม วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่มักจะทำดังนี้

1. พ่อแม่มักเคี่ยวเข็ญให้ลูกทำตามสิ่งที่พ่อแม่เห็นว่าดีเท่านั้น ลูกจะต้องพบแต่คำสั่งที่ว่า ต้องทำอย่างนี้ ต้องเล่นแบบนี้
  2. พ่อแม่มักจะดุด่าว่ากล่าวเมื่อลูกอธิบายหรือแสดงเหตุผลคัดค้าน ลูกต้องทำตามความพอใจของพ่อแม่ทุกครั้ง
  3. พ่อแม่กำหนดรายการอาหารทุกมื้อแก่ลูก และลูกต้องกินหมดทุกครั้ง
  4. พ่อแม่จะกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดไม่ว่าจะการกิน การเล่น การเที่ยว
- ทุกประการขึ้นอยู่กับความประสงค์ของพ่อแม่ผลของการเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอาจากเด็ก เด็กจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ ปรับตัวกับสังคมภายนอกได้ยาก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่สามารถค้นพบความสามารถของตนเอง เด็กบางคนไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต เป็นคนว่อนอนสอนง่าย เชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกอย่าง ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่

วิธีที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

เป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ไม่มีใครคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ให้ความรักแบบลำเอียงหรือดูต่ำลงโทษแรงเกินเหตุ บางครั้งก็ปล่อยหน้าที่เลี้ยงดูให้เป็นของคนอื่นเลี้ยงดูแบบ

ตามมีตามเกิด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือเป็นลูกที่เกิดมาโดยพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดหรือเป็นครอบครัวที่แตกแยก วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่มักจะไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของลูก ลูกจะเล่นอะไร อย่างไร พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ เวลาพ่อแม่อารมณ์ไม่ดี มักจะระบายออกด้วยการทำโทษเด็กเสมอ เวลาลูกซักถามมักจะพูดว่า “อย่ามาทวงใจ ไปให้พ้น” พ่อแม่มักลืมหรือไม่สนใจกับคำสัญญาหรือข้อเรียกร้องของลูก จะปล่อยให้ลูกทำอะไรต่าง ๆ ตามใจชอบ ไม่ค่อยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ พ่อแม่มักจะรักลูกไม่เท่ากัน โดยปฏิบัติกับลูกอย่างลำเอียง

ผลของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กจะมีลักษณะก้าวร้าว ชอบทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ มีเจตคติไม่ดีต่อพ่อแม่ บางครั้งถึงกับเกลียดชังพ่อแม่ตัวเอง ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ลูกจะมีการเชื่อมโยงซึม ไม่สามารถปรับตัวได้ง่าย มีความตึงเครียดทางอารมณ์ กระวนกระวายใจอยู่เสมอ มีอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่มีเหตุผล ชอบเรียกร้อง ความสนใจจากผู้อื่นเสมอ เพราะเด็กขาดความรักความอบอุ่น มักจะเปิดปัญหาทางสุขภาพจิต ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้มักจะพบว่ายุทธศาสตร์ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความผิดด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้

วิธีที่ 4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป

เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยปกป้องดูแลลูกมากเกินไปไม่让孩子ได้รับความลำบากหรืออันตราย คอยให้ความช่วยเหลือลูกทุกอย่างจนลูกไม่รู้จักรับมือช่วยเหลือตนเอง ไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีเรื่องอะไรขัดข้องพ่อแม่จะเป็นคนคอยช่วยเหลือให้หมดโดยลูกไม่ต้องทำอะไร หรือจะเป็นการถนอมไขว่ในหิน เอาใจใส่ลูกอย่างไม่ให้พลาดสายตา คอยให้ความช่วยเหลือลูกทุกฝีก้าวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่มักจะกระทำดังนี้ พ่อแม่คอยช่วยเหลือลูกตลอดเวลา ไม่ยอมให้เล่นกับเพื่อน ๆ เพราะกลัวลูกจะถูกรังแก ไม่ยอมให้เด็กกินอาหารเองเพราะกลัวลูกทำเลอะเทอะ พ่อแม่จะช่วยลูกทำการบ้านเสมอ ไม่ยอมให้ลูกกินอาหารหรือขนมจนกว่าพ่อแม่จะได้ชิมเสียก่อน เมื่อลูกเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย พ่อแม่จะวิตกกังวลมาก และให้การรักษาเกินความจำเป็น พ่อแม่ก็ไม่ยอมให้ลูกได้ช่วยเหลือตนเองในการทำงานต่าง ๆ ผลของการเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป เด็กจะเป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ พึ่งตนเองไม่ได้ ไม่สามารถจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ยาก เด็กมีแนวโน้มสุขภาพจิตเสีย และมีอาการทางประสาท

กล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแต่ละครอบครัวมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมคุณภาพของเด็กและเยาวชน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ส่วนการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ก็จะมีอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพของเด็กทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรมเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการอบรมเลี้ยงดู

ดูในรูปแบบดังนี้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ใน 2 รูปแบบจะทำให้ผู้ปกครองสามารถเลี้ยงลูกได้ถูกเพศ

2.4 หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

รุสโซ (Rousseau) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ที่ผู้ใหญ่จะแต่งแต้มสีอะไรลงไปก็ได้ จะทำให้ผ้าขาวบริสุทธิ์กลายเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงามวิจิตรก็ได้ หรือทำให้กลายเป็นผ้าที่เลอะเทอะมัวหมองอย่างไรก็ได้เช่น นกััน รุสโซ มีความเชื่อในธรรมชาติการแสดงของเด็ก และถือว่าการกระทำต่างๆของเด็กนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ผิดศีลธรรม จากแนวความคิดของรุสโซนี้เราจะเห็นความสำคัญของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กในด้านที่ว่าพ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดที่สุดที่หล่อหลอมให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีบุคลิกภาพอย่างไรก็ได้ (จิตรรา วสุวนิช. 2532:16)

เด็กเป็นประชากรที่สำคัญ ก่อนไหนขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูของผู้ใหญ่และความเปลี่ยนแปลงของสังคม เด็กเข้ามำกำหนดลักษณะของชาติในอนาคต ถ้าไม่สนใจคุณภาพของเด็กที่เข้ามาแทนที่ผู้ใหญ่ก็เท่ากับไม่สนใจอนาคตของชาติ (ประเศศ วะสี. 2531: 6)

ด้วยเหตุผลนี้ พ่อแม่จึงควรมีหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพ แม้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นจะเป็นงานที่หนักต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลปะ อาศัยความอดทน พยายาม หลักในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยนั้น ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้ การมีชีวิตของเด็กขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูของผู้ใหญ่ วิธีการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาวะสุขภาพ การพัฒนาความสามารถและบุคลิกภาพของเด็ก เด็กแต่ละคนมีชีวิตของเขาเอง มีจุดเด่น จุดด้อย และอารมณ์แตกต่างกัน และ แม้ในเด็กคนเดิมเมื่อเวลาเปลี่ยนไป นอกจากขนาดตัวและรูปร่างจะเปลี่ยนไปแล้วยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ความคิดอ่าน และการแสดงออกอีกด้วย เด็กจะเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพชีวิตครบถ้วนทุกด้าน ทั้งร่างกายและจิตใต้ อารมณ์ สติปัญญาและสังคมก็ด้วยการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม มีเหตุ มีผล ด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอจากพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู ได้รับการตอบสนองของความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับวัยและระดับ พัฒนาการของเด็ก โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องปรับวิธีการเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก และการดำเนินชีวิตครอบครัวในสังคมของตนอีกด้วย

กรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์ (2529: 24-25) ได้พูดถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่ควรปฏิบัติดังนี้

1. พ่อแม่หรือผู้อบรม จะต้องเข้าใจว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถ ความสนใจ

และอายุที่แตกต่างกัน เด็กจะมีเอกลักษณ์ของตนเองและแตกต่างจากคนอื่น ดังนั้น ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการ และความต้องการของเด็กด้วยซึ่งจะเริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น ว่าเด็กแต่ละวัยนั้นจะสามารถทำอะไรได้บ้าง เรียนรู้อะไรได้บ้าง และมีความสามารถจำกัดเพียงใด ในการอบรมเลี้ยงดูจะต้องไม่คาดหวังว่าเด็กจะสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้มากกว่า ความสามารถที่แท้จริงของเขา แต่จะต้องคาดหวังให้พอเหมาะ ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ด้วย เพื่อนำมาใช้ในการฝึกอบรมเด็กให้ถูกต้อง เหมาะกับ การพัฒนาการ และเอกลักษณ์ของแต่ละคน

2. การอบรมเด็กจะต้องทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ไม่ควรกระทำเพียงบางโอกาส และจะต้องยึดถือประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก

3. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กควรจะต้องอยู่ใกล้ชิด และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเด็ก ทำให้เด็กมีความรู้สึกรัก ไว้วางใจและยอมรับนับถือเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะประพฤติตามสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม การอบรมสั่งสอนที่ถูกวิธีจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ หรือผู้อบรมเด็กกับเด็กมีการพัฒนาไปอย่างดี ถ้าใช้วิธีการไม่ถูกต้องมีการลงโทษเด็กบ่อยๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเกลียด ผู้อบรมเลี้ยงดูไม่ยอมรับนับถือและมีความรู้สึกต่อต้านเกิดขึ้น

4. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจะต้องมีอารมณ์คงที่ และหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ จะต้องมีความมั่นใจและยึดหลักการเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจะกระหม่อมกระวังอย่าให้มีการขัดแย้งเกิดขึ้น เพราะจะทำให้เด็กเกิดความสับสนและวิตกกังวล กฎเกณฑ์หรือระเบียบต่างๆ ที่ตั้งขึ้นหรือวางระเบียบไว้ให้เด็กปฏิบัติจะต้องมีเหตุผลและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีความสุข จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกอย่างอิสระ แต่จะต้องมีข้อจำกัด และกำหนดขอบเขตของการกระทำของเด็กไว้ให้มั่นคงแน่นอนมีเหตุผล และเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก วิธีนี้จะทำให้เด็กสามารถควบคุมได้เมื่อเติบโตขึ้น

5. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็ก จะต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กมักจะเลียนแบบการกระทำของพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิด ในการสอนไม่让孩子ทำอะไร พ่อแม่หรือผู้อบรมจะต้องไม่ทำด้วย มิฉะนั้นจะทำให้เด็กไม่เชื่อถือเนื่องจากสิ่งที่เด็กเห็นอยู่นั้นจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าคำบอกเล่าหรือสั่งสอน ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจึงควรพิจารณาตนด้วยว่า สิ่งใดบกพร่อง และควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กก่อน จึงค่อยอบรมสั่งสอนเด็ก

สุชา จันทร (2540: 113-114) ได้กล่าวถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูควรจะให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของเด็ก ไม่ควรเคี่ยวเข็ญเด็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเกินไป หรือเรียกร้องในสิ่งที่เด็กยังไม่มีความสามารถจะกระทำได้ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความกังวลจนถึงกับโกรธได้

2. บิดา มารดา ไม่ควรรักเด็กจนเกินไป นั่นคือ ไม่ควรตามใจเด็กจนเกินไปหรือปล่อยปละละเลยในเรื่องที่ควรจะต้องควบคุม เพราะจะทำให้เด็กไม่พัฒนาการไปตามวัย และมีนิสัยพึ่งพาผู้อื่นจนโต

3. บิดามารดาและผู้ใหญ่ที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรมีความเห็นคล้ายกัน การขัดแย้งกันในการเลี้ยงดูจะทำให้เด็กรู้สึกสับสน บางครั้งก็เลือกเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่เข้าข้างตนเอง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีจึงเกิดขึ้นได้ยาก

4. การอบรมเด็กควรสม่ำเสมอ ผู้ใหญ่ไม่ควรใช้อารมณ์ในการอบรม ควรใช้เหตุผล การอบรมควรจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม มิใช่อบรมเพื่อความพอใจของผู้ใหญ่แต่อย่างเดียว

5. คำนี้ถึงสภาพแวดล้อม สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เด็กจะเติบโต ขึ้นมา ควรเลี้ยงดูอบรมเด็กให้รู้จักสภาพสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง มิใช่เพียงแต่ให้ปรับตัวได้ภายในบ้านและสังคมแคบๆหรือทางญาติเท่านั้น เพราะในชีวิตจริงเด็กต้องเผชิญกับโลกกว้าง และควรมีความสามารถที่จะปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆกัน

6. การเลี้ยงดูเด็กไม่มีกฎ เกณฑ์ตายตัว ที่จะนำไปใช้ในเด็กทารกและทางครอบครัว เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางลักษณะอารมณ์ที่ติดตัวมาไม่เหมือนกันและบิดามารดาต่างก็มีภูมิหลัง ตลอดจนความรู้ ความสนใจ ในการอบรมเด็กมาเหมือนกันบ้าง ต่างกันบ้าง ซึ่งควรจะได้ปรับให้ใกล้เคียงกันก่อนทั้งสองฝ่ายควรคิดว่าแต่ละฝ่ายมี ความสำคัญเท่าๆกัน ไม่ควรที่จะแข่งขันเพื่อให้ได้ความรักจากลูก

7. เด็กจะประพฤติตามแบบอย่างผู้ใหญ่เลย การสั่งสอนเด็กด้วยวาจาโดยที่ไม่มีการปฏิบัติให้ดู จะไม่เกิดผลในการอบรมเด็กเท่าใดนัก ความผาสุกในชีวิตแต่งงานของพ่อแม่ การปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจกัน จะเป็นรากฐานของการที่จะเติบโตมาได้ด้วยความสุขและความพอใจ อันจะมีผลดีต่อตัวเด็กเองและสังคมต่อไปในอนาคต

จากที่กล่าวมาแล้ว หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรมีข้อปฏิบัติคือ

1. พ่อแม่ให้สิทธิแก่ลูกในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวให้เขาเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด พ่อแม่จะต้องไม่คิดแทนลูก ฝึกให้เขาได้คิดด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถเลือกใช้ชีวิตในสังคมในอนาคต เมื่อเขาเติบโตขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. พ่อแม่มีหน้าที่ให้สิ่งต่างๆตรงกับพัฒนาการของลูกตามความเหมาะสมและความ

สามารถทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาและทักษะของลูก ไม่บังคับให้เด็กต้องทำในสิ่งที่เด็กยังไม่พร้อมที่จะทำได้

3. พ่อแม่ควรต้องเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของลูก สนใจกิจกรรมต่างๆ ของลูกให้คำแนะนำ ส่งเสริมและเฝ้าดูผลสำเร็จในงานของลูกด้วยความตั้งใจและความอดทน เมื่อลูกประสบผลสำเร็จ พ่อแม่ควรแสดงความดีใจอย่างชัดแจ้ง และการให้แรงเสริมด้วยการชมเชยหรือการให้รางวัล (อาจจะเป็นการกอด จูบ ลูบศีรษะ ฯลฯ) เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง และมีกำลังใจในการทำงานอย่างอื่นต่อไป

4. พ่อแม่ควรมีเวลาใกล้ชิดลูก และ ทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ให้คำแนะนำมากกว่าการออกคำสั่งทำ ควรเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่ใช่เผด็จการ เพราะจะช่วยให้เด็กได้เติบโตอย่างมีอิสระตามพัฒนาการขั้นต่างๆ ของตนอย่างเต็มที่ ดังผลงานวิจัยของ สุกัญญา กุลอึ้ง : 2522 พบว่าการเลี้ยงดูแบบให้ประชาธิปไตยแก่ เด็กคนนี้ เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมากกว่าการเลี้ยงดูแบบอื่น

5. พ่อแม่ควรใช้แรงเสริมเป็นตัวสร้างบุคลิกภาพของเด็กตามที่ต้องการจะให้ได้ เป็นพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีโดยแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมให้ลูกเห็นอย่างเด่นชัด เช่น การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมให้ลูกเห็นอย่างเด่นชัด เช่น การแสดงถึงความเป็นคนอดทนในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย มีเหตุผล และมีอารมณ์มั่นคง เพื่อลูกจะได้ยึดเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

6. พ่อแม่ควรต้องส่งเสริมความเป็นคนมีสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ลูก โดยอิสระแก่ลูกควบคู่ไปกับการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำให้ทั้งสองสิ่งมีความสมดุลกันขึ้นในตัวลูก เช่น ยอมให้ลูกมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในขณะที่เดียวกันก็ฝึกให้ลูกรู้จักหน้าที่และความรักผิตชอบ เช่น ให้รู้จักช่วย ตนเอง ในปัญหาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การบิน การนอน การขับถ่าย การเล่น ฯลฯ

7. พ่อแม่ควรจะใช้วิธีการลงโทษให้เหมาะสม การทำโทษยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก การลงโทษทางร่างกายยังไม่ใช่สิ่งที่ล้าสมัย หรือใช้ไม่ได้ ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) กล่าวไว้ว่า ในเด็กอายุ 1-7 ปี การทำโทษทางกายยังใช้ได้ดี เพราะเด็กในวัยนี้กำลังเกิดการเรียนรู้ โดยหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษทางร่างกาย การตีเด็ก เป็นการตีเพื่อสั่งสอน ไม่ใช่ตีเพราะความโกรธ หรือมีสาเหตุอื่น ฉะนั้น การตีเด็กเพื่อลงโทษจึงไม่ผิดและใช้ได้ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กในวัยนี้ แต่อย่างไร ก็ตามการลงโทษเด็กควรมีหลักการที่ถูกต้องด้วย จึงจะทำให้เกิดการลงโทษนั้นเกิดผลดีแก่ตัวเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

8. การฝึกวินัยให้กับลูกเป็นสิ่งที่จำเป็น ควรเริ่มทำในเมื่อลูกโตพอที่จะเข้าใจเหตุผลแล้ว (ประมาณ 2-3 ปี) ไม่ควรยึดเหนี่ยวให้เด็กมีระเบียบวินัยที่มากเกินไปในเมื่อเด็กยังไม่พร้อม

เพราะจะทำให้ เกิดผลเสียแก่เด็กมากกว่าผลดี จะทำให้เด็กเก็บกดต่อต้านและเอาแต่ใจตัวเองไม่คำนึงถึงผู้อื่น

9. พ่อแม่ควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ลูกเกิดความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างๆ ให้เขาได้เรียนรู้ทุกอย่างด้วยตัวของเขาเองเป็นหลัก โดยพ่อแม่เป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือและคอยแนะนำเท่านั้น

10. พ่อแม่ควรช่วยให้ลูกได้เรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กวัยเรียนเดียวกัน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการปรับตัวเองให้เข้ากับสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า

สรุปได้ว่าถ้าหากพ่อแม่สามารถสร้างบรรยากาศภายในบ้านให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นไปด้วยความรักความอบอุ่นและมีประชาธิปไตยพ่อแม่จะประสบความสำเร็จในการปลูกฝังลูกให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่ซับซ้อนวุ่นวายและมีปัญหา อย่างมีความสุข

2.5 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ

ผศ.ดร เสรี วงษ์มณฑา (เพศชาวบ้าน. 2530: ออนไลน์)ได้กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนมีดังนี้

1. ค่านิยมเลี้ยงลูกผู้หญิงและเลี้ยงลูกผู้ชาย พ่อแม่ที่แสดงความรักลูกเพศใดเพศหนึ่งอย่างชัดเจน จนกระทั่งกลายมาเป็นความลำเอียง อาจจะทำให้ลูกนั้นเกิดพัฒนาการกลายเป็นเพศที่พ่อแม่ปรารถนาและต้องการ

อีกกรณีหนึ่งคือทางบ้านจะตีลูกผู้ชาย แต่ไม่ตีลูกผู้หญิง เพราะมักจะรู้สึกว่าการลูกผู้หญิงน่ารักสารพัด ทำให้เด็กผู้ชายบางคนเริ่มต้นมองเห็นวิถีทางเดียวเท่านั้นที่จะไม่ถูกตี เหมือนที่ผู้ชายคนอื่น ก็เริ่มทำตนเป็นเด็กผู้หญิง กรณีนี้หมายความว่า เด็กกำลังประพฤติปฏิบัติทางเพศของเขาสอดคล้องไปกับค่านิยมของพ่อแม่

พ่อ แม่ไม่ควรแสดงความลำเอียงอย่างชัดแจ้งในเพศใดเพศหนึ่ง จะลูกผู้หญิงหรือลูกผู้ชายก็ขอให้คิดว่าหญิงก็ได้ ชายก็ได้ ลูกของเราทั้งนั้น อย่าทำให้ลูกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพื่อตอบสนองความรักของพ่อแม่ที่มีความลำเอียง

2. ความคาดหวังของพ่อแม่ มีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่พอตั้งท้องขึ้นมามักจะถามกันว่า จะเอาผู้หญิงผู้ชาย ต่างๆ นานา แต่พระเจ้าไม่ได้ตอบสนองความต้องการของพ่อแม่ที่ต้องการเสมอไป บางทีอยากได้ลูกชายแต่ออกมาเป็นผู้หญิงบางทีอยากได้ผู้หญิงแต่ออกมาเป็นชายกรณีเช่นนี้จะทำให้พ่อแม่ลืมน ล้ารจเพศของลูกอย่างชัดแจ้งว่าเกิดเป็นเพศอะไร มักล้ารจแต่ในสมองของตัวเองว่า

ต้องการอะไร เมื่อลูกออกมาไม่ได้ดูแล รู้แต่ว่าในสมองของตัวเองกำลังคิดถึงเพศอะไรก็เลี้ยงไปตามเพศนั้นได้ลูกผู้หญิงก็เลี้ยงเป็นผู้ชายได้ผู้ชายก็เลี้ยงเป็นผู้หญิงแสดง ว่าพ่อแม่ไม่พยายามจะล้มความคาดหวังของตัวเอง หลังจากลูกโผล่ออกมาจากท้องแล้วคือ ตอนท้องนั่งไหว้พระอยู่อย่างไร ได้มาก็ไม่ดูว่าเป็นเพศอะไรแต่ก็เลี้ยงตามที่คาดหวัง

3. ค่านิยมของคนไทยเกือบทั่วประเทศ พ่อ แม่ชอบเลี้ยงลูกผู้หญิงตอนเด็กๆ เล็กๆ แล้วชอบเลี้ยงลูกผู้ชายตอนโต คือตอนเล็กๆ ชอบด่าลูกผู้ชายว่าชนอย่างกับจับปูใส่กระด้ง ลูกผู้หญิงเรียบร้อยสบายกว่าตอนลูกเล็กๆ อยากให้เป็นผู้หญิงกันหมด แต่พอตอนโตมีลูกผู้หญิงเหมือนมีตัวมอยู่ไว้บ้าน ผู้ชายจะไปไหนก็ไม่เฝ้าเสีย เพราะฉะนั้นบ้านไหนตอนเล็กๆ อยากจะเลี้ยงแต่ลูกผู้หญิง พอโตมาก็อยากจะเลี้ยงแต่ลูกผู้ชาย เด็กโตมาจะบังคับให้กลับไม่กลับแล้ว เพราะอยากเลี้ยงแบบนั้นมาตั้งแต่เล็กๆ

กรณีนี้ส่วนใหญ่แล้วตัวพ่อแม่ ไม่มากเท่าไรนัก ส่วนใหญ่คุณย่าคุณยายมากกว่าที่ชอบเลี้ยงหลานแบบนี้ เพราะหลานชายคนโตพ่อแม่มักจะไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยง แล้วยายาก็เห่อเอาไปเลี้ยง พ่อแม่จะเอากลับก็ไม่ให้เอากลับ แล้วก็ไปเปลี่ยนเพศลูกของเขาซะอีก ลูกของเขาเกิดมาเป็นชาย ก็เปลี่ยนให้เป็นหญิงนั่งพับเพียบเรียบร้อยยายมักพอนในในความเรียบร้อยของหลานบางรายลูกทะเลาะกับพ่อแม่ทีก็ หลบหลังยาย ยายก็ร้ายด่าพ่อแม่ให้ลูก ฟัง คือแทนที่ลูกจะนับถือพ่อแม่ ไม่มีเหลือแล้วกลับไปนับถือนายายเพราะยายายเป็นพวกตัวเอง

พ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร

1. ดุจนเกินเหตุ ดุมาก คำก็ด่า 2 คำก็ด่า 3 คำก็จะเตะ ในที่สุดลูกหลบหลังพ่อแม่ตลอดเวลาและความดุของพ่อนั้นในที่สุดแม่ก็จำเป็นจะ ต้องเอื้ออำนวยให้กับลูก โดยวิธีการปกป้องลูกทุกอย่าง ลูกก็จะเริ่มรังเกียจพฤติกรรมของพ่อ ในที่สุดการหลบหลังแม่นั้นก็เลยได้พฤติกรรมของแม่มาโดยครบถ้วน

2. หยาะหยะอ่อนแอ จนกระทั่งผู้ปกครองชีวิตลูกทุกคนคือแม่ประเภทโอ๋มาดา ลูกฉันต้องเป็นอย่างนั้น ลูกฉันต้องเป็นอย่างนี้ พ่อก็นั่งเหยอ่านหนังสือพิมพ์ ตามใจคุณๆ แล้วแต่คุณๆ ผมไม่ว่าหรอก คุณตัดสินใจก็แล้วกัน เรื่องของคุณ ตกลงฉันเลี้ยงลูกตามที่ฉันต้องการนะ คือเหมือนฉันในที่สุดลูกก็เหมือนแม่

3. พ่อที่ไม่อยู่บ้าน ลูกไม่มีตัวอย่างที่จะเลียนแบบ ถ้าหากจะมีพฤติกรรมแบบผู้ชายแล้วจะใช้พฤติกรรมแบบใด ในเมื่อพ่อไม่มาให้เห็นหน้าเลย ทำให้ลูกไม่รู้จะเลียนแบบฉบับที่ไหน ไม่รู้จะทําอย่างไรชีวิตที่เลียนแบบอยู่นั้นก็จะกลายเป็นชีวิตของแม่ที่จะต้องเลียนแบบอยู่ตลอดเวลา

แม้มีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร

1. แม่ที่ทำงานบ้าน ดูแล ภายในบ้านทั้งหมดและมักจะรวบอำนาจภายในบ้าน รวมไปถึงวิธีการเลี้ยงลูกและจะไม่ชอบลูกซึ่งเป็นเหมือนพ่อ หลายๆอย่างที่เราจะมาพบหลังจากแต่งงานกันแล้วเธอก็จะเป็นผู้ที่นั่งด่าพ่อให้ลูกฟังเช่น

“ดูพ่อเขาสิเหล้าจะกินไปถึงไหนรู้จะว่ามันไม่ดีแต่ก็กินๆ”

“ดูซิจุดบุหรี่อีกแล้วนี่เธอเลิกสูบบุหรี่เสียที่ได้ไหม”

“ดูซิถ้าแกเป็นเหมือนพ่อแกฉันตีตายเลยไม่ยอมแน่”

ผิวเมียทะเลาะกันก็ทะเลาะกันไปทำไมต้องด่าพ่อให้ลูกฟังด้วยอันนี้ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเกย์อย่างเดียว

พ่อควรจะเป็นคนที่ลูกยกย่อง แต่แม่มาด่าพ่อให้ฟัง แล้วจะให้ลูกไปยกย่องใคร

แม่ควรจะเป็นคนที่ลูกยกย่อง แต่พ่อมาด่าแม่ให้ฟัง แล้วลูกจะไปยกย่องใคร

เพราะ ฉะนั้นการที่แม่นั่งด่าพ่อให้ลูกฟัง ลูกผู้ชายจะมีความรู้สึกว่าเป็นอย่างพอนี้ชวณะ ใครก็ไม่รัก ขนาดเมียนอนด้วยทุกวันยังไม่รักเลย จะไปเป็นอย่างพ่อได้อย่างไร ในที่สุดพ่อก็ไม่ใช้แบบฉบับที่ดีที่สุดที่ลูกจะเอาเป็นแบบอย่าง

2. แม่ที่ใช้ลูกเป็นตัวแทนพ่อในยามเหงา ตรงนี้ก็ต้องโทษพ่อด้วยส่วนหนึ่ง พ่อพอมีอำนาจหน้าที่การงานสูงขึ้น ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น บางที่ไม่เกี่ยวกับการงาน แต่เกี่ยวกับความเบื่อๆนี้แหละ จากเคยไปไหนมาไหนด้วยกันก็หมดยุคแล้ว ตรง นี้คนที่จะกลายเป็นเหยื่อของแม่แทนพ่อคือ ลูก ไม่คนโตก็คนเล็ก ลูกคนกลางๆมักไม่ค่อยเป็นเกย์ และประเภทที่เอาลูกไปเป็นเพื่อนตามร้านทำผมตามร้านตัดเสื้อ กรุณาสงสารเด็กเถอะ เด็กยังไม่ได้พัฒนาเอกลักษณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเด่นชัด ลูกที่โตแล้วไม่เป็นไอรอก เพราะลูกเริ่มรู้แล้วว่าอะไรเป็นอะไร แต่ประเภทอะไรเป็นอะไรยังไม่รู้เลยแล้วก็ตามไป สมองเพื่อนไปทางแม่หมด

3. แม่ที่กลัวความเหงา ปฏิเสธผู้หญิงทุกคนที่มาอยู่กับลูกของตน ลูก จะจีบผู้หญิงคนไหนแม่จะด่าว่าประจำ ดิโน่นดินี้จนไม่มีดีเลย จนกระทั่งในที่สุดลูกเรียนรู้วิธีการมองผู้หญิงแบบชนิดที่เรียกว่า หาผู้หญิงที่ยกย่องไม่ได้เลย เพราะแม่นั่งด่าให้ฟังทุกวัน แม่สร้างความชำนาญในการตีผู้หญิงให้ลูกชาย ทำให้ลูกชายมองไปทั่วหัวเห็ดเจ็ดย่านน้ำหาไม่ได้สักคน คนที่บอกว่าเป็นคือคนที่ถูกต้องก็คือแม่

ระยะยาวเด็กพวกนี้เกิดมี ความรู้สึกรักผู้หญิงคนอื่นเหมือนตัวเองทรยศแม่ พวกนี้ถ้าใจกล้ามากๆแสดงออกกลายเป็นเกย์ไปเลย ถ้าใจไม่กล้าก็จะกลายเป็นพวกรักผู้หญิงไม่ได้ สมสู่กับผู้หญิงไม่ได้ แต่มีความสุขในการอยู่ใกล้กับผู้ชายเหมือนกัน แต่ไม่มีการแสดงออกทางพฤติกรรมรักร่วมเพศ แม่บางคนพัฒนาตัวเองเป็น กลุ่มไซโคโซมาติก (Psychosomatic) ถ้าลูกออกจากบ้านแม่จะป่วย ลูกไปจีบผู้หญิงแม่จะป่วย ถ้าลูกอยู่บ้านไม่ไปเที่ยวหายป่วย ไม่ใช่แกล้งป่วย แต่สภาพจิตใจสะท้อนมาที่

ร่างกาย ป่วยจริงๆ พอลูกบอกว่าไม่ออกไปไหน หายเดี๋ยวนั้น

แม่คนไทยมีนิสัยทำให้ลูกกลาย เป็นรักร่วมเพศ แล้วรักผู้หญิงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกวัน ๆ เพราะปริมาณส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นนั้น เพราะว่าพ่อเริ่มทำให้แม่เหงามากขึ้น ยิ่งแม่เหงามากขึ้นเท่าไร ลูกคนสุดท้ายหรือลูกคนเดียวที่มีอยู่เป็นเหยื่อชัดเจนมาก

ค่านิยมของ คนไทยไม่ไว้ใจผู้ชาย มองผู้ชายนิสัยไม่ดี สำหรับผู้หญิงถือว่าเป็นคนมีจริยธรรมสูง มีสำนึกสูง เพราะฉะนั้นเรื่องแม่บุกเข้าไปในห้องลูกชายเป็นเรื่องธรรมดา

เพราะฉะนั้นพฤติกรรมระหว่างแม่กับลูกชายที่ทำให้ลูกชายเป็นเกย์จึงสูงกว่า พฤติกรรมของพ่อที่ทำให้ลูกสาวกลายเป็นทอม

เมื่อ ลูกเข้าสู่วัยที่ช่วยเหลือตัวเองได้ก็ควรจะแยกห้องให้ลูกได้เลย จะทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องกลาย เป็นเกย์ แล้วยังทำให้ความเป็นตัวของตัวเองของลูกสูงขึ้นด้วย รับผิดชอบทำความสะอาดห้องนอน ทำให้ลูกรู้ว่าการมีชีวิตส่วนตัวนั้นคืออะไร

แต่ พ่อแม่มักคิดว่าบ้านของตน ห้องลูกก็ของตน ฉะนั้นเลี้ยงลูกมา ดังนั้นจดหมายทุกฉบับฉันสามารถเซ็นเซอร์ได้ พ่อแม่แบบนี้จะต้องฝึกนิสัยเคารพสิทธิของมนุษย์ ทุกวันนี้เวลาลูกไม่อยู่บ้านชอบเข้าห้องลูกไปตรวจดูสิ่งต่างๆ เรื่องนี้น่าจะพัฒนากันใหม่

ไม่มีใครเกิดมาเป็นเกย์โดยกรรมพันธุ์ แต่ที่สำคัญคือสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดู ขจิตร์รัตน์ ปูนพันธุ์ชาย (กรมสุขภาพจิต. 2552: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้ลูกเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศนั้นมีมากมายหลายประการ เช่น

1. การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ ควรต้องเริ่มต้นที่คุณพ่อคุณแม่ คาดหวังอยากได้ลูกที่ตนพึงปรารถนา แต่เผชิญสิ่งที่เขาหวังกลับเป็นไปไม่ได้ เช่น อยากได้ลูกชาย แต่เผชิญได้ลูกสาว ทำให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ จึงจำใจจำเป็นต้องเลี้ยงต่อไป โดยวิธีการเลี้ยงที่ขัดเกลารูปแบบผู้ชาย สิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้เด็กถูกเลี้ยงแบบผิดเพศ
2. สนใจเพศใดเพศหนึ่งจนเกินไป ครอบครัวที่มีลูกหลายคน มีทั้งลูกชายและลูกสาว อาจมีลูกชายมากกว่าลูกสาว หรือมีลูกสาวมากกว่าลูกชาย ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเบี่ยงเบนทางเพศได้
3. การขาดพ่อแบบแม่แบบ คือ คนที่เป็นพ่อแม่ ควรเป็นพ่อแบบแม่แบบที่ดีให้แก่ลูก เพราะพ่อแม่นั้นเปรียบเสมือนเป็นครูคนแรกของเด็กทีเดียว แต่ถ้าหากเด็กๆ ได้พ่อแบบแม่แบบ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้เขามีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนั่นเอง
4. สภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนจูงใจให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น เป็นเกย์ ติดยา ทอม ดี ก็เพราะสภาพแวดล้อมที่พวกเขาต้องไปอยู่ ไปสัมผัส ไปคลุกคลีเป็นเวลานาน หาก

เต็มไปด้วยผู้คนที่มีลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศ ก็อาจส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรม ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

นางพาง ลัมสุวรรณ (2542: 112-115) กล่าวไว้ว่า การที่เด็กเกิดมาแล้วจะพัฒนาไปเป็นหญิงหรือชายขึ้นกับปัจจัยต่างๆ หลายอย่างมาก แต่พอจะสรุปย่อๆ ได้ว่าปัจจัยใหญ่ๆ ที่เกี่ยวข้องคือ

1. ปัจจัยทางชีวภาพ หมายถึง สิ่งที่เกิดตัวเด็กมาตามธรรมชาติหรือสภาพทางกายที่เกิดขึ้นมา เช่น เด็กบางคนขณะอยู่ในครรภ์มารดานั้น เกิดมีภาวะผิดปกติของระดับฮอร์โมนที่ควบคุมความเป็นหญิงหรือชาย เด็กคนนั้นเกิดมาก็จะมีความผิดปกติทางเพศ เช่น มีอวัยวะเพศก้ำกึ่งระหว่างหญิงชาย หรือมีพฤติกรรมของเพศตรงข้ามด้วย เช่น เป็นหญิง แต่มีลักษณะท่าทางพฤติกรรมของเด็กชายที่มักเรียกกันว่าทอมบอย ทั้งนี้จากอิทธิพลของฮอร์โมนเพศที่ได้รับระหว่างอยู่ในท้องแม่

2. ปัจจัยทางจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภาวะแวดล้อมหลังคลอดแล้วมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กที่จะพัฒนา เพศของตนไปเป็นหญิงหรือชาย ปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย

- การอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูจะเป็นปัจจัยที่กำหนดเพศ (sex designation) ของเด็ก ตามปกติแล้วพ่อแม่ และผู้ใหญ่จะปฏิบัติต่อเด็กหญิงและเด็กชายต่างกันตั้งแต่แรกเกิด เช่น คำพูดที่พูดด้วยความอ่อนโยน การจับต้องตัวเด็ก เสื้อผ้าของใช้ต่างๆ อาจมีลักษณะต่างกัน สีก็อาจจะใช้ต่างกัน เช่น สีชมพูสำหรับเด็กหญิง สีฟ้าสำหรับเด็กชาย ของเล่นที่ซื้อให้ก็ต่างกัน เช่น ตุ๊กตาสำหรับเด็กหญิง ปืน รถ หุ่นยนต์สำหรับเด็กชาย เป็นต้น นอกจากนั้นการอบรมด้วยคำพูด ก็มีผลในการแยกเพศให้เด็ก เช่น พ่อแม่จะพูดกับเด็กว่า “เป็นเด็กผู้หญิงต้องเรียบร้อยหน่อยจ๊ะลูก ” หรือ “ผู้ชายเขาไม่พูด ลากเสียงแบบนี้ละ ต้องพูดจาให้เข้มแข็งสิลูก ” การชมเชยของผู้ใหญ่ ก็มีผลกล่อมเกลาคำพูดให้มีพฤติกรรมตรงกับเพศของตนได้ เช่น “ลูกเก่งมากที่เป็นสุภาพบุรุษแบบนี้”

- การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ทารกที่เกิดขึ้นนั้นไร้เดียงสา ต้องมาเรียนรู้ในโลกเกือบทุกอย่าง บทบาททางเพศก็เช่นเดียวกัน เด็กต้องมาเรียนรู้ภายหลังจามที่สังคมกำหนดว่าเพศใดมีบทบาทอย่างไร โดยการเอาอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะพ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กรักและนับถือมาก พ่อแม่จึงเป็นแบบอย่างให้เด็กได้ทำตามโดยเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ตามธรรมชาติเด็กหญิงจะเอาแบบอย่างแม่ เด็กชายจะเอาแบบอย่างพ่อ พ่อแม่คู่นั้นที่มีปัญหาอาจ จะทำให้ลูกมีปัญหาตามไปด้วย เช่น ก่อกับแม่มีความสัมพันธ์ไม่ดี ไม่อบอุ่น พ่อหายไปจากบ้านเสมอ แม่จะโกรธและไม่พอใจพ่อมากๆ ดังนั้นลูกชายนอกจากจะไม่มีโอกาสใกล้ชิดเอาแบบอย่างพ่อแล้ว โดยแม่อาจพูดจาติเตียนหรือพูดถึงพ่อในแง่ลบต่างๆ ให้ลูกฟัง ลูกชายก็เลยไม่ต้องการเอา แบบอย่างพ่อที่ไม่ดีแบบนั้น จากหลายการศึกษาพบว่าลูกชายที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อจะไม่เติบโตมาเป็น รักร่วมเพศ

- สภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโต เด็กผู้หญิงบางคนไปเติบโตท่ามกลางเด็กผู้ชายทั้งหมด

เด็กผู้ชายบางคนไปเติบโตในสถานบริการทางเพศเพราะแม่เป็นแม่เล้า เด็กผู้ชายบางคนมีพี่น้อง ญาติ เป็นผู้หญิงหมดอาจทำให้ทำที่พฤติกรรมคล้ายผู้หญิงบ้าง เช่น ชอบเล่นตุ๊กตา เล่นขายของ วิตว้าย กลัวเสียงดัง แต่เด็กผู้ชายคนนี้อาจมีจิตใจเป็นชายได้ ปัจจุบันยังไม่แน่ใจว่าสภาพแวดล้อมเพียงปัจจัยเดียวสามารถทำให้เกิดพฤติกรรม ผิดเพศได้หรือไม่

2.6 บทบาทของพ่อแม่ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

จากการศึกษาและทบทวนงานวิจัย พบว่า หลักของการเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศเป็นหน้าที่หลักของครอบครัว ซึ่งพ่อและแม่จะต้องมีหน้าที่ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องตามวัย พัฒนาการที่เหมาะสม จึงจะเป็นการป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูได้

พฤติกรรมผิดเพศจากชายเป็นหญิง จากหญิงเป็นชาย เกิดจากสาเหตุหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการที่เกิดมาโดยมีฮอร์โมนเพศใดเพศหนึ่งมากเกินไป ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ยากมาก หรือการเลี้ยงดูในวัยเด็กอย่างผิดๆ แต่สาเหตุประการหลังนี้สามารถแก้ไขได้ไม่ยากนักหากเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเด็ก

นักวิชาการด้านพฤติกรรมเด็กยืนยันว่า เราสามารถช่วยสอนลูกในเรื่องการพัฒนา และแยกแยะบทบาททางเพศได้ แต่จะต้องเริ่มกันตั้งแต่อายุน้อยๆ ถ้าจะระบุกันให้ชัดเจนก็คือจะต้องเริ่มตั้งแต่ตอนที่ลูกเริ่มมีสังคมไม่ว่า จะเป็นตอนที่เข้าโรงเรียนอนุบาล หรือตอนที่ลูกเลี้ยงดูร่วมกับพวกพี่น้องหรือญาติๆด้วยกัน เพราะในช่วงเวลานี้ เด็กๆ จะสังเกตและเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนเองกับเด็กอื่นๆ แล้วผสมผสานจนกลายเป็นนิสัยและพฤติกรรมส่วนตัวของตนเอง

หากไม่มีการดูแลควบคุมที่ดีจากพ่อแม่ พัฒนาการที่ว่านี้อาจผิดเพี้ยนไปจากพฤติกรรมเด็กชายตามปกติจนกลายเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2553: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมผิดเพศส่วนใหญ่ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วยการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เนื่องจากความรู้สึกของคนเราที่เป็นหญิงหรือชายเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยน แปลงได้ยากหลังอายุ 2-3 ปี และเด็กเมื่อแสดงบทบาทประจำเพศแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากหลังอายุ 6 ปี ฉะนั้นช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิตจึงมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเรื่องเพศให้ถูกต้อง การป้องกันให้เด็กเติบโตมาโดยไม่มีพฤติกรรมผิดเพศ มีดังนี้

1. การฝากครรภ์ที่ถูกต้อง จะป้องกันไม่ให้แม่ได้รับฮอร์โมนเพศจากภายนอกอย่างไม่เหมาะสม
2. ถ้าเด็กเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวม ควรปรึกษาแพทย์ให้แน่ชัดว่า เด็กควรถูกเลี้ยงให้เป็นเด็กหญิงหรือชายจึงจะเหมาะสมที่สุด ซึ่งการตัดสินใจนี้ควรให้เร็วที่สุดและควรก่อนอายุ 1 ปี เพื่อการเลี้ยงดูจะได้ไม่สับสน

3. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา เด็กหญิงควรเลี้ยงแบบเด็กหญิง เด็กชายควรเลี้ยงแบบเด็กชาย อย่าส่งเสริมพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเด็กขาด
4. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในพ่อแม่ของตน เด็กจะได้เอาอย่างบทบาทประจำเพศของตนได้
5. พ่อแม่ลูกควรมีความสัมพันธ์ที่ดี เด็กจะได้มีโอกาสใกล้ชิดและได้เลียนแบบ เวลาที่พ่อแม่ลูกจะใช้ชีวิตร่วมกัน เรียนรู้จากกัน สำคัญต่อการเรียนรู้บทบาทประจำเพศของเด็กโดยตรง
6. ถ้าเห็นว่า เด็กมีพฤติกรรมต่อผิดเพศ ควรปรับแก้ไข ถ้าแก้ไขเองไม่ได้ควรพาเด็กมาพบแพทย์

คมสัน สุวรรณประดิษฐ์. (2554: ออนไลน์; ตามครูดอทคอม) ได้กล่าวไว้ว่า การที่พ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู จะทำอะไรไม่ให้อายุของตนเองมีพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยน

ก่อนอื่นพ่อแม่ต้องปรับทัศนคติของตนเองเสียก่อน รับรู้ตัวตนที่ลูกเป็นและต้องไม่คิดที่จะเข้าไปแก้ไขหรือพยายามปรับเปลี่ยน ในสิ่งที่ลูกเป็น เพราะนั่นเท่ากับเป็นการฝืนใจและเมื่อเด็กเติบโตขึ้นในวันข้างหน้า อาจทำให้เด็กเกิดปมด้อยหรือไม่เข้าใจในตัวตนเอง

ผู้ปกครองไม่ควรเลี้ยงดูลูกชายที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบสำนวนสุภาษิต “ฝนทั่งให้เป็นเข็ม” อาจจะเป็นไปได้หากเลี้ยงดูบุตรชายอย่างมีมานะอดสาเห เพื่อให้เขาเป็นชายแท้เต็มตัว แต่ทั้งนี้ก็ยังเป็นทั้ง ไม่อาจทำให้แปรเปลี่ยนสถานะกลายเป็นเข็มได้ และพ่อแม่ต้องไม่รู้สึกเสียใจหรืออับอายในตัวลูกที่เบี่ยงเบน เพราะความรู้สึกจะถูกส่งผ่านมายังลูก และทำให้เขารู้สึกมีปมด้อย โดดเดี่ยว และไร้ที่พึ่ง

ดูแลเขาอย่างใกล้ชิดและคอยให้คำแนะนำอยู่เสมอ เช่น เมื่อเขาเปิดวิดีโอบนยูทูบ เห็นบุคคลเพศที่สามออกมาเต้นแสดงความสามารถหรือเล่นละครตลก พ่อแม่ควรให้ความรู้อย่างใกล้ชิด และสอนให้เขามีอารมณ์ขันอย่างสร้างสรรค์ กล่าว คือ อารมณ์ขันนั้นต้องไม่ออกมาจากความรู้สึกเกลียดชังหรือเหยียดหยาม หรือไปตอกย้ำปมด้อยในพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ตัวเขามี จัดสภาพแวดล้อมให้เป็น “กลาง” เป็นต่างไปก็สิ้นผิว เป็นกรดมากไปก็แสบผิว ฉะนั้นดูแลให้ลูกชายอยู่ในค่าความเป็นกลาง จึงหมายถึง การจัดแวดล้อมของเพื่อนฝูงที่ล้อมรอบด้วยเพื่อนหญิงและชายคนละจำนวนกัน บ่อยครั้งที่เด็กผู้ชายที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถูกโน้มน้าวให้มีพฤติกรรมก้าว ร้าวสุดขีดที่แสดงถึงความเป็นชายมากเกินไป หรือกลายเป็นแต่งตัวข้ามเพศ และแสดงอาการปฏิกิริยาอ่อนช้อยเกินพอดี เมื่ออยู่ในแวดล้อมด้วยเพื่อนหญิงล้วน สาเหตุที่ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เพราะว่าเด็กที่มีอาการเบี่ยงเบนทางเพศนั้น ส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมแสดงออกทางความคิดในแบบที่เรียกว่า “สับสน” เพราะด้วยสภาพพื้นฐานทางจิตใจและกายภาพของตัวเองที่มีความขัดแย้งกันภายใน และบรรทัดฐานของสังคมที่

ยังไม่เปิดรับเพศที่สาม ทำให้กระบวนการทางความคิดถูกของเขาถูกขัดขวางและเกิดความสับสนในหลายๆเรื่อง

ผู้ปกครองควรศึกษาความเป็นเพศที่สามและพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กชายใน แต่ ละวัยอย่างเปิดกว้าง คอยให้คำปรึกษาและไม่ต่อว่าเมื่อลูกชายแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน เพราะหากลูก ชายมีปัญหาจิตใจครั้งต่อไป เขาจะไม่เปิดใจและเลือกปรึกษาคนที่พร้อมจะรับฟังและอยู่เคียงข้างเขา มากกว่า ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เขาถนัดและสนใจ หากลูกชายชอบเย็บปักถักร้อย หรือมีแว่นเด่นเก่ง เรื่องเข้าครัว ก็จงดูแลอย่างใกล้ชิด อย่าไปยึดติดกับแนวความคิดแบบเหมารวมของสังคม (stereotype of fine society) ที่ว่าชายต้องเตะฟุตบอล หญิงต้องเข้าครัว เพราะนั่นคือการจำกัดพัฒนาการของเด็ก ในวัยกำลังเรียนรู้

พ่อแม่ควรสนับสนุนอย่างมีขอบเขต พ่อแม่บางคนอาจเปิดกว้างเสียจนปล่อยให้ลูกชาย เป็นอิสระทางการแสดงออกและความ คิดในทุกด้าน จนอาจทำให้สร้างความลำบากใจต่อสังคมรอบ ข้าง เช่น สังคมเพื่อนฝูงหรือครูอาจารย์ในรั้วโรงเรียน ลองหันมาเลี้ยงสัตว์ที่ตอบสนองต่อมนุษย์ได้ดี เช่น สุนัข เพราะการเลี้ยงสัตว์จะช่วยบรรเทาอาการตีงเครียด แต่แน่นอนว่าต้องเป็นสัตว์ที่น่ารักน่า เอ็นดูในสายตาของเขา นอกจากนี้ยังช่วยฝึกความรับผิดชอบของเด็ก และบางครั้งเมื่อเจ้าของมีความ ทุกข์ใจอยากจะมีใครสักคนรับฟัง สัตว์เลี้ยงจะเป็นผู้ฟังที่ดีให้แก่เขาได้อีกด้วย

ทำตนเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ไม่ถือตนว่ามีอายุมากกว่า ประสบการณ์มากกว่า ลูกจึงต้อง ฟัง เพราะนั่นคือกรอบความคิดที่ไม่เปิดกว้าง หากเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด สอนให้เขารู้จักเล่าเรื่องที่ ประสบมาเพื่อให้เขาแบ่งปันในทุกๆเรื่อง เมื่อเขาเติบโตขึ้นและมีความรัก เขาก็จะพร้อมที่จะบอกเล่า ประสบการณ์ที่พบเจอและมีพฤติกรรมควา มรักที่คบหาแบบ เปิดเผย และซื่อ ดิของการเป็นเพื่อนที่ ใกล้ชิดของลูก คือ พ่อแม่จะสามารถให้คำปรึกษาด้วยความรักที่ถูกต้องในวัยรุ่นได้ และสอนให้เขาไม่ สร้างพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศตามมา

นางพนา ลิ้มสุวรรณ (2542: 115-117). กล่าวไว้ว่า เมื่อพ่อแม่รู้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมผิด เพศของลูก มาจากการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศมีดังนี้

1. การฝากครรภ์ที่ถูกต้องเป็นการป้องกันไม่ให้แม่ได้รับฮอร์โมนเพศจากภายนอก อย่างไม่เหมาะสม
2. ถ้าเด็กเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวม เป็น 2 นัย ควรรีบปรึกษาแพทย์ให้แน่ชัดว่าเด็ก ควรถูกเลี้ยงให้เป็นเด็กหญิงหรือชาย จึงจะเหมาะสมที่สุดกับธรรมชาติที่ได้มา การตัดสินใจนี้ควรให้เร็ว ที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ และควรก่อนที่เด็กจะมีอายุ 1 ปี เพื่อการเลี้ยงดูจะได้ไม่สับสนเด็กเองก็จะได้ไม่รู้สึกล ังสับสน

3. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา คือ เด็กหญิงควรเลี้ยงแบบเด็กหญิง เด็กชายควรเลี้ยงแบบเด็กชาย เคยพบบ่อยครั้งว่าพ่อแม่มีลูกชายหลายคนแล้วอยากได้ลูกสาวมาก จึงจับลูกชายคนสุดท้ายต้องแต่งตัวเป็นหญิง เลี้ยงแบบเด็กหญิง

4. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ให้ลูกรู้สึกภาคภูมิใจในพ่อแม่ของตน เด็กจะได้เอาอย่างบทบาทประจำเพศของตนได้ ไม่รู้สึกขัดแย้งหรือต่อต้านเพศของตนเอง

5. พ่อ แม่ ลูก ควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและอบอุ่น เด็กจะได้มีโอกาสใกล้ชิด มีเวลาที่พ่อ แม่ ลูกจะใช้ชีวิตร่วมกัน เรียนรู้จากกัน ซึ่งก็รวมถึงการเรียนรู้บทบาทประจำเพศตนด้วย เด็กสามารถได้ถามสิ่งที่ตนอยากรู้ หาคำอธิบายหรือเหตุผลในเรื่องที่ตนไม่เข้าใจ มีปัญหาพ่อแม่ก็สามารถช่วยแก้ไขแต่เนิ่นๆ ให้ถูกต้องได้

6. ถ้าเห็นว่าลูกมีหรืออาจมีพฤติกรรมผิดเพศ ควรรับแก้ไข ถ้าแก้ไขเองไม่ได้ก็ควรพาเด็กมาพบแพทย์ หรือปรึกษาผู้ที่สามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้องได้ เช่น จิตแพทย์เด็ก นักจิตวิทยา กุมารแพทย์ เป็นต้น พฤติกรรมตัวอย่างที่พบ เช่น เด็กชายอายุ 4 ปี ชอบขโมยกางเกงในพี่สาวไปใส่ บางทีก็เอากางเกงในผู้หญิงไปกอดนอนและดมหรือเด็กชายบางคนเกิดมีท่าที่ก๊อกรายกระตุ้งกระตุ้งมากผิดปกติ เป็นต้น

สรุปว่า พฤติกรรมผิดเพศส่วนใหญ่นั้น สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วยการเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีสภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางเพศของเด็ก ถ้าไม่ป้องกันแต่ปล่อยให้ปัญหาเกิดขึ้นแล้วจะแก้ไขปัญหานั้นได้ยาก เนื่องจากความรู้สึกของคนเราที่เป็นหญิงหรือชายเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลง ได้ยากหลังอายุเพียง 2-3 ปี และเด็กจะเรียนรู้บทบาทประจำเพศแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากหลังอายุ 5 ปี ฉะนั้นช่วงอายุ 5 ปีแรก ของชีวิตจึงมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเรื่องเพศให้ถูกต้อง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

งานวิจัยในประเทศ

รัตนาวดี รอดภิรมย์ (2533: 38) ได้กล่าวถึง การศึกษาพฤติกรรมช่วยเหลือของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยสรุปว่า การที่จะให้เด็กก่อนวัยเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้นั้น บิดามารดา ควรฝึกให้เด็กได้ช่วยตนเองและให้เด็กมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเอง การเข้มงวดเกินไป ไม่ปล่อยให้เด็กมีอิสระที่จะทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือตามใจเด็กมากเกินไป จะทำให้เด็กวัยนี้ ช่วยเหลือตนเองได้น้อย

สายวริน จินวุฒิ (2541: 47) ได้กล่าวถึง การศึกษาบทบาทบิดา บทบาทของมารดา ในฐานะตัวทำนายนพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานครได้กล่าวว่าลักษณะ

ครอบครัวส่วนใหญ่การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งในเรื่องวุฒิภาวะ และในเรื่องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ตลอดจน ภาวะสุขภาพจิตของเด็กรวมทั้ง ดั้งนั้น บิดา มารดาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม อาจส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของ เดนนิส และนาจาเรียน (Dennis; & Najarian. 1977: 71) สรุปได้ว่า เด็กในช่วงอายุ 4.5 – 6.5 ปี ที่ได้รับการเรียนรู้แบบถูกทอดทิ้งและแบบให้ความรักอย่างดีนั้นจะมีความสามารถในวัยต้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน แต่พออายุมากขึ้น เด็กทั้งสองกลุ่มจะมีความสามารถในวัยต้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน แต่พออายุมากขึ้น เด็กทั้งสองกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน เป็นเพราะขาดการเรียนรู้ เนื่องจากถูกจำกัดสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อโตขึ้นและได้รับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้นทำให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของกลุ่มที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งดีขึ้น

จากการศึกษาของ ชอร์แบน (Shoban. 1980: 148) สรุปได้ว่า บิดา มารดาที่เข้มงวดกับบุตร จะทำให้บุตร ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจด้วยตนเอง

จากการศึกษาของ เฮิร์ลลอค (Hurlock. 1982: 66) สรุปได้ว่า ผลของการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยวิธีประชาธิปไตยกล่าวคือให้ความรักความสนใจและ เห็นความสำคัญของเด็กจะทำให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม พึ่งตนเอง และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ ส่วนการเลี้ยงดูโดยวิธีอัตตาธิปไตย ทำให้เด็กขาดความใกล้ชิดกับพ่อแม่ ขาดความอบอุ่นมั่นคง ปลอดภัย มีความรู้สึกว่าการปฏิบัติสิ่งที่ต้องทำตามอย่างเคร่งครัด ทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเพราะไม่เคยฝึกตัดสินใจแก้ปัญหาเอง

มุสเซน (Musen. 1984: 261) ได้ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ปล่อยไป ให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็นจะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการศึกษาของ บอลด์วิน (Baldwin. 1989: 29–47) สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกใน 3 ลักษณะคือ แบบประชาธิปไตย แบบให้การยอมรับและแบบตามใจ โดยการสัมภาษณ์พ่อแม่ 220 ครอบครัว พบว่า ลูกที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวถึง จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของพ่อแม่ ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกในรูปแบบที่แตกต่างกันด้วย

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

3.1 ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

ได้มีผู้ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่หลากหลาย ดังเช่น

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ ได้เขียนในบทความ “ ทำอย่างไรเมื่อลูกเบี่ยงเบน ” ไว้ดังนี้

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ คือการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงตามเพศของตนเอง พบได้ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ตลอดจนผู้สูงอายุ โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมาจากตัวบุคคลเอง ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อม โดยส่วนมากจะเกิดจากหลายปัจจัยร่วมกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถสังเกตได้โดยพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กและสามารถป้องกันแก้ไขได้

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหมายถึงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับเพศของตนเอง การเบี่ยงเบนในพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้แก่ รักร่วม เพศ (Homosexuality) ลัทธิเพศ (transvestism) ปฏิเสธเพศ มีความต้องการเปลี่ยนเพศ (Transsexualism) อันเป็นต้นเหตุทำให้การดำเนินชีวิตที่พึงปรารถนาและที่คาดหวังไว้ต้องชะงักงัน และสังคมเห็นว่าไม่เหมาะสมไม่ควร

สุพร อภินันท์เวช ได้กล่าวไว้ในบทความ “เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ” ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ หมายถึงความผิดปกติในเรื่องเพศ เช่น พวกที่ชอบแอบดูผู้หญิงอาบน้ำ พวกชอบโชว์อวัยวะเพศ หรือสัมผัสกับสัตว์ แต่คนส่วนใหญ่จะนำมาใช้ตีความหมาย แต่ในปัจจุบันก็นำคำว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมาใช้กับความมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติจนกลายเป็นความเคยชินกันแล้ว

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเป็นความผิดปกติโดยผู้ป่วยจะมีความรู้สึกทางเพศ มีการสร้างจินตนาการ หรือมีอาการเริ่มต้นตัวทางเพศ ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศที่แสดง ออกไม่เหมาะสม ด้วยวิธีการที่ผิดธรรมชาติและเป็นภัยต่อสังคม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดซ้ำซากโดยบุคคลนั้นไม่สามารถบังคับยับยั้งได้ แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคม มักมีสาเหตุจากสภาพจิตใจที่ผิดปกติทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ แต่มีได้หมายความว่า “เป็นโรคจิต” เป็นเพียงความผิดปกติทางจิตเวช พวกบุคลิกภาพผิดปกติ (Personality Disorder) เท่านั้น ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ประมาณ 20:1)

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (2537: 54) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็น พฤติกรรมทางเพศที่ขัดกับบรรทัดฐานของสังคม เช่น พฤติกรรมรักร่วมเพศ พวกชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (pedophile) พวกชอบการมีเพศสัมพันธ์กับสัตว์ เป็นต้น

ผศ.นพ. พนม เกตุมาน ได้อธิบายว่า เอกลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ แสดงออกเป็น พฤติกรรมตรงข้ามกับเพศของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศนั้นคือ พฤติกรรมที่ไม่ สอดคล้องกับเพศของตนเอง ไม่พึงพอใจในเพศของตนเอง หรือมีความอคติกับเพศของตนเอง แต่พึง พพอใจต้องการที่จะเป็นและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตนเองในรูปแบบของเพศตรงข้ามของตนเอง หรือกล่าวเปรียบเทียบได้กับพฤติกรรมการผิดเพศ หรือเอกลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ

3.2 สาเหตุของพฤติกรรมการผิดเพศหรือเอกลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ ได้เขียนในบทความ “ ทำอย่างไรเมื่อลูกเบี่ยงเบน ” ได้ กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการผิดเพศหรือเอกลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ ไว้ว่า

1. ด้านร่างกาย ได้แก่

1.1 พันธุกรรม เช่น ถ้ามีบุคคลในครอบครัวมีเอกลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ คนใน ครอบครัวนั้นก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะมียืนบางตัวที่ก่อให้เกิดเอกลักษณะทางเพศผิดปกติสืบทอด ต่อมา หรืออาจจะเกิดจากโรคบางชนิดก็ได้ เช่น โรคเบลีอกต่อมหมวกไตใหญ่ผิดปกติ ซึ่งจะทำให้ เกิดการหลั่งฮอร์โมนเพศชายออกมามากกว่าปกติ ซึ่งถ้าเด็กผู้หญิงบางคนที่เป็นโรคนี้ก็จะทำให้มี ลักษณะเหมือนเด็กผู้ชาย หรืออาจจะเกิดที่อวัยวะต่าง ๆ เมื่ออยู่ในครรภ์มารดาผลิตฮอร์โมน ผิดปกติ จึงกลายเป็นความผิดปกติทางฮอร์โมนเพศขึ้น และทำให้เมื่อคลอดออกมาเด็กจะมีอวัยวะ บางอย่างที่ผิดปกติไปจากเพศที่เขาควรเป็น ในบางรายก็จะเป็นลักษณะของอวัยวะที่กำกวม ทำให้ มองไม่ออกว่าอวัยวะเพศเป็นชายหรือหญิง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาจึงไม่รู้ว่าจะเลี้ยงแบบเด็กผู้ชาย หรือเด็กผู้หญิง ดี

1.2 ฮอร์โมนเพศ ปกติคนเราจะมีฮอร์โมนเพศ 2 อย่างที่เป็นตัวกำหนดเพศ เพศหญิง จะมีฮอร์โมนเอสโตรเจน เพศชายจะมีฮอร์โมนเทสโตสเตอโรน การขาดดุลทางด้านฮอร์โมนเป็นผลมา จากสัดส่วนที่ผิดปกติระหว่างฮอร์โมนเพศชายและฮอร์โมนเพศหญิง

2. ด้านครอบครัว

2.1 การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ มีพ่อแม่หลายท่านที่คาดหวังว่าอยากได้ลูกชายเมื่อลูก คลอดออกมากลับเป็นลูกสาว ทำให้พ่อแม่เสียใจ และใช้วิธีการเลี้ยงเป็นแบบลูกชาย ทำให้ลูกติด พฤติกรรมแบบผู้ชายไป

2.2 ความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป บางครอบครัวแม่อยู่บ้านทำหน้าที่เลี้ยงลูกชาย อย่างเดียว ส่วนพ่อก็มีหน้าที่ทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้แม่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง การที่แม่ใกล้ชิดกับลูก

ชายมากๆ มีโอกาสที่ลูกจะซึมซับความเป็นหญิงมากเช่นกัน เพราะการเลี้ยงดูและกิจกรรมที่แม่กระทำ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบผู้หญิง

2.3 ความรู้สึกฝังใจ การขาดพ่อหรือแม่ มีเด็กผู้หญิงหลายคนที่ขาดพ่อตั้งแต่ยังเล็ก แม้ก็ปลูกฝังความคิดเรื่องพ่อและเพศชายในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ความที่เป็นเด็กไม่สามารถแยกแยะได้ เด็กจะฝังใจและเกลียดเพศตรงข้ามโดยไม่รู้ตัวโอกาสที่จะเบี่ยงเบนขอบเพศเดียวกันจึงมีค่อนข้างสูง

3. ด้านสังคม

3.1 สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู การสร้างบรรยากาศของการเลี้ยงดู การเลี้ยงดู นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผลของการเลี้ยงดูผิดวิธีทางจิตวิทยา ทำให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความ วิปริตแปรปรวนในด้านบุคลิกภาพนานาประการ และสังคมรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รักร่วมเพศ ชายมักจะเกิดจากการเลี้ยงดูของแม่เป็นสำคัญ แม่ประคบประหงมลูกมากเกินไป ห่วงลูกจนเกินเหตุ ซักจูงให้เอนเอียงมาทางผู้หญิง ลดความเป็นผู้ชายของลูกลง ผูกมิตรกับลูกเพื่อต่อต้านพ่อเมื่อมีเรื่องไม่ พอดีกับพ่อ ทำให้ลูกนิยมชมชอบแม่แต่ฝ่ายเดียว จนกลายเป็นผู้หญิงตามแม่ไป ยิ่งถ้าพ่อเห็นทางไม่ ค่อยได้พบลูกและอยู่กับลูก การถ่ายทอดแบบอย่างก็หมดโอกาสจะทำได้ สำหรับรักร่วมเพศในหญิงก็ ทำนองเดียวกัน แม่เป็นต้นตออีกเช่นเคย เช่น รักลูกชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งดีซึ่งเด่นกับลูกหญิงต่อ หน้าพ่อทำให้ลดความเป็นผู้หญิงของลูกลง เพราะลูกเห็นแม่นิยมลูกชาย ตนจึงพยายามเป็นผู้ชายบ้าง

3.2 สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถ บางอย่างโดยตรงข้ามกับ เพศของตัวเอง เช่น เด็กผู้ชายที่ไต่เก่ง หรือชอบร่ำตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูก สนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชาย คนนั้นชอบ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติดได้

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531: 5-9) ได้ให้ทัศนะถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมรักร่วม เพศไว้ 3 ประการคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตร ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนพฤติกรรมของลูก ชายที่เอนเอียงไปทางเพศหญิงนั้น เกิดเนื่องจากผู้เป็นมารดาใกล้ชิดลูกชายมากเกินไป จนทำให้ ความคิด เจตคติ ความรู้สึกและลักษณะท่าทางของความเป็นหญิงซึมซาบเข้าไปเป็นบุคลิกของ เด็กชาย จนประทับความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นหญิงเข้าไปในจิตใจ

บุคลิกภาพของบิดา ส่วนใหญ่แล้วเด็กเหล่านี้ก็มีบิดาเป็นคนแข็งแรง แข็งกร้าว เผด็จการ หรือเป็นคนเด่นเกินไป จนลูกชายไม่สามารถเลียนแบบได้ หรือในทางตรงกันข้ามก็มักเป็น บิดาที่มีนิสัยอ่อนแอ ไม่มีบทบาทอะไรในบ้าน เป็นคนเฉย เรียบ แยกตัวจนเด็กเกิดความรู้สึกละอาย ใจทวนการภาคภูมิใจ และไม่ยอมเลียนแบบบุคลิกภาพของบิดา

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะค่อนข้างห่างเหิน ไม่ใกล้ชิด อาจเป็นเพราะบิดาไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้าน หรือคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นหน้าที่ของมารดา แต่เพียงฝ่ายเดียว จึงปลีกตัวออกห่างหรืออาจจะเป็นเพราะตายจากไปเมื่อเด็กชายยังเล็กอยู่ หรืออีกประการหนึ่งบิดาอาจเป็นคนเจ้าอารมณ์ ดุร้าย โมโหง่าย จนเด็กมองภาพพจน์ของนิสยบิดาค่อนข้างน่ากลัวและไม่ยอมเลียนแบบ

การคาดหวังของบิดา มารดาที่อยากได้ลูกผู้หญิง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีลูกชายหลายคนแล้ว อยากมีลูกสาว แต่เมื่อไม่ได้ลูกสาวตามต้องการจึงชดเชยความต้องการของตนเองด้วยการแต่งกายให้ลูกชายให้เหมือนผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าลูกชายนั่นเป็นคนหน้าตาดี รูปร่างสวย กิริยานุ่มนวลด้วยแล้ว ก็ยิ่งถูกแต่งให้เหมือนผู้หญิงมากขึ้นและบ่อยขึ้น และเมื่อเกิดความพอใจขึ้นทั้งสองฝ่าย เด็กชายก็จะรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทความเป็นผู้หญิงมากกว่าความเป็นชายเพิ่มมากขึ้นตามกาลเวลา

การรักลูกแบบลำเอียง ถ้าพ่อแม่ตามใจและเอาใจลูกผู้หญิงมากกว่าลูกชาย ทำให้เด็กชายเกิดความรู้สึกอิจฉา หลงคิดว่าถ้าตนเป็นหญิง พ่อแม่ ก็คงรักและเอาใจใส่ตนมากขึ้น จึงประพฤติตนแบบผู้หญิงเพื่อเรียกร้องความสนใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง การพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กด้านหนึ่งคือ การไม่ยอมเหมือนอีกคนหนึ่ง เช่น ถ้าพี่เป็นคนเอาแต่ เรียนไม่มีเพื่อน น้องก็จะปฏิบัติตนในทางตรงกันข้ามคือ ไม่สนใจเรียนแต่มีเพื่อนมากเช่นเดียวกัน ถ้าพี่สาวทำตัวมีนิสัยเหมือนพี่ชาย คอยทำตัวปกป้องทุกอย่างหรือพี่ชายทำตัวแข็งแกร่งเกินไป เด็กชายซึ่งเป็นน้องมักทำตัวเป็นผู้หญิง เป็นคนอ่อนแอต้องการความคุ้มครอง

2. อิทธิพลของสภาพสังคม

แบบอย่างเพศที่สามจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือในหนังสือ เมื่อนักแสดงเป็นผู้ชายแต่ได้แสดงเป็นหญิง เด็กชายที่ขาดแบบอย่างจากบิดา จากครูผู้ชาย ก็อาจเลียนแบบนักแสดงที่แสดงท่าทางกระดุกกระดิงมาเป็นแบบอย่างเอาไว้

ค่านิยมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม เช่น ค่านิยมที่สร้างความเชื่อว่าการเป็นผู้ชายนั้นต้องเป็นคนแข็งแรง ต้องชอบเล่นกีฬา พุดจาโผงผาง หยาบคาย ก้าวร้าว เกเร ต้องขกต่อยกัน ต้องสูบบุหรี่ ถ้าเด็กชายที่มีลักษณะสับสนและไม่สามารถแสดงพฤติกรรมดังกล่าวได้ ก็จะต้องสับสนและไม่กล้าที่จะแสดงตัวเองเป็นเพศชาย จึงพยายามที่จะเก็บและแสดงออกถึงความเป็นหญิง

สุพร อภินันทเวช ได้กล่าวไว้ในบทความ “เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ” ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของการเกิดอัตลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ คือ

1. พันธุกรรม เช่น ถ้ามีบุคคลในครอบครัวมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ แพทย์หญิงสุพร บอกว่า คนในครอบครัวนั้นก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะมียืนบางตัวที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติ สืบทอดต่อมาหรืออาจจะเกิดจากโรคบางชนิดก็ได้ เช่น โรคเปลือกต่อมหมวกไตใหญ่ผิดปกติ ซึ่งจะทำให้เกิดการหลั่งฮอร์โมนเพศชายออกมามากกว่าปกติ ซึ่งถ้าเด็กผู้หญิงบางคนที่เป็นโรคนี้ก็จะทำให้มีลักษณะเหมือนเด็กผู้ชาย หรืออาจจะเกิดที่อวัยวะต่าง ๆ เมื่ออยู่ในครรภ์มารดาผลิตฮอร์โมนผิดปกติ จึงกลายเป็นความผิดปกติทางฮอร์โมนเพศขึ้น และทำให้เมื่อคลอดออกมาเด็กจะมีอวัยวะบางอย่างที่ผิดปกติไปจากเพศที่เขาควรเป็น ในบางรายก็จะเป็นลักษณะของอวัยวะที่กำกวม ทำให้มองไม่ออกว่าอวัยวะเพศเป็นชายหรือหญิง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาจึงไม่รู้ว่าควรจะเป็นแบบเด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิงดี

2. การเลี้ยงดู ในทางจิตเวชให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพราะการเลี้ยงดูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อเพศของเด็ก ซึ่งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมกับเพศของเด็กก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น เด็กผู้ชายที่มีรูปร่างหน้าตาน่ารักก็มักจะถูกเลี้ยงดูแบบนุ่มนวล หรือมีคนในครอบครัวคอยโอบอุ้มตลอดเวลา ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะถูกทำให้มีบุคลิกคล้ายผู้หญิงได้ง่ายหรือครอบครัวที่มีปัญหาอยากได้ลูกผู้หญิงแต่กลับได้ลูกผู้ชาย ก็อาจจะเลี้ยงลูกผู้ชายให้มีลักษณะของเด็กผู้หญิงเป็นต้น

3. สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ดังที่แพทย์หญิงสุพรยกตัวอย่างให้ฟังว่า ในบางกรณีมีผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ตรงข้ามกับเพศของตัวเอง เช่น เด็กผู้ชายที่เตี้ยแคระ หรือชอบร้องไห้ตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้

ผศ.นพ. พนม เกตุมาน ได้กล่าวไว้ในรายการพบหมอศิริราช สาเหตุของเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ เกิดจากการเลี้ยงดูหรือปัจจัยทางร่างกาย หรือทั้งสองประการ ปัจจัยทางกาย อาจเกิดจากระดับฮอร์โมนเพศของมารดาผิดปกติในขณะตั้งครรภ์ หรือเด็กมีอวัยวะเพศกำกวมตั้งแต่แรกเกิด ทำให้เลี้ยงเด็กผิดเพศ นอกจากนี้การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมหรือผิดเพศ เช่น เด็กผู้ชายที่ห่างเหินจากพ่อ ใกล้ชิดแม่หรือส่งเสริมให้มีกิจกรรมหรือพฤติกรรมเพศหญิงมากเกินไป อาจทำให้เด็กผู้ชายมีพฤติกรรมผิดเพศได้ ถ้าไม่ได้แก้ไขเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การแสดงออกจะมากขึ้นทั้งกิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกายและกิจกรรมต่าง ๆ บางคนอาจรังเกียจอวัยวะเพศตนเอง จนอยากกำจัดอวัยวะเพศทิ้งไป หรือผ่าตัดแปลงเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ๑ สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการผิดเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ ล้วนย่อมนำมาจากการอบรมเลี้ยงดู จึงนำมาสู่งานวิจัยการพัฒนารูปแบบ การ

ให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุจริต (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

3.3 แนวทางในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ ได้เขียนในบทความ “ ทำอย่างไรเมื่อลูกเบี่ยงเบน ” ได้กล่าวไว้ว่าจะเลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้ผิดเพศ ไว้ว่า

1. ครอบครัวอบอุ่น แม้ว่าส่วนหนึ่งของการเบี่ยงเบนทางเพศอาจมาจากความผิดปกติของฮอร์โมน แต่การที่เด็กอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น โดยเริ่มต้นที่พ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดี ให้ลูกเห็นให้ความใกล้ชิดกับลูกพ่อกับลูกชายแม่กับลูกสาว
2. การส่งเสริมความเป็นชาย ตอกย้ำความเป็นหญิง พ่อแม่ควรมหาของเล่นที่ส่งเสริมบทบาทของลูกเช่น ลูกชายเล่นหุ่นยนต์ ลูกสาวเล่นตุ๊กตา หรือของเล่นชิ้นอื่นที่เหมาะสมกับลูก การทำกิจกรรมร่วมกัน พ่อพยายามทำกิจแบบเพศชาย ล้างรถ ซ่อมแซมบ้าน แม่ก็พยายามทำกิจกรรมที่เน้นความเป็นหญิงทั้งนี้พ่อแม่ต้องพยายามทำเป็นตัวอย่างและเอาใจใส่ลูกให้มาก
3. สังเกตลูกตั้งแต่ยังเล็ก พ่อ แม่ควรสังเกตพฤติกรรมของลูกตั้งแต่ 3-4 ขวบ โดยประมาณ หากพบความผิดปกติต้องรีบหาสาเหตุและปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ อย่าปล่อยทิ้งไว้เด็ดขาด
4. ปลูกฝังความคิดที่ดีตั้งแต่ยังเล็ก ถึงแม้ว่าบางครั้งครอบครัวจะขาดแม่หรือขาดพ่อ ควรจะอธิบายให้เค้าเข้าใจในทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่สร้างความรู้สึกให้เด็กเกลียดเพศใดเพศหนึ่ง
5. เปิดโอกาสให้ลูกเรียนรู้อย่างเต็มที่ ให้ทำในสิ่งที่ชอบโดยผู้ปกครองอาจจะสังเกตดูอยู่ห่างๆ แต่เมื่อเริ่มมีพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยน ก็ให้ผู้ปกครองเบี่ยงเบนความสนใจของลูกสู่สิ่งที่ถูกต้อง
6. ให้ลูกทำในสิ่งที่ถูกต้อง เช่น เด็กผู้ชายอย่าให้นุ่งกระโปรง หรือเล่นของเล่นแบบผู้หญิง ส่วนเด็กผู้หญิงก็ให้เค้าสัมผัสความเป็นหญิง ทำงานบ้านช่วยแม่
7. สร้างทักษะที่หลากหลายให้ลูกตั้งแต่ยังเล็ก ให้เล่นดนตรี เล่นกีฬา และทำกิจกรรมเพื่อฝึกให้ช่วยเหลือตัวเอง ไม่เน้นการเรียนเพียงอย่างเดียว
8. อย่าบังคับ หากพบว่าลูกมีแนวโน้มที่จะเบี่ยงเบนทางเพศ พ่อ แม่ไม่ควรบังคับหรือสร้างความกดดัน รวมไปถึงดูว่ากล่าวลูก เพราะการบังคับ การใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ยิ่งทำให้ปฏิกิริยาของลูกเกิดการต่อต้านมากกว่าเดิม ดังนั้นควรเปิดอกคุยกับพ่อ- แม่-ลูก อธิบายให้เข้าใจ และค่อยๆ ชักนำให้ลูกกลับมาสมเพศ สมวัยเหมือนเดิม แม้อาจจะต้องใช้เวลาพอสมควรก็ตาม

9. พุดคุยทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นพ่อหรือแม่ควรมีโอกาสพุดคุยกับลูกทุกเรื่อง ให้ลูกรู้สึกว่าเขาสามารถปรึกษาในเรื่องที่เขาไม่สบายใจได้อย่างไม่ต้อง ลังเลใจ ในทางกลับกัน พ่อและแม่ควรรู้ว่าลูกคบเพื่อนคนไหน เพื่อนคนนั้นมีนิสัยอย่างไร เพราะเด็กส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมเลียนแบบมาจากเพื่อนที่ใกล้ชิดที่สุด

สุพร อภินันทเวช ได้กล่าวไว้ในบทความ “เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ” ได้กล่าวไว้ว่า ครอบครัวนั้นควรต้องเอาใจใส่เด็กให้มากตั้งแต่วัย 3-6 ขวบ เพราะเป็นวัยที่สำคัญ เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในช่วงนี้ ดังนั้นกลุ่มไหนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะต้องหันมาเลี้ยงดูลูกให้ดี ที่สำคัญต้องเลี้ยงให้เหมาะสมกับเพศของเขา เช่น ถ้าเป็นเด็กผู้ชายก็ต้องเลี้ยงให้เขามีการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศชาย ถ้าเด็กผู้ชายชอบเล่นตุ๊กตาก็ต้องพยายามปรับพฤติกรรมไม่ให้เล่นของเล่นของผู้หญิงหรือตุ๊กตา ให้คุณพ่อคุณแม่ทำใจแข็งไม่ซื้อให้ หรือเด็กผู้หญิงที่มีพี่น้องทั้งหมดเป็นเด็กผู้ชายก็มักจะเล่นแบบเด็กผู้ชายมีแนวโน้มที่จะออกห่าง ๆ ก็ต้องป้องกันด้วยการเลี้ยงให้แตกต่างจากพี่ชายด้วยการหากิจกรรมที่เป็นผู้หญิงให้เขาทำ เป็นต้น

3.4 สถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อเรื่องเพศ

คำว่า “อิทธิพล” ในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการให้ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบทางเพศแก่บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทั้งการให้ทางลบหรือทางบวก ทางตรงหรือทางอ้อม

สถาบันสังคมเหล่านั้น ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สถาบันทางสังคม การเมือง การปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สื่อมวลชน แต่สำหรับในงานวิจัยเล่มนี้ขอนำเสนอในส่วนขอครอบครัว

1. สถาบันครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกของมนุษย์ บิดามารดาเป็นบุคคลแรกที่อยู่ใกล้ชิด และอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่บุตร ครอบครัวที่อบอุ่น มีความผูกพันระหว่างบิดา มารดาและบุตร ในทิศทางของความเป็นประชาธิปไตยเหมาะสมกับยุคสมัย เต็มไปด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันในครอบครัว บุตรย่อมรู้สึกมีความรักครอบครัว รักบิดา มารดา และยังอาจแบ่งปันความรักความเข้าใจสู่คนอื่นนอกครอบครัวอีกด้วย

แต่ในความเป็นจริงของสังคม ชีวิตครอบครัวไม่ราบรื่นสมหวังไปทั้งหมด น้อยครอบครัวในยุคปัจจุบันที่มีความสุขทุกคืนวัน แต่อาจจะมีความทุกข์บ้างคละเล้ากันไป สามีภรรยาอาจจะมีข้อขัดแย้งกันบ้าง บางคู่สมรสถึงกับกล่าวว่า ครอบครัวที่มีข้อขัดแย้งเล็ก ๆ น้อย ๆ กลับทำให้

ชีวิตมีรสชาติมากกว่าครอบครัวที่ราบเรียบ และยังรู้จักการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคู่สมรสด้วยแล้ว กลับยิ่งเพิ่มความผูกพันลึกซึ้งระหว่างชีวิตคู่มากขึ้น

ฉะนั้นการมองครอบครัวจึงมีความแตกต่าง กันในสายตาของคนทั่วไปและของคู่สมรสเอง บ้างก็ว่าชีวิตครอบครัวเป็นชีวิตที่หวานชื่น น่ารัก ละเอียดย่อน นุ่มนวล บ้างก็กลับมองว่าชีวิตครอบครัวเป็นเปรียบเสมือนการต่อสู้หรือสมรภูมิ หาใช้หนทางที่ประคับด้วยกลีบกุหลาบเสมอไป คู่สมรสโดยเกณฑ์เฉลี่ยจะไม่มีชีวิตคู่ที่สุขสดชื่นทุกคืนวัน และก็จะไม่มีความทุกข์ระทมโดยตลอด หากชีวิตมักจะมีความสุขความทุกข์ที่คลุกเคล้าผสมกลมกลืนไปด้วยกัน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ . 2525: 61)

อย่างไรก็ตาม ยากจะมีคู่สมรสใดจะตัดตัวเองออกพ้นวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนกฎเกณฑ์สังคมไปได้โดยสิ้นเชิง ในประเทศไทย คู่สมรสก็จะมีวัฒนธรรมไทย กฎเกณฑ์ไทยๆ ครอบงำอยู่และกฎเกณฑ์นี้รวมถึงการปฏิบัติทางเพศของคู่สมรสด้วย และต่อมาอาจจะกลายเป็นรูปแบบปฏิบัติของบุตรหลานในครอบครัวเดียวกัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่า แต่ละครอบครัวแม้มีความแตกต่างกันอยู่บ้างแต่รูปแบบปฏิบัติทางเพศก็ยังไม่อาจก้าวไกลจากวัฒนธรรมไทยหรือกฎเกณฑ์ของสังคมไทยไปได้ เช่น ครอบครัวไทยในอดีต การแสดงความรักใคร่กันเพียงแม้จับมือถือแขนต่อหน้าคนอื่นก็ถือว่าเป็นการไม่สมควร แต่ในยุคต่อมาการจับมือถือแขน การกอดสัมผัสสร้างกายภายนอกแสดงความรักสนทนาระหว่างคู่ผู้ตัวเมียในครอบครัวเขตเมืองกลายเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนหนึ่งเพราะการเลียนแบบอย่างสังคมตะวันตก ทำให้กฎเกณฑ์ทางสังคมไทยเปลี่ยนแปลงตามไปบ้าง ขณะที่การพูดคุยแลกเปลี่ยนในเรื่อง “เพศ” ระหว่างสามีภรรยาคนไทยกำลังเป็นเรื่องปกติธรรมดาของชีวิตการครองเรือน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลทางครอบครัวต่อบทบาททางเพศของเด็ก

ไม่มีข้อห้ามสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องกับเด็ก และในส่วนของพ่อแม่ควรมีความรู้ความเข้าใจให้ถ่องแท้ด้วย เนื่องจากพ่อแม่คือครูคนแรกของลูกที่จะให้รูปแบบบุคลิกภาพ ทั้งความประพฤติ ท่าที อารมณ์ รวมถึงการให้รูปแบบทางเพศแก่ลูก มีหลายแนวคิดและทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อเรื่องเพศของเด็กในครอบครัว ดังที่ นางลักษณ์ เอมประดิษฐ์ (2535:33 – 39) ได้กล่าวไว้ถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลทางครอบครัวที่มีต่อบทบาททางเพศของเด็ก ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

พาฟลอฟ (Pavlov) ได้ศึกษาในปี ค.ศ. 1960 โดยทดลองศึกษากับสุนัข พบว่า สุนัขจะน้ำลายไหลเมื่อได้ยินเสียงสั่นกระดิ่งเมื่อถึงเวลาให้อาหารมากกว่าเห็นตัวอาหาร เมื่อนำมาศึกษากับเรื่องพฤติกรรมทางเพศจะพบว่า สิ่งหนึ่งที่ได้จากการเรียนรู้ก็คือ ความสามารถในการถ่ายทอด

วัฒนธรรมถึงกันได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง การเรียนรู้จะเริ่มต้นเมื่อพ้นจากครรภ์มารดาในระยะหนึ่ง และจะเริ่มพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นตามวัยที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยจะมีเงื่อนไขบางอย่างเกิดขึ้น เช่น การแยกบุคคลไปตามเพศ อาทิ เพศชายจะห้าวหาญก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง หรือการแต่งกายชายหญิงก็จะมี ความแตกต่างกันเหล่านี้ ในเบื้องต้นเด็กจะเรียนรู้จากครอบครัวช่วงวัย 2 ปี ขึ้นไปจนถึง 6 - 7 ปี เป็นวัยที่เริ่มสนใจทางเพศ เช่น สนใจวัยวะเพศของตนเองและคนอื่น อาจจะถามว่าวัยวะเพศของเขาเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่ ทำหมอวัยวะเพศของเขาจึงไม่เหมือนของพ่อหรือของแม่ หรือเด็กบางคนถามว่าน้องออกมาจากส่วนไหนของแม่ เหล่านี้เป็นความสนใจทางเพศของเด็กอันเป็นเรื่องธรรมชาติของการใคร่รู้ พ่อแม่ต้องเข้าใจและพยายามให้คำอธิบายตามความเหมาะสมกับวัย ไม่มีการปิดเบือน เพราะอาจจะทำให้เด็กเข้าใจเรื่องเพศผิด ๆ จนถึงวันรุ่น หรือวัยรุ่น ผู้ใหญ่ นักจิตวิทยาเริ่มแต่ ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่าเด็กอายุ 2 - 6 ปี สนใจสิ่งรอบตัวมากขึ้น โดยเฉพาะสิ่งใกล้ตัว ซึ่งก็คือพ่อและแม่ คนในครอบครัว และจดจำได้แม่นยำ ด้ วัยเหตุนี้พ่อแม่จึงควรให้ความใส่ใจแก่บุตรในวัยนี้อย่างมากไม่ด้อยไปกว่าวัยรุ่น ไม่เพียงเฉพาะความปลอดภัยทางกายเท่านั้น หากแต่สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของเด็กก็ควรระมัดระวังใส่ใจมากเช่นกัน

2. ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน (Differential Socialization Theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่า วัฒนธรรม (Culture) เป็นแรงบังคับอย่าง สำคัญต่อรูปแบบทางเพศของเด็ก วัฒนธรรมเบื้องต้นที่เด็กได้รับคือวัฒนธรรมของครอบครัวที่ได้รับประสบการณ์มา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาและวัฒนธรรมการแสดงออกทางเพศ บทบาททางเพศของเด็กนั้น บิดามารดาเป็นผู้ถ่ายทอดสู่บุตรจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม กล่าวคือ เด็กชายจะถูกเลี้ยงดูแบบให้อิสระเสรีมากกว่าเด็กหญิง ยิ่งเติบโตเด็กชายจะยิ่งมีอิสระเสรีมากขึ้น และเมื่อถึงวัยเป็นผู้ใหญ่หรือหนุ่มสาวก็จะเห็นความแตกต่างในการแสดงออกทางเพศของชายและหญิงอย่างชัดเจน

ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันนี้เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมาก หากแต่ทฤษฎีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไม่เน้นการทดลองอย่างมีเงื่อนไข หากจะลองไปทำการเลี้ยงดูของครอบครัว รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่อาจจะมามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก ในระยะแรกการเลี้ยงดูเด็กทารกของบิดามารดาจะยังไม่เห็นความแตกต่างในการแสดงออกของเด็ก จนเข้าสู่ระบบโรงเรียนแล้วเด็กจะมีปฏิกิริยาต่อครอบครัวทั้งทางบวกและทางลบ เช่น เด็กอาจเกิดความคิดว่าบิดามารดารักใคร่ตัวเด็กเพียงใด เป็นต้น การได้เถียงก้าวร้าวต่อบิดามารดาที่ดี หรือการเชื่อฟังเคารพบิดามารดาที่ดี ไม่ใช่เกิดจากสัญชาตญาณแต่อย่างใด หากเพราะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือครอบครัวเป็นสำคัญ

3. ทฤษฎีบทบาทจำลองและรูปแบบทางเพศ(Role Modeling and Sex Typing Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความรู้ความเข้าใจทางเพศของคนเรานั้นจะถูกต้องหรือไม่ บิดามารดาเป็นผู้ให้ กลุ่มที่สนใจในแนวคิดด้านจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เชื่อว่า หญิงมักจะเลียนแบบพฤติกรรมจากมารดา และชายลอกเลียนจากบิดา โดยเฉพาะชายจะมีความภาคภูมิใจกับเพศชายอย่างมาก จะไม่เต็มใจทำงานประดิษฐ์อย่างหญิง และจะรู้สึกอับอายมากถ้าต้องไปทำงานหรือทำกิจกรรมที่ผู้หญิงควรจะทำมากกว่า อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามารดามีอิทธิพลต่อบุตรมากกว่าบิดา ไม่ว่าจะเป็นบุตรชายหรือบุตรหญิง เนื่องจากมารดาใกล้ชิดบุตรมากกว่า

เด็กจะสร้างบทบาทจำลองโดยอัตโนมัติภายหลังจากได้เก็บความคิดและรูปแบบของบิดามารดาไว้แล้ว และเมื่อเด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้นแล้ว พฤติกรรมของเด็กก็จะแข็งแกร่ง เด็กจะสร้างรูปแบบทางเพศตามที่ตนเองต้องการ แต่ทั้งบทบาท จำลองและรูปแบบทางเพศของเด็กยังไม่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางเพศ ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนหรือผู้ใหญ่มักจะเป็นเพราะครอบครัวยังให้ความรู้หรือประสบการณ์ทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เช่น รักร่วมเพศ เกิดเพราะครอบครัวยังให้ความรู้หรือรูปแบบทางเพศที่ผิดพลาด อาจจะทำให้ผู้มีประสบการณ์รักร่วมเพศมากำหนดบทบาทจำลองทางเพศภายหลังก็ได้

จากผลการวิจัยของ แม็คโกบี (Maccoby) และ แจ็กลิ้น (Jackline) เมื่อปี ค.ศ. 1974 เกี่ยวกับบทบาทจำลองทางเพศของเยาวชน สรุปได้ว่า การแสดงออกทางเพศหรือบทบาททางเพศที่มีผลต่อการพัฒนารูปแบบพฤติกรรมทางเพศ จะเป็นสามัญลักษณ์ไปเสียแล้ว อาจพบได้บ่อยครั้งว่าเด็กมีข้อขัดข้องในรูปแบบทางเพศ ฉะนั้นเด็กอาจจะแสวงหารูปแบบทางเพศที่เขาพึงพอใจ และแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเป็นชั่วคราวชั่วคราว หรือรับพฤติกรรมนั้นเป็นการถาวรเลยก็ได้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตนเอง (Cognitive Learning or Self Socialization Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นการแสดงให้เห็นบทบาททางเพศของเด็กที่เลียนแบบผู้อื่นที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งขีดความสามารถในการพัฒนาจิตใจ อารมณ์ของตนเอง และการแสดงอารมณ์ต่อผู้อื่น โคห์ลเบิร์ก (Kohlberg. 1966)กล่าวว่า “ พัฒนาการทางเพศของเด็กเกิดจากความรู้คิดไตร่ตรอง (cognition) ของเด็กโดยตรง มิใช่เพราะสภาพทางร่างกายหรือวัฒนธรรมที่มีผลต่อเด็ก ทว่าการรู้จักคิดของเด็ก จะให้ความสำคัญกับเพศกำเนิดเดิมก่อน จากนั้นทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศก็จะมี ความหมายอย่างยิ่งต่อความคิดไตร่ตรองของเด็ก รวมทั้งคำสั่งของสังคมที่กำหนดให้บุคคลกระทำหน้าที่เหมาะสมกับเพศ วัย และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ”

5. ทฤษฎีรอยประทับหรือแบบพิมพ์ทางสังคม (Social Scripting Theory)

ทฤษฎีนี้ได้แนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีเงื่อนไขหรือมีแรงเสริมที่แตกต่างกัน และบางครั้งก็ยังได้รับความรู้ของแรงบังคับทางด้านชีวภาพทางสังคม (biosocial force) มาเป็นองค์ประกอบด้วย แต่ไม่เด่นชัดเท่าแนวคิดของการเรียนรู้

นักพัฒนาการด้านทฤษฎีรอยประทับทางสังคม 2 ท่าน คือ วิลเลียม ไซมอน และ จอห์น แกนญอน (William Simon and John Gangnon, 1969) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมทางเพศจะเป็นประสบการณ์หรือรอยประทับความรู้สึกของเด็กได้ก็ต่อเมื่อเด็กได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องนี้อย่างชัดเจน จนสามารถนำไปเป็นตัวแบบในการกระทำหน้าที่ตามบทบาททางเพศของเขาได้ ความจริงแล้วบทบาททางเพศมีมาก่อนจะได้รับประสบการณ์หรือการเรียนรู้ โดยบทบาททางเพศเดิมเป็นบทบาทที่เด็กกระทำไปโดยสัญชาตญาณหรืออัตโนมัติ

ในแต่ละช่วงวัยตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่นหรือวัยแรกรุ่น เด็กได้เรียนรู้และมีพัฒนาการตามวัยมาโดยลำดับ เขาจะรู้จักสังเกตด้วยตนเองว่า เมื่อถึงวัยหนุ่มสาว เขาได้ใช้ประโยชน์จากความสามารถทางเพศที่เขาอยู่เหมาะสมกับสภาพร่างกายอย่างไรบ้าง การสังเกตตัวเองนั้นเป็นการพัฒนารูปแบบทางเพศที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งทั้ง ไซมอนและแกนญอนกล่าวว่า เด็กผู้ชายมีแรงขับทางเพศมากและยังเน้นความสนใจทางเพศออกไปทั้งการกระทำและการพูดจา ตรงข้ามกับเพศหญิงที่พยายามจะผลักดันความรู้สึกต้องการทางเพศออกไปทั้งการกระทำหรือคำพูด หากแต่ความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ทั้งชายและหญิง ฉะนั้นผู้หญิงตั้งแต่เยาว์วัยจะมีความระมัดระวังอันตรายทางเพศจากบุคคลและสังคมรอบข้างตามที่บิดามารดาและผู้ใหญ่อบรมสั่งสอน

เมื่อถึงวัยหนุ่มสาวเต็มที่ ผู้ชายต้องการพัฒนาด้านความรู้สึกผูกพันทางเพศมากขึ้น อันเกิดจากค่านิยมเกิดจากค่านิยมเฉพาะตัวหรือค่านิยมที่สังคมที่เขาได้รับมาและผลักดันให้เป็นไป ซึ่งแสดงว่าเขาได้เข้ามาสู่จุดประสงค์ของรอยประทับหรือแบบพิมพ์ทางสังคมที่เขาได้เรียนรู้มา ทำนองเดียวกัน หญิงได้ก้าวมาสู่ความรู้สึกผูกพันที่มีมาก่อนหน้านี้แล้ว ทั้งยังต้องการความลึกซึ้งละมุนละมืนที่เสน่หาทางเพศจากคนรักอย่างมากอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีนี้พยายามจะแปลความหมายเรื่องเพศ โดยเชื่อมโยงตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมาสู่ประสบการณ์ทางเพศของเด็กและมีพัฒนาการทางเพศต่อ ๆ มา แต่ละช่วงวัยจนถึงวัยผู้ใหญ่ตามแบบพิมพ์ที่ได้รับมา หรือสรุปว่าการแสดงอารมณ์รักจะลึกซึ้งขนาดไหนก็ตามหรือความต้องการทางเพศไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดของวัยหนุ่มสาว ย่อมได้จากประสบการณ์การเรียนรู้ทางเพศแต่วัยเด็กมาแล้ว

6. ทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ (The Theory of Individual Development)

อีริกสัน (Erikson. 1963) ได้สร้างทฤษฎีนี้ตามทฤษฎีการพัฒนาด้านจิตภาพ (Psychosexual Development Theory) ของ فروยด์ แต่ศึกษาเพิ่มเติมถึงผลกระทบทางสังคมที่มีต่อบุคคล และขยายผลต่อไปว่าพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับพัฒนาการหรือการรับรู้ในวัยเด็กด้วย

ทฤษฎีของอีริกสันชี้ให้เห็นว่าคนเราอาจจะเติบโตหรือพัฒนามาจนถึงวัยผู้ใหญ่ได้ จะต้องผ่าน 8 ระยะในวงจรชีวิตหนึ่ง ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชาย คือ

1. ระยะความต้องการทางปาก เช่น การกิน การดูด (oral - sensory) คือ วัยทารก ตั้งแต่หลังคลอดถึง 2 ปี
2. ระยะการเรียนรู้การขับถ่าย (muscular anal) คือวัย 1 ปีขึ้นไป จนถึงวัย 2 – 3 ปี
3. ระยะสนใจเรียนรู้เรื่องเพศของตนเอง และใช้พลังทางร่างกายเคลื่อนไหวเล่น ชุกชนมากขึ้น (locomotor - genital) คือวัย 3 ปีขึ้นไป จนถึงอายุ 10 ปี
4. ย่างเข้าสู่วัยรุ่น (latency)
5. วัยรุ่น (puberty and adolescence)
6. ย่างวัยหนุ่มสาว (young Adulthood)
7. วัยหนุ่มสาวหรือวัยผู้ใหญ่ (Adulthood)
8. วัยผู้ใหญ่เต็มขั้น (maturity)

จะเห็นได้ว่าในแต่ละระยะอาจมีระยะหรือช่วงอายุคาบเกี่ยวกันอยู่ เช่น ระยะ 1, 2, 3, และในแต่ละระยะนี้ แต่ละคนจะพบปัญหาบางอย่างหรือถึงขั้นเป็นปัญหาวิกฤตได้ และคนเราจะแสดงศักยภาพว่า “ก้าวไปข้างหน้า” หรือจะ “ถอยไปข้างหลัง” หรือจะ “ผ่นทั้งสองอย่างเข้าด้วยกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป”

ทฤษฎีนี้มุ่งจะนำไปสู่การเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อชีวิตของตนเองมาโดยตลอด ทั้งนี้แต่ละคนจะต้องตระหนักในสถานการณ์ของตนเองและพัฒนาความถูกต้องขึ้นมาเกี่ยวกับ

1. การพัฒนาความรู้สึกให้เกิดแก่ตนเอง (cognitive development)
2. การพัฒนาด้านศีลธรรม (moral development)

แนวทางในการพัฒนามนุษย์ดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางกำหนดแผนวงจรชีวิตครอบครัว (family life cycle) อย่างมีระยะหรือมีขั้นตอนเช่นเดียวกัน และทำให้ครอบครัวสามารถแยกบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวได้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะชีวิตคู่ ทฤษฎีนี้ เชื่อว่ารูปแบบวงจรชีวิตคู่จะเป็น อย่างไรนั้นจะต้องศึกษาถึง

ความเจริญก้าวหน้าของชีวิตที่ผ่านๆมา ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยดูผ่านในหลายๆอย่าง เช่น ความเป็นมาของวัฒนธรรมและรูปแบบของการแต่งงาน การตั้งครรภ์ การคลอด การเลี้ยงดูเด็กของแต่ละครอบครัว อย่างไรก็ตามพัฒนาการของครอบครัวยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งเป็นผลทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตภายในครอบครัวอาจจำเป็นต้องปรับปรุงดัดแปลงไปตามสถานการณ์บ้างตามความจำเป็น หรือทำให้เกิดมีรูปแบบขบวนการเคลื่อนไหววงจรชีวิตครอบครัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (dynamic process model of the family life cycle) เป็นผลที่ติดตามมา

7. ทฤษฎีทางด้านสังคมศาสตร์เกี่ยวกับแนวคิดบทบาททางเพศ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศนี้ รัสเซลล์ (Russell. 1978) เป็นท่านหนึ่งที่ทำให้แนวคิดที่น่าสนใจว่า บทบาททางเพศของพ่อกลับมีความสำคัญอย่างมากต่อการยึดถือเป็นแบบอย่างของลูกๆทั้งนี้หมายถึงว่าพ่อจะต้องใช้เวลาในการอบรมใกล้ชิดกับบุตรมากพอสมควร พ่อที่มีพฤติกรรมกระโดดไปทางเพศหญิง (ลักษณะกะเทยลักเพศ) หรือความเป็นชายเต็มตัวต่างก็ให้พื้นฐานบทบาททางเพศตามลักษณะของพ่อแก่ลูกได้ไม่แตกต่างกัน การค้นพบของรัสเซลล์ได้รับความเชื่อถือมากในบรรดานักสังคมศาสตร์ และเขาได้พยายามอธิบายว่าภาพของบุคลิกภาพที่อยู่ลึกๆนั้นไม่จำเป็นต้องมีสภาพที่สอดคล้องกับเพศที่มองจากรูปลักษณ์ภายนอกเสมอไป แต่ก็ยังพอจะทำนายได้ว่าบุคลิกภาพของคนเรานั้นสามารถปรับมาจากบุคลิกภาพของพ่อหรือแม่ก็ได้ แม้ว่าแนวโน้มพฤติกรรมของพ่อสำคัญมากกับลูกแรกเกิด อย่างไรก็ตาม นักสังคมศาสตร์ต่อมา ก็ยังเห็นพ้องกับแนวคิดของรัสเซลล์ที่ว่า พฤติกรรมของพ่อมีผลต่อพฤติกรรมของลูกแต่ละคน โดยจะมีต่อลูกตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นไปโดยไม่รู้ตัว คือ เป็นพฤติกรรมแบบแอบแฝง และยังมีผลเหนือแม่ของลูกอีกด้วย เพราะแม่ต้องการเลี้ยงดูลูกให้ลูกใจพ่อของลูก ด้วยเหตุนี้ พ่อทุกคนจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลิกภาพล่วงหน้าให้มีความเหมาะสมเพื่อรองรับการเกิดของ ลูก เพราะบุคลิกของพ่อเป็นประสบการณ์จับปล้นกับลูก และอาจเป็นตัวทำให้ลูกมีบทบาททางเพศที่เหมาะสมกับเพศกำเนิดเดิมเมื่อถึงวัยเติบโตแล้ว รวมทั้งการมีทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ที่เหมาะสมต่อไปในเบื้องหน้าอีกด้วย ต่อจากนั้นแม่ของลูกจะเข้ามาเลี้ยงดูลูกอย่างไร ใกล้ชิด กว่าพ่อ จึงเป็นเหตุผลในภายหลัง เด็กตั้งแต่วัยทารกเป็นต้นไป ได้รับประสบการณ์ทางเพศทั้งจากพ่อและแม่ หรือสรุปว่า ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่ให้อิทธิพลด้านบทบาททางเพศของเด็กอย่างมาก นอกจากนั้นแนวคิดของทฤษฎีบทบาททางเพศในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์อีกหลายท่านยังชี้ให้เห็นอีกว่า พฤติกรรมของพ่อมีผลต่อลูกตั้งแต่แรกเกิดเป็นความจริง แต่เป็นเพราะพฤติกรรมของพ่อไม่ค่อยคงที่ จึงทำให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกอื่นๆในครอบครัว โดยเฉพาะแม่ซึ่งอาจจะเลี้ยงดูลูกให้มีบุคลิกลักษณะที่คาดว่าพ่อของลูกจะพอใจ หรือจัดประสบการณ์การเลี้ยงดู ลูกขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางสังคมในขณะนั้น

ในที่สุดจนกลายเป็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกจะผูกพันแน่นแฟ้นมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก และในแนวทางด้านเพศศึกษาและเอกลักษณ์ทางเพศในเบื้องต้นแก่เด็ก การเลี้ยงดูของบิดามารดามีแนวต่อการพัฒนาการทางเพศ เช่น เมื่อเด็กเติบโตขึ้นพอรู้ความเขาจะสามารถแยกได้ว่าตัวเองเป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิง เขารู้จักการแต่งกาย การแสดงพฤติกรรมตามเพศของตน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบิดามารดาต้องเป็นรูปแบบที่ดีต่อลูกตามบทบาทและเพศของตน รวมทั้งมีเวลาให้แก่ลูก ให้ความรักความใส่ใจ ให้อบรมยากาที่อบอุ่นแก่ลูก เหล่านี้ลูกจะไม่เกิดความสับสนในบุคลิกภาพทางเพศ และเด็กยังมีความมั่นใจในการดำเนินต่อไป และยังคงเอกลักษณ์ทางเพศที่ถูกต้องอีกด้วย

สังคมไทยในยุคใหม่สร้างความเปลี่ยนแปลงแก่ครอบครัว ขณะที่พบว่าครอบครัวไทยเป็นลักษณะครอบครัวขยายที่รวมพ่อ แม่ ลูก และวงศ์ญาติอยู่ในครัวเรือนเดียวกันมีจำนวนลดลง โดยเฉพาะในเขตเมืองและชนเมือง และนับวันมีแนวโน้มว่าครอบครัวเดี่ยวจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นรวมทั้งในเขตชุมชนในชนบท ความอบอุ่นความผูกพันในบ้านจะน้อยลง ซึ่ง วิตความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน จะเพิ่มจำนวนเพราะภาวะทางสังคมใหม่ที่มุ่งพัฒนาสภาพเศรษฐกิจสังคม ทำให้ชีวิตของสังคมในครอบครัวเริ่มเปลี่ยนแปลง หญิงมารดาซึ่งจะอยู่กับเฝ้ากับเรือนเลี้ยงดูลูก ประณิบัติสามีก็เปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองไปสู่สังคมภายนอกมากขึ้นตามลำดับ และการที่ครอบครัวเดี่ยวนี้ พบมากในเขตเมืองหรือในตัวจังหวัดของจังหวัดสำคัญหรือจังหวัดใหญ่ของประเทศซึ่งเป็นแหล่งรวมของการพัฒนาต่างๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ กลับเป็นว่าเขตเมืองหรือจังหวัดสำคัญต่างๆ พบปัญหาสังคมที่เป็นผลมาจากการที่ครอบครัวมีขนาดเล็กลง เช่น ปัญหาความสัมพันธ์ของสามีภรรยา การหย่าร้าง ปัญหาเด็กและเยาวชน สูงขึ้น

ความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งดังกล่าว อาจทำลายความก้าวหน้าทางคุณธรรม ศีลธรรม กฎเกณฑ์ทางสังคม ความรับผิดชอบต่อนานี้ เหล่านี้เป็นต้น และสถาบันครอบครัวก็ได้รับผลกระทบอย่างมาก กล่าวคือ นอกจากจะลดขนาดเป็นครอบครัวเดี่ยวแล้ว พ่อแม่ยังไม่มีเวลาจะเอาใจใส่ลูก จึงเป็นเหตุผลทำให้เกิดมีลูกจ้างในบ้าน สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน จนถึงมาโรงเรียน ประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ต่างได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของเด็กๆ มากยิ่งขึ้น รวมทั้งชุมชน สื่อมวลชนต่างๆ ที่อาจจะมียุทธวิธีทั้งทางบวกและทางลบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กมากกว่าสถาบันครอบครัว ซึ่งควรจะเป็นแหล่งให้ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ถูกต้องมากที่สุดเพราะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากกว่าใครๆ

8. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของมนุษย์ตั้งแต่กำเนิดชีวิตมา จัดเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม และมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาแรกเริ่มของเด็กและวัยต่อ ๆ มาด้วย เพราะหน้าที่ของครอบครัวนั้น นอกจากการอบรมเลี้ยงดูบุตร ยังมีหน้าที่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ครอบครัว จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน มีผลทำให้ บทบาทของพ่อแม่ในสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งพ่อและแม่มีความจำเป็นต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทำให้มีเวลาแก่กันน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุในสังคมมีมากขึ้นเป็นลำดับ ได้ดึงดูดให้เยาวชน ก้าวสู่โลกภายนอกมากกว่าการอยู่กับบ้าน จึงทำให้โรงเรียน ชุมชน และ สื่อมวลชนได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชน มากกว่าสถาบันครอบครัว ซึ่งควรจะเป็นแหล่งให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ มากที่สุดเพราะครอบครัวเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากกว่าใคร ๆ (ศรีภัทรา จาริยวงศ์. 2539: 41-42)

วันทนี วาสิกะสิน (2540: 5) ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทจำลองและรูปแบบทางเพศว่า ความรู้ ความเข้าใจทางเพศของคนเรานั้นจะถูกต้องหรือไม่ บิดามารดาเป็นผู้ให้กลุ่มที่สนใจแนวคิดด้านจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์เชื่อว่า หญิงมักลอกเลียนแบบพฤติกรรมของมารดา และชาลออกเลียนแบบจากบิดา อย่างไรก็ตามเด็กจะสร้างบทบาทจำลองแบบอัตโนมัติภายหลังจากได้เก็บความคิดและรูปแบบของบิดา มารดาไว้แล้ว และเมื่อเด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศของตนเองชัดเจนแล้ว พฤติกรรมของเด็กจะแกร่งขึ้น เด็กจะสร้างรูปแบบทางเพศได้ตามที่ตนต้องการ แต่ทั้งรูปแบบ จำลองและรูปแบบทางเพศของเด็กยังไม่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางเพศปัญหาทางเพศของเยาวชน มักเป็นเพราะครอบครัวให้ความรู้หรือประสบการณ์ทางเพศไม่ถูกต้องเหมาะสม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของวอลเตอร์ มิสเชล (Walter Mischel) อธิบายว่าเด็กเรียนรู้พฤติกรรมการเลียนแบบจากบุคคลรอบ ๆ ตัว โดยเด็กจะเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างเพศ แนวทางของพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน จากพฤติกรรมของผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งเพื่อนที่อยู่รอบๆตัว แต่รูปแบบพฤติกรรมที่มีความสำคัญที่สุด คือ รูปแบบพฤติกรรมของพ่อและแม่ ซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้ตั้งแต่วัยต้นของชีวิต และเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่มีอำนาจมากที่สุดในชีวิตของเด็ก ซึ่งเด็กส่วนมากจะมีรูปแบบพฤติกรรมของพ่อและแม่ เป็นรูปแบบที่เขาใช้เลียนแบบพฤติกรรมและพัฒนาบทบาท ในการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการสังเกตโลกรอบๆตัว หรือจากการกระทำของกระทำของพ่อแม่ที่มีต่อลูกโดยตรง เช่น การเลี้ยงดูที่แตกต่างกันระหว่างลูกสาว กับลูกชาย โดยให้อิสระลูกชายมากกว่าลูกสาว ลูกสาวมีโอกาสออกไปนอกบ้านน้อยกว่าลูกชาย ลักษณะรูปแบบการเล่นที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศเช่น เด็กชายเล่นฟุตบอล จะดู

เหมาะสมกับความเป็นชาย ในขณะที่เด็กหญิงเล่นตุ๊กตา (ศุภาศิริ การิกาญจน์. 2541: 19 -20; อ้างอิงจาก Kaplan; & Sedney. 1980: 185-186)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเซียร์ (Sears) อธิบายว่า พัฒนาการพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามความคาดหวังของสังคมในเด็กแต่ละวัย แนวคิดของเซียร์ ถือว่า ครอบครัวเป็นบ่อเกิดการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ทำให้มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งอาจรับได้จากการถูกอบรม หรืออาจได้จากการเลียนแบบก็ได้ (ศุภาศิริ การิกาญจน์. 2541: 20; อ้างอิงจาก พรหมทิพย์. 2538: 173-189) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพาฟลอฟ (ศุภาศิริ การิกาญจน์. 2541: 20; อ้างอิงจาก วันทนี วะสิกะสิน และคณะ. 2537: 4) กล่าวว่าสิ่งหนึ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ก็คือ ความสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมถึงกันได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง การเรียนรู้จะเริ่มต้นเมื่อพ้นจากครรภ์มารดา และจะเริ่มมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่มากขึ้นตามวัยที่สูงขึ้น เช่น การแยกบุคลิกตามเพศ การเลียนแบบบุคลิกของพ่อ แม่และพี่ ๆ ลักษณะการแต่งกาย ลักษณะการเล่นระหว่างเพศ เป็นต้นจากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อลูกมากที่สุด คือ พ่อและแม่โดยลูกจะมีการเรียนรู้ การเลียนแบบบทบาททางเพศ การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน ในสังคม และการมีพฤติกรรมทางเพศจากพ่อและแม่ในการเป็นต้นแบบ หล่อหลอมความรู้สึกรักใคร่ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของลูก

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ งานวิจัยในประเทศ

ประภาพรณ วงศาโรจน์ (2532: 1-2) ทำการศึกษาถึงพัฒนาเอกลักษณ์รักเพศเดียวกันในหมู่วัยรุ่น พบว่ามีแผนการพัฒนาเอกลักษณ์อย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ คือ เริ่มต้นจากความชอบในบทบาทข้ามเพศ การกระทำบทบาทข้ามเพศ การมีรูปแบบคล้ายผู้หญิงและมีความพึงพอใจในเพศเดียวกัน โดยการปฏิสังสรรค์ทางสังคม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองแตกต่างไปจากผู้ชายทั่วไปนำไปสู่ความสงสัยในเอกลักษณ์ของตนเอง และเมื่อเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับความรักเพศเดียวกันในตัวเองก็จะเก็บไว้ เพราะรู้ว่าไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองลดลง

พรุ่ง วงศ์จรัสกุล (2532: 62-64) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาชายที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน พบว่านักเรียนชายรักเพศเดียวกันประสบปัญหาามากที่สุด ในด้านคนรักหรือคู่ครอง รองลงมาคือปัญหาความสัมพันธ์กับบิดา สำหรับปัญหาด้านเพื่อนเป็นปัญหาที่ประสบน้อยที่สุด

ทัศนทานต์ ดวงรัตน์ (2539) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่างชายรักเพศชายเดียวกันที่แปลงเพศจำนวน 15 คน กลุ่มชายรักเพศเดียวกันที่ไม่แสดงออกหรือเปิดเผยการเป็นรักเพศ

เดียวกันของตนจำนวน 15 คน เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสื่อสารในครอบครัวกับการตัดสินใจแปลงเพศพบว่า กลุ่มชายรักเพศที่แปลงเพศมีลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นผู้หญิงมากกว่า แต่มีโอกาสที่จะนำความรู้จากการเรียนจากสถาบันการศึกษา มาใช้ในการทำงานน้อยกว่า และประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงน้อยกว่า ส่วนในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่า กลุ่มชายรักเพศเดียวกันที่แปลงเพศกับชายรักเพศเดียวกันที่ปกปิด มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมารดาและพี่สาว น้องสาวมากกว่าทางบิดาหรือพี่ชายน้องชาย

วารุณี พองแก้ว และคณะ . (2545: 1-2). ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายและแกนนำนักศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมความเสี่ยงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ . ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นไทยได้รับการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศที่ไม่มั่นคง ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ แบบอย่างในครอบครัว การนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสมของสื่อมวลชน อิทธิพลของสังคมบริโภคและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน จากการศึกษางานวิจัยที่มีในประเทศไทยและเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ พบว่ากลุ่มคนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยจะสมบูรณ์ในครอบครัวและไม่กล้าเปิดเผยให้คนอื่นรับรู้ ทำให้การดำเนินชีวิตมักจะมีปัญหา ดังนั้นจึงนำมาสู่งานวิจัย การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทั้งคุณลักษณะตามวัยและถูกต้องตามเพศให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้

4.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลมากที่สุดทฤษฎีหนึ่งในบรรดาทฤษฎีทางจิตวิทยาทั้งหลาย ฟรอยด์ เห็นว่า เพศ (sex) เป็นแรงขับที่สำคัญในชีวิตมนุษย์และทฤษฎีของท่านได้อธิบายภาวะทางเพศของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุม นายแพทย์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Dr. Sigmund Freud) เป็นนักจิตวิเคราะห์ชื่อดังเชื้อสายยิว เกิดเมื่อ ค.ศ. 1856 ที่เมือง ไพรเบอร์กโมราเวีย (Freiburg Moravia) ประเทศออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungary)

ฟรอยด์จึงแบ่งโครงสร้างของจิตออกเป็น 3 ระดับตามการรับรู้ ได้แก่ (ปราโมทย์ สุนิษฐ์. 2542)

1. จิตสำนึก (The conscious) เป็นส่วนของจิตใจที่คนเรารู้สึกนึกคิดอยู่ในแต่ละขณะ

2. จิตก่อนสำนึก (The preconscious) เป็นส่วนของจิตที่โดยปกติแล้วเราไม่ได้ตระหนักถึง แต่หากใช้ความตั้งใจก็จะขึ้นมาสู่ระดับของจิตสำนึกได้ ประกอบด้วยความคิด และความทรงจำทั้งหมดที่พร้อมที่จะกลายเป็นจิตสำนึก เช่น การพยายามนึกถึงเหตุการณ์บางอย่างในอดีต เป็นต้น

3. จิตไร้สำนึก (The unconscious) หรือจิตใต้สำนึก (The subconscious) เป็นส่วนของจิตที่อยู่ส่วนลึกและไม่ขึ้นมาถึงระดับจิตสำนึกในสภาพตามปกติ แต่อาจแสดงออกมาทางความฝัน หรือการแสดงอาการต่างๆ ของผู้ป่วยที่แตกต่างไปจากความคิดเดิม จิตไร้สำนึกประกอบด้วยความต้องการ แรงขับหรือความปรารถนาทางเพศตามธรรมชาติ หรือความปรารถนาแห่งการทำลาย เป็นต้น

ทฤษฎีของ فروยด์ เชื่อว่าทุกคนเกิดมาพร้อมกับแรงขับทางเพศพื้นฐานหรือพลังแห่งสัญชาตญาณ ซึ่งเรียกว่า ลิบิโด (Libido) ซึ่งมาจากภาษาละตินแปลว่า แรงปรารถนา (desire) فروยด์เห็นว่าลักษณะทางเพศของมนุษย์นั้นมีตั้งแต่กำเนิด ในเด็กแรกเกิดนั้น ลิบิโดจะเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งเรียกว่า วิตถารหลายรูปแบบ (polymorphously reversed) เป็นแรงขับอย่างหนึ่งที่จะจูงใจให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม (ส่วนแรงขับอีกอย่างหนึ่ง فروยด์เรียกว่า ธานาโทส (thanatos) ซึ่งเป็นสัญชาตญาณแห่งความตาย)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์มีมโนทัศน์ (concepts) ที่สำคัญดังนี้

1. หลักแห่งความพอใจ (Pleasure principle) โดย فروยด์เห็นว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่แสวงหาความสุข (pleasure-seeking animal) และหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ไม่ค่อยมีเหตุผล

2. หลักแห่งความจริง (Reality principle) สภาพความเป็นจริงเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมมนุษย์ว่าอะไรควร และอะไรไม่ควรทำ

3. หลักแห่งการระบายความตึงเครียด (Tension reduction principle) เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างความพอใจกับความเป็นจริงอย่างรุนแรง มนุษย์จะหาวิธีเพื่อลดความตึงเครียดที่เกิดขึ้นนั้น

4. หลักการแบ่งขั้ว (Polarity or duality principle) فروยด์เห็นว่า ทุก ๆ อย่างในชีวิตมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น ชีวิต/ ความตาย ดี/ เลว บวก/ ลบ และ ขาว/ ดำ เป็นต้น มนุษย์จะต้องเผชิญทางเลือกที่เป็นคู่ตรงข้ามดังกล่าวเพื่อต้องตัดสินใจ

5. หลักการทำซ้ำ (Repetition compulsion principle) มนุษย์มีนิสัยตามอย่าง เมื่อทำอะไรได้สำเร็จก็จะทำซ้ำ และเมื่อทำซ้ำนาน ๆ จะเกิดการคงที่ (fixation)

โครงสร้างของบุคลิกภาพ فروยด์ ได้แบ่งโครงสร้างทางบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย อิด (Id) อีโก (Ego) และซูเปอร์อีโก (Superego)

1. อิด (Id) เป็นส่วนประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพ ประกอบด้วยลักษณะทางจิตทุกอย่างที่มีมาแต่กำเนิด เป็นแหล่งพลังทางจิต (psychic energy) รวมถึงพลังทางเพศ ที่ فروยด์ เรียกว่า ลิบิโด (libido) รวมทั้งสัญชาตญาณต่าง ๆ ด้วย อิดเป็นส่วนที่ไม่มีเหตุผล (irrational) และทำงานตามหลักความพอใจ (pleasure principle) เนื่องจาก อิดจะไม่ทนทานต่อการเพิ่มพลังงานที่เกิดจากความกดดัน ดังนั้น เมื่อมีความเครียด อิดจำเป็นต้องจัดความเครียด โดยใช้หลักแห่งความพอใจ (pleasure principle) เพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด การทำงานของอิดประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ ปฏิกริยาสะท้อน (reflex action) ซึ่งเกิดโดยอัตโนมัติและมีมาตั้งแต่เกิด เช่น การจาม การกะพริบตา เป็นต้น ส่วนกระบวนการที่สอง คือ กระบวนการปฐมภูมิ (primary process) เป็นปฏิกริยาทางจิตที่พยายามลดความตึงเครียดโดยการวาดมโนภาพของวัตถุ เป็นการเคลื่อนย้ายความตึงเครียด วิธีนี้เป็นการชะลอความตึงเครียดเท่านั้น ไม่สามารถขจัดความตึงเครียดได้จริง

2. อีโก (Ego) เป็นส่วนของจิตที่เกิดจากความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการตามโลกแห่งความเป็นจริง อีโกเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อย่างมีเหตุผล และตามความเป็นจริง อีโกจึงทำงานบนฐานแห่งความเป็นจริง (reality principle) ซึ่งเป็นกระบวนการทุติยภูมิ (secondary process) โดยพยายามควบคุม อิด (Id) ให้อยู่ในร่องในรอย

3. ซุปเปอร์อีโก (Superego) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นภายในใจของบุคคล เป็นมโนธรรมซึ่งประกอบด้วย ค่านิยม ศีลธรรม ประเพณี และอุดมคติของสังคม ที่บุคคลได้รับถ่ายทอดจากพ่อแม่ ซุปเปอร์อีโกจึงทำหน้าที่อยู่บนฐานของอุดมคติ มีเป้าหมายที่จะควบคุมหรือยับยั้งแรงกระตุ้นจากอิด และหว่านล้อมให้อีโกเปลี่ยนเป้าหมายแห่งความเป็นจริงเป็นคุณธรรม ตลอดจนพยายามเหนี่ยวนำให้เกิดความสมบูรณ์ในตนเอง

ขั้นตอนการพัฒนาจิตวิทยาทางเพศของ فروยด์ ประกอบด้วย 5 ระยะ ได้แก่

1. ระยะปาก (Oral stage) อยู่ในช่วงอายุ 0-18 เดือน ปากจะเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนา เป็นส่วนที่ทำให้เกิดความสุขความพอใจและผลิตเฟลลินแก่ตัวเอง

2. ระยะทวารหนัก (Anal stage) อยู่ในช่วงอายุ 18 เดือน ถึง 2 หรือ 3 ปี เด็กจะมีความสุขจากการขับถ่าย การบังคับการขับถ่าย เช่น การกลั้นไว้และปล่อยออก

3. ระยะอวัยวะเพศ (Phallic stage) เป็นช่วงอายุ 2 หรือ 3 ปี ถึง 6 ปี เด็กจะสนใจการค้นพบตนเองและผู้อื่น สำรวจอวัยวะเพศของตนเอง และลุ่มคล้ำอยู่เสมอ อาจทำการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นการทดลองและระบายอารมณ์ทางเพศ

4. ระยะแฝง (Latent stage) อยู่ระหว่างอายุ 7 -11 ปี فروยด์คิดว่าระยะนี้เป็นช่วงแห่งการเรียนรู้ และแสดงความแข็งแกร่งทางร่างกาย จะใช้เวลาอยู่กับเพื่อน และสนใจทางเพศน้อยลง

แต่จากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน พบว่าเด็กในวันนี้ยังมีความสนใจและความต้องการทางเพศอยู่และมากขึ้นกว่าเดิมด้วย

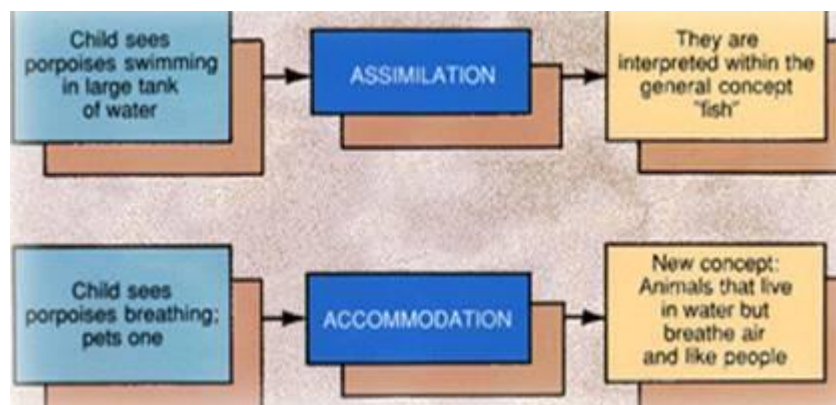
5. ระยะอวัยวะเพศ (Genital stage) อยู่ระหว่างอายุ 11 ปี ถึงวัยรุ่นตอนปลาย จะมีความสนใจทางเพศ และมีความสับสนในอารมณ์ ต้องการรู้จักเพื่อนมากขึ้น สนใจการร่วมเพศ

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's theory of intellectual development)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เป็นทฤษฎีพื้นฐานที่สำคัญที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อใช้ในการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล ผู้วิจัยได้ศึกษาและสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ไว้ดังนี้

เพียเจต์ (Piaget) เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ เพียเจต์ เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเพียเจต์เรียกว่า การสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interactionism) หรือการสร้างความรู้ (Constructivism) โดยบุคคลพยายามปรับตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการซึมซับและกระบวนการปรับโครงสร้างให้เหมาะสม การเรียนรู้เริ่มต้นจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาต่อไปจนเกิดความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งการพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับขั้น (ทศนา เขมมณี. 2544: 13)

พัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 กระบวนการ คือ การซึมซับหรือการรับเอาความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ (Assimilation) เข้าไปรวมกับความรู้ความคิดเดิมของตน หรือเป็นการปรับสิ่งที่รับรู้ให้เข้ากับการรู้คิดของตน และปรับโครงสร้างทางสติปัญญา ระหว่างประสบการณ์เดิมที่มีอยู่และประสบการณ์ใหม่ให้สอดคล้องเหมาะสม เกิดการยอมรับประสบการณ์ใหม่ (Accommodation) ทำให้เกิดสภาวะสมดุล (Equilibrium) ซึ่งทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (Adaptation) และเกิดโครงสร้างทางสติปัญญาที่เรียกว่า "Schema" ซึ่งมนุษย์จะใช้แปลความหมายสิ่งที่รับรู้ มนุษย์จะใช้กระบวนการนี้ร่วมกันหรือสลับกัน เพื่อปรับความคิดของตนจนเกิดเป็นองค์ความรู้ และผลของการปรับเปลี่ยนการคิดนี้จะช่วยพัฒนาวิธีการคิด ของมนุษย์จากระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงกว่า ดังภาพประกอบ 3 (Wadsworth. 1996: 14-17; Piaget; & Cook. 1952: 58; Krogh. 1994: 33)

ภาพประกอบ 3 Pre-Operational Stag : 2-6 Structure

เพียเจต์ จัดแบ่งองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4

องค์ประกอบ (สวรงค์ โค้วตระกูล. 2550: 48-50; Krogh. 1994: 33-34) คือ

1. วุฒิภาวะ (Maturation) เป็นสภาพความพร้อมของร่างกายที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นในการจัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต้องจัดให้เหมาะสมกับความพร้อมหรือวัย

2. ประสบการณ์ (Experience) แบ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Physical Environment) และประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลทางคณิตศาสตร์ (Logical – mathematical experience) ที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์

3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) หมายถึง การที่บุคคลอื่นที่อยู่รอบตัวถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลด้วยกระบวนการซึมซับประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

4. กระบวนการพัฒนาให้เกิดความสมดุล (Equilibration) หรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Self-regulation) ซึ่งอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เพื่อจะปรับความสมดุลของพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นต่อไป กระบวนการนี้เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้

ดังนั้นในการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคลจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรมและเริ่มให้ประสบการณ์จากสิ่งที่บุคคลคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและการจัดระบบความรู้เป็นไปด้วยดี บุคคลเกิดความเข้าใจลักษณะต่างๆ ได้ดีขึ้น (ทิตนา เขมมณี. 2544: 66)

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคล ซึ่งเริ่มจากการที่บุคคลเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยรับเอาประสบการณ์ ข้อมูลต่างๆ เข้ามาเก็บสะสมไว้ด้วยกระบวนการซึมซับซึ่งเป็นกระบวนการทางสมอง

และปรับหรือจัดประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกัน เมื่อเชื่อมโยงกันได้จะเกิด ความสมดุขึ้น เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ของบุคคลนั้นจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดความไม่สมดุขึ้น ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารึ้นในตัวบุคคล ดังนั้น การที่บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านการกระทำ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกัน จะทำให้บุคคลมีความรู้ เกิดความเข้าใจตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นเพิ่มมากขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมให้บุคคลได้เรียนรู้ อย่างเหมาะสมนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคล

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูล่า

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีของศาสตราจารย์บันดูรา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford) ประเทศสหรัฐอเมริกา บันดูรามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Bandura.1963) จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “การเลียนแบบ” และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ บันดูราอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน บันดูรา (1969-1971) จึงเปลี่ยนชื่อทฤษฎีการเรียนรู้ของท่านว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น การเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากบันดูราพบจากการทดลองว่า สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต คือ ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะ และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้เรียนจะต้องมีการเข้ารหัส (Encoding) ในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องสามารถที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่คืออย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย (metacognitive)

แบนดูล่า Bandura. 1986 จึงสรุปว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตจึงเป็นกระบวนการทางกรู้คิดหรือพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observational Learning หรือ Modeling)แบนดูล่า (Bandura) มีความเห็นว่าทั้งสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน แบนดูล่า กล่าวว่า คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราอยู่เสมอการเรียนรู้เกิดจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์

หรืออาจจะเป็นรูปภาพการ์ตูนหนังสือก็ได้ นอกจากนี้ คำบอกเล่าด้วยคำพูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็เป็นตัวแบบได้ การเรียนรู้โดยการสังเกตไม่ใช่การลอกแบบจากสิ่งที่สังเกตโดยผู้เรียนไม่คิด คุณสมบัติของผู้เรียนมีความสำคัญ เช่น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถที่จะรับรู้สิ่งเร้า และสามารถสร้างรหัสหรือกำหนดสัญลักษณ์ของสิ่งที่สังเกตเก็บไว้ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกใช้ในขณะที่ผู้สังเกตต้องการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ บันดูราได้เริ่มทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา ได้ทำการวิจัยเป็นโครงการระยะยาว และได้ทำการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ทีละอย่าง โดยใช้กลุ่มทดลองและควบคุมอย่างละเอียดย่อย และเป็นขั้นตอน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการวิจัยที่บันดูราและผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต ผลการวิจัยที่ได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาเป็นอันมาก และมีผู้นำไปทำงานวิจัยโดยใช้สถานการณ์แตกต่างไป ผลที่ได้รับสนับสนุนข้อสรุปของศาสตราจารย์บันดูราเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต

การทดลองอันแรกโดย แบนดูล่า ร็อส และร็อส (Bandura, Ross & Ross, 1961) เป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการสังเกต แบนดูล่าและผู้ร่วมงานได้แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้เห็นตัวอย่างจากตัวแบบที่มีชีวิต แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กกลุ่มที่สองมีตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และเด็กกลุ่มที่สามไม่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ในกลุ่มมีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวการทดลองเริ่มด้วยเด็กและตัวแบบเล่นตุ๊กตา (Tinker Toys) สักครู่หนึ่งประมาณ 1 – 10 นาที ตัวแบบลุกขึ้นต้อย เตะ ทุบ ตุ๊กตาที่ทำด้วยยางแล้วเป่าลม ฉะนั้นตุ๊กตาจึงทนการต้อยหรือแม้ว่าจะนั่งทับหรือยืนก็ไม่แตก สำหรับเด็กกลุ่มที่สอง เด็กเล่นตุ๊กตาใกล้ๆ กับตัวแบบ แต่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้ดูเป็นตัวอย่าง เด็กกลุ่มที่สามเล่นตุ๊กตาโดยไม่มีตัวแบบ หลังจากเล่นตุ๊กตาแล้วแม่ผู้ทดลองพาเด็กไปห้องที่มีตุ๊กตาที่น่าเล่นมากกว่า แต่บอกว่าห้ามจับตุ๊กตา เพื่อจะให้เด็กรู้สึกคับข้องใจ เสร็จแล้วนำเด็กไปอีกห้องหนึ่งที่ละคน ซึ่งมีตุ๊กตาหลายชนิดวางอยู่และมีตุ๊กตายางที่เหมือนกับตุ๊กตาที่ตัวแบบต้อยและทุบรวมอยู่ด้วย ผลการทดลองพบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ต้อยทุบ รวมทั้งนั่งทับตุ๊กตายางเหมือนกับที่สังเกตจากตัวแบบแสดงและค่าเฉลี่ย (Mean) ของพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงโดยเด็กกลุ่มนี้ทั้งหมดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กกลุ่มที่สองและกลุ่มที่สามการทดลองที่สองก็เป็นการทดลองของ

แบนดูล่า ร็อส และ ร็อส (1963) วิธีการทดลองเหมือนกับการทดลองที่หนึ่งแต่ใช้ภาพยนตร์แทนของจริง โดยกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อีกกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลของการทดลองที่ได้เหมือนกับการทดลองที่หนึ่ง คือเด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว

แบนดูล่า และเม็นลอฟ (Bandura; & Menlove. 1968) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเด็ก ซึ่งมีความกลัวสัตว์เลื้อย เช่น สุนัข จนกระทั่งพยายามหลีกเลี่ยงหรือไม่มีปฏิสัมพันธ์กับสัตว์เลื้อย บันดูล่า และเม็นลอฟได้ให้เด็กกลุ่มหนึ่งที่มีความกลัวสุนัขได้สังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัข และสามารถจะเล่นกับสุนัขได้อย่างสนุก โดยเริ่มจากการค่อย ๆ ให้ตัว แบบเล่น ตะ และพูดกับสุนัขที่อยู่ในกรงจนกระทั่งในที่สุดตัวแบบเข้าไปอยู่ในกรงสุนัข ผลของการทดลองปรากฏว่าหลังจากสังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัข เด็กจะกล้าเล่นกับสุนัขโดยไม่กลัว หรือพฤติกรรมของเด็กที่กล้าที่จะเล่นกับสุนัขเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมที่แสดงว่ากลัวสุนัขจะลด ดัน้อยไป การทดลองของบันดูล่าที่เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบมีผู้นำไปทำซ้ำ ปรากฏผลการทดลองเหมือนกับบันดูล่าได้รับ

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ใช้แบบการเรียนรู้ โดยวิธีการสังเกตในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

1. บันดูล่าได้ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน บันดูล่าได้ถือว่าทั้งบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

2. บันดูล่า ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ (Learning) และการกระทำ (Performance) ถือว่าความแตกต่างนี้สำคัญมาก เพราะคนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ เป็นต้นว่านักศึกษาทุกคนที่กำลังอ่านเอกสารประกอบการสอนนี้คงจะทราบว่า การโกงในการสอบนั้นมีพฤติกรรมอย่างไร แต่นักศึกษาเพียงน้อยคนที่จะทำการโกงจริง ๆ บันดูล่าได้ สรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

2.1 พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ

2.2 พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ

2.3 พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำ เพราะไม่เคยเรียนรู้จริง ๆ

3. บันดูล่า ไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวก็คาดหวังว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อตนด้วย ความหวังนี้ก็ส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และผลพวงก็คือว่าเด็กอื่น (แม้ว่าจะไม่ก้าวร้าว) ก็แสดงพฤติกรรมตอบสนองแบบก้าวร้าวด้วย และเป็นเหตุให้เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวยิ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการย้ำความคาดหวังของตน บันดูล่าสรุปว่า “เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะสร้างบรรยากาศก้าวร้าวรอบ ๆ ตัว จึงทำให้เด็กอื่นที่มีพฤติกรรมอ่อนโยนไม่ก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมตอบสนองก้าวร้าว เพราะเป็นการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่ก้าวร้าว”

ขั้นของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบ แบบดูล่ากล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคม ด้วยการรู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้

ขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ การแบ่งขั้นของการเรียนรู้แบบนี้ทำให้ทฤษฎีการเรียนรู้ของบันดูราแตกต่างจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ชนิดอื่น ๆ การเรียนรู้ที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญเป็นลำดับ 3 ลำดับ

ขั้นที่ 2 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขึ้นกับการรับมาซึ่งการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่า ส่วนประกอบทั้ง 3 อย่าง ของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบ สำหรับขั้นการกระทำ (Performance) นั้นขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับ แรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตบันดูรา (Bandura, 1977) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบว่ามีทั้งหมด 4 อย่างคือ

1. กระบวนการความเอาใจใส่ (Attention)
2. กระบวนการจดจำ (Retention)
3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction)
4. กระบวนการการจูงใจ (Motivation)

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้แบบนี้ความใส่ใจจึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมี บันดูรากล่าวว่าผู้เรียนจะต้องรับรู้ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นตัวแบบ องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความใส่ใจของผู้เรียนมีหลายอย่าง เช่น เป็นผู้มีเกียรติสูง (High Status) มีความสามารถสูง (High Competence) หน้าตาดี รวมทั้งการแต่งตัว การมีอำนาจที่จะให้รางวัลหรือลงโทษ คุณลักษณะของผู้เรียนก็มีความสัมพันธ์กับกระบวนการใส่ใจ ตัวอย่างเช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถทางด้านพุทธิปัญญา ทักษะทางการใช้มือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งตัวแปรทางบุคลิกภาพของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกว่าตนนั้นมีค่า (Self-Esteem) ความต้องการและทัศนคติของ ผู้เรียน ตัวแปรเหล่านี้มักจะเป็นสิ่งจำกัดขอบเขตของการเรียนรู้โดยการสังเกต ตัวอย่างเช่น ถ้าครูต้องการให้ได้กวัยอนุบาลเขียน

พยัญชนะไทยที่ยาก ๆ เช่น ม ม โดยพยายามแสดงการเขียนให้ดูเป็นตัวอย่าง ทักษะการใช้กล้ำมเนื้อในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยอนุบาลยังไม่พร้อมฉะนั้นเด็กวัยอนุบาลบางคนจะเขียนหนังสือตามที่ครูคาดหวังไม่ได้

2. กระบวนการจดจำ (Retention Process) บันดูรา อธิบายว่า การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เป็นเพราะผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว บันดูรา พบว่าผู้สังเกตที่สามารถอธิบายพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูด หรือสามารถมีภาพพจน์สิ่งที่ตนสังเกตไว้ในใจจะเป็นผู้ที่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้โดยการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่เพียงแต่ดูเฉย ๆ หรือทำงานอื่นในขณะที่อยู่ตัวแบบไปด้วย สรุปแล้วผู้สังเกตที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจ (Visual Imagery) และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (Verbal Coding) จะเป็นผู้ที่สามารถแสดง พฤติกรรมเลียนแบบจากตัวแบบได้แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนาน ๆ และนอกจากนี้ถ้าผู้สังเกตหรือ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้เห็นตัวแบบแสดงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ซ้ำก็จะเป็นการช่วยความจำให้ดียิ่งขึ้นกระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ (Reproduction Process)

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียน แปลสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ ปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียน ถ้าหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ บันดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่ลอกแบบอย่างตรงไปตรงมา การเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วยกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Process) และความพร้อมทางด้านร่างกายของผู้เรียน ฉะนั้นในขั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไปผู้เรียนบางคนก็อาจจะทำได้ดีกว่าตัวแบบที่ตนสังเกตหรือบางคนก็สามารถเลียนแบบได้เหมือนมาก บางคนก็อาจจะทำได้ไม่เหมือนกับตัวแบบเพียงแต่คล้ายคลึงกับตัวแบบมีบางส่วนเหมือนบางส่วนไม่เหมือนกับตัวแบบ และผู้เรียนบางคนจะไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ฉะนั้น บันดูราจึงให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีหน้าที่เป็นตัวแบบ เช่น ผู้ปกครองหรือครูควรใช้ผลย้อนกลับที่ต้องตรวจสอบแก้ไข (Correcting Feedback) เพราะจะเป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนหรือผู้สังเกตมีโอกาสทบทวนในใจว่าการแสดงพฤติกรรมของตัวแบบมีอะไรบ้าง และพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) บันดูรา (1965, 1982) อธิบายว่า แรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องมาจากความคาดหวังว่า การเลียนแบบ

จะนำประโยชน์มาใช้ เช่น การได้รับแรงเสริมหรือรางวัล หรืออาจจะนำประโยชน์บางอย่างมาให้รวมทั้งการคิดว่าการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาได้ ในห้องเรียนเวลาครูให้รางวัลหรือลงโทษพฤติกรรมของนักเรียน คนใดคนหนึ่งนักเรียนทั้งห้องก็จะเรียนรู้โดยการสังเกตและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม เวล่านักเรียนแสดงความประพฤติดี เช่น นักเรียนคนหนึ่งทำการบ้านเรียบร้อยถูกต้องแล้วได้รับรางวัลชมเชยจากครู หรือให้สิทธิพิเศษก็จะเป็นตัวแบบให้แก่ นักเรียนคนอื่น ๆ พยายามทำการบ้านมาส่งครูให้เรียบร้อย เพราะมีความคาดหวังว่าคงจะได้รับแรงเสริมหรือรางวัลบ้าง ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนคนหนึ่งถูกทำโทษเนื่องจากเอาของมารับประทานในห้องเรียน ก็จะเป็นตัวแบบของพฤติกรรม ที่นักเรียนทั้งชั้นจะไม่ปฏิบัติตามแม้ว่าบ้านดูราจะกล่าวถึงความสำคัญของแรงเสริมบอกว่ามีผลต่อพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลียนแบบตัวแบบแต่

ความหมายของความสำคัญของแรงเสริมนั้นแตกต่างกันกับของสกินเนอร์ (Skinner) ในทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์ (Operant Conditioning) แรงเสริมในทฤษฎี การเรียนรู้ในการสังเกตเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ แต่แรงเสริมในทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์นั้น แรงเสริมเป็นตัวที่จะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมที่อื่นที่รียได้แสดงออกอยู่แล้วให้มีเพิ่มขึ้น อีกประการหนึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการสังเกตถือว่าความคาดหวังของผู้เรียนที่จะได้รับรางวัลหรือผลประโยชน์จากพฤติกรรมที่แสดงเหมือนเป็นตัวแบบ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้สังเกตแสดงออก แต่สำหรับการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนท์ แรงเสริมเป็นสิ่งที่มาจากภายนอกจะเป็นอะไรก็ได้ไม่เกี่ยวกับตัวของผู้เรียน

ปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต

1. ผู้เรียนจะต้องมีความใส่ใจ (Attention) ที่จะสังเกตตัวแบบ ไม่ว่าเป็นการแสดงโดยตัวแบบจริงหรือตัวแบบสัญลักษณ์ ถ้าเป็นการอธิบายด้วยคำพูดผู้เรียนก็ต้องตั้งใจฟังและถ้าจะต้องอ่านคำอธิบายก็ต้องมีความตั้งใจที่จะอ่าน
2. ผู้เรียนจะต้องเข้ารหัสหรือบันทึกสิ่งที่สังเกตหรือสิ่งที่รับรู้ไว้ในความจำระยะยาว
3. ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ และควรจะทำซ้ำเพื่อจะใหจำได้
4. ผู้เรียนจะต้องรู้จักประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยใช้เกณฑ์ (Criteria) ที่ตั้งขึ้นด้วยตนเองหรือโดยบุคคลอื่น

สรุป การเรียนรู้พฤติกรรมสำคัญต่าง ๆ ทั้งที่เสริมสร้างสังคม (Prosocial Behavior) และพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม (Antisocial Behavior) ได้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบการสังเกตหรือเลียนแบบจากตัวแบบ ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งตัวบุคคลจริง ๆ เช่น ครู เพื่อน หรือจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ การตูน หรือจากการอ่านจากหนังสือได้ การเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วย 2 ชั้น คือ ชั้น

การรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็น กระบวนการทางพุทธิปัญญา และขั้นการกระทำ ตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของบุคคลมีทั้งตัวแบบในชีวิตจริงและตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของ ผู้ใหญ่ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันการศึกษา และผู้นำในสังคมประเทศชาติและศิลปิน ดารา บุคคล สาธารณะ ยังต้องตระหนักในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนใน

สังคมนั้น ๆ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)งานของBanduraเกี่ยวข้องกับ ความสามารถของตนนั่น ในระยะแรก Bandura เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของ ตนเอง (Efficacy Expectation) โดยให้ความหมายว่า เป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ ของตน ในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม (Bandura. 1977) แต่ต่อมา Bandura (1986) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Percieved Self-Efficacy) โดยให้ความจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถ ของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่ Bandura นั้นไม่ได้กล่าวถึงคำว่าคาดหวังอีกเลย Bandura มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนนั่น มี ผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่ แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็ เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรม ออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน Bandura เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่น ตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับรับรู้ ความสามารถของตนเองในสภาวะการณั้น ๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนี้ นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (Evans. 1989)มักมีคำถามว่าการรับรู้ ความสามารถของตนนั่น เกี่ยวข้องหรือแตกต่างอย่างไรกับความคาดหวัง ผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถ ทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใด จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว อย่างเช่นที่นักกีฬาที่มีความเชื่อว่าเขากระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต ความเชื่อดังกล่าวเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเอง การได้รับการยอมรับจากสังคม การได้รับ รางวัล การพึงพอใจในตนเองที่กระโดดได้สูงถึง 6 ฟุต เป็นความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น แต่จะต้องระวัง ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่าผลที่เกิดขึ้น ผลที่เกิดขึ้นในที่นี้จะหมายถึงผลกรรมของ การกระทำพฤติกรรมเท่านั้น มิได้หมายถึงผลที่แสดงถึงการกระทำพฤติกรรม เพราะว่าผลที่แสดงถึง การกระทำพฤติกรรมนั้นจะพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้ตามการตัดสินใจความสามารถของ

ตนเองหรือไม่ นั่นคือจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ ซึ่งการจะกระโดดได้สูงถึง 6 ฟุตหรือไม่ นั่น มิใช่เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมุ่งที่ผลกรรมที่จะได้จากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กันมาก โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้มีผลต่อการตัดสินใจ ที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้จากภาพความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวแน่นอน แต่ถ้ามีเพียงด้านใดสูงหรือต่ำ บุคคลนั้นมีแนวโน้มจะไม่แสดงพฤติกรรม

ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

สูง

ต่ำ

การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำแน่นอน

ภาพประกอบ 4 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (จาก Bandura, 1978)

ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น Bandura เสนอว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี คือ (Evan., 1989)

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จ ไปได้พร้อม ๆ กับการทำให้เขารู้ว่า เขามีความสามารถจะกระทำเช่นนั้น จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้น จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. โดยการใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่าเขาจะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขา

มีความสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้ผู้ตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (Kazdin, 1974)

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนั้นค่อนข้างใช้ง่ายและใช้กันทั่วไปซึ่ง Bandura ได้กล่าวว่า การใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนัก ในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่พัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Evans, 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ผล ควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน ก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ในการตัดสินใจถึงความวิตกกังวล และความเครียดของคนเรานั้นบางส่วนจะขึ้นอยู่กับกระตุ้นทางสรีระ การกระตุ้นที่รุนแรงทำให้การกระทำไม่ค่อยได้ผลดี บุคคลจะคาดหวังความสำเร็จเมื่อเขาไม่ได้อยู่ในสภาพการณ์ที่กระตุ้นด้วยสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ความกลัวก็จะกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากขึ้น บุคคลก็จะเกิดประสบการณ์ของความล้มเหลว อันจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง

หลักการทั่วไปของการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

1. บังคับวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนแสดงพฤติกรรม หรือเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. แสดงตัวอย่างของการกระทำหลายๆ ตัวอย่าง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล การ์ตูน ภาพยนตร์ วีดีโอโทรทัศน์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ
3. ให้คำอธิบายควบคู่ไปกับการให้ตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง
4. ชี้แนะขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการสังเกตแก่นักเรียน เช่น แนะนำให้สนใจสิ่งเร้าที่ควรจะได้ใส่ใจหรือเลือกใส่ใจ
5. จัดเวลาให้นักเรียนมีโอกาสที่แสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ เพื่อจะได้ดูว่านักเรียนสามารถที่จะกระทำโดยการเลียนแบบหรือไม่
6. ให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้อง เพื่อจะให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

4.4 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์

แม็คเคลแลนด์ (McClelland) ได้กล่าวว่า ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมส่วนมาก คนในประเทศจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าประเทศที่ด้อยพัฒนาผลจากการ

ศึกษา วิจัยในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พอจะสรุปได้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" (Doing Something Better) สำหรับพวกที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น ก็เพื่อความสุขของตนเอง (Intrinsic Satisfaction) ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับเด็กนั้นได้พบว่า การฝึกให้เด็กเป็นอิสระ (Independence Training) ให้พึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้เด็กคนนั้นมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงาน เพราะหวังรางวัลแต่ทำเพื่อจะประสบ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แม็คเคลแลนด์ ได้ใช้วิธีการที่เรียกว่า เทคนิคการฉายออก (Projective Technique) ของเมอร์เรย์ที่เรียกว่า แบบทดสอบทิมมาติก แอปเพอเซ็ปชัน (Thematic Apperception Test) หรือเรียกย่อว่า ทีเอที (TAT) ซึ่งเป็นภาพชุด แต่ละภาพจะมีรูปคนอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ภาพหนึ่งมีเด็กผู้ชายถือไวโอลินนั่งอยู่ ผู้ ทดลองจะแสดง ภาพให้ผู้ถูกทดลองดูและให้ตอบคำถาม4ข้อต่อไปนี้

- 1.ภาพที่ท่านเห็นแสดงอะไรบ้างใครคือบุคคลที่ท่านเห็นในภาพ
- 2.ทำไมบุคคลนั้นจึงอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้นมีเหตุการณ์อะไรที่เกิดก่อนหน้านี้
- 3.บุคคลที่ท่านเห็นในรูปกำลังคิดอะไรหรือต้องการอะไร
- 4.ต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น

การตอบคำถาม 4 ข้อของผู้ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะแตกต่างกันในการตั้งจุดประสงค์ของงาน ความพยายามและความรับผิดชอบในการทำงานและผลงาน วิธีการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแม็คเคลแลนด์ โดยใช้ทีเอที (TAT) ไม่ได้ทำ เฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ได้ใช้ในยุโรปและเอเชียด้วย ปรากฏว่า คำตอบของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำของประเทศต่าง ๆ มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันมากแม็คเคลแลนด์ได้สรุปว่า

คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบพฤติกรรมของตนและตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ในการทำงาน
2. เป็นผู้ที่ตั้งวัตถุประสงค์ที่จะมีโอกาสจะทำได้สำเร็จ 50-50 หรือเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงปานกลาง
3. พยายามที่จะทำงานอย่างไม่ทอดถอนถึงจุดหมายปลายทาง

4.เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการวางแผนระยะยาว

5. ต้องการข้อมูลผลย้อนกลับของผลงานที่ทำ (ต้องการได้รับการประเมิน -

pizad_sura)

6. เมื่อประสบความสำเร็จมักจะอ้างสาเหตุภายใน เช่น ความสามารถและความพยายาม

แม็คเคลแลนด์ เชื่อว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งที่เรียนรู้ การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูได้พิสูจน์ความคิดเห็นของแม็คเคลแลนด์ เด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มักจะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศในการทำงานและบอกให้ลูกทราบว่า ตนมีความสนใจในสัมฤทธิ์ผลของลูก อบรมลูกให้เป็นบุคคลที่ช่วยตัวเองได้ และส่งเสริมให้เป็นอิสระ วิธีการที่ใช้ในการอบรมค่อนข้างจะเข้มงวดให้รางวัลเวลาลูกทำได้สำเร็จตามมาตรฐานที่ตั้งไว้และลงโทษถ้าทำไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความรัก ความอบอุ่น และแสดงให้ลูกเห็นว่า ที่เข้มงวดก็เพราะความรักลูกอยากให้ลูกมีความสำเร็จ

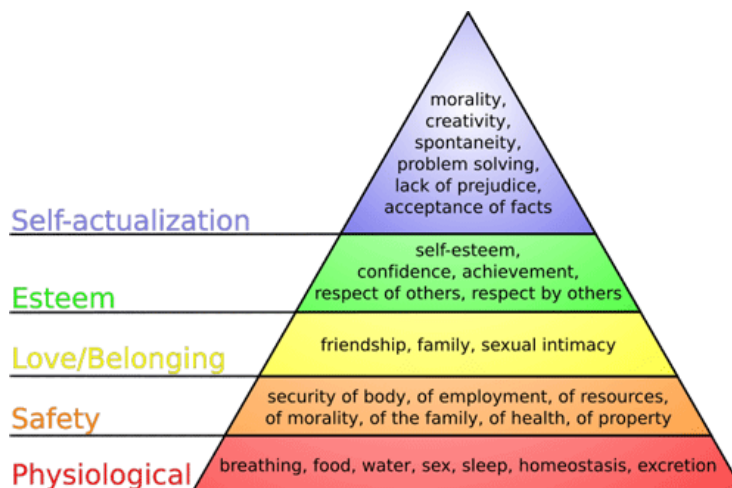
สรุป: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นผลของสังคมประกิต (Socialization) ของพ่อแม่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กล่าวคือ ถ้าพ่อแม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอบรมเลี้ยงดูลูกสูง จะเป็นผู้ที่สามารถอบรมเลี้ยงดูลูกได้เป็นคนดี เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมได้

4.5 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

การอธิบายถึงความต้องการของผู้คนนั้นมีอยู่หลายทฤษฎี ทฤษฎีหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งเป็นที่ถูกพูดถึงตั้งแต่ปี 1943 แต่ก็เป็นทฤษฎีที่ยังใช้งานได้ในปัจจุบัน และสามารถประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ความต้องการของคนในเรื่องต่างๆ ได้ด้วย นั่นก็คือทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ซึ่งคิดค้นโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่ชื่อ Abraham Maslow

มาสโลว์นำเสนอทฤษฎีของเขาผ่านรูปสามเหลี่ยมพีระมิดที่แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ชั้นที่อยู่ใกล้ฐานพีระมิดบ่งบอกถึงความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ ถ้าไม่มีก็อยู่ไม่ได้ ส่วนชั้นที่อยู่ไกลยอดพีระมิดหมายถึงความต้องการที่เป็นนามธรรม เป็นเรื่องของความรู้สึกและจิตใจ

มาสโลว์นำเสนอทฤษฎีของเขาผ่านรูปสามเหลี่ยมพีระมิดที่แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ชั้นที่อยู่ใกล้ฐานพีระมิดบ่งบอกถึงความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ ถ้าไม่มีก็อยู่ไม่ได้ ส่วนชั้นที่อยู่ไกลยอดพีระมิดหมายถึงความต้องการที่เป็นนามธรรม เป็นเรื่องของความรู้สึกและจิตใจ

ภาพประกอบ 5 สามเหลี่ยมพีรามิด แสดงความต้องการของมาสโลว์

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจมากที่สุดและสังเกตเห็นได้ชัดที่สุด

จากความต้องการทั้งหมดเป็นความต้องการที่ช่วยการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกระงับด้วยวิธีสัมผัส แรงขับของร่างกายเหล่านี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความอยู่รอดของร่างกายและของอินทรีย์ ความพึงพอใจที่ได้รับ ในขั้นนี้จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการในขั้นที่สูงกว่าและถ้าบุคคลใดประสบความล้มเหลวที่จะสนองความต้องการพื้นฐานนี้ก็จะไม่ได้รับการกระตุ้น ให้เกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นอย่างไรก็ตาม ถ้าความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่ได้รับความพึงพอใจ บุคคลก็จะอยู่ภายใต้ความต้องการนั้นตลอดไป ซึ่งทำให้ความต้องการอื่นๆ ไม่ปรากฏหรือกลายเป็นความต้องการระดับรองลงไป เช่น คนที่อดอยากหิวโหยเป็นเวลานานจะไม่สามารถสร้างสรรคสิ่งที่มีประโยชน์ต่อโลกได้ บุคคลเช่นนี้จะหมกมุ่นอยู่กับการจัดหาบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้มีอาหารไว้รับประทาน Maslow อธิบายต่อไปว่าบุคคลเหล่านี้จะมีความรู้สึกเป็นสุขอย่างเต็มที่เมื่อมีอาหารเพียงพอสำหรับเขาและจะไม่ต้องหาสิ่งอื่นใดอีก ชีวิตของเขาถือว่าเป็นเรื่องของการรับประทาน สิ่งอื่นๆ นอกจากนี้จะไม่มีผลสำคัญไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพ ความรัก ความรู้สึกต่อชุมชน การได้รับการยอมรับ และปรัชญาชีวิต บุคคลเช่นนี้มีชีวิตอยู่เพื่อที่จะรับประทานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตัวอย่าง การขาดแคลนอาหารมีผลต่อพฤติกรรม ได้มีการทดลองและการศึกษาชีวประวัติเพื่อแสดงว่าความต้องการทางด้านร่างกายเป็นเรื่องสำคัญที่จะเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ และได้พบผลว่าเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงของพฤติกรรมซึ่งมีสาเหตุจากการขาดอาหารหรือน้ำติดต่อกันเป็นเวลานาน ตัวอย่างคือ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ในค่าย Nazi ซึ่งเป็นที่กักขังเชลย เชลยเหล่านั้นจะละทิ้งมาตรฐานทางศีลธรรมและค่านิยมต่างๆ ที่เขาเคยยึดถือภายใต้สภาพการณ์ปกติ เช่น ขโมยอาหารของคนอื่น

หรือใช้วิธีการต่างๆ ที่จะได้รับอาหารเพิ่มขึ้น อีกตัวอย่างหนึ่งในปี ค.ศ. 1970 เครื่องบินของสายการบิน Peruvian ตกลงที่ฝั่งอ่าวอเมริกาใต้ผู้ที่รอดตายรวมทั้งพระภิกษุ Catholic อาศัยการมีชีวิตรอดอยู่รอดโดยการกินซากศพของผู้ที่ตายจากเครื่องบินตก จากปรากฏการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์เกิดความหิวขึ้นจะมีอิทธิพลเหนือระดับศีลธรรมจรรยา จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่ามนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกายเหนือความต้องการอื่นๆ และแรงผลักดันของความต้อการนี้ได้เกิดขึ้นกับบุคคลก่อนความต้องการอื่นๆ

2. ความต้องการความปลอดภัย(Safety needs)

เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับความพึงพอใจแล้วบุคคลก็จะพัฒนาการไปสู่ขั้นใหม่ต่อไป ซึ่งขั้นนี้เรียกว่าความต้องการความปลอดภัยหรือความรู้สึกมั่นคง (safety or security) Maslow กล่าวว่าความต้องการความปลอดภัยนี้จะสังเกตได้ง่ายในทารกและในเด็กเล็กๆ เนื่องจากทารกและเด็กเล็กๆ ต้องการความช่วยเหลือและต้องพึ่งพ้อาศัยผู้อื่น ตัวอย่าง ทารกจะรู้สึกกลัวเมื่อถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังหรือเมื่อเขาได้ยินเสียงดังๆ หรือเห็นแสงสว่างมาก ๆ แต่ประสบการณ์และการเรียนรู้จะทำให้ความรู้สึกกลัวหมดไป ดังคำพูดที่ว่า “ฉันไม่กลัวเสียงฟ้าร้องและฟ้าแลบอีกต่อไปแล้ว เพราะฉันรู้ธรรมชาติในการเกิดของมัน” พลังความต้องการความปลอดภัยจะเห็นได้ชัดเจนเช่นกันเมื่อเด็กเกิด ความเจ็บป่วย ตัวอย่างเด็กที่ประสบอุบัติเหตุขาหักก็รู้สึกกลัวและอาจแสดงออกด้วยอาการผื่นร้ายและความต้องการที่จะได้รับความปกป้องคุ้มครองและการให้กำลังใจ

Maslow กล่าวเพิ่มเติมว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกอย่างไม่กวัดขั่นและตามใจมากเกินไปจะไม่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าได้รับความพึงพอใจจากความต้องการความปลอดภัยการให้นอนหรือให้กินไม่เป็นเวลาไม่เพียง แต่ทำให้เด็กสับสนเท่านั้นแต่ยังทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นคงในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเขา สัมพันธภาพของพ่อแม่ที่ไม่ดีต่อกัน เช่น ทะเลาะกันทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน พ่อแม่แยกกันอยู่ หย่าตายจากไป สภาพการณ์เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่ดีของเด็ก ทำให้เด็กรู้ว่าสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไม่มั่นคง ไม่สามารถคาดการณ์ได้และนำไปสู่ความรู้สึกไม่ปลอดภัย

ความต้องการความปลอดภัยจะยังมีอิทธิพลต่อบุคคลแม้ว่าจะผ่านพ้นวัยเด็กไปแล้ว แม้ในบุคคลที่ทำงานในฐานะเป็นผู้คุ้มครอง เช่น ผู้รักษาเงิน นักบัญชี หรือทำงานเกี่ยวกับการประกันต่างๆ และผู้ที่ทำหน้าที่ให้การรักษายาบาลเพื่อความปลอดภัยของผู้อื่น เช่น แพทย์ พยาบาล แม้กระทั่งคนชรา บุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเฝ้าหาความปลอดภัยของผู้อื่น เช่น แพทย์ พยาบาล แม้กระทั่งคนชรา บุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเฝ้าหาความปลอดภัยด้วยกันทั้งสิ้น ศาสนาและปรัชญาที่มนุษย์ยึดถือทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง เพราะทำให้บุคคลได้จัดระบบของตัวเองให้มีเหตุผลและวิถีทางที่ทำให้บุคคลรู้สึก “ปลอดภัย” ความต้องการความปลอดภัยในเรื่องอื่นๆ จะเกี่ยวข้องกับการเผชิญกับสิ่งต่างๆ

เหล่านี้ สงคราม อาชญากรรม น้ำท่วม แผ่นดินไหว การจลาจล ความสับสนไม่ เป็นระเบียบของสังคม และเหตุการณ์อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกับสภาพเหล่านี้

Maslow ได้ให้ความคิดต่อไปว่าอาการโรคประสาทในผู้ใหญ่ โดยเฉพาะโรคประสาทชนิดย้ำคิด-ย้ำทำ (obsessive-compulsive neurotic) เป็นลักษณะเด่นชัดของการค้นหาความรู้สึกปลอดภัย ผู้ป่วยโรคประสาทจะแสดงพฤติกรรมว่าเขากำลังประสบเหตุการณ์ที่ร้ายกาจและกำลังมีอันตรายต่างๆ เขาจึงต้องการมีใครสักคนที่ปกป้องคุ้มครองเขาและเป็นบุคคลที่มีความเข้มแข็งซึ่งเขาสามารถจะพึ่งพาอาศัยได้

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love needs)

ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของเป็นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเช่น ความ

สัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่นสมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะรู้สึกเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งไม่มีใครยอมรับหรือถูกตัดออกจากสังคมไม่มีเพื่อน โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งเมื่อจำนวนเพื่อนๆ ญาติพี่น้อง สามีหรือภรรยาหรือลูกๆ ได้ลดน้อยลงไป นักเรียนที่เข้าโรงเรียนที่ห่างไกลบ้านจะเกิดความต้องการเป็นเจ้าของอย่างยิ่ง และจะแสวงหาอย่างมากที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

Maslow คัดค้านกลุ่ม Freud ที่ว่าความรักเป็นผลมาจากการทดเทิดสัญชาตญาณทางเพศ (sublimation) สำหรับ Maslow ความรักไม่ใช่สัญลักษณ์ของเรื่องเพศ (sex) เขาอธิบายว่า ความรักที่แท้จริงจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่ดี ความสัมพันธ์ของความรักระหว่างคน 2 คน จะรวมถึงความรู้สึกนับถือซึ่งกันและกัน การยกย่องและความไว้วางใจแก่กัน นอกจากนี้ Maslow ยังย้ำว่าความต้องการความรักของคนจะเป็นความรักที่เป็นไปในลักษณะทั้งการรู้จักให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรักจากผู้อื่น การได้รับความรักและได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า บุคคลที่ขาดความรักก็จะรู้สึกว่าชีวิตไร้ค่ามีความรู้สึกอ้างว้างและเคียดแค้น กล่าวโดยสรุป Maslow มีความเห็นว่าบุคคลต้องการความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการขาดสิ่งนี้มักจะ เป็นสาเหตุให้เกิดความข้องคับใจและทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวไม่ได้ และความยินดีในพฤติกรรมหรือความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจในลักษณะต่างๆ

สิ่งที่ควรสังเกตประการหนึ่ง ก็คือมีบุคคลจำนวนมากที่มีความลำบากใจที่จะเปิดเผยตัวเอง เมื่อมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกับเพศตรงข้ามเนื่องจากกลัวว่าจะถูกปฏิเสธความรู้สึกเช่นนี้ Maslow กล่าวว่าสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ในวัยเด็ก การได้รับความรักหรือการขาดความรักในวัย

เด็ก ย่อมมีผลกับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและการมีทัศนคติในเรื่องของความรัก Maslow เปรียบเทียบว่าความต้องการความรักก็เป็นเช่นเดียวกับรถยนต์ที่สร้างขึ้นมาโดยต้องการก๊าซหรือน้ำมันนั่นเอง (Maslow 1970 p. 170)

4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem needs)

เมื่อความต้องการได้รับความรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นไปอย่างมีเหตุผลและทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจแล้ว พลังผลักดันในขั้นที่ 3 ก็จะลดลงและมีความต้องการในขั้นต่อไปมาแทนที่ กล่าวคือมนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่องออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นความต้องการนับถือตนเอง (self-respect) ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (esteem..from..others)

4.1 ความต้องการนับถือตนเอง (self-respect) คือ ความต้องการมีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความแข็งแรง มีความสามารถในตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระ ทุกคนต้องการที่จะรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในงานภาระกิจต่างๆและมีชีวิตที่เด่นดัง

4.2 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (esteem from others) คือ ความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับยกย่อง ได้รับการยอมรับ ได้รับ ความสนใจ มีสถานภาพ มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน และเป็นที่ยอมรับยินดี มีความต้องการที่จะได้รับความยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขากระทำซึ่งทำให้รู้สึกว่าคุณค่าความสามารถของเขาได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง ก็เป็นเช่นเดียวกับธรรมชาติของลำดับขั้นในเรื่องความต้องการด้านแรงจูงใจตามทัศนะของ Maslow ในเรื่องอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายในจิตนั้นคือ บุคคลจะแสวงหาความต้องการได้รับการยกย่องก็เมื่อภายหลังจาก ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของได้รับการตอบสนองของความพึงพอใจของเขาแล้ว และ Maslow กล่าวว่ามันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่บุคคลจะย้อนกลับจากระดับขั้นความต้องการในขั้นที่ 4 กลับไปสู่ระดับขั้นที่ 3 อีกถ้าความต้องการระดับขั้นที่ 3 ซึ่งบุคคลได้รับไว้แล้วนั้นถูกระทบกระเทือนหรือสูญสลายไปทันทีทันใด ดังตัวอย่างที่ Maslow นำมาอ้างคือหญิงสาวคนหนึ่งซึ่งเธอคิดว่าการตอบสนองความต้องการความรักของเธอได้ดำเนินไปด้วยดี แล้วเธอจึงทุ่มเทและเอาใจใส่ในธุรกิจของเธอ และได้ประสบความสำเร็จเป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงและอย่างไม่คาดฝันสามีได้ผละจากเธอไป ในเหตุการณ์เช่นนี้ ปรากฏว่าเธอวางมือจากธุรกิจต่างๆ ในการที่จะส่งเสริมให้เธอได้รับความยกย่องนับถือ และหันมาใช้ความพยายามที่จะเรียกร้องสามีให้กลับคืนมา ซึ่งการกระทำเช่นนี้ของเธอเป็นตัวอย่างของความต้องการความรักซึ่งครั้งหนึ่งเธอได้รับแล้ว และถ้าเธอได้รับความพึงพอใจในความรักโดยสามี หวนกลับคืนมาเธอก็จะกลับไปเกี่ยวข้องกับโลกธุรกิจอีกครั้งหนึ่ง

ความพึงพอใจของความต้องการได้รับการยกย่องโดยทั่วๆ ไป เป็นความรู้สึกและทัศนคติของความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า การมีพลังกำลัง การมีความสามารถ และความรู้สึกว่ามีชีวิตอยู่อย่างมีประโยชน์และเป็นบุคคลที่มีความจำเป็นต่อโลก ในทางตรงกันข้ามการขาดความรู้สึกต่างๆ ดังกล่าวนี้ย่อมนำไปสู่ความรู้สึกและทัศนคติของปมด้อยและความรู้สึกไม่พอใจเพียงเกิดความรู้สึกอ่อนแอและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการรับรู้ตนเองในทางนิเสธ (negative) ซึ่งอาจก่อให้เกิดความรู้สึกขาดกลัวและรู้สึกว่าตนเองไม่มีประโยชน์และสิ้นหวังในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของชีวิต และประเมินตนเองต่ำกว่าชีวิตความเป็นอยู่กับการได้รับการยกย่อง และยอมรับจากผู้อื่นอย่างจริงใจมากกว่าการมีชื่อเสียงจากสถานภาพหรือการได้ รับการประจบประแจง การได้รับความนับถือยกย่องเป็นผลมาจากความเพียรพยายามของบุคคล และความต้อการนี้อาจเกิดอันตรายขึ้นได้ถ้าบุคคลนั้นต้องการคำชมเชยจากผู้อื่นมากกว่าการยอมรับความจริง และเป็นที่ยอมรับกันว่าการได้รับความนับถือยกย่อง มีพื้นฐานจากการกระทำของบุคคลมากกว่าการควบคุมจากภายนอก

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization needs)

ถึงลำดับขั้นสุดท้าย ถ้าความต้องการลำดับขั้นก่อนๆ ได้ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงก็จะเกิดขึ้น Maslow อธิบายความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ว่าเป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้รับอย่างเหมาะสม บุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขาและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับของ เขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน กล่าวโดยสรุปการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงเป็นความต้องการ อย่างหนึ่งของบุคคลที่จะบรรลุถึงจุดสูงสุดของศักยภาพ เช่น “นักดนตรีก็ต้องใช้ความสามารถทางด้านดนตรี ศิลปินก็ต้องวาดรูป กวีก็ต้องเขียนโคลงกลอน ถ้าบุคคลเหล่านี้ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ก็เชื่อได้ว่าเขาเหล่านั้นเป็นคนที่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ” Maslow (1970: 46)ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงจะดำเนินไปอย่างง่ายหรือเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยความเป็นจริงแล้ว Maslow เชื่อว่าคนเรามักจะกลัวตัวเองในสิ่งเหล่านี้ “ด้านที่ดีที่สุดของเรา ความสามารถพิเศษของเรา สิ่งที่ดีงามที่สุดของเรา พลังความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ” Maslow (1962: 58)ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงมิได้มีแต่เฉพาะในศิลปินเท่านั้น คนทั่วๆ ไป เช่น นักกีฬา นักเรียน หรือแม้แต่กรรมกรก็สามารถจะมีความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงได้ถ้าทุกคนสามารถทำในสิ่งที่ตนต้องการให้ดีที่สุด รูปแบบเฉพาะของการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงจะมีความแตกต่างอย่างกว้างขวางจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง กล่าวได้ว่ามันคือระดับความต้องการที่แสดงความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างยิ่งใหญ่ที่สุด

Maslow ได้ยกตัวอย่างของความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ในกรณีของนักศึกษาชื่อ Mark ซึ่งเขาได้ศึกษาวิชาบุคลิกภาพเป็นระยะเวลายาวนานเพื่อเตรียมตัวเป็นนักจิตวิทยาคลินิก นักทฤษฎีคนอื่นๆ อาจจะอธิบายว่าทำไมเขาจึงเลือกอาชีพนี้ ตัวอย่าง เช่น Freud อาจกล่าวว่ามันสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับสิ่งที่เขาเก็บกด ความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศไว้ตั้งแต่วัยเด็ก ขณะที่ Adler อาจมองว่ามันเป็นความพยายามเพื่อชดเชยความรู้สึกด้อยบางอย่างในวัยเด็ก Skinner อาจมองว่าเป็นผลจากการถูกวางเงื่อนไขของชีวิตในอดีต ขณะที่ Bandura สัมพันธ์เรื่องนี้กับตัวแปรต่างๆ ทางการเรียนรู้ทางสังคม และ Kelly อาจพิจารณาว่า Mark กำลังจะพุ่งตรงไปเพื่อที่จะเป็นบุคคลที่เขาต้องการจะเป็นตัวอย่างที่แสดงถึง การมุ่งตรงไปสู่เป้าประสงค์ในอาชีพโดยความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงและถ้าจะพิจารณากรณีของ Mark ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถ้า Mark ได้ผ่านกาเรียนวิชาจิตวิทยาจนครบหลักสูตรและได้เขียนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกและในที่สุดก็ได้รับปริญญาเอกทางจิตวิทยาคลินิก สิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ Mark ต่อไปก็คือ เมื่อเขาสำเร็จการศึกษาดังกล่าวแล้วถ้ามีบุคคลหนึ่งได้ เสนองานให้เขาในตำแหน่งตำรวจสืบสวน ซึ่งงานในหน้าที่นี้จะได้รับค่าตอบแทนอย่างสูงและได้รับผลประโยชน์พิเศษหลายๆ อย่างตลอดจนรับประกันการว่างและความมั่นคงสำหรับชีวิต เมื่อประสบเหตุการณ์เช่นนี้ Mark จะทำอย่างไร ถ้าคำตอบของเขาคือ “ตกลง” เขาก็จะย้อนกลับมาสู่ความต้องการระดับที่ 2 คือความต้องการความปลอดภัย สำหรับการวิเคราะห์ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง Maslow กล่าวว่า “อะไรที่มนุษย์สามารถจะเป็นได้เขาจะต้องเป็นในสิ่งนั้น ” เรื่องของ Mark เป็นตัวอย่างง่ายๆ ว่า ถ้าเขาตกลงเป็นตำรวจสืบสวน เขาก็จะไม่มีโอกาสที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

ทำไมทุกๆ คนจึงไม่สัมฤทธิ์ผลในการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Why Can't All People Achieve Self-Actualization) ตามความคิดของ Maslow ส่วนมากมนุษย์แม้จะไม่ใช้ทั้งหมดที่ต้องการแสวงหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ภายในตน จากงานวิจัยของเขาทำให้ Maslow สรุปว่าการรู้ถึงศักยภาพของตนนั้นมาจากพลังตามธรรมชาติและจากความจำเป็นบังคับ ส่วนบุคคลที่มีพรสวรรค์มีจำนวนน้อยมากเพียง 1% ของประชากรที่ Maslow ประมาณ Maslow เชื่อว่าการนำศักยภาพของตนออกมาใช้ เป็นสิ่งที่ยากมาก บุคคลมักไม่รู้ว่า ตนเองมีความสามารถและไม่ทราบว่าศักยภาพนั้นจะได้รับการส่งเสริมได้อย่างไร มนุษย์ส่วนใหญ่มักยังไม่มั่นใจในตัวเองหรือไม่มั่นใจในความสามารถของตนจึงทำให้หมดโอกาสเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง และยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มาบดบังพัฒนาการทางด้านความต้องการของบุคคลดังนี้

อิทธิพลของวัฒนธรรม ตัวอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของสังคมมีต่อการเข้าใจตนเอง คือแบบพิมพ์ของวัฒนธรรม (cultural stereotype) ซึ่งกำหนดว่าลักษณะเช่นไรที่แสดงความเป็นชาย (masculine) และลักษณะใดที่ไม่ใช่ความเป็นชาย เช่นจัดพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเมตตา กรุณา ความสุภาพและความอ่อนโยน สิ่งเหล่านี้วัฒนธรรมมีแนวโน้มที่จะ

พิจารณาว่า “ไม่ใช่ลักษณะของความเป็นชาย” (unmasculine) หรือความเชื่อถือของวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่มีคุณค่า เช่น ยึดถือว่าบทบาทของผู้หญิงขึ้นอยู่กับจิตวิทยาพัฒนาการของผู้หญิง เป็นต้น การพิจารณาจากเกณฑ์ต่างๆ ดังกล่าวนี้เป็นเพียงการเข้าใจ “สภาพการณ์ที่ดี” มากกว่าเป็นเกณฑ์ของการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

ประการสุดท้าย Maslow ได้สรุปว่าการไม่เข้าใจตนเองอย่างแท้จริงเกิดจากความพยายามที่ไม่ถูกต้องของการแสวงหาความมั่นคงปลอดภัย เช่น การที่บุคคลสร้างความรู้สึกให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจตนโดยพยายามหลีกเลี่ยงหรือขัดข้อผิดพลาดต่างๆ ของตน บุคคลเช่นนี้จึงมีแนวโน้มที่จะพิทักษ์ความมั่นคงปลอดภัยของตน โดยแสดงพฤติกรรมในอดีตที่เคยประสบผลสำเร็จ แสวงหาความอบอุ่น และสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งลักษณะเช่นนี้ย่อมขัดขวางวิถีทางที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

4.6 แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528, หน้า 3-15) ได้จำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกของตนโดยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่สนใจทุกข์สุขของลูก มีความใกล้ชิดกับลูก โดยการกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับลูกและให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ลูก ซึ่งเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ลูกต้องการซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ไปสู่ลูก ทำให้ลูกมีสุขภาพจิตดี มีการปรับตัวได้ดี มีความวิตกกังวลน้อย มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาอธิบายเหตุผลและชี้แจงถึงพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี รวมทั้งอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของลูกซึ่งจะส่งผลกระทบต่อถึงผู้อื่น นอกจากนั้น บิดามารดาจะให้รางวัลและลงโทษลูกตามวิธีที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ลูกเกิดการเรียนรู้และรับทราบว่าการกระทำที่ควรและไม่ควรที่จะกระทำและสิ่งใดไม่ควรกระทำ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดาใช้การลงโทษลูกทางจิตใจเพื่อปรับพฤติกรรมอย่างจริงจัง การลงโทษทางจิต เช่น การใช้วาจาว่ากล่าวดูต่ำการตดลึงตีต่างๆ

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดามารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามแล้วมีผู้ใหญ่ตรวจตราอย่างใกล้ชิดว่าเด็กทำตามคำสั่งหรือไม่ ถ้าเด็กทำตามก็จะมีรางวัลให้ แต่ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะถูกลงโทษ

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่บิดามารดา เปิดโอกาสให้ลูกได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดาและมารดาหรือผู้ปกครอง

งามตา วรินทร์านนท์ (2534) ได้ศึกษาและรวบรวมการอบรมเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ในการปฏิบัติต่อลูกตนได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของลูกเพียงใด มีการใกล้ชิดกับลูก โดยตนได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูกมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้น ยังเกี่ยวกับความสนิทสนม การสนับสนุนช่วยเหลือ การให้ความสำคัญแก่ลูกด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนมากนี้ เป็นการให้ในสิ่งที่ลูกต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้นบิดามารดาที่เลี้ยงลูกโดยวิธีนี้จึงเป็นผู้ที่ลูกรัก และลูกเห็นความสำคัญของบิดามารดา ซึ่งจะทำให้ลูกยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ของบิดามารดาได้โดยง่ายและยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึง การที่บิดามารดา ได้อธิบายเหตุผลให้แก่ลูกเมื่อมีการส่งเสริมและขัดขวางการกระทำของลูกหรือลงโทษลูก นอกจากนั้น บิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษลูกอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ นอกจากนั้น ยังช่วยให้ลูกสามารถจะทำนายได้ว่าตนจะได้รับรางวัลหรือลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ทำผิดพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นแล้ว มากน้อยเพียงใด การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยังหมายถึง การที่บิดามารดาบอกให้ลูกทราบว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา และชี้แจงให้ลูกทราบผลดี ผลเสียที่เกิดจากการกระทำของลูก ซึ่งการกระทำนั้นอาจส่งผลกระทบต่อบิดามารดาหรือผู้อื่นตามมาภายหลัง อาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์นั้น ในปัจจุบันเป็นมิติที่มีความหมายกว้างขวางกว่าที่เคยใช้มาแต่เดิม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดา มีการลงโทษเมื่อเด็กกระทำผิด การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นแบบที่นักจิตวิทยาใช้ในการศึกษามาก โดย การวิจัยเรื่องแรก ๆ ศึกษาทางด้านการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก ได้เน้นความสำคัญของวิธีการที่บิดามารดาใช้ลงโทษเด็กเป็นอันดับแรก และถ้าพิจารณาอายุของเด็กจะเห็นได้ว่าเป็นวิธีการลงโทษที่ผู้ใหญ่ใช้กับเด็กตั้งแต่เริ่มต้นเมื่อเป็นทารก เช่น ในการหย่านม การฝึกขับถ่าย และการห้ามปรามการกระทำของเด็ก เป็นต้น การลงโทษที่ได้ศึกษานั้นมีหลายวิธี เช่น การใช้อำนาจบังคับโดยการลงโทษทางกาย การใช้วาจาดูต่ำ การริบวัตตุสิ่งของ การงดแสดงความรักใคร่เมตตา และการตัดสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น อาจแบ่งวิธีการลงโทษเป็น 2 ประเภท คือ การลงโทษทางกาย และการ

ลงโทษทางจิต การลงโทษทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดาลงโทษด้วยการเฆี่ยน ทุบตีให้เจ็บกาย การลงโทษทางจิต หมายถึง การดุด่า แสดงอาการไม่พอใจ เมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ ตัดสิทธิบางอย่าง การลงโทษเด็กโดยเฉพาะการทำให้เจ็บกาย เป็นวิธีการปรับพฤติกรรม ที่บิดามารดามักใช้อย่างจริงจังใช้มากและใช้บ่อยกว่าการให้รางวัลเมื่อเด็กทำความดี

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การควบคุมมาก หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม แล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดคิดว่า เด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามต้องการก็จะลงโทษเด็ก ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรหรือไม่ควรทำอะไรและเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้างโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กช่วยตัวเองได้เร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

ดุขฎี โยเลลา (2535: 15-21) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า ซึ่งได้รวบรวมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ 11 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาอมรับ ชื่นชม ให้ความสนับสนุนใกล้ชิดและให้ความสนใจกับเด็ก
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาให้คำอธิบาย ประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีความสม่ำเสมอเหมาะสมในการให้รางวัลหรือการลงโทษ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกันข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดาลงโทษด้วยการเฆี่ยน ทุบตีให้เจ็บกาย หรือลงโทษทางจิตด้วยการดุด่าแสดงอาการไม่พอใจ ทำเป็นเมินเฉยแสดงอาการไม่สนใจตัดสิทธิบางอย่าง
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดามารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามและคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็กโดยไม่ปล่อยให้ไปเป็นอิสระ
6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กมีความรู้สึกว่าได้ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผลยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก บิดามารดาให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่

ปฏิบัติต่อดีก โดยที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากผู้ปกครอง มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบบิดามารดาไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อดีก โดยที่เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดากำหนด หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในลักษณะที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ยกย่อง คุ้มครอง และทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ในลักษณะที่เป็นการลงโทษทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเฆี่ยนตี ดูว่า การไม่พิจารณาถึงความต้องการของเด็กการตัดสิทธิ์ เป็นต้น

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก หมายถึง การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากบุตร เช่น ในด้านความสำเร็จมีความรู้สึกไม่พอใจเมื่อบุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของบิดามารดา

จากการอบรมเลี้ยงดู ดังกล่าวข้างต้นทั้ง 11 แบบ ดุษฎี โยเหลา ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 กลุ่มคือ (ดุษฎี โยเหลา, 2535: 21)

1. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อดีก โดยการให้ความรัก สนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือการลงโทษ

2. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อดีก โดยการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก หรือการปฏิบัติของผู้ปกครองแบบปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

4.7 แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ความหมายของการเจริญเติบโต พัฒนาการ

การเจริญเติบโต หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงทางด้านขนาดรูปร่าง ปริมาณ ทำให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือมีการขยายมากขึ้น”

พัฒนาการ หมายถึง “กระบวนการของการเจริญเติบโตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ระเบียบ ต่อเนื่องตามลำดับขั้นนำไปสู่การพัฒนาทางคุณภาพ” พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเจริญเติบโต ควบคู่กับการพัฒนาทางคุณภาพ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม

(วินัย พุ่มกุมาร.ออนไลน์)

ความสำคัญของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ

เด็กวัยนี้ เป็นวัยพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาความสำคัญของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น และชอบตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เด็กจะพยายามและต้องการช่วยเหลือ ตนเอง เริ่มสร้างความมั่นใจจากพื้นฐาน ความไว้วางใจที่มีต่อผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กขาดอิสระในการสร้างความเชื่อมั่นขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งที่เขาสนใจ จะมีผล ทำให้เด็กเกิดการพึ่งพาติดขัดผู้อื่น ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก กลัว ก้าวร้าว และไม่ไว้วางใจผู้อื่น ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจ และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุนและดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ

การที่เด็กจะมีพัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสมนั้น ยังมีปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนได้ คือ

1. บุคคลภายในครอบครัว บุคคลภายในครอบครัวประกอบด้วยพ่อ แม่ พี่น้อง หรือญาติใกล้ชิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้และเลียนแบบได้ อย่างถูกต้อง
2. บุคคลภายนอกครอบครัว บุคคลภายนอกครอบครัว ประกอบด้วยผู้ดูแลเด็ก ครู เพื่อน ๆ ตลอดจนอิทธิพลของ สังคมโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วีดิทัศน์ และหนังสือต่าง ๆ

ลักษณะพัฒนาการทางร่างกาย

เด็กแรกเกิดถึง 3 ขวบ จะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อถึงวัย 3 - 5 ขวบ การเจริญเติบโตจะค่อย ๆ ช้าลง จะสังเกตเห็นว่าเด็กจะมีรูปร่างเปลี่ยนไปคือ แก้มจะกางออก ผมจะมีสีเข้มขึ้น โครงร่าง กระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้น การเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว มากขึ้น รู้จักการควบคุมร่างกาย มีการประสานงานของกล้ามเนื้อในส่วนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ส่วนด้านความสูงจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณปีละ 3 นิ้ว หรือ 7 เซนติเมตร และด้านน้ำหนัก จะมีการเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ เฉลี่ยประมาณปีละ 1.5 - 2 กิโลกรัม ดังนั้นเด็กวัย 3 - 5 ขวบ จะมีน้ำหนักประมาณ 12 - 19 กิโลกรัม และมีความสูงอยู่ระหว่าง 90 - 115 เซนติเมตร

ลักษณะพัฒนาการทางอารมณ์

ลักษณะเด่นทางอารมณ์ของเด็กวัย 3-5 ขวบ มักเป็นเด็กที่แสดงออกอย่างเปิดเผยชัดเจน และแสดงออกตรง ๆ เช่น รัก รื่นเริง โกรธ โมโห หงุดหงิด อิจฉา กลัว อยากรู้อยากเห็น เอา แต่ใจตนเอง ซึ่งลักษณะอารมณ์ต่าง ๆ นี้จะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่เด็กรู้สึกผูกพันอยู่กับตนเอง ยึดตนเองเป็น ศูนย์กลาง ต้องการเป็นการจตุรรวมความสนใจมากกว่าที่จะไปสนใจผู้อื่น อารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ของเด็กวัย 3-5 ขวบ ที่พบบ่อย ๆ คือ ความรัก ความรื่นเริง ความโกรธ ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความอยากรู้อยากเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความรัก เด็กวัยนี้จะเริ่มพัฒนาอารมณ์แบบนี้จากการรักตนเอง พอใจในตนเองแล้ว จึง เริ่มเรียนรู้ที่จะสร้างความรู้สึกรักผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ พี่เลี้ยง และแผ่ขยายความรักออกไปสู่ บุคคล สัตว์ และสิ่งของ เด็กจะแสดงออกโดยการเข้าไปใกล้ชิด หอม โอบกอด แสดงความ เป็นห่วงโดยการซักถาม ถึงบุคคลหรือสิ่งนั้น ๆ เข้าไปดูแล เอาใจใส่ด้วยวิธีการของเด็กเอง

ความรื่นเริง ความรื่นเริง เป็นอารมณ์สนุกสนาน สดชื่น เด็กจะแสดงออกถึงความสุข เมื่อได้รับความพึงพอใจ การยิ้ม หัวเราะเสียงดัง แวตตาเป็นประกาย กระโดดโลดเต้น เป็นต้น

ความโกรธ ความโกรธ เป็นอารมณ์ที่เกิดจากการที่เด็กไม่ได้รับการตอบสนองที่เด็ก ต้องการหรือการถูกขัดใจ การแสดงออกจะเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา เช่น หน้าบึ้ง กระตืบเท้า ตะโกน ร้องไห้ นอนลงกับพื้น ขว้างปาสิ่งของ เป็นต้น

ความกลัว อารมณ์ของเด็กวัยนี้จะมีความกลัวที่มีเหตุผลมากกว่าวัยทารก เพราะ เด็กจะเริ่มรู้จักการใช้เหตุผลจากการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กสามารถรับรู้ถึงอันตรายที่ จะเกิดขึ้นกับ ตนเองได้และเด็กจะเลียนแบบจากบุคคลอื่น ลักษณะที่แสดงถึงอารมณ์กลัว ของเด็กวัยนี้ที่พบบ่อยคือ การวิ่งไปหลบซ่อน การร้องไห้ตัวสั่น ท่าที่หวาดหวั่นไม่แน่ใจ ตัวแข็งทื่อ หรืออาจตัวอ่อนปวกเปียกไป ทั้งตัวกรีดร้อง เป็นต้น สิ่งที่ทำให้เด็กวัย 3-5 ขวบ กลัวบ่อย ๆ ได้แก่ ความมืด เสียงดัง ฟ้าร้อง ฟ้าแลบ กลัวที่สูง ๆ กลัวสัตว์ที่ตนเองไม่เคยรู้จักมาก่อน คนแปลกหน้า เป็นต้น

ความอิจฉาริษยา อารมณ์นี้เป็นอารมณ์ขุ่นเคืองที่เด็กแสดงต่อบุคคลที่เด็กรัก หรือเป็น บุคคลที่เด็กให้ความสำคัญ ปกติอารมณ์ชนิดนี้จะเกิดขึ้นในช่วงอายุ 2-6 ปี การแสดงออก จะพบว่า เด็กจะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ที่เด็กคิดว่าจะมาแย่งความรัก ความสำคัญของตนเอง ไปเช่นในภาวะที่ พ่อแม่สนใจเอาใจใส่น้องใหม่มากกว่าตนเอง กรณีที่มีผู้ได้สิทธิพิเศษ มากกว่าตนเองการที่เพื่อนได้รับ สิ่งของใหม่ในขณะที่ตนเองไม่ได้รับ เป็นต้น

ความอยากรู้อยากเห็น อารมณ์แบบนี้เป็นลักษณะเฉพาะของเด็กวัย 3-5 ขวบ เป็น วัย ที่ได้ชื่อว่า วัยช่างซักถาม หรือ “เจ้าหนูทำไม” เด็กจะแสดงความสนใจอยากรู้อยากเห็นในทุก ๆ สิ่งรอบตัว ดังนั้น ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดหรือผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและตอบคำถามเพราะการตอบ คำถาม เป็นสิ่งสำคัญ

อย่างยิ่ง ในการให้ข้อมูลและความกระจ่างอีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นในการ สร้าง ความคิดสร้างสรรค์ใน อนาคตของเด็กจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้เด็กสามารถพัฒนา ทางสติปัญญาและการเรียนรู้สิ่งรอบตัว ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้ จะเน้นถึงความสามารถในการเข้าใจสิ่งแวดล้อม รอบ ๆ ตัว เด็กเริ่มฝึกหัดการติดต่อสื่อสารทั้งด้านภาษา ท่าทาง และการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ เช่น การพูดคุย ชักถาม การใช้ภาษาพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กสามารถ คิดเชื่อมโยง โดย สังเกตจากการเล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราว ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องเกินความเป็นจริง ตามจินตนาการที่เด็ก สร้างขึ้น หากผู้ใกล้ชิดหรือผู้ดูแลไม่เข้าใจจะคิดว่าเด็กโกหก ดังนั้น การจะช่วยสนับสนุนให้เด็กมี สติปัญญาที่ดี จึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับร่วมกับ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย

การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา

เด็กวัยนี้ จะมีการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา จากการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นจากการเล่น การพูดจา การแสดงท่าทาง โดยเฉพาะการแสดงอารมณ์ เด็กจะมอง สังเกต จดจำ แล้วนำมาเลียนแบบ โดยเฉพาะจากคนใกล้ชิดที่สุดคือ พ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อน ๆ ผู้ที่ดูแลเด็ก ตลอดจนบุคคลภายนอก และจากการรับรู้ผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ หรือ ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กจึงควรคำนึงถึง การเป็นต้นแบบที่ดี พร้อมทั้งการส่งเสริม พัฒนาการทางสติปัญญา สำหรับ เด็กวัยนี้ด้วยวิธีการ ดังนี้

1. การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา เช่น อุปกรณ์ของเล่นที่เหมาะสม ตามวัย และมีความปลอดภัย ได้แก่ ตุ๊กตา ดินน้ำมัน สมุดภาพ สีระบาย ดินสอสี ของเล่นที่เลียนแบบของใช้ประจำวัน ของเล่นไม่สำหรับการต่อเติม ดัดแปลงตามแบบต่าง ๆ เป็นต้น
2. การจัดกิจกรรม กิจกรรมจะเป็นส่วนช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร ความคิดริเริ่ม หรือ การแก้ไขปัญหาง่าย ๆ เช่น การเล่นเกม การเล่านิทาน แล้วเปิดโอกาสให้เด็กเล่าต่อเติมเรื่องราว ด้วยการเล่านิทานสมมติ การทายปัญหาง่าย ๆ การนับจำนวน กิจกรรมเข้าจังหวะ ดนตรี ร้องเพลง เป็นกลุ่ม เป็นต้น

ลักษณะพัฒนาการทางสังคม

สังคมของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ จะเริ่มกว้างขึ้นจากครอบครัว เข้าสู่สังคมนอกบ้านเด็กจะเริ่ม รู้จักการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่มีใช้สมาชิกในครอบครัว เช่น พี่อวยเดียวกัน เพื่อนบ้าน ที่ต่างวัย ครู ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น การที่เด็กได้พบปะกับบุคคลอื่นมากขึ้นมีความสำคัญต่อทักษะ ทางสังคม เพราะ

จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกหัดการใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง รู้ความหมายของคำที่หลากหลาย การเรียนรู้มารยาทการเข้าสังคม การปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอก ได้อย่างเหมาะสม จะต้องมีความพื้นฐานจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่อบอุ่นเป็นมิตรให้ โอกาส ฝึกหัดและเป็นการกำลังใจให้เด็กอย่างเหมาะสมด้วย

สรุป การพัฒนาการของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ เป็นจุดสำคัญต่อการก้าวเข้าสู่วัยเรียน การที่เข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กวัยนี้ ทั้งพัฒนา การทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความสามารถและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กวัยนี้ จะทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู พี่เลี้ยง หรือผู้ดูแลเด็ก มีแนวทาง ในการส่งเสริมให้ เด็กได้มีอิสระ สร้างความสนใจในตนเองให้เด็ก ฝึกหัดความรับผิดชอบ ตามขีดความสามารถของเขา เช่น การช่วยเหลือตนเอง การรับประทานอาหาร มารยาท สังคม การไหว้ กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ การให้อภัย การแบ่งปัน ช่วยเหลือกันเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เป็นบุคคลที่มี คุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่ดีงามต่อไป

4.8 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในตนเอง (Perceived Self-Efficacy)

ความหมายของการรับรู้ความสามารถในตนเอง

Bandura (1986) ได้ให้คำจำกัดความว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สายธาร ไกรขุนทด (2543) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณสามารถแสดงพฤติกรรมและกระทำสิ่งนั้นได้อย่างแท้จริง โดยการเชื่อในประสิทธิภาพของตนเองประกอบด้วย การเชื่อในประสิทธิภาพและการเชื่อในผลลัพธ์

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่าการรับรู้ความสามารถในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับความสามารถในตนเองว่า ตนมีความสามารถพอที่จะจัดการและกระทำพฤติกรรมบางอย่างให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งการรับรู้ความสามารถในตนเองนี้จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเลือกกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และความพยายามที่จะกระทำในกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในตนเอง

การรับรู้ความสามารถในตนเองเป็นแนวคิดหนึ่งที่อยู่ในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในฐานะเป็นตัวทำนายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ และการคงอยู่ของพฤติกรรม โดยบุคคลที่ตัดสินใจว่าตนเองมีความสามารถก็จะกระทำกิจกรรมนั้น แต่ถ้ามีความเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถก็จะหลีกเลี่ยงการกระทำกิจกรรมนั้นไป (Bandura, 1977, cited in Fitzgerald, 1991)

Bandura (1977, cited in Scherer; & others' 1982) อธิบายถึง การรับรู้ความสามารถในตนเองและการทำนายพฤติกรรมของบุคคล โดยใช้แนวคิด 2 ประการ ได้แก่

1. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectancies) คือการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลว่า บุคคลมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมนั้นได้ในระดับใด

2. ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำ (Outcome Expectancies) คือ การคาดคะเนของบุคคลว่าถ้ากระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะนำไปสู่การได้รับผลจากการกระทำนั้น

อีกทั้ง Bandura (1986) ยังได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถของตนเองกับความคาดหวังที่ได้จากผลการกระทำเพิ่มเติมว่า หากบุคคลใดมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองสูงและมีความคาดหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำสูง บุคคลมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นแน่นอน ในทางตรงข้ามหากบุคคลมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่ำและมีความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำต่ำด้วย หรือว่ามีความคาดหวังส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นไปในทางตรงข้ามกัน บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

บุคคลที่มีความคาดหวังในความสามารถของตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นสูง มีแนวโน้มที่จะกระทำอย่างแน่นอน แต่ถ้ามีเพียงด้านใดสูงหรือต่ำบุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539)

อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถในตนเองที่มีต่อพฤติกรรมเผชิญปัญหา

วิลาลักษณ์ ชิววลี (2542) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองจะเป็นตัวกำหนดตัวหนึ่งว่าบุคคลจะมีพฤติกรรม มีแบบแผนในการคิดและมีการตอบสนองด้านอารมณ์อย่างไร เมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง การรับรู้ความสามารถในตนเอง จึงเป็นตัวกำหนดในเรื่องต่อไปนี้

1. กระบวนการรู้การคิด (Cognitive Process)

การรับรู้ความสามารถในตนเองมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้ บุคคลจะตีความสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่า

เขามีความเชื่อในความสามารถในตนเองอย่างไร คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาพบว่าเป็นโอกาส เขาจะมองภาพความสำเร็จและให้เป็นสิ่งที่นำทางการกระทำของเขา ส่วนคนที่ตัดสินใจว่าตนเองด้อยความสามารถจะตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นความเสี่ยงและมีแนวโน้มจะมองเห็นภาพความล้มเหลวอยู่ในอนาคต การคิดในทางลบของผู้ที่รู้สึกว่าคุณด้อยความสามารถจะทำให้คลายแรงจูงใจในตนเองและทำให้ผลการปฏิบัติงานด้วย เพราะเป็นการยากที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ ถ้ายังมีความสงสัยในความสามารถของตนเองอยู่

2. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process)

ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและกระทำตามที่ตั้งเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด ขณะที่คิดสถานการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจ และการกระทำของตนเองได้กล่าวคือสิ่งที่คิดเอาไว้ล่วงหน้าจะถูกเปลี่ยนให้เป็นสิ่งจูงใจและการกระทำ ซึ่งจะถูกรับควบคุมด้วยกระบวนการกำกับตนเอง แรงจูงใจส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการคิดและความเชื่อในความสามารถของตน จะมีบทบาทสำคัญในการคิดที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ บุคคลที่รู้ความสามารถในตนเองและตั้งเป้าหมายไว้สูงจะมีแรงจูงใจในการกระทำและจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตนเอง

3. กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process)

การรับรู้ความสามารถในตนเองมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านความคิด การกระทำและความรู้สึก ในด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบได้ และมีผลต่อการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ด้วย ในด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถในตนเองจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ ส่วนด้านความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ของคุณที่ไม่ดี ดีขึ้นได้หรือไม่

4. กระบวนการเลือก (Selection Process)

บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา และบุคคลจะกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงจะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย

แหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถในตนเอง

สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิต (2539) ได้สรุปแหล่งที่มาของการรับรู้ความสามารถในตนเองตามแนวคิดของ Evans (1978) ว่าเกิดจากแหล่งที่สำคัญ ต่อไปนี้

1. การประสบความสำเร็จจากการกระทำ (Enactive Mastery Experience)

การประสบความสำเร็จในการกระทำนี้เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดเพราะเป็นประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคล ความสำเร็จทำให้ประเมินตนเองสูง ส่วนความล้มเหลวบ่อย ๆ ทำให้ประเมินความสามารถของตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวหลายครั้งนั้นเกิดก่อนที่บุคคลจะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถอย่างดีแล้ว

2. การสังเกตตัวแบบ (Vicarious Experience)

การที่เห็นบุคคลอื่นที่คล้ายคลึงกับตนประสบความสำเร็จก็สามารถเพิ่มการรับความสามารถในตนได้ คือบุคคลจะเห็นว่าตนก็มีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมในทำนองเดียวกันนั้นได้สำเร็จเช่นเดียวกัน และการที่สังเกตผู้อื่นที่เห็นว่ามีความสามารถใกล้เคียงกับตนล้มเหลวทั้ง ๆ ที่เขาได้พยายามมากแล้วก็จะทำให้การตัดสินใจความสามารถในตนต่ำลงได้

3. การพูดชักจูง (Verbal Persuasion)

การพูดชักจูงเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ที่ทำให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ การพูดชักจูงที่ได้ผลมากขึ้นจะต้องเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ การพูดชักจูงในเรื่องที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอาจจะทำลายความรู้สึกของผู้ฟังว่าคุณมีความสามารถได้ และทำให้ผู้ชักจูงไม่ได้รับความเชื่อถือ

4. สภาวะทางกายและอารมณ์ (Physiological and Affective State)

บุคคลมักใช้ข้อมูลทางกายและอารมณ์ในการสรุปประเมินความสามารถในตนเช่น การตื่นเต้นมากเกินไปทำให้ทำกิจกรรมได้ไม่ดี บุคคลจะคาดการณ์ว่าตนทำได้สำเร็จเมื่อสภาวะทางกายปกติ ไม่เครียดหรือเหนื่อยอ่อนการตัดสินใจความสามารถในตนจะต้องผ่านกระบวนการรู้การคิด Cognitive Process กล่าวคือ บุคคลจะมีการคัดเลือก ชั่งน้ำหนัก และบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ บางคนจะบวกข้อมูลเรื่องความสามารถในตน เข้าด้วยกัน ถ้ายังมีหลายตัวบ่งชี้ก็ยังเชื่อว่าตนมีความสามารถ ส่วนบางคนก็จะรวมในลักษณะของการคูณ คือให้น้ำหนักแก่สิ่งบ่งชี้บางตัวมากกว่าบางตัว เพราะแหล่งบ่งชี้ถึงความสามารถแต่ละแหล่ง นอกจากจะให้ข้อมูลมากขึ้นแตกต่างกันแล้วยังให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้มากขึ้นแตกต่างกันด้วย ความสามารถในการตระหนักได้อย่างชัดเจนถึงแหล่งที่ให้ข้อมูลความสามารถจะทำให้ความสามารถในการให้น้ำหนักความสำคัญของข้อมูลและความสามารถในการรวมข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันดีขึ้น ถ้าบุคคลมีทักษะในการจัดกระทำกับข้อมูลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทักษะดังกล่าว ได้แก่ ความตั้งใจ ความจำ การอ้างอิง และการบูรณาการ เพื่อสร้างมโนทัศน์เรื่องความสามารถในตน

4.9 แนวคิด ทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ

การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมีความสามารถหรือทักษะเพิ่มมากขึ้น ดังที่ได้มีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ดังต่อไปนี้

(Gibson.1991) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับการให้อำนาจหรือเป็นผลลัพธ์ของการให้อำนาจ (To give power or authority to, authorize) พบว่าเป็นการช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการเพิ่มทักษะตนเอง การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดนามธรรม ซึ่งขึ้นกับเวลาและสถานที่ในขณะนั้น (Reynolds cited in Gibson. 1993) เป็นการให้อำนาจหรือการเพิ่มความสามารถของบุคคลให้มีอำนาจในการควบคุมจัดการและการใช้ทรัพยากรหรือความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในมุมมองแง่ของผลลัพธ์ของการให้อำนาจ (Guralnik. 1970) เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการพัฒนาทรัพยากร เครื่องมือ สิ่งแวดล้อมและ เป็นกระบวนการที่เพิ่มความสามารถ และความสามารถมีประสิทธิภาพในการจะไปถึงเป้าหมายสำหรับบุคคลและไปถึงเป้าหมายสุดท้ายของสังคม (Simson; & Pearsons. 1983)

ตามแนวคิดของกิ๊บสัน (Gibson. 1993) การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการส่วนบุคคล (Interpersonal process) ที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างพลังและพัฒนาศักยภาพความสามารถของตนเองในการที่จะควบคุมและจัดสถานการณ์ได้ เกิดความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง มีการพัฒนาตนเอง มีเป้าหมายและมีความหมายในชีวิตของตนเอง สามารถใช้ความรู้ทรัพยากร หรือแหล่งประโยชน์ที่มีอยู่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดหลายมิติที่มีความสลับซับซ้อนและกว้างขวางยากลำบากในการให้คำจำกัดความเนื่องจากความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจจะแตกต่างกันไป เมื่อนำไปใช้ในกลุ่มบุคคลและบริบทที่แตกต่างกัน (Gibson. 1991)

ดังนั้น จากข้างต้น สรุปได้ว่า สำหรับคณะกรรมการวางแผนพัฒนาสาธารณสุข (อึ้งใน นันทวัติ ปินันคง. 2548) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างให้บุคคล กลุ่มคนชุมชน และองค์กร มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการควบคุม การตัดสินใจเลือกและจัดการกับสถานการณ์ในชีวิต ทำให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเชื่อมั่น และมีคุณค่าในตนเอง ตลอดจนการรู้สึกถึงการมีพลังอำนาจที่จะกระทำหรือปฏิบัติสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้น

ความหมายของการเสริมสร้างพลังอำนาจ

การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการหรือการกระทำในรูปแบบที่หลากหลายโดยอาจมุ่งเน้นในการเสริมสร้างความสามารถหรือศักยภาพแก่บุคคลให้มีมากยิ่งขึ้น ดังที่ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

การเสริมสร้างพลังอำนาจ ตามความหมายทั่วไปคือ การกระทำในรูปแบบต่างๆ ที่มุ่งพัฒนาให้เกิดศักยภาพหรือความสามารถ ความมีประสิทธิภาพแก่บุคคล จึงเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ความสามารถความแกร่งในการทำกิจกรรมหรือการดำรงชีวิต เป็นการใช้ในเชิงกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interactional Process) ที่ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตการงาน ความสำเร็จ และความเป็นอยู่ของตนเอง เป็นกระบวนการส่งเสริมอำนาจที่ทำให้เกิดความร่วมมือ หรือให้มีพลังอำนาจมากขึ้น (พิกุล นันทชัยพันธ์. 2542 อ้างใน จิรชาติ ชุมภู. 2550: 8)

ในขณะที่ ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ (2540) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งมีความเชื่อในความสามารถของบุคคลที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ และการคิดเชิงวิเคราะห์ส่วนในแง่ของสุขภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการให้บุคคลสามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพของตนเอง

สำหรับ กิบสัน (Gibson. 1991) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจไว้ดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุม กำกับ การดำรงชีวิตของตนเอง
2. เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิด ความรู้สึก และลักษณะที่ทั้งสองฝ่ายต้องใช้ความพยายามร่วมกัน
3. การเพิ่มพูนความรู้สึกสำนึกในคุณค่าของตนเอง การสร้างประสิทธิภาพของตนในการจัดกิจกรรมต่างๆ หรือการเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล ตลอดจนการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมด้วย
4. การที่บุคคลเรียนรู้การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่ภายในบุคคล ภายนอกบุคคลและที่มีอยู่ในชุมชน
5. กระบวนการที่มีลักษณะสำคัญที่มีการปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างประโยชน์ร่วมกัน ที่มุ่งเพิ่มความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้น
6. กระบวนการที่เป็นการหาทางออก ทางแก้ปัญหามากกว่าที่ตัวปัญหา เน้นความแข็งแกร่งสิทธิความสามารถของบุคคลมากกว่าข้อจำกัด หรือจุดด้อยของบุคคล
7. กระบวนการที่มีกลไกเกี่ยวข้องกับอำนาจของบุคคล มีทั้งการให้ และการรับอำนาจ หรือการใช้อำนาจร่วมกัน มิใช่เพียงแต่เป็นผู้ใช้อำนาจ พยายามสร้างอำนาจ แต่รวมถึงผู้มีอำนาจถ่ายโอนอำนาจ
8. กระบวนการที่มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก หรือกระทำการกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้มีความเจริญเติบโต การพัฒนาการของบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้

ความสามารถเฉพาะที่ตั้งใจ

9. กระบวนการของความช่วยเหลือบุคคลให้ประสบความสำเร็จ ในการควบคุม สิ่งแวดล้อมและ/หรือกำหนดทิศทางชีวิตของตนเองได้

10. การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นแนวคิดที่อธิบายกระบวนการทางสังคมของการ แสดงออกการยอมรับชื่นชม (Recognizing) การส่งเสริม (Promoting) การพัฒนาและเสริมสร้าง ความสามารถของบุคคล (Enhancing people's abilities) ในการตอบสนองความต้องการของตนเอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง และความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่จำเป็น (Mobilize the necessary resources) ในการดำรงชีวิต เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้สึกว่าตนมีอำนาจสามารถควบคุม ความเป็นอยู่หรือชีวิตของตนเองได้

ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นการ ดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการในการเพิ่มศักยภาพส่วนบุคคลให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และทำให้บุคคลอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ลักษณะของการเสริมสร้างพลังอำนาจ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ดำเนินการควรรับทราบและ เข้าใจอย่างถ่องแท้ เนื่องจากจะทำให้กระบวนการในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการเสริมสร้าง พลังอำนาจบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่มีนักวิชาการได้กล่าว ไว้ดังนี้

กิบสัน (Gibson. 1991) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเสริมสร้างพลังอำนาจ ไว้ดังนี้

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นได้ทั้งกระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Out come) เป็นกระบวนการที่ต้องทราบขั้นตอนการดำเนินการ การประเมินผลแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน และเป็นผลลัพธ์ของการให้พลังอำนาจกับบุคคล กลุ่มคน องค์กร แล้วมีการประเมินผลหลังให้พลัง อำนาจแล้วว่าบุคคลสามารถควบคุมเหนือชีวิตของตนเองได้หรือไม่

2. การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการจัดการ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Transactional concept) เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้อง กันและมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ มากมาย

3. การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการที่เพิ่ม ความมีคุณค่าในตนเอง และเพิ่ม ความมีศักยภาพในการดูแลตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเชิงบวก ในการดูแลตนเอง

4. การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดทางบวก (Positives concept) เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวคิดที่มีแต่ประโยชน์กับทุกฝ่าย เป็นการเพิ่มศักยภาพและผลลัพธ์ที่ดี

5. เป็นกระบวนการที่เฉพาะเจาะจงในการแก้ปัญหามากกว่าที่ตัวปัญหา เป็นความแข็งแกร่งและความสามารถของบุคคลมากกว่าข้อจำกัด และความต้องการของบุคคล (Dialectical Concept) เป็นแนวคิดที่มีเหตุผล ในการกระทำ (Developmental concept) เป็นแนวคิดที่มีการพัฒนาให้ได้ผลมากยิ่งขึ้น

6. เป็นกระบวนการที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดหลาย ๆ แนวคิด (Multidimensional concept) เป็นแนวคิดที่สลับซับซ้อน หลายมิติ

7. เป็นกระบวนการที่มีอิสระในการเลือก เป็นแนวคิดที่มีการยืดหยุ่น ไปได้ สามารถปรับเปลี่ยนได้ (Dynamic Concept) เป็นแนวคิดที่เป็นนามธรรม เป็นอิสระ เหมาะสมกับช่วงเวลาและสถานที่ใดก็ได้ เป็นแนวคิดที่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย สามารถมีสิทธิเลือกปฏิบัติได้ (Democracy concept)

8. เป็นกระบวนการที่มีความเป็นหุ้นส่วนกับบุคคล ต้องมีส่วนร่วมในการกระทำ

ดังนั้นสรุปได้ว่า กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในการดูแลสุขภาพเป็นกระบวนการส่งเสริมให้บุคคลมีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดการ การตัดสินใจเลือก สิ่งที่มีผลต่อสุขภาพ การดำเนินชีวิต เพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกมีพลัง ความสามารถในการที่จะควบคุมชีวิตของตนเองได้ ตลอดจนการเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพตนเองได้เช่นกัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจตามคำกล่าวของ Chandler (1992) ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้

1. ปัจจัยภายในบุคคล

1.1 ความเชื่อ (Beliefs) ความเชื่อเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากในการที่จะช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหา อุปสรรค และความยากลำบากในการดูแลสุขภาพที่เกิดขึ้น การที่บุคคลมีความเชื่อที่ดีต่อการดูแลสุขภาพของตนเองว่าสามารถดูแลตนเองได้ ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเกิดพลังในการที่จะพยายามแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้

1.2 ค่านิยม (Values) ค่านิยมของตนเอง การมีความรักในตนเอง นับว่าเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบในการที่จะดูแลตนเอง

1.3 ประสบการณ์ (Experience) ประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งรวมถึงประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาและประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา อ่านจากตำรา วารสารวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีแนวทางสำหรับการจัดการควบคุมสถานการณ์

1.4 เป้าหมายในชีวิต (Determination) เป้าหมายในชีวิตของตนเองเกิดจากการที่บุคคลมีพลังความเข้มแข็งและแรงจูงใจ (Strong and motivation) ที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายโดยที่จะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองได้รับสิ่งที่ดีที่สุด แม้ว่าจะมีอุปสรรค

สำหรับปัจจัยภายในบุคคลยังรวมถึงการยอมรับในบทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติร่วมกัน ตลอดจนคุณสมบัติของบุคคล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านบวก ทักษะการรับรู้ ภาวะสุขภาพ ความสามารถในการปรับตัว ความกล้าหาญ อดทน ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. ปัจจัยภายนอกบุคคลได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม (Social support) จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นคู่สมรส บุคลากรทางสุขภาพ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีส่วนสนับสนุน ให้ความรู้ ให้คำแนะนำให้กำลังใจให้การประคับประคองและให้ความเชื่อมั่นในการที่จะดูแลตนเอง (อ้างใน ประดิษฐ์พงษ์ อภิรัชติกุล. 2549: 28)

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่จะผลักดันให้เกิดกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในแต่ละบุคคล เพื่อการมีอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเป็นผลดีต่อสุขภาพ

กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ

กระบวนการในการเสริมสร้างพลังอำนาจ จากการศึกษาของกิบสัน (Gibson.1993) พบว่ากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การค้นพบสถานการณ์จริง (Discovering reality)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในขั้นนี้จะทำให้บุคคลค้นพบและยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับตนเอง จะมีการตอบสนองของบุคคล 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญาการรับรู้ และด้านพฤติกรรมการตอบสนองทางด้านอารมณ์ เมื่อแต่ละบุคคลรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกสับสน ไม่แน่ใจ ต่อต้าน วิตกกังวล กระวนกระวาย กลัวโกรธ ซึ่งอาการทั้งหมดเกิดจากที่บุคคลไม่สามารถยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น ในสภาพของความเป็นจริงได้ ความรู้สึกเจ็บปวดที่จะต้องเผชิญ ประกอบกับความไม่เข้าใจในสภาพและความยุ่งยากซับซ้อนของปัญหา ความไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าได้ รวมทั้งการขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลที่

จะเกิดขึ้นต่อไป ในระยะนี้บุคคลจะรู้สึกคับข้องใจที่จะคิดว่าผู้ป่วยไม่สามารถกลับคืนสู่ภาวะสุขภาพที่ดีได้ แต่ผู้ให้การดูแลจะรู้สึกดีขึ้นหากเปลี่ยนวิธีคิดและมีความหวังว่าผู้ป่วยมีโอกาสที่จะมีอาการที่ดีขึ้น ซึ่งการคิดในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้ดูแลมีกำลังใจที่ดีขึ้น พยายามค้นหาปัญหา สาเหตุที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นจริงเพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การตอบสนองทางสติปัญญาการรับรู้ เมื่อแต่ละบุคคลรู้สึกสูญเสียความสามารถ หรือไม่มั่นใจในการดูแลผู้ป่วย ก็จะมีการแสวงหาความช่วยเหลือจากสิ่งรอบข้างโดยการหาข้อมูลรู้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจากหนังสือ การซักถามข้อมูลจากที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ประสบเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเหตุการณ์และสถานการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในระยะนี้บุคคลจะใช้ข้อมูลความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการแสวงหาจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประกอบ การตัดสินใจให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย

การตอบสนองทางพฤติกรรม เมื่อแต่ละบุคคลได้รับรู้และตระหนักว่าการดูแลผู้ป่วยเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง การที่บุคคลคิดว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่ดียุติที่สุดที่สามารถทำได้ในขณะนั้น พยายามมองปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่ที่ดี และพยายามทำความเข้าใจกับปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจนสามารถรู้ชัดเจนว่าปัญหาหรือสิ่งที่ผู้ป่วยต้องการอย่างแท้จริง คืออะไร เกิดความเข้าใจชัดเจนในการดูแล เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง โดยใช้ประสบการณ์การแก้ปัญหาที่ผ่านมาและประยุกต์กับสถานการณ์ใหม่ ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับข้อมูลย้อนกลับและการวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจทำให้รู้สึกสับสนคับข้องใจและไม่มั่นใจ จนในที่สุดผู้ดูแลจะตระหนักได้เองถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และจะเริ่มเปลี่ยนวิธี การคิด คือ พยายามเปลี่ยนมาคิดในแง่บวก และคิดว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้

ขั้นตอนที่ 2 การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical reflection)

เมื่อบุคคลสามารถค้นพบปัญหาและเกิดความคับข้องใจมากขึ้น ก็จะส่งผลให้บุคคลได้พัฒนาขึ้น ช่วยให้ออกมาพิจารณาปัญหา ประเมิน และคิดพินิจพิจารณาถึงสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดในแง่มุมต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจชัดเจนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในขั้นนี้จะช่วยให้บุคคลเกิดการพัฒนาความรู้สึกมีพลังอำนาจในการควบคุมตนเอง (A sense of personal control) เป็นกระบวนการเริ่มต้นของกระบวนการเสริมสร้างอำนาจ อันจะนำไปสู่ การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ถึงพลังอำนาจในตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม (Taking charge)

ก่อนหน้านั้นบุคคลมีความตระหนักในความเข้มแข็ง เชื่อมั่นในความรู้ของตนเอง การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อควบคุมจัดการกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีเงื่อนไขดังนี้คือการส่งเสริม(Avocation for) การเรียนรู้ปัญหา (Learning the ropes) การเรียนรู้ในการคงพฤติกรรม

การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับการรักษาในโรงพยาบาล การสร้าง ภูมิคุ้มกันมีส่วนร่วม เป็นสิ่งสำคัญที่ จะต้องมีการรับรู้ และมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตัดสินใจในการรักษาและทราบผลที่เกิดขึ้นต่อ สุขภาพของตนเอง โดยบุคคลพยายามแสวงหาข้อมูลที่เหมาะสมประกอบพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวกับ สุขภาพต้องการสื่อสารระหว่างทีมสุขภาพ ต้องการการมีส่วนร่วมสุขภาพ ช่วยให้การตัดสินใจใน การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นและมีความ มุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (Holding on)

เป็นขั้นตอนที่บุคคลมีความ สามารถในตนเองมีความเชื่อมั่น ภูมิคุ้มกันพลังอำนาจในการ จัดการสิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และจะคงไว้ซึ่งพฤติกรรมในการแก้ปัญหาไว้ใช้ในครั้ง ต่อไปจะเห็นได้ว่าขั้นตอนแต่ละขั้นตอนดังกล่าวในกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นสิ่งที่ทำให้ บุคคลมีความสามารถ เกิดความเชื่อมั่นในพลังอำนาจ ที่จะทำใหบุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่าง บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการที่แต่ละบุคคลสามารถผ่านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจได้อย่างมี ประสิทธิภาพเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้วยเช่นกัน การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างพลังอำนาจ (อ้างใน ประดิษฐ์พงษ์ อภิรัชติกุล, 2549, หน้า25-26) (Student-centered learning) ซึ่งการให้ผู้เรียนได้ร่วมในการวางแผน และร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน จะช่วยก่อให้เกิดกระบวนการสร้างพลังให้แก่ผู้เรียน จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ (Efficiency) เนื่องการศึกษาเพื่อการสร้างพลังจะเน้นการ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนได้เรียน ใน เรื่องที่ตรงกับความสนใจและมีความสำคัญต่อตนเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการศึกษาแบบดั้งเดิม ที่ผู้เรียนรู้สึกถูกบังคับให้เรียนในสิ่งที่ครู หรือหลักสูตรจากส่วนกลาง กำหนดไว้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นจริง นอกจากจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้านที่ สอดคล้องกับความเป็นจริงแล้ว ผู้เรียนยังได้เรียนรู้ทักษะอื่นๆ ด้วยเช่น การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การตัดสินใจซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนต่อไป รวมทั้งการรวมกลุ่มเรียนรู้ยังก่อให้เกิดการสนับสนุนจากกลุ่มที่ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้ดีกว่าและมีความถาวรกว่า

2. การพัฒนาบุคคล (Personal development) ถึงแม้ว่า การศึกษาเพื่อการสร้างพลัง อำนาจจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ในเรื่องที่สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแล้ว ยัง พบว่าโปรแกรมดังกล่าวจะช่วยพัฒนาบุคคลในด้านความคิด บุคลิกภาพทางสังคม รวมทั้ง การคิด อย่างใช้วิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การนับถือตนเอง ความ

สนใจที่จะเรียนรู้ หรือการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อการใช้ชีวิตของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองให้มีการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง

3. การเปลี่ยนแปลงสังคม (Social change) การศึกษาเพื่อการสร้างพลังอำนาจจะมีเป้าหมายกว้างไกลถึง การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย มิใช่เพียงแค่อำนาจให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และพัฒนาบุคคลเท่านั้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเข้าใจถึงปัญหาได้ทราบข้อเท็จจริงของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวโดยจะต้องศึกษาประวัติหรือความเป็นมาของเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ๆ ดังนั้นการศึกษาเพื่อการสร้างพลังที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์และกำหนด สิ่งที่จะต้องกระทำในการเผชิญปัญหานั้น ร่วมกับการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น จะทำให้เกิดการสนับสนุนและการกระทำร่วมกันของกลุ่ม เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไปได้ (นิมิต อณรงค์ งามประภาสสม. 2549: 184)

สรุปจากแนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ ซึ่งเป็นกระบวนการการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการใช้ความรู้ความสามารถควบคุมและจัดการตลอดจนการตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสมต่อตนเองอย่างมีคุณค่าตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การค้นพบสภาพการณ์จริง 2) การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การตัดสินใจลงมือปฏิบัติตามความเหมาะสมกับตนเอง และ 4) การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติอย่างมีคุณค่า มีประสิทธิภาพ มีอำนาจในการควบคุมอย่างเชื่อมั่นในการดูแลสุขภาพตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการดำเนินงาน ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองและประเมินคุณภาพคู่มือรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE คือ นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพเครื่องมือ แบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
4. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot study) คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ประชากรในการดำเนินงาน ระยะที่ 2 การประเมิน ประสิทธิภาพ และปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรในการดำเนินงาน ระยะที่ 3 การขยายผลรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขติSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย ครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก ครูผู้สอนชั้นอนุบาลหนึ่ง ครูผู้สอนชั้นอนุบาลสอง ของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 ระยะ ดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินงาน ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองและประเมินคุณภาพคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขติ SUKDEE คือ นักวิชาการด้านการศึกษ ปฐมวัย นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินคุณภาพเครื่องมือ แบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ นักวิชาการด้านการศึกษ ปฐมวัย นักวิชาการหรือผู้ ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบทดสอบความรู้ความ เข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ ผู้ป กครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ เชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 72 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot study) คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ เชียงราย เขต 1 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงาน ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง โรงเรียนต้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 18 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มผู้ปกครองโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับอนุบาลสอง

3. กลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินงาน ระยะที่ 3 การขยายผลรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ คือครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย ครูประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอนชั้นอนุบาลหนึ่ง ครูผู้สอนชั้นอนุบาลสอง ของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ

เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนการ 3 ขั้นตอน คือ

1. สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ

2. สร้างและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE และประเมินคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ

3. ศึกษาสำรวจ (Pilot study) การพัฒนาแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ และปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมเพื่อนำไปทดลองต่อไป

ระยะที่ 2 การประเมิน ประสิทธิภาพ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุختี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเทศ

เพื่อประเมินประสิทธิภาพของ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่พัฒนาขึ้น โดยนำรูปแบบการให้ความรู้ไปทดลอง ดำเนินการทดลองแบบ The One group pretest – posttest design เป็นเวลา 7 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบ

ระยะที่ 3 การขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ด้วยการประเมินทดสอบซ้ำ คือ ผู้วิจัยอบรมการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี ที่พัฒนาขึ้นแก่ครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยและปรับปรุงรูปแบบให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์

จากภาพประกอบ 6 แสดงถึงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี(SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนดำเนินการ เป้าหมาย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ขั้นตอน วิธีการ เป้าหมายและเครื่องมือการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี(SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ขั้นตอน	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ
ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้			
ขั้นที่ 1 ศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	1.ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง * การให้การศึกษาผู้ปกครอง * พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * พฤติกรรมการผิดเพศ * การอบรมเลี้ยงดูเด็ก * พัฒนาการทางเพศเด็กปฐมวัย 2. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎี เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศสำหรับผู้ปกครอง 2. เพื่อให้ได้แนวคิดและประเด็นในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สำหรับผู้ปกครอง 3. เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้	
ขั้นที่ 2 สร้างกรอบความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครอง	1.วิเคราะห์เนื้อหาจาก ตำรา เอกสาร และงานวิจัย กำหนดเป็นความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 2.วิเคราะห์เนื้อหา และแบบวัดความรู้ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 3.ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบกรอบรูปแบบ SUKDEE และเนื้อหาสาระการเรียนรู้	1.เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ ทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 2.เพื่อให้ได้แบบวัดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	ตารางการวิเคราะห์แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ
ขั้นที่ 3 สร้างโครงร่างของรูปแบบ 3.1 กำหนดสาระความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. วิเคราะห์เนื้อหาจากตำราเอกสารและงานวิจัยกำหนดเป็นกรอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 2. ผู้เชี่ยวชาญ 6 คนตรวจสอบกรอบสาระความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. เพื่อให้ได้กรอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 2. เพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้ในการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง
3.2 กำหนดโครงร่างของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. สังเคราะห์กรอบแนวคิดทฤษฎีที่สนับสนุน 2. กำหนดโครงร่างและองค์ประกอบของรูปแบบ 3. ตรวจสอบโครงร่างรูปแบบเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน	เพื่อให้ได้โครงร่างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ(ปรับปรุงรูปแบบครั้งที่ 1)	แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบ
3.3 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม 2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE	เพื่อให้ได้แผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. แผนการจัดกิจกรรม SUKDEE
ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบ 4.1 กำหนดเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. สร้างแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง 2. สร้างแบบประเมินการใช้รูปแบบ 4. สร้างคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE 5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ	เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1. แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบและแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง 2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 3. แบบวัดความรู้ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ 4. คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ
			5.แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง 6.แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยครูปทุมวีย์
4.2 ทดลองประเมินโครงร่างรูปแบบโดยการวิจัยเชิงทดลอง	1.ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบโดยการวิจัยเชิงทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 2.ปรับปรุงแก้ไข	เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE	1.แบบบันทึกขั้นตอนกิจกรรม 2.แผนการจัดกิจกรรม 3.คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE
ขั้นที่ 5 ศึกษานำร่อง	นำรูปแบบไปทดลองและประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 เดือน	เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ก่อนนำรูปแบบไปใช้จริง(ปรับปรุงรูปแบบครั้งที่ 3)	คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE

ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบ

ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1.ทำการทดลองใช้รูปแบบด้วยแผนการทดลองแบบ One group pretest – posttest design เป็นเวลา 3 เดือน 2.วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล 3.ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ	เพื่อศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1.คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE 2. แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง 3.แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ 4.แบบประเมินการใช้รูปแบบของครูปทุมวีย์

ระยะที่ 3 ขยายผลรูปแบบ

ขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1.สุ่มสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 โรง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกสถานศึกษาดังนี้ 1.1 เป็นสถานศึกษาที่สอนระดับอนุบาล จำนวน 3 โรง	เพื่อทดสอบซ้ำรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	1.คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE 2.แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง 3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ
	1.2 เป็นสถานศึกษาที่เป็น โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขนาดใหญ่ และอยู่ในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 2 โรง 1.3 ติดต่อประสานกับกับ สถานศึกษา 1.4 จัดอบรมครูปฐมวัย สถานศึกษาละ 2 คน จำนวน รวม 10 คน 2. ทำการทดลองใช้รูปแบบ ด้วยแผนการทดลองแบบ One group pretest – posttest design เป็นเวลา 2 เดือน 3. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล		4. แบบประเมินความพึง พอใจของครูต่อการใช้รูปแบบ 5. แบบประเมินการใช้รูปแบบ ของครูปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์และสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1. สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.1 การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็ก ดังจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัย การศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น ของ วารุณี พองแก้ว และคณะ (2548) พบว่า ครอบครัวเป็นจุดเริ่ม

ต้นของกระบวนการหล่อหลอมและขัดเกลาในเรื่องของการรับรู้ทางเพศ บทบาททางเพศ และลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละเพศ โดยพ่อแม่จะต้องมีวิธีการเลี้ยงดูให้เหมาะสมกับเพศของตนเอง เช่นการแต่งกาย การใช้ภาษาท่าทาง รวมทั้งการปลูกฝังลูก เกี่ยวกับการมีจริยธรรม มีจิตสำนึก มีหน้าที่ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และผู้ปกครองต้อง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นเพศที่เหมาะสม ขณะเดียวกันพ่อแม่ควรมีความรู้และทักษะในการพูดคุยเรื่องเพศและปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม พ่อแม่น่าจะเป็นด่านแรก เพราะว่าเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ จะซึมซับได้ดี ต้องปลูกฝังตั้งแต่อายุน้อย แต่ถ้า 15 -16 ปี ก็คงไม่ได้ผลเท่าไร ถ้าทำในเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ ก็จะได้ผลดี มีอุปนิสัยใจคอที่ดี ก็เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า จิตที่ฝึกแล้วย่อมนำความสุขมาให้ ก็เลยต้องฝึกตั้งแต่อายุน้อย

จากการศึกษา งานวิจัยของ ธัญจิรา ดวงแก้ว (2553: บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศชาย ได้ร้อยละ 30.00 และความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศหญิง ได้ร้อยละ 17.5

และจากการศึกษางานวิจัยของ ประภาภรณ์ จังพานิช (2553: 76) เรื่อง พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็กมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็กสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็ก

1.2 การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบSUKDEE

1.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการความต้องการทางเพศ (Psychosexual Development Theory) ของ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็น ว่าประสบการณ์ในวัยเด็กจะมีผลต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ เด็กจะมีการเจริญเติบโตไปตามพัฒนาการทางเพศ ฟรอยด์เชื่อว่า แรงกระตุ้นทางเพศและการตอบสนองแรงขับ เป็นศูนย์กลางของบุคลิกภาพของเด็ก เช่น การดูดนมแม่ การเคลื่อนไหว การขับถ่าย ล้วนแล้วแต่เกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศทั้งสิ้น

บุคคลมีพลังขับเคลื่อนทางเพศ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณเรียกว่า ลิบิโด (Libido) ยังแฝงด้วยแห่งความตาย (Death Instinct) ซึ่งจะทำให้บุคคลแสดงถึงความก้าวร้าว การเจ็บปวด และความทุกข์ทรมาน และพลังเพื่อความอยู่รอด (Life Instinct) เป็นตัวผสมผสานให้จิตมีความสมดุลปรับตัวเพื่อการมีชีวิตอยู่ ฟรอยด์ได้กล่าวถึงบุคคลได้แสวงหาความสุขความพึงพอใจจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

เป็นไปตามวัย พัฒนาเป็นขั้นตอนตามลำดับ เรียกว่า ขั้นตอนพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปตามดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพในแง่ลบ แต่บุคคลสามารถเปลี่ยนพลังนี้ให้เป็นบวกได้

1.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) เพียเจต์เชื่อว่าคนเราทุกคน ตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติของมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะมีกิจกรรมหรือเริ่มกระทำก่อน (Active)

ดังนั้นการที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ กับประสบการณ์ใหม่หรือความรู้ใหม่ที่ได้รับทำให้เกิดความสมดุล (Equilibrium) ของโครงสร้างทางสติปัญญาเกิดเป็นความรู้และส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

1.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเอง ในระยะแรก Bandura เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectation) โดยให้ความหมายว่า เป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตน ลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม (Bandura, 1977) แต่ต่อมา Bandura (1986) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) โดยให้ความจำกัดความว่าเป็นการที่ บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่ Bandura นั้นไม่ได้กล่าวถึงคำว่า ความหวังอีกเลย Bandura มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน Bandura เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาวะการณ์นั้น ๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2539: 58; อ้างอิงจาก Evans. 1989)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้น

1.2.4 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของเดวิด ซี .แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ผู้สร้างทฤษฎีการจูงใจในความสำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ได้ศึกษาถึงระดับความต้องการในความสำเร็จของมนุษย์ที่แตกต่างกัน แมคเคลแลนด์ เห็นว่าโดยทั่วไปการจูงใจของผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผลจากความต้องการสำคัญ 3 ประการคือ ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (need for affiliation – n Aff) ความต้องการที่จะมีอำนาจหรือแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (need for power – n Pow) และความต้องการที่ทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (need for achievement – n Ach) แมคเคลแลนด์ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากในความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

McClelland เชื่อว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" Doing Something Better สำหรับพวกที่มี แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น ก็เพื่อความสุขของตนเอง (Intrinsic Satisfaction) ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับเด็กนั้นได้พบว่าการฝึกให้เด็กเป็นอิสระ (Independence Training) ให้พึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้เด็กคนนั้นมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น

1.2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์อับราฮัม มาสโลว์ เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ ใฝ่ดี ปราปรณาจะใช้พลังความรู้ ความสามารถเพื่อนำตัวเองไปสู่ชีวิตที่เจริญสมความปรารถนา ดังนั้น พฤติกรรมต่าง ของมนุษย์จึงเป็นผลมาจากการพยายามที่จะตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นอัน ได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต
2. ความต้องการความปลอดภัย ทรัพย์สินและชีวิต
3. ความต้องการความรักและความต้องการเป็นเจ้าของ เป็นความต้องการที่ ต้องการเป็นที่รักของผู้อื่น
4. ความต้องการภาคภูมิใจ เกียรติยศและศักดิ์ศรี
5. ความต้องการที่จะตระหนักถึงความสามารถสูงสุดที่แท้จริงของตนเอง

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทาง สังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต

1.2.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริคสัน (Erikson's Theory of Human Development) กอร์ดอนและบราวน์ (Gordon & Browne. 1993) ได้กล่าวถึงกรอบงานของอีริคสัน

(Erikson's Framework) ดังนี้ กรอบงานของอีริกสันคือ รูปแบบที่สมดุลระหว่างความปรารถนาและความต้องการทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพกายและสุขภาพจิตขึ้นอยู่กับภาวะอารมณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพที่เหมาะสม การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่ได้รับจะส่งผลต่อการพัฒนาทางสังคมของมนุษย์ การพัฒนาที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ ถ้าการพัฒนาเป็นไปด้วยดีบุคคลจะมีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อีริกสันได้แบ่งข้ออย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีผลต่อจิตสังคมของเด็กตามระยะของพัฒนาการว่า ในระยะปฐมวัย เด็กต้องการสร้างความรู้สึกไว้วางใจ หากผู้ปกครองให้โอกาสเด็กให้เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจในตนเองและความเป็นมิตรด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 5; อ้างอิงจาก Steinberg and Meyer. 1995 : 193-194)

1.2.7 แนวคิดการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ปกครองและครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการร่วมมือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง เป็นการให้ความรู้ พัฒนาเจตคติความมั่นใจใน การเป็นผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้รับการดูแลที่ดีและถูกต้อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 15) วัตถุประสงค์ของการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (Decker; & Decker. 1992: 384; Click; & Click. 1990: 323) มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้นเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก
  2. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กที่มีผลมาจากพฤติกรรม การเลี้ยงดูและการสนับสนุนให้เกิดประสบการณ์
  3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยตนเอง
  4. เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติที่ดีร่วมกันทั้งผู้ปกครองด้วยกันและกับโรงเรียนในเรื่องการของการศึกษาและการดูแลเด็ก
  5. เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่า และตระหนักถึงความสามารถตนเองในการเลี้ยงดูเด็ก
- ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจในการเลี้ยงดูเด็ก

1.2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ คิดว่ามีผลต่อพฤติกรรมของเด็กโดย มีนักการศึกษาไทยได้ทำการศึกษาไว้ คือ งามตา วณิชานนท์ (2534) ได้ศึกษาและรวบรวมการอบรมเลี้ยงดูไว้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ในการปฏิบัติต่อลูกตนได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของลูกเพียงใด มีการใกล้ชิดกับลูก โดยตนได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูกมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้น ยังเกี่ยวกับความสนิทสนม การสนับสนุนช่วยเหลือ การให้ความสำคัญแก่ลูกด้วยการอบรม เลี้ยงดูแบบสนับสนุนมากนี้ เป็นการให้ในสิ่งที่ลูกต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้นบิดามารดาที่เลี้ยงลูกโดยวิธีนี้จึงเป็นผู้ที่ลูกรัก และลูกเห็นความสำคัญของบิดามารดา ซึ่งจะทำให้ลูก ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ของบิดามารดาได้โดยง่ายและยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึง การที่บิดามารดา ได้อธิบายเหตุผลให้แก่ลูกเมื่อมีการส่งเสริมและขัดขวางการกระทำของลูกหรือลงโทษลูก นอกจากนั้น บิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษลูกอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ นอกจากนั้น ยังช่วยให้ลูกสามารถจะทำนายได้ว่าตนจะได้ รับรางวัลหรือลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นแล้ว มากน้อยเพียงใด การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยังหมายถึง การที่บิดามารดาบอกให้ลูกทราบว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา และชี้แจงให้ลูกทราบผลดี ผลเสียที่เกิดจากการกระทำของลูก ซึ่งการกระทำนั้นอาจส่งผลกระทบต่อบิดามารดาหรือผู้อื่นตามมาภายหลัง อาจกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์นั้น ในปัจจุบันเป็นมิติที่มีความหมายกว้างขวางกว่าที่เคยใช้มาแต่เดิม

1.2.9 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ เด็กวัยนี้ เป็นวัยพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาความสำคัญ ของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้มีความสนใจในสิ่งรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น และชอบตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เด็กจะพยายามและต้องการช่วยเหลือ ตนเอง เริ่มสร้างความมั่นใจจากพื้นฐาน ความไว้วางใจที่มีต่อผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กขาดอิสระในการสร้างความเชื่อมั่นขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งที่เขาสนใจ จะมีผล ทำให้เด็กเกิดการพึ่งพาติดขัดผู้อื่น ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก กลัว ก้าวร้าว และไม่ไว้วางใจผู้อื่น

ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัยชั้นหนา ภาคบงกช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่น นอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุนและดูแลเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม

1.3 สร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน มาบูรณาการเป็น กระบวนการในการ ให้ความรู้ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และให้ชื่อว่าการกระบวนการจัดการให้ความรู้ผู้ปกครองนี้ว่ารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) โดยแบ่งรูปแบบออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันกำลังประสบปัญหานี้เป็นอย่างมาก และปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ตรงตามเพศของลูกที่ก่อให้เกิดความสับสนทางเพศของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสาเหตุแห่งปัญหานี้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ที่มาของขั้นกระตุ้นเร้า มาจากแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) ของบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ

1.2 การสร้างความเข้าใจ(U = Understanding)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศว่า อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และ วัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครองอยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะ ป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ที่มาของขั้นสร้างความเข้าใจ มาจากแนวคิด ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ พัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอน ดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็ จะเกิดภาวะ“ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ โดยชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทาง เพศที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน และได้จากแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เชื่อว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวม ระหว่างประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่

1.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับเพศของ เด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรม ตามเพศ และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ของบิดามารดา บรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู โดยเน้นที่การให้ความรัก (LOVE) และการเรียนรู้เข้าใจ เกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็ก (LEARN)

ที่มาของขั้น สร้าง ความรู้ มาจาก แนวคิดแนวคิด การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบท ของสังคมไทยโดยเลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมา 2 รูปแบบ จากการวิเคราะห์และศึกษารูปแบบการ อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของ งามตา วรินทร์านนท์ (2534) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและ สนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ รวมถึงการนำแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัยพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็น ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนัก ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็ก ได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย รวมถึงการเข้าใจในเรื่องพัฒนาการทางเพศของ เด็กด้วย ฉันทนา ภาคบงกช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับ

อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัว เด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของ เด็กปฐมวัย พัฒนาการทางเพศของเด็ก และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การ สนับสนุนและดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่า ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัว ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ด้วย

1.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

เป็นขั้นตอนทดลองให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง ในการอบรมเลี้ยงดู ลูกให้ถูกเพศ โดยการสมมุติสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดของเด็กวัย 3 – 6 ขวบหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้ปกครองเลี้ยงลูกอย่างผิดเพศได้ แล้วให้ผู้ปกครองแสดงบทบาท สมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอบรม

ที่มาของขั้นถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติมาจากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทาง สติปัญญาของเพียเจต์เชื่อว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการ เรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่าง ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเพียเจต์ กล่าวไว้ในทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้ ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้ เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่ว โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth, 1996: 14-17) โดยความรู้ที่ผู้ปกครองได้และจะนำไปใช้จริงกับ ลูกคือการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

เป็นขั้นตอน กระบวนการ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองคิดตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของ ตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรม ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้

ที่มาของขั้นการยอมรับความสามารถของตนเอง มาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูราแบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อ การกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถ นั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบ ความสำเร็จ ในที่สุดและทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นนี้เมื่อนำ สองแนวคิดมากระตุ้นให้เห็นถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความสำเร็จและตนเองมีความสามารถที่จะทำไปถึงความสำเร็จ ผู้ปกครองก็สามารถที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองได้ถูกเพศและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อไป

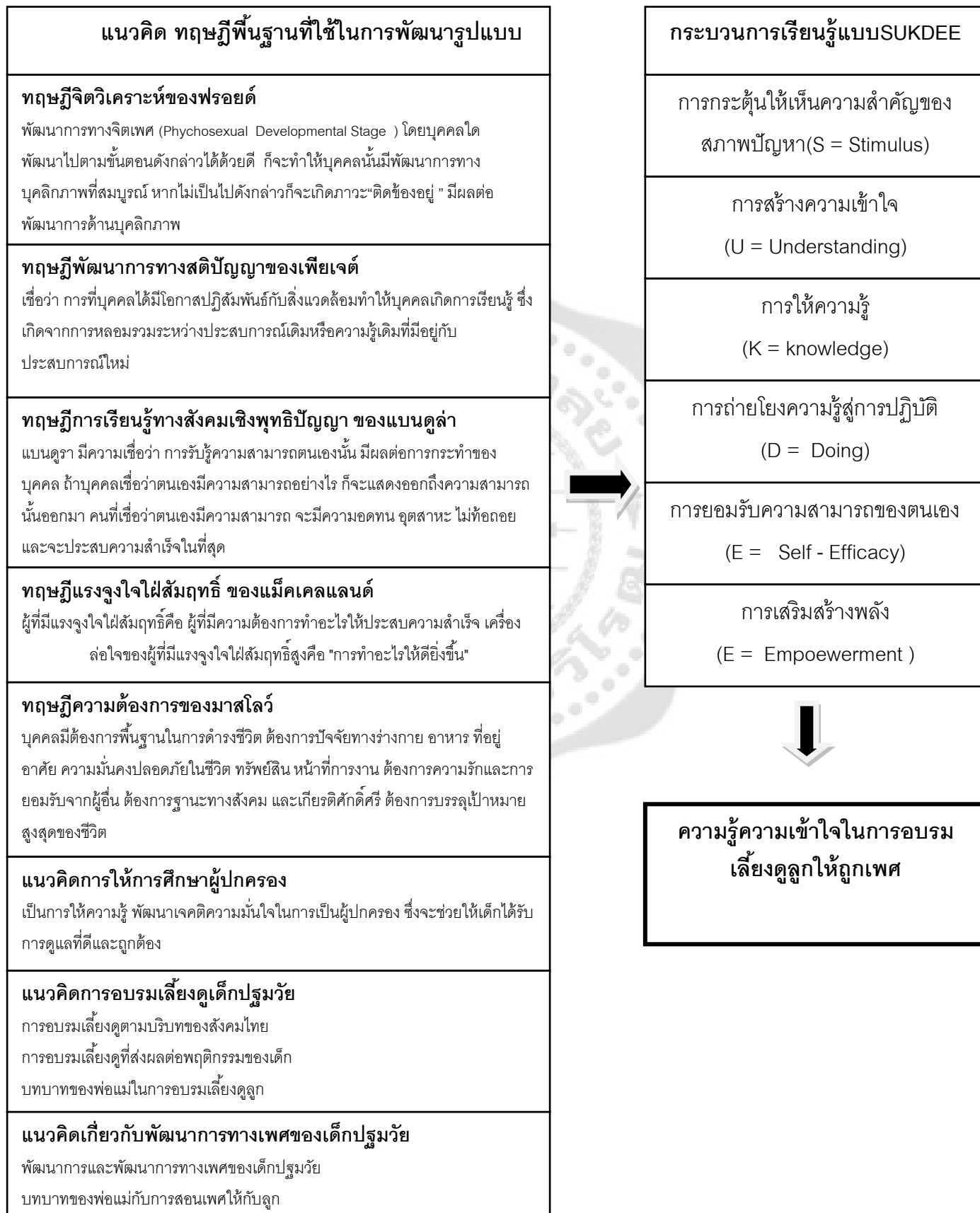
1.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการที่ช่วยเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในด้านความเชื่อ ความคิด และการกระทำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการให้การยอมรับสนับสนุน ส่งเสริมทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีคุณค่า มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ที่มาของขั้นเสริมสร้างพลัง มาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูรา แบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นตอนนี้ได้หลอมรวมแนวคิดทั้งสามไว้เพื่อเป็นการ เสริมสร้างพลังให้กับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่า มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

จากการนำแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการให้ความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น มาบูรณาการและใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างกระบวนการของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE สามารถแสดงดังภาพประกอบ 7 ดังนี้

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน กับกระบวนการของรูปแบบ

ขั้นที่ 2 สร้างและประเมินคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และปรับปรุงแก้ไข

2.1 วัตถุประสงค์มีดังนี้

1. เพื่อสร้างและประเมินคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. เพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2.2 องค์ประกอบของคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีดังนี้

2.2.1 รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วย

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ

องค์ประกอบของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

1. สารการเรียนรู้ (Learning Contents)

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

- ความหมาย
- ประเภท
- สาเหตุ
- ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

1.2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

- ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

1.3 พัฒนาการทางเพศ

- พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์
- การสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

1.4 ทักษะการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Processes) ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบ SUKDEE มีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังต่อไปนี้

2.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

2.2 การสร้างความเข้าใจ(U = Understanding)

2.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

2.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

2.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

2.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

2.2.3 แผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2.2.4 ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยวิเคราะห์เนื้อหาและกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อกำหนดกิจกรรมการอบรม ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ เพื่อหลักของการดำเนินกิจกรรม

2. สารสำคัญ เพื่อแสดงเนื้อหาความรู้และทักษะที่ต้องการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง

3. การดำเนินกิจกรรม เพื่อกำหนดขั้นตอนการให้ความรู้เป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบ

4. สื่อและอุปกรณ์ เพื่อกำหนดสื่อ และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม และสารสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

5. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามที่กำหนด

6. การวัดผลและประเมินผล เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ

1.2.5 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วยการประเมิน รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 184)

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย (ควรปรับปรุง)

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด (ต้องปรับปรุงอีกมาก)

2.2.6 ผู้วิจัยนำคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วยการประเมิน รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม

1. ดร.วรนาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์รุ่งรวี วิบูลศิริ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)
3. อาจารย์วรกมล สุตะวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
4. อาจารย์จิราวรรณ ศรีนิล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
5. อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

2.2.7 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน โดยนำผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและน้ำหนักคะแนน มาเทียบเกณฑ์ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ . 2538: 184)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปแสดงว่ารูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม มีคุณภาพเหมาะสม สำหรับข้อที่ได้คะแนนต่ำกว่า 3.50 ให้พิจารณาข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญรายข้อ เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบต่อไป หากมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ นอกเหนือจากข้อความในแบบประเมินเมื่อมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3 ท่านขึ้นไปมีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยพิจารณาเพิ่มเติมตามข้อเสนอนี้ไว้ในรูปแบบ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 214)

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม โดยได้ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีคะแนนเท่ากับ 4.13 แสดงว่า รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

2.2.8 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครอง แบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วย การประเมิน รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง โดยเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

“ระดับความสอดคล้อง “ แบ่งเป็นเกณฑ์ความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง สอดคล้อง

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ระดับ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

2.2.9 ผู้วิจัยนำคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วย การประเมิน รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

1. ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์รุ่งรวี วิบูลศิริ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)
3. รศ.ดร.เกตุมณี มากมี คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่

4. อาจารย์.ดร ชไมมน ศรีสุรักษ์ ประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

5. ผศ.เยี่ยมลักษณ์ อุดการ อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

6. อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย คีษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

2.2.10 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้หาความสอดคล้องอย่างปราณีต โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนความสอดคล้องแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE กับ ความเป็นมาของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้กับข้อบ่งชี้ในการนำรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี ไปใช้ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ (IOC) คะแนนเฉลี่ยที่เป็นที่ยอมรับเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ . 2526: 179)

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE กับ ความเป็นมาของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้กับข้อบ่งชี้ในการนำรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดีไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ (IOC) คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 0.92 แสดงว่ารูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE ในการจัดอบรมครั้งนี้สอดคล้องกัน

2.3 แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

2.3.1 สร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เป็นรายชื่อ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อสอบตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ได้ข้อสอบจำนวน 45 ข้อ

2.3.2 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครอง

แบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วยการประเมิน แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE กับแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

“ ระดับความสอดคล้อง ” แบ่งเป็นเกณฑ์ความ สอดคล้องด้วยดัชนีความ สอดคล้องดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง สอดคล้อง

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ระดับ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

2.3.3 ผู้วิจัยนำคู่มือ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วยการประเมิน รูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง ดังนี้

1. ดร.วรนาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์รุ่งรวี วิบูลศิริ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)
3. รศ.ดร.เกตุมณี มากมี คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่
4. อาจารย์.ดร ชไมมณ ศรีสุรักษ์ ประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. ผศ.เยี่ยมลักษณ์ อุดการ อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

2.3.4 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้หาความสอดคล้อง อย่างปราณีต โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนความสอดคล้องแล้วนำคะแนนที่ได้มา หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE กับ แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ(IOC) คะแนนเฉลี่ยที่เป็นที่ยอมรับเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 179)

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินสอดคล้องของเนื้อหาการจัดกิจกรรม แบบวัดความรู้ ผู้ปกครอง จำนวน 45 ข้อ มีแบบวัดจำนวน 5 ข้อที่มีค่า (IOC) ที่ไม่ถึง 0.50 ผู้วิจัยจึงได้ตัดจำนวนข้อสอบจาก 10 ข้อ เหลือ 35 ข้อ โดยมี (IOC) เฉลี่ย เท่ากับ 0.88 แสดงว่าแบบทดสอบ กับเนื้อหาการจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แบบสุชาติ SUKDEE ในการจัดอบรมครั้งนี้สอดคล้องกัน

2.3.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ได้การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับรูปแบบ การให้ความรู้แบบ SUKDEE จำนวน 35 ข้อไปทำการวิเคราะห์หา ความเชื่อมั่น (reliability) ค่าความยากง่าย (difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination) เพื่อประเมินคุณภาพแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง ดังนี้

ค่าความยากง่าย (difficulty) โดยทั่วไปแบบทดสอบที่จะนำมาหาความยากง่ายนั้น เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือแบบทดสอบความถนัดที่มุ่งวัดสติปัญญาผู้เรียน ความยากง่ายของข้อสอบมีค่า ไม่เกิน 1 แต่ค่าที่ยอมรับได้จะอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ถ้าข้อสอบไม่มีค่าเกิน 0.80 แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความง่ายมากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงใหม่ แต่ถ้าข้อสอบมีค่าต่ำกว่า 0.2 ถือว่าข้อสอบนั้นมีความยากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงเช่นเดียวกัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539: 179)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อสอบ 35 มีข้อสอบที่ยากเกินไปอยู่ 2 ข้อ คือ มีค่า P น้อยกว่า 0.20 มีข้อสอบที่ง่ายเกินไปอยู่ 3 ข้อ คือ มีค่า P มากกว่า 0.80 ข้อสอบ 35 ข้อ ตัดข้อที่ยากเกินไปและง่ายเกินไปออก เหลือ ข้อสอบ 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.49 - 0.78 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 ถือว่าใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนก (discrimination)อำนาจจำแนก หมายถึง การที่ข้อคำถามสามารถจัดแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่มได้ โดยกลุ่มผู้เรียน 2 กลุ่มในที่นี้คือ ผู้เรียนกลุ่มเก่งและผู้เรียนกลุ่มอ่อน หรือกลุ่มที่ชอบและกลุ่มที่ไม่ชอบ ค่าอำนาจจำแนกที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 โดยที่

ค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.40 ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีอำนาจจำแนกดีมาก

ถ้าอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.39 ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีอำนาจจำแนกดี

ถ้าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.29 ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นควรปรับปรุงใหม่

และถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.20 ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีค่าอำนาจจำแนกไม่ดี

จะต้องตัดข้อสอบข้อนั้นทิ้งไป(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536: 180)

ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ พบว่า ค่าอำนาจจำแนกที่คำนวณได้ของแต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.33 ถึง 0.50 ถือได้ว่าข้อสอบแต่ละข้อมีอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีถึงดีมาก

ความเชื่อมั่น (reliability)ความเชื่อมั่น หมายถึง ความคงเส้นคงวาของผลการวัดจาก

การที่นำแบบทดสอบชุดนั้นไปทดสอบกับผู้เรียนไม่ว่าจะทดสอบจำนวนกี่ครั้งคะแนนที่ได้จะไม่แตกต่างกัน ความเชื่อมั่นสามารถคำนวณเป็นตัวเลขได้หลายวิธี และแต่ละวิธีจะได้ค่าไม่เกิน 1 ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า แบบทดสอบนั้นมีความเชื่อมั่นสูง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536: 168)

ผลการวิเคราะห์หาค่าสอบ พบว่า ค่าที่ได้คือ 0.80 หมายถึง แบบทดสอบชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง เนื่องจากค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงมาก ทั้งนี้แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นมีค่าระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

สรุป การสังเคราะห์และสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เริ่มจาก การสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง โดยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง และเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย คู่มือรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง แบบชุดดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพื่ออธิบายความเป็นมาของรูปแบบ รวมทั้งการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และใช้ประกอบการฝึกอบรมผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศในขั้นตอนทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ และขั้นขยายผล แผนการจัดกิจกรรม เพื่อจัดกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แบบวัดความรู้ผู้ปกครอง เพื่อวัดความรู้ผู้ปกครองหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่จัดให้ และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้น

ขั้นที่ 3 ศึกษาาร่องรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE

(Pilot study) การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมเพื่อนำไปทดลองต่อไป

3.1 วัดอุปสงค์ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

3.1.1 เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

3.1.2 เพื่อตรวจสอบเครื่องมือประกอบการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดีSUKDEE และปรับปรุงก่อนนำไปใช้ทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาร่องประกอบด้วย

3.2.1 คู่มือประกอบการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.2.2 แผนการความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.2.3 แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.3 ขั้นตอนในการดำเนินการมีดังนี้

1.3.1 การจัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แผนการความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

3.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษานำร่อง (Pilot Study) คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot study) คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการอบรมเป็นเวลา 2 วัน เพื่อตรวจสอบขั้นตอน กระบวนการในการให้ความรู้ผู้ปกครอง เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม โดยดำเนินการดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วัดและประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE
4. วัดและประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE หลังจัดกิจกรรมทันที และหลังการจัดกิจกรรม 1 เดือน
5. ประเมินวิเคราะห์ผลการศึกษานำร่องจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ปกครอง และครูปฐมวัย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

3.3.3 นำเสนอผลการศึกษานำร่องต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดสอบการใช้วัดและประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศต่อไป

ระยะที่ 2 ขั้นที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

4.1 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบ
 สุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่พัฒนาขึ้น โดยมี
 ขั้นตอนดังนี้

4.1.1 การเตรียมเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่คู่มือประกอบการใช้
 รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรม
 เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แผนการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความ
 เข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูก
 ให้ถูกเพศ

4.1.2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
 เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็ก
 ปฐมวัย ระดับชั้น อนุบาลสอง โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ใน สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด
 เชียงใหม่ จำนวน 18 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มผู้ปกครองโดยการ เลือกอย่างเจาะจง (Purposive
 Sampling) โดยเลือกจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับอนุบาลสอง การให้ความรู้รูปแบบ SUKDEE
 สำหรับผู้ปกครองจะใช้เวลา 7 สัปดาห์ ต่อการใช้รูปแบบ SUKDEE 1 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างในระยะที่
 2 คือ กลุ่มผู้ปกครองจำนวน 18 คน จะได้รับการวัด ความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูก
 เพศก่อนการทดลองและหลังการทดลองทันทีโดยไม่มีการแบ่งกลุ่ม และดำเนินการวัดซ้ำหลังจากได้รับ
 การให้ความรู้แบบSUKDEE ผ่านไปแล้ว 1 เดือน

4.1.3 แบบแผนการทดลองการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The
 Onegroup pretest – posttest design

กลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระสมทบ	สอบหลัง
(R) E ₁	T _{1E1}	X ₁	T _{2E1}

ภาพประกอบ 8 แผนการทดลองแบบ The Onegroup pretest – posttest design

การสอบวัดพื้นฐานก่อนการทดลอง เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูก
 ให้ถูกเพศก่อนการทดลองก็เพื่อดูพื้นฐานความรู้ของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูก

การสอบวัดเมื่อสิ้นสุดการทดลองเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้
 ถูกเพศที่เป็นตัวแปรตามของการวิจัย ซึ่งจะทำการวัด 2 ครั้ง คือ เมื่อสิ้นสุดการให้ความรู้ผู้ปกครองและ
 วัดซ้ำอีกครั้งหลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว 1 เดือน

ตัวแปรที่วัด	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง ทันที	หลังการทดลอง 1 เดือน
ความรู้ความเข้าใจในการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	✓	✓	✓

ภาพประกอบ 9 ตัวแปรที่ศึกษา กับระยะเวลาการทดลอง

4.1.4 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เปรียบเทียบผลคะแนนที่ได้และสรุปผล

4.1.5 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้งจะนำไปใช้ขยายผลต่อไป

ระยะที่ 3 ขั้นที่ 5 การขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

5.1 เพื่อขยายผลการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ กับครูปฐมวัย โดยมีการดำเนินการดังนี้

5.1.1 สุ่มสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 โรง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกสถานศึกษาดังนี้

1. เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับอนุบาล จำนวน 3 โรง
2. เป็นสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ และอยู่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 2 โรง

3. ติดต่อประสานกับกับสถานศึกษา

4. จัดอบรมครูปฐมวัยสถานศึกษาละ 2 คน จำนวนรวม 10 คน

5.1.2 ทำการทดลองใช้รูปแบบด้วยแผนการทดลองแบบ One group pretest – posttest design เป็นเวลา 2 เดือน วัดและประเมินผลหลังการอบรมทันที และติดตามผล โดยการวัดหลังการอบรม 1 เดือน

5.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ด้วยวิธีการทางสถิติ เปรียบเทียบผลคะแนนที่ได้รับและสรุปผล

5.1.4 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศเป็นฉบับที่สมบูรณ์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรดังนี้ (วาโร เพ็งสวัสดิ์. 2551;283)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่ (ข้อมูล) ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ (ข้อมูล) ทั้งหมด

ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการวัดค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรดังนี้ (วาโร เพ็งสวัสดิ์. 2551;284)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มหรือคะแนนทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standrad deviation) ใช้ในการวัดการกระจายของข้อมูล โดยใช้สูตรดังนี้ (พิสนุ ฟองศรี. 2549; 275)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละจำนวน

X	แทน	คะแนนเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม
Σ	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) หมายถึง การที่ผู้วิจัยออกแบบทดสอบได้ตรงตามเนื้อหาที่สอน ในการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสามารถดำเนินการได้โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา มาพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบโดยพิจารณาเป็นรายข้อ วิธีการพิจารณาแบบนี้จะเรียกว่า การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) โดยคำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2549; 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ความยากง่าย หมายถึง ความยากหรือความง่ายของข้อสอบ โดยทั่วไปข้อสอบแต่ละข้อควรมีความยากหรือความง่ายพอเหมาะ คือมีสัดส่วนความยาก 50% และสัดส่วนความง่าย 50% แต่การที่จะจัดทำข้อสอบให้มีความยากง่ายในอัตราส่วน 50/50 นั้นถือเป็นเรื่องที่ยากเพราะข้อสอบนั้นต้องนำไปทดสอบหลาย ๆ ครั้ง และปรับปรุงจนได้ค่าความยากง่ายใกล้เคียงกับ 50%

โดยทั่วไปแบบทดสอบที่จะนำมาหาความยากง่ายนั้น เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือแบบทดสอบความถนัดที่มุ่งวัดสติปัญญาผู้เรียน ความยากง่ายของข้อสอบมีค่าไม่เกิน 1 แต่ค่าที่ยอมรับได้จะอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ถ้าข้อสอบไม่มีค่าเกิน 0.80 แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความง่ายมากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงใหม่ แต่ถ้าข้อสอบมีค่าต่ำกว่า 0.2 ถือว่าข้อสอบนั้นมีความยากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงเช่นเดียวกัน สูตรในการคำนวณหาความยากง่ายมีดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539 :179)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	คือ	ค่าความยากง่าย
	R	คือ	จำนวนผู้เรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	คือ	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2.3 การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson : KR) โดยวิธีการนี้จะแตกต่างจากวิธีการหาความเชื่อมั่นแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะไม่ได้ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น แต่จะใช้วิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบในฉบับเดียวกัน และการคำนวณหา ค่าความสัมพันธ์คะแนนของข้อสอบแต่ละข้อจะต้องแปลงให้เป็นคะแนน 2 ค่าเท่านั้น ได้แก่ ถ้าถูกจะได้ค่า 1 และถ้าผิดจะได้ค่า 0

KR-20 เป็นสูตรในการหาค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายในลักษณะกระจาย สูตรที่ใช้ในการหา มีรูปแบบดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536: 168)

$$r_t = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

$$S_t^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}$$

เมื่อ

r_t	คือ	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	คือ	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p	คือ	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกกับผู้เรียนทั้งหมด
q	คือ	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นผิดกับผู้เรียนทั้งหมด
S_t^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ
N	คือ	จำนวนผู้เรียน

2.4 อำนาจจำแนก หมายถึง การที่ข้อคำถามสามารถจัดแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่มได้ โดยกลุ่มผู้เรียน 2 กลุ่มในที่นี้คือ ผู้เรียนกลุ่มเก่งและผู้เรียนกลุ่มอ่อน หรือกลุ่มที่ชอบและกลุ่มที่ไม่ชอบ ค่าอำนาจจำแนกที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 โดยที่

ค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.40	ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีอำนาจจำแนกดีมาก
ถ้าอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.39	ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีอำนาจจำแนกดี
ถ้าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.29	ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นควรปรับปรุงใหม่
และถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.20	ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นมีค่าอำนาจจำแนกไม่ดี จะต้องตัดข้อสอบข้อนั้นทิ้งไป

โดยใช้สูตร(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 180)

$$D = \frac{R_u - R_l}{\frac{N}{2}}$$

D คือ ค่าอำนาจจำแนก

R_u คือ จำนวนผู้เรียนที่ตอบในกลุ่มเก่ง

R_l คือ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน

N คือ จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยนำเสนอตามระยะของการพัฒนาแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ระยะที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ระยะที่ 3 ผลการขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ระยะที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การดำเนินการสร้างและศึกษานำร่องรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีรายละเอียดของผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นนักการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ศิษยานิเทศก์ด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ศิษยานิเทศก์ด้านการศึกษา 1 ท่าน ครูปฐมวัยชำนาญการพิเศษ 1 ท่าน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. การอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง	4.00	0.63	มาก
2. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครองและสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.75	มาก
3. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ SUKDEE	4.40	0.49	มาก
4. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง	4.20	0.40	มาก
5. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงจุดเน้นการจัดการเรียนรู้	4.20	0.40	มาก
6. วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและตัวเด็ก	4.00	0.63	มาก
7. สาระการเรียนรู้สามารถนำไปจัดเป็นกระบวนการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	3.60	0.49	ปานกลาง
8. ความชัดเจนของการอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้กับความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.00	0.63	มาก
9. ความชัดเจนของการประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้	4.00	0.63	มาก
10. กระบวนการ ขั้นที่ 1 S = Stimulus			
10.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 1	4.40	0.49	มาก
10.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
10.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	3.60	1.02	มาก
11. กระบวนการ ขั้นที่ 2 U = Understanding			
11.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 2	4.00	0.63	มาก
11.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.00	0.63	มาก
11.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
12. กระบวนการ ขั้นที่ 3 K = knowledge			
12.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 3	4.20	0.40	มาก
12.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
12.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
13. กระบวนการ ขั้นที่ 4 D = Doing			
13.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 4	4.20	0.40	มาก
13.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
13.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
14. กระบวนการ ขั้นที่ 5 E = Self - Efficacy			
14.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 5	4.20	0.40	มาก
14.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
14.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
15. กระบวนการ ขั้นที่ 6 E = Empowerment			
15.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 6	4.20	0.40	มาก
15.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
15.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
16. ความชัดเจนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนของกระบวนการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน	4.20	0.40	มาก
17. การกำหนดข้อบ่งชี้ในการนำรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.20	0.40	มาก
18. รูปแบบ SUKDEE แสดงถึงการความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
เฉลี่ย	4.13	-	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.60 – 4.40 จึงถือว่าองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในทุกประเด็นการพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

1.2 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการให้ความรู้กับ ผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE

ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นนักการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ศิษยานิเทศก์ด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ศิษยานิเทศก์ด้านการศึกษา 1 ท่าน ครูปฐมวัยชำนาญการพิเศษ 1 ท่าน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 ระดับความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติSUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	ความหมาย
1. ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมาของรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติกับแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน	1.00	สอดคล้อง
2. ความสอดคล้องระหว่างแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานกับองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ	1.00	สอดคล้อง
3. ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบกับหลักการของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ	1.00	สอดคล้อง
4. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติกับวัตถุประสงค์	0.80	สอดคล้อง
5. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติกับสาระการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
6. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติกับกระบวนการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
7. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
8. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับการประเมินผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
9. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศและสาระความรู้	0.80	สอดคล้อง
10. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับข้อบ่งชี้ในการนำรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์	0.80	สอดคล้อง
รวม	9.20	
เฉลี่ย	.92	สอดคล้อง

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผลการประเมินแต่ละรายการมีค่าสูงกว่า 0.50 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 นั่นคือผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าทุกองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE มีความสอดคล้องกัน

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และผู้วิจัยได้ปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามข้อเสนอแนะดังนี้

1. สาระ และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในรูปแบบ การให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE นี้ บางเนื้อหาที่มีความยากเกินไป ควรปรับปรุงสาระ และเนื้อหาให้มีลำดับการเรียนรู้ตามขั้นตอนง่ายไปหายาก

2. ควรมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ปกครองหรือเลือกสรรกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่แตกต่างกันและสามารถนำมาปรับแก้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ปกครอง แต่ละบริบทของสังคม

3. ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองกับวัตถุประสงค์

แบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำ โดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อตาม เนื้อหาของ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE จำนวน 45 ข้อ แล้วนำไปหาค่า (IOC) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดความรู้ผู้ปกครองกับวัตถุประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน เป็นนักการศึกษาทางด้านการศึกษาศรีสุริย 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาศรีสุริย 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา 1 ท่านศึกษานิเทศก์ด้านการศึกษา 1 ท่าน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ระดับความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนจากผลผู้เชี่ยวชาญ 6 คน						ผลรวม ของ คะแนน	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6			
1	1	0	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 6 คน						ผลรวม ของ คะแนน	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6			
5	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
7	1	0	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
13	0	0	0	0	1	0	1	0.17	ไม่สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
18	0	1	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
20	0	0	1	0	0	0	1	0.17	ไม่สอดคล้อง
21	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
23	1	0	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
24	1	0	0	1	0	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
26	1	0	1	1	0	1	4	0.67	สอดคล้อง
27	0	1	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
29	1	0	0	0	1	0	2	0.33	ไม่สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
31	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
32	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 6 คน						ผลรวม ของ คะแนน	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6			
33	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
34	0	0	0	0	1	0	1	0.17	ไม่สอดคล้อง
35	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
36	1	1	1	1	0	1	5	0.83	สอดคล้อง
37	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
38	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
39	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
40	1	1	1	1	0	1	5	0.83	สอดคล้อง
41	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
42	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
43	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
44	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง
45	1	1	1	1	1	1	6	1	สอดคล้อง

จากตาราง 4 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ผลการประเมิน พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 35 ข้อ จากจำนวน 45 ข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต่ำกว่า 0.50 จำนวน 10 ข้อจากจำนวน 45 ข้อ นั่นคือ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อสอบจำนวน 35 ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 35 ข้อ มีความสอดคล้องกับรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ผู้วิจัยจึงได้ปรับลดแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง จาก 45 ข้อ เหลือ 35 ข้อ นั่นคือ ตัดข้อที่มีค่า (IOC) ไม่ถึง 0.50 ออก เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

4. ผลการประเมินประสิทธิภาพของแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องกับ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน จำนวน 35 ข้อ ไปหา

ประสิทธิภาพของข้อสอบ ในด้าน ค่าความยากง่าย โดยนำแบบวัดที่ได้จากการประเมินความ สอดคล้องไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 72 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับชั้น อนุบาล 2 ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงใหม่ 5 โดยการเลือกแบบ เจาะจง ได้ผล ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านความยากง่ายของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองแบบ สุกดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ข้อที่	R	N	P	ผลการพิจารณา
1	45	72	0.63	ใช้ได้
2	54	72	0.75	ใช้ได้
3	44	72	0.61	ใช้ได้
4	46	72	0.64	ใช้ได้
5	51	72	0.71	ใช้ได้
6	54	72	0.75	ใช้ได้
7	43	72	0.60	ใช้ได้
8	68	72	0.94	ง่ายเกินไป
9	52	72	0.72	ใช้ได้
10	40	72	0.56	ใช้ได้
11	43	72	0.60	ใช้ได้
12	38	72	0.53	ใช้ได้
13	45	72	0.63	ใช้ได้
14	56	72	0.78	ใช้ได้
15	66	72	0.92	ง่ายเกินไป
16	48	72	0.67	ใช้ได้
17	45	72	0.63	ใช้ได้
18	55	72	0.76	ใช้ได้
19	56	72	0.78	ใช้ได้
20	48	72	0.67	ใช้ได้
21	35	72	0.49	ใช้ได้
22	51	72	0.71	ใช้ได้
23	56	72	0.78	ใช้ได้
24	49	72	0.68	ใช้ได้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	R	N	P	ผลการพิจารณา
25	12	72	0.17	ยากเกินไป
26	70	72	0.97	ง่ายเกินไป
27	50	72	0.69	ใช้ได้
28	49	72	0.68	ใช้ได้
29	44	72	0.61	ใช้ได้
30	14	72	0.19	ยากเกินไป
31	44	72	0.61	ใช้ได้
32	41	72	0.57	ใช้ได้
33	45	72	0.63	ใช้ได้
34	55	72	0.76	ใช้ได้
35	57	72	0.65	ใช้ได้

จากตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านความยากง่ายของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เมื่อนำแบบวัดความรู้ จำนวน 35 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 72 คน พบว่า จากแบบวัด 35 ข้อ มีค่า P (ค่าความยากง่าย) ต่ำกว่า 0.20 จำนวน 3 ข้อ และมากกว่า 0.80 จำนวน 2 ข้อ แสดงว่า แบบวัดจำนวน 35 ข้อ ตัดข้อที่ง่ายเกินไป และยากเกินไป ออก 5 ข้อ เหลือแบบวัดที่จะนำไปใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้จำนวนข้อ ของแบบวัด เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และจากการได้ค่าความยากง่ายของข้อสอบ (P) ผู้วิจัยจึงได้นำค่าดังกล่าวไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง พบว่า แบบวัดความรู้ผู้ปกครองชุดนี้ จำนวน 30 ข้อมีความเชื่อมั่น 0.80 แสดงว่า แบบวัดความรู้ชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง เพราะมีค่าเข้าใกล้ 1 ผู้วิจัยจึงตัดสินใจใช้แบบวัดความรู้ผู้ปกครองชุดนี้ จำนวน 30 ข้อ

5. ผลการประเมินประสิทธิภาพของแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความรู้ผู้ปกครองที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องกับ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน จำนวน 35 ข้อ ไปหาประสิทธิภาพของข้อสอบ ในด้านอำนาจการจำแนก (D) โดยนำแบบวัดที่ได้จากการประเมินความ

สอดคล้องไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 72 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนระดับ ชั้นอนุบาล 2 ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงใหม่ 5 โดยการเลือกแบบเจาะจง และจากการหาค่าความยากง่าย (P) ทำให้ได้แบบวัดที่มีคุณภาพความยากง่ายจำนวน 30 ข้อ และการหาค่าประสิทธิภาพอำนาจการจำแนก (D) ได้ผล ดังตาราง 6

ตารางที่ 6 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ข้อที่	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
1	19	10	0.38	ใช้ได้
2	20	11	0.38	ใช้ได้
3	20	8	0.33	ใช้ได้
4	21	10	0.46	ใช้ได้
5	20	11	0.38	ใช้ได้
6	23	12	0.46	ใช้ได้
7	17	8	0.38	ใช้ได้
8	23	12	0.46	ใช้ได้
9	18	10	0.33	ใช้ได้
10	18	10	0.33	ใช้ได้
11	18	8	0.46	ใช้ได้
12	19	11	0.33	ใช้ได้
13	22	14	0.33	ใช้ได้
14	21	12	0.38	ใช้ได้
15	17	8	0.38	ใช้ได้
16	22	13	0.38	ใช้ได้
17	21	11	0.42	ใช้ได้
18	20	11	0.38	ใช้ได้
19	18	8	0.42	ใช้ได้
20	21	13	0.33	ใช้ได้
21	23	14	0.38	ใช้ได้
22	17	9	0.33	ใช้ได้
23	20	12	0.33	ใช้ได้
24	20	12	0.33	ใช้ได้

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มเก่ง	กลุ่มอ่อน	อำนาจจำแนก	ผลการพิจารณา
25	18	10	0.33	ใช้ได้
26	21	9	0.50	ใช้ได้
27	21	11	0.42	ใช้ได้
28	17	8	0.33	ใช้ได้
29	21	13	0.38	ใช้ได้
30	19	9	0.42	ใช้ได้

จากตาราง 6 ผลการหาประสิทธิภาพของข้อสอบในด้านอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เมื่อนำแบบวัดความรู้ จำนวน 30 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 72 คน พบว่า แบบวัดความรู้ผู้ปกครองทั้ง 30 ข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.50 ถือว่าข้อสอบแต่ละข้อมีอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ดีถึงดีมาก ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจนำแบบวัดที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

6. ผลการศึกษานำร่องรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ผู้วิจัยทำการศึกษานำร่องรูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE โดยใช้ รูปแบบการให้ความรู้แบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่องเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลสอง จำนวน 22 คน ดังแสดงในตาราง 7

ตารางที่ 7 ผลการศึกษานำร่อง การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ผู้ปกครอง คนที่	คะแนนทดสอบ		ผลต่างของ คะแนน	ติดตามผล	ผลต่างของ คะแนน
	Pretest	Posttest			
1	17	20	3	20	0
2	18	22	4	21	-1
3	16	20	4	20	0
4	19	21	3	21	0
5	19	21	3	22	+1
6	20	22	2	21	-1
7	18	20	2	20	0
8	16	20	4	21	+1
9	17	20	3	20	0
10	18	21	3	21	0
11	19	21	2	22	+1
12	20	21	1	21	0
13	20	22	2	22	0
14	19	20	1	21	+1
15	17	20	3	20	0
16	18	21	3	21	0
17	18	22	4	23	+1
18	15	20	5	21	+1
19	16	20	4	20	0
20	19	21	2	21	0
21	20	21	1	21	0
22	19	22	3	23	+1

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีคะแนนช่วงติดตามผลเพิ่มขึ้นจากเดิม มีเพียง 2 คน ที่มีคะแนนช่วงติดตามผลลดลง

ระยะที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การนำรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ไปใช้ในครั้งนี้ เพื่อเป็นการทดสอบทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยทดลองกับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาลสอง โรงเรียนบ้านต้นแก้วผดุงพิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการการวิจัยครั้งนี้ใช้ แบบแผนการทดลองแบบ The One group pretest – posttest design ดำเนินการทดลองด้วยกระบวนการ SUKDEE เป็นเวลา 7 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างวันที่ 7 มิถุนายน 2556 ถึง 19 กรกฎาคม 2556 จัดการฝึกอบรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง สัปดาห์ละ 1 วัน ในทุกวันเสาร์วันละ 6 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 09.00 – 16.00 น. ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ดังตาราง 8

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ก่อนและหลัง
การใช้รูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน
การอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ

ผู้ปกครอง คนที่	คะแนนทดสอบ		ผลต่างของ คะแนน	ค่า t	ติดตามผล	ผลต่างของ คะแนน
	Pretest	Posttest				
1	21	23	2	17.08**	23	0
2	20	23	3		23	0
3	22	24	2		24	0
4	21	22	1		21	-1
5	20	23	3		23	0
6	22	24	2		25	+1
7	22	24	2		24	0
8	20	23	3		23	0
9	22	24	2		23	-1
10	21	23	2		24	+1
11	20	22	2		22	0
12	22	24	2		24	0
13	20	22	2		22	0
14	21	23	2		24	+1
15	22	25	3		25	0
16	20	22	2		22	0
17	21	23	2		23	0
18	22	24	2		24	0
รวม	379	418	39			
เฉลี่ย	21.05	23.22	2.17			
ร้อยละ	70.17	77.40	7.23			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากการใช้ รูปแบบการ
ให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูให้

ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE ค่า $t = 17.86$ เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังคงมีคะแนนเท่ากับคะแนนที่วัดหลังการทดลองทันที (Posttest) และมีจำนวน 3 คนที่คะแนนเพิ่มขึ้น มีเพียง 2 คน ที่มีคะแนนช่วงติดตามผลลดลง

2. ผลคะแนนความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบสุขดีหลังเสร็จสิ้นการทดลองการใช้รูปแบบ SUKDEE

การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุจริต SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุจริต ในแต่ละด้าน ได้แก่ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังตาราง 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้ รูปแบบ SUKDEE

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้ฝึก (วิทยากร)			
1. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.45	0.60	มาก
2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้ปกครอง	4.15	0.67	มาก
3. มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์	4.30	0.66	มาก
4. กระตุ้นให้ผู้ปกครองบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้	4.25	0.72	มาก
5. การให้คำแนะนำหรือทางเลือกที่สามารถทำได้	4.30	0.66	มาก
6. ความสามารถในการแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา	4.20	0.70	มาก
รวม	4.28	0.67	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้	4.15	0.67	มาก
8. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม	4.10	0.55	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้	4.00	0.73	มาก
10. การฝึกให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	4.05	0.76	มาก
11. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถกำหนดเป้าหมายวางแผนและประเมินการปฏิบัติของตนเอง	.05	.75	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
12. บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม	4.35	0.75	มาก
13. สื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม..	4.00	0.73	มาก
14. เอกสารประกอบการอบรม	4.00	0.73	มาก
15. ใบบางและแบบบันทึกผลการปฏิบัติ	4.35	0.67	มาก
รวม	4.12	0.70	มาก
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้			
16. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	4.19	0.79	มาก
17. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	4.18	0.80	มาก
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักสนับสนุนให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	4.22	0.83	มาก
19. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกภายใต้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	4.16	0.88	มาก
20. การยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.08	0.86	มาก
รวม	4.08	0.83	มาก
โดยทั้งหมด	4.16	0.73	มาก

จากตาราง 9 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ผู้ปกครองมีค่าความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.28 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.12 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ระยะที่ 3 ผลการขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การดำเนินการขยายผล รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ไปใช้ในครั้งนี้ ดำเนินการการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One group pretest – posttest design ดำเนินการทดลองด้วย

กระบวนการ SUKDEE เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม 2556 ถึง 4 ตุลาคม 2556 จัดการฝึกอบรมการให้ครูปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 3 วัน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 16.00 น. หลังจากนั้นให้ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 5 โรงเรียนนำรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ละ 2 ในทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ วันละ 6 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 09.00 – 16.00 น. ผู้วิจัยนำเสนอผลการขยายผลของรูปแบบตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ตามความคิดเห็นของ ครูปฐมวัย

ตาราง 10 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ตามความคิดเห็นของ ครูปฐมวัย

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. รูปแบบ SUKDEE นี้ เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง	4.40	0.49	มาก
2. รูปแบบ SUKDEE นี้ สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศให้แก่ผู้ปกครอง	4.30	0.49	มาก
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ SUKDEE นี้ แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้ปกครองและตัวเด็ก	4.30	0.46	มาก
4. รูปแบบ SUKDEE นี้ มีสาระการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง	4.00	0.00	มาก
5. รูปแบบ SUKDEE นี้ มีความชัดเจนสามารถเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้กับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.30	0.46	มาก
6. กระบวนการ ขั้นที่ 1 S = Stimulus			
6.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 1	4.00	0.00	มาก
6.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.30	0.46	มาก
6.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.00	0.00	มาก
7. กระบวนการ ขั้นที่ 2 U = Understanding			
7.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 2	4.30	0.46	มาก
7.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
7.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
8. กระบวนการ ขั้นที่ 3 K = knowledge			
8.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 3	4.10	0.30	มาก
8.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
8.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.00	0.00	มาก
9. กระบวนการ ขั้นที่ 4 D = Doing			
9.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 4	4.20	0.40	มาก
9.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.20	0.40	มาก
9.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.20	0.40	มาก
10. กระบวนการ ขั้นที่ 5 E = Self - Efficacy			
10.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 5	4.30	0.46	มาก
10.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	4.30	0.46	มาก
10.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	4.30	0.46	มาก
11. กระบวนการ ขั้นที่ 6 E = Empowerment			
11.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 6	3.90	0.30	มาก
11.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	3.90	0.30	มาก
11.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	3.90	0.30	มาก
12. ความชัดเจนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนของกระบวนการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน	4.30	0.46	มาก
13. รูปแบบ SUKDEE นี้ แสดงถึงการความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ	4.50	0.46	มากที่สุด
ผลรวม	104.60	8.72	
เฉลี่ย	4.18		มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างขั้นตอน

ขยายผล มีค่าตั้งแต่ 3.90 – 4.50 และเมื่อดูค่าเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 4.18 จึงถือว่าองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ในทุกประเด็นการพิจารณามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ ดังตาราง 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE (ระยะขยายผล)

โรงเรียนที่	ช่วงเวลาที่วัด	n	Σx	$\bar{x}$	SD	ค่า t
1	ก่อน	12	252	21	1.04	7.29**
	หลัง	12	278	23.17	0.83	
	ติดตาม	12	276	23	0.85	
2	ก่อน	10	199	19.9	0.74	14.22**
	หลัง	10	229	22.9	0.88	
	ติดตาม	10	231	23.1	1.10	
3	ก่อน	10	203	20.3	1.57	11.63**
	หลัง	10	233	23.3	1.16	
	ติดตาม	10	231	23.1	0.99	
4	ก่อน	9	180	20	1.32	9.00**
	หลัง	9	207	23	1	
	ติดตาม	9	207	23	1	
5	ก่อน	8	168	21	1.07	11.22**
	หลัง	8	192	24	0.76	
	ติดตาม	8	193	24.13	0.83	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองจาก 5 โรงเรียน หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น จำนวน 2 โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่าเดิม 1โรงเรียน และ มีคะแนนเฉลี่ยช่วงติดตามผลลดลงจากคะแนนที่วัดหลังการทดลองทันที (Posttest) จำนวน 2 โรงเรียน

3. ผลคะแนนความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบชุดีหลังเสร็จสิ้นการทดลองการใช้รูปแบบ SUKDEE

การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี ในแต่ละด้าน ได้แก่ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังตาราง 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้ รูปแบบ SUKDEE

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้ฝึก (วิทยากร)			
1. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.00	0.00	มาก
2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้ปกครอง	4.20	0.40	มาก
3. มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์	3.90	0.54	มาก
4. กระตุ้นให้ผู้ปกครองบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้	4.10	0.54	มาก
5. การให้คำแนะนำหรือทางเลือกที่สามารถทำได้	4.20	0.40	มาก
6. ความสามารถในการแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา	4.10	0.30	มาก
รวม	4.08	0.36	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมปฏิบัติในระหว่างการฝึกอบรม	4.10	0.54	มาก
8. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม	4.30	0.46	มาก
9. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้	3.90	0.70	มาก
10. การฝึกให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	4.20	0.40	มาก
11. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถกำหนดเป้าหมายวางแผนและประเมินการปฏิบัติของตนเอง	4.30	0.46	มาก
12. บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม	3.90	0.54	มาก
13. สื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม..	4.10	0.30	มาก
14. เอกสารประกอบการอบรม	4.40	0.49	มาก
15. ใบบงานและแบบบันทึกผลการปฏิบัติ	4.40	0.49	มาก
รวม	4.70	0.55	มาก
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้			
16. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	4.40	0.49	มาก
17. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	4.20	0.40	มาก
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรัก สนับสนุน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	4.40	0.49	มาก
19. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกภายใต้ความรู้ความเข้าใจใน เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	4.50	0.50	มาก
20. การยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ ถูกเพศ	4.30	0.46	มาก
รวม	4.36	0.47	มาก
โดยทั้งหมด	4.38	0.46	มาก

จากตาราง 12 พบว่า หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE ครูปฐมวัยมีค่าความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.70 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ใน

ระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก โดย
ภาพรวม ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสัซดี อยู่ในระดับพึง
พอใจมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายคือ

1. เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
3. เพื่อขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ใกล้ชิดกับเด็กสามารถนำมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ได้ถูก ต้องและเหมาะสมกับเพศของเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดๆ อันเป็นสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมาภายหลัง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
2. ครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ประกอบด้วย ครูประจำศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอนชั้นอนุบาลหนึ่งสอง ครูผู้สอนชั้นอนุบาลสอง ในภาคเรียนที่ 1 / 2557 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 เป็นระยะที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกศึกษานำร่องเพื่อนำมาศึกษาก่อนการสร้าง รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE คือการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยา อาจารย์ในสาขาการศึกษาปฐมวัย กลุ่มพ่อแม่ที่ลูกมีพฤติกรรมเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ รวมถึงผู้ที่มีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคม
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 2 เป็นระยะที่ใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 18 คน ผู้วิจัยทำการเลือกผู้ปกครองแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยระดับอนุบาลสอง
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 3 เป็นระยะการเผยแพร่ผลงานการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูปฐมวัยซึ่งปฏิบัติงานด้านการสอนในระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลสอง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 10 คน เลือกโดยพิจารณาจากครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1. ระยะเวลาในการสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ถึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557
2. ระยะเวลาในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้ระยะเวลาในการฝึก อบรม 7 สัปดาห์ และติดตามผลเมื่อการฝึกอบรมผ่านไป แล้ว 1 เดือน นำผลการศึกษามาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์และแล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อพร้อมสำหรับการนำไปใช้ขยายผล
3. ระยะเวลาในการขยายผลการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อ

ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยใช้ระยะเวลาในการขยายผล 3 วัน และติดตามผลเมื่อการฝึกอบรมผ่านไป แล้ว 1 เดือน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ซึ่งหมายถึงรูปแบบที่ให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่
  - 2.1 ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
  - 2.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. แผนการความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
3. แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
4. แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การดำเนินการในระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพื่อสร้างกรอบรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ และกรอบความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันกรอบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE จากนั้นนำข้อมูลที่ได้สร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบและนำรูปแบบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสาระการให้ความรู้กับผู้ปกครอง แผนการจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครอง และหาคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปศึกษานำร่อง (Pilot) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลสอง ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 จำนวน 22 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) ดำเนินการอบรมเป็นเวลา 2 วัน เพื่อตรวจสอบขั้นตอน กระบวนการในการให้ความรู้กับผู้ปกครอง เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สรุปผลการศึกษาและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปใช้จริง

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การดำเนินการในระยะที่ 2 นี้ เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ นำรูปแบบไปทดลองใช้ ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบ The One group pretest – posttest design กับกลุ่มตัวอย่าง 18 คน ทำการทดลองเป็นเวลา 7 สัปดาห์ ติดตามผลหลังการทดลอง 1 เดือน ให้ผู้ปกครองประเมินความพึงพอใจที่มีต่อ การใช้รูปแบบ และ ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบเพื่อศึกษาข้อบกพร่อง ทำการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบ

ระยะที่ 3 การขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การดำเนินการในระยะที่ 3 เป็นการขยายผลการใช้รูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ด้วยการประเมินทดลองซ้ำ คือ ผู้วิจัยอบรมการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE แก่ครูปฐมวัยที่สอนเด็กปฐมวัย จำนวน 10 คน จาก 5 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลา 3 วัน โดยให้ครูปฐมวัยที่ได้รับการอบรม ทดลองใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เป็นเวลา 1 เดือน ติดตามผลหลังการทดลองอีก 1 เดือน หลังการทดลองให้ครูปฐมวัยประเมินผลการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยทำการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบเป็นรูปแบบฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการสังเคราะห์และสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1. รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

2. ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผลการประเมินแต่ละรายการมีค่าสูงกว่า 0.50 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

3. ความสอดคล้องของแบบวัดความรู้ผู้ปกครองกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ผลการประเมินพบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 35 ข้อ จาก จำนวน 45 ข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต่ำกว่า 0.50 จำนวน 10 ข้อจากจำนวน 45 ข้อ

จากแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง 35 ข้อ นำไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) พบว่า แบบวัดมีค่า P อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดความรู้ผู้ปกครองชุดนี้ มีค่าอำนาจการจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.33 – 0.50 ถือว่าข้อสอบแต่ละข้อมีอำนาจการแจกแจงอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก และมีค่าความเชื่อมั่น (r) เท่ากับ 0.80 แสดงว่า แบบวัดความรู้ชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง เพราะมีค่าเข้าใกล้ 1

4. ในขั้นนำร่อง (Pilot) คະแนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีคะแนนสูงขึ้น มีเพียง 2 คน ที่มีคะแนนช่วงติดตามผลลดลงจากเดิม

ผลการทดสอบรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1. ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ความเข้าใจหลังจากการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE มีค่า $t = 17.86$ เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น จำนวน 2 โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่าเดิม 1 โรงเรียน และ มีคะแนนเฉลี่ยช่วงติดตามผลลดลงจากคะแนนที่วัดหลังการทดลองทันที (Posttest) จำนวน 2 โรงเรียน

2. หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE ผู้ปกครองมีค่าความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก (วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.28 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.12 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ผลการขยายรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอน ขยายผล มีค่าตั้งแต่ 3.90 – 4.50 และเมื่อดูค่าเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 4.18 จึงถือว่าองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในทุกประเด็นการพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ครูปฐมวัยมีค่าความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.70 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

อภิปรายผล

อภิปรายผลการสังเคราะห์และการสร้างรูปแบบ

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 มีผลต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพราะรูปแบบนี้สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์บททฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยและการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งทำให้ได้องค์ประกอบของ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังนี้คือ

1.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันกำลังประสบปัญหานี้เป็นอย่างมาก และปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ตรงตามเพศของลูกที่ก่อให้เกิดความสับสนทางเพศของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กมี

พฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสาเหตุแห่งปัญหานี้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ที่มาของขั้นกระตุ้นเร้า มาจากแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) ของบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ

1.2 การสร้างความเข้าใจ (U = Understanding)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครองอยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ที่มาของขั้นสร้างความเข้าใจ มาจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ พัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ โดยชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน และได้จากแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เชื่อว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่

1.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับเพศของเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศ และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ของบิดามารดา บรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู โดยเน้นที่การให้ความรัก (LOVE) และการเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็ก (LEARN)

ที่มาของขั้น สร้าง ความรู้ มาจาก แนวคิดแนวคิด การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทยโดยเลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมา 2 รูปแบบ จากการวิเคราะห์และศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของ งามตา วรินทร์านนท์ (2534) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ รวมถึงการนำแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีความสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย

อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย รวมถึงการเข้าใจในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กด้วย ฉันทนา ภาคบังกช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย พัฒนาการทางเพศของเด็ก และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุนและดูแลเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูด้วย

1.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

เป็นขั้นตอนทดลองให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยการสมมุติสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดของเด็กวัย 3 – 6 ขวบหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้ปกครองเลี้ยงลูกอย่างผิดเพศได้ แล้วให้ผู้ปกครองแสดงบทบาทสมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอบรม

ที่มาของขั้นตอนถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติมาจากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์เชื่อว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่าง ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเพียเจต์กล่าวไว้ในทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้ เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึม ซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth. 1996: 14-17) โดยความรู้ที่ผู้ปกครองได้และจะนำไปใช้จริงกับลูกคือ การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

เป็นขั้นตอน กระบวนการ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองคิดตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรม ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ที่มาของ ขั้นตอนการยอมรับความสามารถของตนเอง มาจากแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูราแบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด และทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นนี้เมื่อนำ สองแนวคิดมากระตุ้นให้เห็นถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความสำเร็จและตนเองมีความสามารถที่จะทำไปถึงความสำเร็จ ผู้ปกครองก็สามารถที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองได้ถูกเพศและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อไป

1.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการที่ช่วยเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในด้านความเชื่อ ความคิด และการกระทำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการให้การยอมรับสนับสนุน ส่งเสริมทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีพลัง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ที่มาของ ขั้นตอนเสริม สร้างพลัง มาจากแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูรา แบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด ทฤษฎีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์ ผู้ที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นตอนนี้ได้หลอมรวมแนวคิดทั้งสามไว้เพื่อเป็นการ เสริมสร้างพลังให้กับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความรู้สึกมีพลัง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การสร้างรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพราะ ในสังคมปัจจุบันมีผู้คนจำนวนมากที่มีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศที่แท้จริงของตนเอง และสภาวะการณ์นี้ มักจะนำไปสู่สภาพปัญหาสังคมได้หลากหลายหนทาง เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหายาเสพติด และนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม สาเหตุหลักของการมีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศที่แท้จริง หรือพฤติกรรมผิดเพศ มาจาก ปัจจัย ด้านครอบครัว คือการเลี้ยงดูแบบผิดเพศ มีพ่อแม่หลายท่านที่คาดหวังว่าอยากได้ลูกชายเมื่อลูกคลอดออกมากลับเป็นลูกสาว ทำให้พ่อแม่เสียใจ และใช้วิธีการเลี้ยงเป็นแบบลูกชาย ทำให้ลูกติดพฤติกรรมแบบผู้ชายไป ความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป บางครอบครัวแม่อยู่บ้านทำหน้าที่เลี้ยงลูกชายอย่างเดียว ส่วนพ่อก็มีหน้าที่ทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้แม่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง การที่แม่ใกล้ชิดกับลูกชายมากๆ มีโอกาสที่ลูกจะซึมซับความเป็นหญิงมากเช่นกัน เพราะการเลี้ยงดูและกิจกรรมที่แม่กระทำส่วนใหญ่จะเป็นแบบผู้หญิง ความรู้ สึกฝังใจ การขาดพ่อหรือแม่ มีเด็กผู้หญิงหลายคนที่ขาดพ่อตั้งแต่ยังเล็ก แม่ก็ปลูกฝังความคิดเรื่องพ่อและเพศชายในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ความที่เป็นเด็กไม่สามารถแยกแยะได้ เด็กจะฝังใจและเกลียดเพศตรงข้ามโดยไม่รู้ตัวโอกาสที่จะเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกันจึงมีค่อนข้างสูง สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู การสร้างบรรยากาศของการเลี้ยงดู การเลี้ยงดูนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผลของการเลี้ยงดูผิดวิธีทางจิตวิทยาทำให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความวิตกกังวลแปรปรวนในด้านบุคลิกภาพนานาประการ และสังคมรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รักร่วมเพศชายมัก เกิดจากการเลี้ยงดูของแม่เป็นสำคัญ แม่ประสบประหม่ลูกมากเกินไป ห่วงลูกจนเกินเหตุ ชักจูงให้เอนเอียงมาทางผู้หญิง ลดความเป็นผู้ชายของลูกลงผูกมิตรกับลูกเพื่อต่อต้านพ่อเมื่อมีเรื่องไม่พอใจกับพ่อ ทำให้ลูกนิยมชมชอบแม่แต่ฝ่ายเดียว จนกลายเป็นผู้หญิงตามแม่ไป ยิ่งถ้า พ่อเห็นห่างไม่ค่อยได้พบลูกและอยู่กับลูก การถ่ายทอดแบบอย่างทั้งหมดโอกาสจะทำได้ สำหรับรักร่วมเพศในหญิงก็ทำนองเดียวกัน แม่เป็นต้นต่ออีกเช่นเคย เช่น รักลูกชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งดีชิงเด่นกับลูกหญิงต่อหน้าพ่อทำให้ลดความเป็นผู้หญิงของลูกลง เพราะลูกเห็นแม่นิยมลูกชาย ตนจึงพยายามเป็นผู้ชายบ้าง สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ตรงข้ามกับเพศตัวเอง เช่นเด็กผู้ชายที่เด่นเก่ง หรือชอบรำตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ (พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์: 3 - 4)

วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหา พฤติกรรมผิดเพศ คือ การป้องกัน โดยคนในครอบครัว ต้องเลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับเพศของเขา โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศเด็กอายุ 6 - 12 ปี ควรให้ใกล้ชิดเด็กเพศเดียวกันเอง และไม่

ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพี้ยนใด ๆ จนถึงวัยรุ่น ส่วนในกรณีที่มีโรคทางร่างกายที่เป็นสาเหตุ การรักษาโรคนั้นตั้งแต่เล็ก ๆ จะเป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่ง ถ้าป้องกันโดยการเลี้ยงดูเด็กให้มีพฤติกรรมที่ตรงกับเพศแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ ก็ควรยอมรับในสิ่งที่เป็นอย่างนี้ และควรปรึกษาจิตแพทย์เป็นระยะ ๆ ปรับตัวเข้าหากัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกเหนือจากการป้องกันแล้ว บุคคลในครอบครัว ควรมีส่วนช่วยด้วย และที่ไม่ควรมองข้ามความสำคัญ คือการมาพบกับจิตแพทย์ เพื่อปรับแนวความคิดด้วย สำหรับคนที่เอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติแล้วรู้สึกอึดอัด ปรับตัวไม่ได้ มีปัญหาในครอบครัว การมาพบจิตแพทย์ เพื่อปรับความคิด ความรู้สึกและการดำเนินชีวิต จะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ (พนม เกตุมาน: ออนไลน์)

เนื่องจากผู้วิจัยได้มีโอกาสคลุกคลีและใกล้ชิดเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย พบว่ายังมีกลุ่มผู้ปกครองอีกเป็นจำนวนมากที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู รวมถึง ผู้ปกครองยังมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ล้วนแต่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของลูก ดังนั้น ผู้วิจัยคิดว่า หนทางหนึ่งที่จะทำให้ปัญหาเพศสภาพไม่ตรงกับเพศที่แท้จริงหรือพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูลดลงไปหรือไม่ก่อให้เกิดปัญหาที่เชื่อมโยงกัน ก็คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ นั่นคือการเลี้ยงลูกให้ตรงตามสภาพที่ลูกเป็นไม่ว่าจะเป็นหญิง เป็นชาย หรือเพศที่สาม ให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเพศสภาพของลูกและยอมรับในสิ่งที่ลูกเป็น เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเป็นมนุษย์ของเด็กให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้มีการพัฒนาแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครอง แบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

เมื่อได้รูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยทำการศึกษานำร่องรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ พบว่าผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างในระยะศึกษานำร่องรูปแบบมีคะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลของคะแนนช่วงติดตามผล พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีคะแนนสูงขึ้น มีเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของผู้ปกครองทั้งหมด ที่มีคะแนนช่วงติดตามผลลดลงจากเดิม

จากคะแนนของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างในขั้นนำร่อง 20 คนที่คงที่ เป็นเครื่องยืนยันว่ารูปแบบการให้ความรู้ กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ผลการศึกษานำร่องพบว่า กิจกรรมในรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองไม่คิดว่าสิ่งละเอียดย่อย ๆ น้อย ๆ ในการอบรมเลี้ยงดูลูก จะส่งผลต่อพฤติกรรมฝังแน่นในตัวเด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ และยังมีหลากหลายเทคนิค วิธีการในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้มีความสุข ผูกพันในครอบครัว โดยเฉพาะสัมพันธ์ภาพของบุคคลในครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สรุปอภิปรายผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE มีความเหมาะสมในการนำไปจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เนื่องจากรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE มีหลักการและแนวคิดในการอบรมเลี้ยงดูลูกภายใต้ 2L คือ

LOVE การให้ความรัก ความเข้าใจในสภาพของลูกที่เป็นอยู่

LEARN การเรียนรู้และเข้าใจพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน

ดังนั้น การใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

อภิปรายผลทดสอบการใช้รูปแบบ

ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าทดสอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ พบว่า

คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากการใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลของคะแนนช่วงติดตามผลลดลงจากเดิม และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง 2 คน ที่มีคะแนนลดลง พบว่า ผู้ปกครองคนที่ 1 มีสภาพร่างกายที่ไม่พร้อมเนื่องจากเพิ่งหายไข้ และผู้ปกครองคนที่ 2 รีบทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจเนื่องจากมีธุระต้องไปทำ

ผลการวิจัยนี้แสดงว่า รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละขั้นของรูปแบบ SUKDEE ล้วนแต่สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆกับผู้ปกครอง อีกทั้งยังการจัดกิจกรรมที่หลากหลายของรูปแบบ SUKDEE ทำให้ผู้ปกครองมีความสุขกับการเรียนรู้ สนุกสนานกับการเรียนรู้ที่

ไม่ก่อเกิดความเบื่อหน่าย ดังที่ กุลยา ตัน ติมลาชีวะ (2542 ก: 35 – 36) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษา ผู้ใหญ่ ที่ผู้รับมีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และลักษณะต่าง ๆ กัน รูปแบบการศึกษา ต้องมีลักษณะที่ไม่เบื่อหน่าย จุใจ เวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพ แต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้รูปแบบยังมีการวิเคราะห์เนื้อหาหาความรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก หากผู้ปกครองเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจอย่างเป็นลำดับ มีความสำเร็จจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จึงนับว่าเป็นแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกอยากเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เคยขาดการอบรม

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ปกครองจำนวน 3 คน พบว่า การใช้ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้ความรู้ใหม่มากมาย เช่น เรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังได้ทราบว่า วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหา พฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู คือ การป้องกันโดยคนในครอบครัว ต้องเลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับเพศของเขา โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศเด็กอายุ 6 - 12 ปี ควรให้ใกล้ชิดเด็กเพศเดียวกันเอง และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ ฯลฯ รวมถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว บรรยากาศและลักษณะของครอบครัวก็ล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมการผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู เช่นกัน

หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ผู้ปกครองมีค่าความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก (วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.28 ความพึงพอใจในด้านนี้ อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.12 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

เนื่องจาก ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการหล่อหลอมและขัดเกลาในเรื่องของการรับรู้ทางเพศ บทบาททางเพศ และลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละเพศ โดยพ่อแม่จะต้องมีวิธีการเลี้ยงลูกให้เหมาะสมกับเพศของตนเอง เช่นการแต่งกาย การใช้ภาษาท่าทาง รวมทั้ง ังการปลูกฝังลูก เกี่ยวกับการมีจริยธรรม มีจิตสำนึก มีหน้าที่ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นเพศที่เหมาะสม ขณะเดียวกันพ่อแม่ควรมีความรู้และทักษะในการพูดคุยเรื่องเพศและปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม พ่อแม่น่า จะเป็นด่านแรก เพราะว่าเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ จะซึมซับได้ดี ต้องปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อย แต่ถ้า 15 -16 ปี ก็คงไม่ได้ผลเท่าไร ถ้าทำในเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ ก็จะได้ผลดี มีอุปนิสัยใจคอที่ดี ก็เหมือนกับที่พระพุทธเจ้า

ท่านบอกว่า จิตที่ฝึกแล้วย่อมนำความสุขมาให้ ก็เลยต้องฝึกตั้งแต่อายุยังน้อย (วารุณี พอง แก้ว: 2548)

ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย ฉันทนา ภาคบังกช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไร่อม ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ต่ อดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

จากเหตุผลที่กล่าวมา เป็นการยืนยันและสนับสนุนว่า การจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งสอดคล้องกับ นักจิตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ อาวุโส (Triandis & Triandis. 1968: อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ . 2528 และดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2546) ต่างเห็นพ้องกันว่า การพัฒนาคุณภาพประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญอย่างยั่งยืนต้องพัฒนาบุคลิกภาพ (ทั้งจิตใจภายในและพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอก) เป็นสำคัญ และจะพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว ดังนั้นการพัฒนาบิดามารดาให้ใช้ วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเด็กจึงเป็นเรื่องจำเป็น จัดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศที่ต้องดำเนินการควบคู่กับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมด้านอื่นๆปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพคนถูกระบุให้เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในก ารเสริมสร้างรากฐานทางสังคมให้เข้มแข็งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8,9 และ 10(พ.ศ. 2540 –2554 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544)

สรุปอภิปรายผลในการทดสอบการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยพบว่าผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีค่า

ความรู้ที่คงที่ หลังจากการทดลองผ่านพ้นไป 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของจำนวนผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

อภิปรายผลการขยายผลการใช้รูปแบบ

การศึกษาการขยายผลรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ พบว่า

1. ครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นขยายผลได้ประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างในชั้นตอน ขยายผล มีค่าตั้งแต่ 3.90 – 4.50 และเมื่อค่าเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 4.18 จึงถือว่าองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ในทุกประเด็นการพิจารณามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างในระยะขยายผลรูปแบบมีคะแนนความรู้ความเข้าใจหลังจากการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบ SUKDEE เมื่อทดสอบโดย t-test for dependent sample แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. หลังการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ ดังนี้ ด้านผู้ฝึก(วิทยากร) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.08 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.70 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับ มาก โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

จากผลการทดลองในชั้นขยายผล พบว่าครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจและพึงพอใจในรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE อยู่ในระดับ ดีมาก ส่งผลให้ครูปฐมวัยสามารถนำรูปแบบ SUKDEE ไปใช้กับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลคะแนนผู้ปกครอง หลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า รูปแบบมีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย กิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบที่มีลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก และมีความหลากหลายของกิจกรรม ทำให้ครูปฐมวัยที่ได้รับการอบรม สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ผ่านกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูปฐมวัยได้มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE อยู่ในระดับมาก บ่งบอกว่า รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เหมาะสมที่จะใช้ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ทั้งนี้ ดูจากความรู้ความเข้าใจในรูปแบบSUKDEE ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลองในชั้นขยายผลทำให้ผู้ปกครองและครูปฐมวัย

มีความพึงพอใจในระดับมากมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงถึง 4.38 ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะการจัดกิจกรรมของรูปแบบเป็นกิจกรรมการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมอย่างมีชีวิตชีวา มีส่วนร่วมในการคิดและลงมือปฏิบัติ กิจกรรมที่จัดตรงกับจุดประสงค์กับความต้องการสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโอลเซนและฟูลเลอร์ (Olsen; & Fuller. 2003: 10) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมคิด และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง ครูมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กและการศึกษาสำหรับเด็กแต่ผู้ปกครองก็มีความเชี่ยวชาญกับลูกของตนเองด้วย ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จึงอาจเป็นผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจสูง

สรุปอภิปรายผลในการขยายผลใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ผู้วิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ SUKDEE ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.18 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก จากการทดลองในชั้นขยายผลพบว่า ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีค่าความรู้ที่คงที่ หลังจากการทดลองผ่านพ้นไป 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ช่วงแรก ๆ ของการวิจัย ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเพศที่สามหรือเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศที่แท้จริง จนกระทั่งผู้วิจัยได้ละลายพฤติกรรมนั้น โดยใช้ VDO ประกอบการบรรยาย พร้อมทั้งชี้แจงถึงสาเหตุสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้ปกครองเริ่มผ่อนคลายความรู้สึกดังกล่าว และมีความมุ่งมั่นที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองให้ถูกเพศ
2. ในบริบทของสังคมเมือง พ่อและแม่ มุ่งที่จะทำงานหาเงิน เลี้ยงครอบครัว จึงนิยมนำลูกมาให้ ปู่ ย่า ตา ยาย มาเลี้ยงในบริบทของสังคมชนบท ทำให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นไปแบบตามใจ และไม่มีเหตุผล โดยจะก่อผลเสียกับเด็ก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจ ในหลักการอบรมเลี้ยงดูลูกได้อย่างถูกต้อง และมีคุณภาพเหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการส่งเสริมการยอมรับความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy และ การเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ย่อมมีความมุ่งมั่นในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศได้ดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในสังคมปัจจุบัน ปัญหาเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศที่แท้จริงของตน หรือพฤติกรรมการผิดเพศ ขยายเป็นวงกว้าง ทั้งสังคมเมืองและชนบท เกิดจากการเลียนแบบ และค่านิยมที่ผิด ๆ อันจะก่อให้เกิด ปัญหาต่าง ๆ ติดตามมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนด้วยการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เติบโตเป็นทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพ ควรเน้นย้ำถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ปฐมวัยเป็นต้นไป เพื่อส่งเสริมให้ทั้งผู้ปกครอง ครูปฐมวัย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นปัญหาเหล่านี้ และร่วมมือกันในการที่จะลดระดับของปัญหาเหล่านี้ รวมถึง การสร้างเจตคติที่ดีต่อกลุ่มคนที่มีเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศที่แท้จริงของตนเอง ให้เขามีความรู้สึกว่าถึง จะมีเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศที่แท้จริง แต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ นอกจากนี้ยังจะเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีของบุคคลในครอบครัวและ สังคม อันก่อให้เกิดความสุขที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะทำให้ครูปฐมวัยจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพราะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง บ้านกับโรงเรียน ซึ่งนอกจากจะได้ประสานสัมพันธ์ ในการดูแลเด็กแล้ว หากเกิดปัญหาอื่น ๆ ก็สามารถที่จะนำมาประยุกต์ แก้ไข ปรับปรุงได้
2. นักวิชาการทางการศึกษา ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ควร ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพราะเป็นรากฐานของชีวิต เป็นวัย ทองของชีวิต ซึ่งหากผิดพลาดไปย่อมส่งผลกับตัวเด็กทั้งชีวิต
3. รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ สามารถนำไปใช้กับเด็กกลุ่มอื่น ๆ ได้ โดยการนำไปใช้จะต้องสังเคราะห์ และวิเคราะห์เนื้อหา และเป้าหมายของการพัฒนาเด็กให้ตรงจุด เพื่อส่งเสริมศักยภาพความเป็นมนุษย์ ของเด็ก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาอย่างต่อเนื่องในการพัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีประสิทธิภาพ ที่ใช้ระยะเวลาในการอบรมที่นานขึ้น อบรมเป็นระยะ ๆ และมีการเก็บข้อมูลต่อเนื่อง (Time series) เพื่อติดตามผลการพัฒนาพฤติกรรม

2. ควรทำการศึกษาการนำรูปแบบไปใช้ในการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายและสุขภาพ เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาการนำรูปแบบไปใช้กับกลุ่มผู้ปกครองที่มีจิตลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด และเปรียบเทียบความแตกต่างของผลที่ได้

4. ควรทำการศึกษาการนำรูปแบบ SUKDEE ไปใช้กับการส่งเสริมศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูลูกในด้านอื่น ๆ หรือลดความบกพร่องด้านอื่น ๆ ของเด็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กมลนันท์ รังสยาสร. (2543). *การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กรรณิการ์ วิจิตรสุนทร. (2529). *คู่มืออบรมและเลี้ยงดูเด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: เทพรัตนการพิมพ์.

กฤษณี ภูพัฒน์. (2538). *การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดความรู้แก่*

ผู้ปกครอง. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542) .*การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.

กุลศล สุนทรธาดา; และคณะ. (2541). *สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

โกศล มีคุณ. (2538, 27-31 มีนาคม). "การสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กและผู้ใหญ่ การใช้และการประเมิน." *การกำหนดปัญหาวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย: ด้านจริยธรรมและด้านอื่นๆ ครั้งที่ 2 วิธีการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย*.

กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ขจิตรัตน์ ปูนพันธ์นาย. (2552). *เลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้ผิดเพศ*. กรมสุขภาพจิต (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, จาก <http://baby.kapook.com/view23218.html>

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, 2540. *รายงานการวิจัยการแก้ปัญหาสาเหตุและแนวโน้มพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทคอมพิวเตอร์ จำกัด.

คมสัน สุวรรณประดิษฐ์. (2554). *อัตลักษณ์ทางเพศในเด็กผู้ชาย (Gender Identity in boys)*.

ถามครูดอทคอม. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, จาก <http://taamkru.com/th>

คัชรินทร์ อุณหเกตุ. (2544). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

งามตา วรินทร์านนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

งามตา วรินทร์านนท์; และคนอื่นๆ. (2551). *โครงการพัฒนาจิตลักษณะและทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการเรียนของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2: รายงานการประเมินผลการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จกมล เกษตุ้ม. (2541) *การศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายายกับผู้ปกครองรุ่นปัจจุบันในตำบลสวาคะดี อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จรรยา สุวรรณทัต. (2531). *ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปีพ.ศ. 2626-2531 ฉบับอภินันทนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ.(2533). *การศึกษาความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ*. รายงานผลการวิจัยฉบับที่ 44. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จรรยา สุวรรณทัต. 2527). *ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดูเด็ก หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. (2533). *รายงานการวิจัยฉบับที่ 44 เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จิตรา วสุวานิช. (2532). *คู่มือปฏิบัติการจิตวิทยาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จิรัฐติภัทร์ บุญเริ่ม. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปี่ยงเบนทางเพศของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมการแสดงออกคล้ายหญิงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 จังหวัดกาฬสินธุ์.”วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

- จุไรรัตน์ เสนพงศ์. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของมารดา สัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดากับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ และคณะ.(2537). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จำเนียร ช่างโชติ. *จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- เจนจิรา คงสุข. (2540). *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของ เด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในเขตชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2531). *เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2541). *การสร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ*. ฉบับที่ 65. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2553). *แนวทางการเลี้ยงดูที่เหมาะสมเตรียมความพร้อมให้ลูกรักเพื่อเข้าโรงเรียนอนุบาล*. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.rcpsycht.org/cap/aboutus.php>
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2528). *จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน มูลกลาง. (2546). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านบวก อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาประถมศึกษา: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดุชนิ โยเหลา, งามตา วนินทานนท์, ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา และทัศนากาดี. (2545). *ความเข้มแข็งของ ครอบครัว: ครอบครัวสุขภาพดี*. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 8(1), 1-10.
- ดำรงชัย บัวล้อมใบ. (2535). *การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของชายรักร่วมเพศกับชายปกติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทรงพร สุทธิธรรม. (2534). การ ศึกษาความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทัศนะของผู้อื่น ของเด็กปฐมวัย ที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทาน เพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทศพร มณีศรีขำ. (2545). การสร้างความเป็นอื่นให้เกย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีมหาบัณฑิต. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนทนต์ ดวงรัตน์. (2539). บทบาทของการสื่อสารในครอบครัวกับการตัดสินใจแปลงเพศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัดดาว ลิ้มพะสุต. (2543). แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธ์ภาพในครอบครัว.วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. (สังคมวิทยาประยุกต์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิตนา เขมมณี; และคณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญจิรา ดวงแก้ว. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรีวิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การสอนความคิดรวบยอดและหลักการ. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520
- นางพาง ลิ้มสุวรรณ. (2542). เลี้ยงลูกถูกวิธี ชีวิตเป็นสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : บริษัท เมดอินโฟ จี.ดี. จำกัด.
- นางลักษณ วังประเสริฐ. (2533). การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นนปดกับวัยรุ่นนตติยาเสพติดในสถานบำบัดรักษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นางลักษณ เอมประดิษฐ์. (2535). นักสังคมสงเคราะห์กับการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- นภาพร พุ่มพฤษ. (2529). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. "วิธีสอนวิธีสร้างสังกัดในวิชาสังคมศึกษา" ในเอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาการสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

- นันทา แทนธานี. (2534). การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิตยาภรณ์ ดั่งเรือง. (2540). การเปรียบเทียบผลของการใช้การควบคุมตนเองกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิติธร ปิลวาสน์. (2554). เด็กปฐมวัยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Early Childhood in Globalization). งามครูดอทคอม. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557, จาก <http://taamkru.com/th>
- นิตินันท์ วิชิตชลชัย. (2535). ผลของการใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นีออน พินประดิษฐ์ และคณะ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจรัตน์ สุทินเผือก, กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, จรวยพร สุภาพ และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 40(3), 302-312.
- ประภาพรรณ วงศาโรจน์. (2532). การพัฒนาเอกลักษณ์ร่วมกันเพศในหมู่วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2537-2539). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไทย. รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ม.ป.ท.
- ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2535). การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ภาคจิตวิทยาการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประเวศ วะสี. (2531). ทางเลือกของการศึกษาไทยในอนาคต : บทบาทคณะศึกษาศาสตร์. ศึกษาศาสตร์สาร. 13(2), 58-81.

- ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. (2539). *การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2525). *การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม หลัก ทฤษฎี และ
มาตรการ* : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์บรรณกิจ
- ผกา สัตยธรรม. (2540). *สุขภาพจิตเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับแก้ไขปรับปรุง), กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2539). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการ
แต่งตำราทบวงมหาวิทยาลัย.
- พนม เกตุมาน, ผศ.นพ. (2543, 21 มิถุนายน). รายการพบหมอมศรีราช. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก
ช่อง 7
- พรณี ชูไทย. “การสอนความคิดรวบยอด” ใน เอกสารประกอบการบรรยาย วิชาสารัตถทางจิตวิทยา
การศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2520.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2532). “อัครมโนทัศน์”. เอกสารการสอนชุดจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อ
การแนะแนว เล่มที่ 1 หน่วยที่ 4. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.
- พรุ่ง วงศ์จรัสกุล. (2532). *การศึกษาปัญหาของนักศึกษาชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ*.วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิมพา ตามี. (2540). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอกมก้อย จังหวัดเชียงใหม่*. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม.(การประถมศึกษา).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2527). “ลักษณะการมุ่งอนาคต”. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น
และการอบรมหน่วยการอบรมที่ 9-15. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เยาวภา เดชะคุปต์. *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.,2528.
- รสสุคลธ มกรมณี. *การสร้างชุดการสอนเพื่อช่วยผู้ปกครองเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์แก่เด็ก
วัยก่อนเข้าโรงเรียน* . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
อัดสำเนา.
- ระติชน พริยสัถ. (2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

- รัตน์ รัตนา. (2533). ผลของการใช้กิจกรรมชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถในการใช้
กล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- รัตนดี รอดภิรมย์. (2533). การศึกษาพฤติกรรม การช่วยเหลือของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยง
ดูแตกต่างกัน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัตนา ประเสริฐสม. (2526). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของเด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ไกรสีหนาท. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ สุขภาพจิตและความพึงพอใจในงาน
ของวิชาการกับพยาบาลเทคนิค. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งกานต์ รุจิรวงศ์. (2554). ลูกเบี่ยงเบนทางเพศ. The Asiaparent. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม
2556, จาก <http://th.theasianparent.com/>.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร, 2528
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2544). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. (2543). รายงานการทบทวนองค์ความรู้: สถานะสุขภาพของเด็ก
ปฐมวัยไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วงเดือน เดชะรินทร์. (2546). การปรับตัวและความต้องการตามขั้นตอนของปฏิกิริยาทางจิตของ
ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ออทีสติก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรชาติ แสนคำ. (2543). ลักษณะทางจิตใจของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในจังหวัด
สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ สส.ม. (การจัดโครงการสวัสดิการสังคม).สมุทรปราการ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร
- วรวรรณ อิศวกุล และคณะ. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแล
ทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. พุนนุดหนุนการวิจัย
ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
(วช.).

- วรรณนา ช่องดารากุล. (2539). *การ เปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ กับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด ชลบุรี: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. พุทธศักราชการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).*
- วรารภรณ์ รักวิจัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.*
- วันทนี วาสิกะสิน. (2540). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์. *ทางเลือกของปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.*
- วารุณี พองแก้ว และคณะ. (2545). *รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายและแกนนำนักศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมความเสี่ยงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- วารุณี พองแก้ว และคณะ. (2548). *การศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- วินัย พุ่มกุมาร. *ชุดวิชา พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน. ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2554, <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42028/index.htm>*
- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวตามทัศนะของวัยรุ่นไทย. ปรชญาดุษฐ์บัณฑิต (สังคมวิทยา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วีระวรรณ สุธีระไกรลาส. (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการด้านทานยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรญญาณินพนธ์ วศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- ศรีภัทรา จาริวงค์. 2539. *ปัจจัยบางประการที่ผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.*
- ศุภาศิริ การิกาญจน์. 2541. *บทบาทของพ่อ แม่ ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (สำเนา)*
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาชีวิตลูกช่วงวัย เล่มหนึ่ง แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2543). ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี: ปัญหาในการเรียนรู้ที่แก้ไขได้.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมคิด อิศระวัฒน์. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมี

อิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

สมพร โชติวิทยธารากร. (2543). ผลของโปรแกรมพัฒนาการรับรู้สมรรถนะของมารดาในการดูแลบุตร

โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(พยาบาลสาธารณสุข).กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สมศรี ฉัตรวัฒนา. (2534). การสร้างแบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมโภชน์ สุขวัฒนา. (2520). กามวิตถาร: ตำราจิตเวชศาสตร์ สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย

ไทย. 543 – 548 ; กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์อักษรไทย.

สมโภช เข้มสุภาษิต. (2536). การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายวรินทร์ จินดูลิ. (2541). การศึกษาบทบาทของบิดา บทบาทของมารดา ในฐานะตัวทำนาย

พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สาลี เหมือนมงคลกุล.(2533). แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาของไทย.วิทยานิพนธ์

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิลักษณ์ นาวาวิโรจน์. (2548). ชะตากรรม ชะตากาม. กรุงเทพฯ

เสรี วงษ์มณฑา. (2530).เพศชาวบ้าน. นิตยสารหมอชาวบ้าน(ออนไลน์) เล่มที่ 103.สืบค้นเมื่อ

2 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.doctor.or.th/article/detail/4982>

สุชา จันทรเฒ. (2536). จิตวิทยาทั่วไป.พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช

สุชา จันทรเฒ. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุพร อภินันท์เวช. (2552). เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ.โพสต์ทูเดย์.สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2556, จาก

www.tomdythai.com

สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน

การศึกษาของเด็กปฐมวัย ในเขตเมืองเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2541). รายงานผลการวิจัยเรื่องทัศนคติของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ในเขตภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). จิตวิทยา เพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). "หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา," ในประมวลชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้ม ทางการบริหารการศึกษา. หน้า 178-215. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536). แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- อวาทิพย์ แว. (2550). ปัจจัยด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในเขตเทศบาลนครยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสร้างเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรรถพรณ ศิริ. (2548). การศึกษาพฤติกรรมการดูแลบุตรของผู้ปกครองที่มีบุตรเป็นออทิสติกซึ่งมารับการบำบัดและการกระตุ้นพัฒนาการที่สถาบันพัฒนาการระพีพรรณ .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรอุมา สงวนญาติ .(2544). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบความภาพภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบและวิธีวิเคราะห์ต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ วท. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อารี รังสินันท์. 2527. รวบรวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพร โอตระกูล. (2538). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์จำกัด.
- อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม และคณะ. (2540). แบบแผนการเลี้ยงดูลูกของพ่อที่เป็นคนงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์. (2545). การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

อโนทัย อุบลสวัสดิ์. (2535). ผลของกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่ต่อทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

Adler, Ronald B; & Rodman, George. (1988). *Understanding Human Communication*. New
York: Holt, Rinehart and Winston.

Adler, Ronald B; Rosenfeld, Lawrence B.; & Towne, Neil. (1983). *Interplay: The Process of
Interpersonal Communication*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Aueebach. Aline B.(1968). *Parents learn through discussion principles and Practices of
parent group education*. New York: Wiley.

Bagenholm, A.; & Gilberg, C. (1981). Psychosocial Effects on Siblings of Children with
Autism and Mental Retardation : A Population – Based Study. In *Journal of Mental
Deficiency and Research*. 35 : 291 – 307

Berger, R.L. and R. C. Federico.(1982). *Human behavior*. New York: Longman.

Branden,Nathaniel. (1981). *The Psychology of Self-Esteem*. 15th ed. New York: Bantams
BooksInc.

Candy, P.C. (1991). *Self – Direction for Lifelong Learning : A Comprehensive Guide to
Theory and Practice*. San Francisco : Jossey – Bass

Cole, P'G'; & Chan, L. Z1994X. *Teaching Principles and Practice*. Corner : Prentice Hall.

Conroy, Maureen A.; Asmus, Jennifer M.; & Seller, Jennifer A. (Winter 2005). The Use
of an Antecedent-Based Intervention to Decrease Stereotypic Behavior in a
General Education: A Case Study . *Focus on Autism and Other Development
Disabilities*.v.20 no.4;223-230

Click, Phyllis M.: & Click, Donald W.(1990) . *Administration of Schools for Young
Children*.3rd ed. USA: Delmar Publishers.

Essa, E.L.(2003). *Introduction to Early Childhood Education*. 4 th ed. Canada :
ThomsonDelmar Learning

Gordon, A.M.; & Browne, K.W. (1985). *Beginning and Beyond : Foundations in Early
Childhood Education*. Albany : Delmars Inc

- Hert, C.(1995). Teaching Children with Autism What Parent Want. In Teaching Children with Autism. Strategies to Enhance Communication and Socialization. Quill, K.A., editor. Columbia : Delmar.
- Maier, D.(1998). Three Theories of Child Development. Revised ed. New York : Harper & Row.
- Morrison, G.S.(2000). Fundamentals of Early Childhood Education. 2 nd ed. New Jersey : Merrill – Prentice Hall.
- Piaget,Jean. (1972). *Intellectual evolution for adolescence to adulthood*. Human Development. 19: 1-12.
- Piaget, Jean; & Cook,Margaret. (1952). *The Origins of Intelligence in the children*. New York: International Universities Press.
- Piaget, Jean; & Inhelder,Barbel. (1969). *The Psychology of the child*. 7th ed. New York: Basic Books.
- Ravid, D. (1992). Acquisition of Language and Literacy. In Emergent Literacy in Early Childhood Education. Mount Carmel International Training Institute Haifa. 25 October – 20 December 1992. Haifa : UNESCO
- Scheuermann, B.; & Webber, Jo. (2002). Autism : Teaching DOSE Make a Difference. USA : Wardsworth / Thomson Learning.

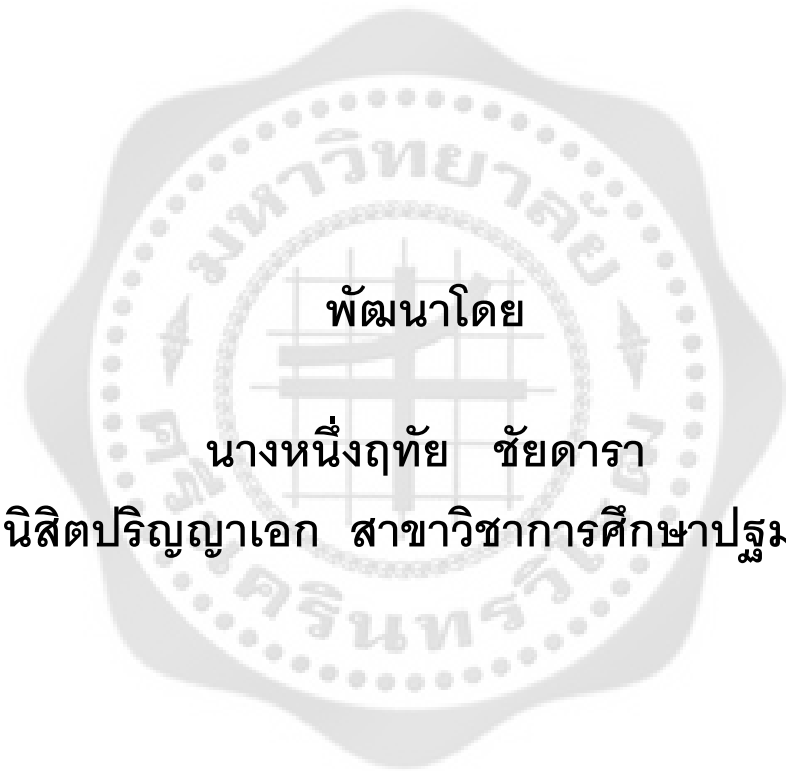

คู่มือ

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พุทธศักราช ๒๕๕๗

คำนำ

คู่มือวิทยากรสำหรับการฝึกอบรม รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ นี้เป็นเครื่องมือในการทำปริญญานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ TITLE THE DEVELOPMENT OF PARENT EDUCATIONSUKDEE MODEL TO PROMOTE APPROPRIATE CHILD REARING KNOWLEDGE TOWARD SEXUAL โดยมี อาจารย์ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ อาจารย์ดร.สุภาพร รัตนานันท์ และ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สร้างจากการบูรณาการ แนวคิด ที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐานคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) ทฤษฎี Psychosexual developmental stage ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแม็คเคลแลนด์ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ รวมถึงศึกษาแนวคิดและหลักของการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง จิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มาบูรณาการเป็นพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ทั้งนี้เพื่อให้ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นของเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งของครูที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

หนึ่งฤทัย ชัยดารา
ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ตอนที่ 1 รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	216
ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ	216
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ	
การให้ความรู้ผู้ปกครองแบบSUKDEE	222
ตอนที่ 2 หลักการรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	237
หลักการของรูปแบบ	237
องค์ประกอบของการให้ความรู้ผู้ปกครอง	238
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	242
การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ	243
ตอนที่ 3 การบริหารรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	245
ตอนที่ 4 สารการเรียนรู้ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	262
ตอนที่ 5 แผนรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูก ให้ถูกเพศ	302

ตอนที่ 1

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ

ในปัจจุบัน สังคมไทยเผชิญวิกฤติความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์ และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุข และสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อย ร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้มีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลเริ่มหมดไป พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบต่างคนต่างอยู่สัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบาง จนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัญหาพฤติกรรม รุนทางเพศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นทั้งในสังคมชุมชนเมืองใหญ่ รวมถึงขยายวงกว้างลงไปสู่สังคมชนบทมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับจะมีข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่มีการแสดงออกไม่เหมาะสมและมีการแสดงออกทางเพศที่ผิดแปลกจากธรรมชาติ มากยิ่งขึ้นหรือเรียกว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ โดยเฉพาะ พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แสดงออกถึงเพศตรงข้ามกับเพศสภาพของตนเอง หรือเรียกกันว่า พฤติกรรมผิดเพศ ชายแต่งหญิง หญิงแต่งชาย เกย์ ติ๊ด ทอม ดี

สำหรับสังคมไทย แม้ว่าจะไม่ได้มีการต่อต้านผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศอย่างรุนแรง แต่สังคมไทยยังมองว่าการรักเพศเดียวกันเป็นความผิดปกติ เป็นความเบี่ยงเบน โดยพบว่า จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับผู้รักเพศเดียวกันในประเทศไทยวางอยู่บนพื้นฐาน ทางความคิด 4 ประการ 1. การรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งเลวร้าย เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข 2. การรักเพศเดียวกันถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ผิดปกติ 3. การรักเพศเดียวกันเป็นบทบาทที่เกิดจากความบกพร่องของสมาชิกในครอบครัว 4. การเป็นผู้รักเพศเดียวกันมาจากความบกพร่องของคนในครอบครัว

เมื่อย้อนไปในอดีตจะพบว่า ลักษณะวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อนค่อนข้างเรียบง่าย ไม่มีการแข่งขันกันเพื่อเอาตัวรอด แต่จะมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และมีลักษณะเอื้อเฟื้อ

เพื่อแม่กันมาก ทำให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง ปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไม่มีความรุนแรงอย่างในสังคมปัจจุบัน แต่เมื่อมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่างๆมากขึ้น เนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีทางชาติตะวันตกเข้ามา ประกอบกับการพัฒนาประเทศเพื่อการเตรียมรับต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลโดยตรงต่อสถาบันครอบครัว และโครงสร้างของครอบครัวจะเปลี่ยนไป จากเดิมที่เป็นครอบครัวขยาย ก็จะเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ซึ่งสมาชิกของครอบครัวมีจำนวนน้อย จะประกอบไปด้วย พ่อแม่ และลูก โดยจำนวนบุตรจะน้อยกว่าครอบครัวแบบขยาย บทบาทของพ่อแม่จะเปลี่ยนไป จากเดิมที่ผู้เป็นพ่อจะเป็นผู้รับผิดชอบในการทำมาหาเลี้ยง ครอบครัว ส่วนผู้เป็นภรรยาจะอยู่เลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน เปลี่ยนเป็นทั้งพ่อและแม่ต่างก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ทำให้บทบาทของแม่จากเดิมก็เปลี่ยนไปด้วย มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูน้อย และส่วนใหญ่ในปัจจุบัน แม่จะจ้างคนอื่นมาเลี้ยงดูลูกแทน เมื่อต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือพ่อแม่อาจส่งลูกเข้าสถานรับเลี้ยงเด็ก ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็ก การขัดเกลาทางด้านจิตใจและพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้การดูแล ซึ่งไม่ใช่บุคคลที่เป็นพ่อแม่ หรือสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น ปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก จึงทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งปัญหาทางด้านพฤติกรรมสุ่มเสี่ยง ปัญหาด้านเพศ หรือปัญหาเสกติดต่างๆก็มากขึ้น ดังนั้น การมองแบบย้อนกลับคือ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ด้วยการอบรมเลี้ยงดูและสร้างรากฐานของชีวิตตั้งแต่แรกเริ่ม ให้มีความเข้มแข็ง คือการอบรมเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะพัฒนาการที่ดีของเด็กเริ่มต้นจากครอบครัว เด็กจะเติบโตมีคุณภาพ และมีบุคลิกเช่นไร จะเป็นคนดีหรือไม่ดี ส่วนหนึ่งย่อมมาจากสภาพของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสำคัญ (นิติธร ปิลาวสณ์. 2554: ออนไลน์)

อีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญคือสภาพแวดล้อมที่เด็กถูกเลี้ยงดูและเติบโตขึ้น ซึ่งมีผลต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงในบ้าน ปัญหาครอบครัว การกดดันจากสังคม พฤติกรรมเลียนแบบ เหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง ฯลฯ ต่างเป็นปัจจัยที่มีส่วนกำหนดตรรกะทางเพศได้ทั้งสิ้น (รุ่งกานต์ รุจิรวงกุล. 2556: ออนไลน์)

แพทย์หญิงสุพร อภินันท์เวช จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ภาควิชาอนามัยและครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า การที่เด็กเติบโตขึ้น หรือถูกเลี้ยงดูมาไม่ตรงกับเพศของตนเอง ทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติดีหรือแสดงออกในสิ่งที่ตรงข้ามกับเพศ ตัวเอง ซึ่งภาษาอังกฤษในทางจิตวิทยานั้นใช้ว่า Gender Identity Disorder ซึ่งหมายถึงความถึงควมมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกตินั่นเอง

ในทางจิตเวชให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพราะการเลี้ยงดูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

บุคลิกทางเพศของเด็ก ซึ่งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมกับเพศของเด็กก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น เด็กผู้ชายที่มีรูปร่างหน้าตาน่ารักก็มักจะถูกลี้นดูแบบนุ่มนวล หรือมีคนในครอบครัวคอยโอบอุ้มตลอดเวลา ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะถูกทำให้มีบุคลิก คล้ายผู้หญิงได้ง่ายหรือครอบครัวที่มีปัญหาอยากได้ลูกผู้หญิงแต่กลับได้ลูกผู้ชาย ก็อาจจะเลี้ยงลูกผู้ชายให้มีลักษณะของเด็กผู้หญิงเป็นต้น

ครอบครัวนั้นควรต้องเอาใจใส่เด็กให้มากตั้งแต่วัย 3-6 ขวบ เพราะเป็นวัยที่สำคัญ เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในช่วงนี้ ดังนั้นกลุ่มไหนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะต้องหันมาเลี้ยงดูลูกให้ดี ที่สำคัญต้องเลี้ยงให้เหมาะสมกับเพศของเขา เช่น ถ้าเป็นเด็กผู้ชายก็ต้องเลี้ยงให้เขามีการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศชาย ถ้าเด็กผู้ชายชอบเล่นตุ๊กตาก็ต้องพยายามปรับพฤติกรรมไม่ให้เล่นของเล่นของผู้หญิงหรือตุ๊กตา ให้คุณพ่อคุณแม่ทำใจแข็งไม่ซื้อให้ หรือเด็กผู้หญิงที่มีพี่น้องทั้งหมดเป็นเด็กผู้ชายก็มักจะเล่นแบบเด็กผู้ชาย มีแนวโน้มที่จะออกห้าว ๆ ก็ต้องป้องกันด้วยการเลี้ยงให้แตกต่างจากพี่ชายด้วยการหากิจกรรมที่เป็น ผู้หญิงให้เขาทำ เป็นต้น (สุพร อภินันทเวช. 2552: ออนไลน์)

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ได้แก่

ด้านครอบครัว การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ มีพ่อแม่หลายท่านที่คาดหวังว่าอยากได้ลูกชายเมื่อลูกคลอดออกมา กลับเป็นลูกสาว ทำให้พ่อแม่เสียใจ และใช้วิธีการเลี้ยงเป็นแบบลูกชาย ทำให้ลูกติดพฤติกรรมแบบผู้ชายไป ความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป บางครอบครัวแม่อยู่บ้านทำหน้าที่เลี้ยงลูกชายอย่างเดียว ส่วนพ่อก็มีหน้าที่ทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้แม่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง การที่แม่ใกล้ชิดกับลูกชายมากๆ มีโอกาสที่ลูกจะซึมซับความเป็นหญิงมากเช่นกัน เพราะการเลี้ยงดูและกิจกรรมที่แม่กระทำส่วนใหญ่จะเป็นแบบผู้หญิง ความรู้สึกฝังใจ การขาดพ่อหรือแม่ มีเด็กผู้หญิงหลายคนที่ขาดพ่อตั้งแต่ยังเล็ก แม่ก็ปลูกฝังความคิดเรื่องพ่อและเพศชายในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ความเป็นเด็กไม่สามารถแยกแยะได้ เด็กจะฝังใจและเกลียดเพศตรงข้ามโดยไม่รู้ตัวโอกาสที่จะเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกันจึงมีค่อนข้างสูง

ด้านสังคมสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู การสร้างบรรยากาศของการเลี้ยงดู การเลี้ยงดูนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผลของการเลี้ยงดูผิด วิถีทางจิตวิทยาทำให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความวิปริตแปรปรวนในด้านบุคลิกภาพนานาประการ และสังคมรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รักร่วมเพศชายมักจะเกิดจากการเลี้ยงดูของแม่เป็นสำคัญ แม่ประคบประหงมลูกมากเกินไป ห่วงลูกจนเกินเหตุ ซักจูงให้เอนเอียงมาทางผู้หญิง ลดความเป็นผู้ชายของลูกลง ผูกมิตรกับลูกเพื่อต่อต้านพ่อเมื่อมีเรื่องไม่พอใจกับพ่อ ทำให้ลูกนิยมชมชอบแม่แต่ฝ่ายเดียว จนกลายเป็นผู้หญิงตามแม่ไป ยิ่งถ้าพ่อเห็นทางไม่ค่อยได้พบลูกและอยู่กับลูก การถ่ายทอดแบบอย่างก็หมดโอกาสจะทำได้ สำหรับรักร่วมเพศในหญิงก็ทำนองเดียวกัน แม่เป็นต้นต่ออีกเช่นเคย เช่น รักลูกชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งดีชิงเด่นกับลูกหญิงต่อหน้าพ่อทำให้ลดความเป็นผู้หญิงของลูกลง เพราะลูกเห็นแม่นิยมลูกชาย ตนจึงพยายามเป็นผู้ชายบ้าง

สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ตรงข้ามกับเพศตัวเอง เช่นเด็กผู้ชายที่เด่นเก่ง หรือชอบรำตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ (พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ . 2551: 3 - 4)

เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ แสดงออกเป็นพฤติกรรมตรงข้ามกับเพศตัวเอง อาจเกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมหรือผิดเพศ เช่น เด็กผู้ชายที่ห่างเหินจากพ่อ ใกล้ชิดแม่หรือส่งเสริมให้มีกิจกรรมหรือพฤติกรรมเพศหญิงมากเกินไป อาจทำให้เด็กผู้ชายมีพฤติกรรมผิดเพศได้ ถ้าไม่ได้แก้ไขเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การแสดงออกจะมากขึ้นทั้งกิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกายและกิจกรรมต่าง ๆ บางคนอาจรังเกียจอวัยวะเพศตนเอง จนอยากกำจัดอวัยวะเพศทิ้งไป หรือผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งการแก้ไขให้วัยรุ่นที่มีเอกลักษณ์ ทางเพศผิดปกติกลับมาเป็นปกตินั้นทำได้ยาก วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาเอกลักษณ์ทางเพศ คือ การป้องกัน โดยคนในครอบครัว ต้องเลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับเพศของเขา โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศเด็กอายุ 6 - 12 ปี ควรให้ใกล้ชิดเด็กเพศเดียวกันเอง และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ จนถึงวัยรุ่น ส่วนในกรณีที่มีโรคทางร่างกายที่เป็นสาเหตุ การรักษาโรคนั้นตั้งแต่เล็ก ๆ จะเป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่ง ถ้าป้องกันโดยการเลี้ยงดูเด็กให้มีพฤติกรรมที่ตรงกับเพศแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้ ก็ควรยอมรับในสิ่งที่เป็นอย่างนี้ และควรปรึกษาจิตแพทย์เป็นระยะ ๆ ปรับตัวเข้าหากัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกเหนือจากการป้องกันแล้ว บุคคลในครอบครัว ควรมีส่วนช่วยด้วย และที่ไม่ควรมองข้ามความสำคัญ คือ การมาพบกับจิตแพทย์เพื่อปรับแนวความคิดด้วย สำหรับคนที่เอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติแล้วรู้สึกอึดอัด ปรับตัวไม่ได้ มีปัญหาในครอบครัว การมาพบจิตแพทย์เพื่อปรับความคิด ความรู้สึกและการดำเนินชีวิต จะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ (พนม เกตุมาน . 2543: ออนไลน์)

พฤติกรรมทางเพศเป็นผลจากการที่บุคคลนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา การเลียนแบบอย่างการกระทำต่อกันหรือการปฏิบัติตนระหว่างบิดากับมารดา การที่บุคคลได้รับความรู้เรื่องเพศจากครอบครัวในลักษณะใดก็จะมีค่านิยมในลักษณะ นั้นและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศ แต่หากว่าวัยรุ่นได้อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มั่นคง มีสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว จะเป็นภูมิคุ้มกันให้วัยรุ่นได้อาศัยอยู่อย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ซึ่งเป็นพลังพิเศษที่ช่วยให้ปัญหาครอบครัวลดน้อยลง (อวาทิพย์ แว. 2549 : 1)

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการหล่อหลอมและขัดเกลาในเรื่องของการรับรู้ทางเพศ บทบาททางเพศ และลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละเพศ โดยพ่อแม่จะต้องมีวิธีการเลี้ยงลูกให้เหมาะสมกับเพศของตนเอง เช่นการแต่งกาย การใช้ภาษาท่าทาง รวมทั้งการปลุกฝังลูก

เกี่ยวกับการมีจริยธรรม มีจิตสำนึก มีหน้าที่ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และผู้ปกครองต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นเพศที่เหมาะสม ขณะเดียวกันพ่อแม่ควรมีความรู้และทักษะในการพูดคุยเรื่องเพศและปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม พ่อแม่น่าจะเป็นด่านแรก เพราะ ว่าจะเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ จะซึมซับได้ดี ต้องปลูกฝังตั้งแต่อายุน้อย แต่ถ้า 15 -16 ปี ก็คงไม่ได้ผลเท่าไร ถ้าทำในเด็กอายุ 4 - 5 ขวบ ก็จะได้ผลดี มีอุปนิสัยใจคอที่ดี ก็เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า จิตที่ฝึกแล้วย่อมนำความสุขมาให้ ก็เลยต้องฝึกตั้งแต่อายุน้อย(วารุณี พองแก้ว . 2548: 2)

บิดามารดาที่มีความเชื่อในบทบาททางเพศที่แตก ต่างกันระหว่างหญิงและชายและมีการเลี้ยงดูบุตรชายและหญิงแตกต่างกันส่งผลต่อเจตคติ บทบาททางเพศและพฤติกรรมทางเพศของบุตร (จิรัฐติภัทร์ บุญเริ่ม. 2548: 3; อ้างอิงจาก Herlock. 1984) ส่วนครอบครัวที่มีบิดามารดาไม่ แบ่งแยกบทบาทของเพศชายและหญิง เด็กก็ จะเรียนรู้บทบาทเกี่ยวกับเพศของตนจากการเอาแบบอย่าง และสังเกตจดจำพฤติกรรมของบิดามารดาและทำให้เด็กสร้างบุคลิกภาพของตนเองจากการรับรู้ นั้น (จิรัฐติภัทร์ บุญเริ่ม. 2548: 3; อ้างอิงจาก ธัญญะ บุญผะเส. 2531)

ธัญจิรา ดวงแก้ว (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของนักเรียนระดับประถมศึกษา บัณฑิตวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศชาย ได้ร้อยละ 30.00 และความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเพศหญิง ได้ร้อยละ 17.5

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน ได้บ่งชี้อย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีผลต่อจิตสังคมของเด็กตามระยะของพัฒนาการว่าในระยะปฐมวัยเด็กต้องการสร้างความรู้สึกไว้วางใจจากผู้ปกครองให้โอกาสเด็กให้ เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจในตน และความเป็นมิตรด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 5; อ้างอิงจาก Steinberg and Meyer. 1995: 193-194) ผู้ปกครองนอกจากดูแลร่างกายให้เจริญเติบโตแล้ว ยังเป็นผู้สร้างความเป็นคนที่มีสมบูรณ์ให้กับเด็ก และสังคม ผู้ปกครองที่ดีเท่านั้นจึงมีโอกาสสร้างเด็กที่ดีให้กับสังคมได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 5) สรุปได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นช่วยผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิตในครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ สิ่งที่ผู้ปกครองควรรับรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็ก

การให้การศึกษาลูกปกครองเด็กปฐมวัย เป็นภารกิจสำคัญของการศึกษาลูกปฐมวัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 ไม่ปรากฏเลขหน้า) มาตราที่ 8 และในมาตรา 24(6) และมาตรา 29 มีความว่าให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ งานการให้การศึกษาลูกปกครองจึงเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้านเจตคติ ความมั่นใจในการเป็นผู้ปกครอง การสร้างความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยให้เด็กได้รับการดูแลเด็กที่ดีและถูกต้อง เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้เพราะทั้งฝ่ายโรงเรียนและบ้านได้คิดไปในทิศทางเดียวกันเพื่อพัฒนาและส่งเสริมเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2542: 15, 2549: 47-48)

ในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ SUKDEE นี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจาก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura)ทฤษฎี Psychosexual developmental stage ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ รวมถึงศึกษาแนวคิดและหลักของการให้การศึกษาลูกแก่ผู้ปกครอง จิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มาบูรณาการเป็นพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) ซึ่งมี 6 องค์ประกอบคือ การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา (S = Stimulus) การสร้างความเข้าใจ (U = Understanding) การสร้างความรู้ (K = knowledge) การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ (D = Doing) การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)และการเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEEนี้ได้ผ่านกระบวนการสร้างรูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ และการเผยแพร่ขยายผลรูปแบบการให้ความรู้ ทั้งนี้รูปแบบ การให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ แบบ (SUKDEE)เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้จึงเป็นเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกได้อย่างเหมาะสมตามพัฒนาการ และครูปฐมวัยสามารถนำรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE นี้เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านกับทางโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ด้วย

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบSUKDEE

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEEเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มุ่งเน้นการให้ความรู้ ทักษะปฏิบัติเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ กับผู้ปกครอง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูลูก ของผู้ปกครอง ในการพัฒนาตนเองและครอบครัวต่อไปในอนาคต ทั้งยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัยอีกด้วย การพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEEเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการความต้องการทางเพศ (Psychosexual Development

Theory) ของ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในวัยเด็กจะมีผลต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ เด็กจะมีการเจริญเติบโตไปตามพัฒนาการทางเพศ ฟรอยด์เชื่อว่า แรงกระตุ้นทางเพศและการตอบสนองแรงขับ เป็นศูนย์กลางของบุคลิกภาพของเด็ก เช่น การดูดนมแม่ การเคลื่อนไหว การขับถ่าย ล้วนแล้วแต่เกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศทั้งสิ้น

บุคคลมีพลังขับทางเพศ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณเรียกว่า ลิบิโด (Libido) ยังแฝงด้วยแห่งความตาย (Death Instinct) ซึ่งจะ使人ุคคแสดงควมก้าวร้าว การเจ็บปวด และความทุกข์ทรมาน และพลังเพื่อความอยู่รอด (Life Instinct) เป็นตัวผสมผสานให้จิตมีความสมดุลย์ปรับตัวเพื่อการมีชีวิตอยู่ ฟรอยด์ได้กล่าวถึงบุคคลได้แสวงหาความสุขความพึงพอใจจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นไปตามวัยพัฒนาเป็นขั้นตอนตามลำดับ เรียกว่า ขั้นตอนพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพในแง่ลบ แต่บุคคลสามารถเปลี่ยนพลังนี้ให้เป็นบวกได้

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์(Piaget) เพียเจต์เชื่อว่าคนเราทุกคน

ตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และโดยธรรมชาติของมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะมีกิจกรรมหรือเริ่มกระทำก่อน (Active) นอกจากนี้เพียเจต์ถือว่ามนุษย์เรามีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ การจัดและรวบรวม(Organization) และ การปรับตัว (Adaptation) ซึ่งอธิบายดังต่อไปนี้

การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่างๆภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เป็นระเบียบ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่เราพบที่ยังมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ

1. การซึมซาบหรือดูดซึม (Assimilation) เมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure) โดยจะเป็นการตีความหรือการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม

2. การปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเชาว์ปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่งเป็นความสามารถในการปรับโครงสร้างทางปัญญารากฐานทางปรัชญาของทฤษฎีมาจากความพยายามที่จะเชื่อมโยง ประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ ด้วยกระบวนการที่พิสูจน์อย่างมีเหตุผล เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการไตร่ตรอง ซึ่งถือเป็นปรัชญาปฏิบัตินิยมประกอบกับหลักฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดของเพียเจต์เอง ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจาก การปรับตัวเข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) ระหว่างอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิด การเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับการประสบการณ์ใหม่หรือความรู้ใหม่ที่ได้รับ ทำให้เกิดความสมดุล (Equilibrium) ของโครงสร้างทางสติปัญญาเกิดเป็นความรู้และส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนนั้น ในระยะแรก Bandura เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectation) โดยให้ความหมายว่า เป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตน ในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม (Bandura, 1977) แต่ต่อมา Bandura (1986) ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) โดยให้ความจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินกรกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่ Bandura นั้นไม่ได้กล่าวถึงคำว่าคาดหวังอีกเลย Bandura มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่า คน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน Bandura เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่ จะกำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับรับรู้ความสามารถของตนเองในสภาวะการณั้้น ๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีความเชื่อว่าเรามีความสามารถ

เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน
 อุตสาหะ ไม่ท้อถอยง่าย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (Evans. 1989; อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยม
 สุภาจิต. 2539: 58)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถ
 ทำงานได้ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นการตัดสินใจว่าผลกระทบใด
 จะเกิดขึ้น

ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น Bandura เสนอว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี คือ
 (Evans. 1989)

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่าเป็น
 วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่า เป็น
 ประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะ
 ทำได้ ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะ
 เพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อมๆ กับการทำให้เขารับรู้ว่า เขามีความสามาร ารถจะกระทำ
 เช่นนั้น จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความ
 ความสามารถนั้น จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ แต่จะพยายามทำงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่
 ต้องการ

2. โดยการใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความ
 ซับซ้อน และได้รับผลกระทบบางอย่าง ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่าเขาจะสามารถที่จะประสบ
 ความสำเร็จได้ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขา
 มีความสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่ให้ผู้ตัว
 แบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่าง ๆ เหล่านั้นได้ (Kazdin. 1974)

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่
 จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนี้ค่อนข้าง ง่ายและใช้กันทั่วไปซึ่ง Bandura ได้กล่าวว่า
 การใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนัก ในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่จะพัฒนาการรับรู้
 ความสามารถของตนเอง (Evans. 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ผล ควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมี
 ประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องค่อย ๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคลอย่างค่อยเป็นค่อย
 ไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน ก็ย่อมที่จะได้ผลดีใน
 การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการรับรู้
 ความสามารถของตนเองในสภาพที่ถูกรบกวน ในการตัดสินใจถึงความวิตกกังวล และความเครียดของ

คนเรานั้นบางส่วนจะขึ้นอยู่กับภาระกระตุ้นทางสรีระ ภาระกระตุ้นที่รุนแรงทำให้การกระทำไม่ค่อยได้ผลดี บุคคลจะคาดหวังความสำเร็จเมื่อเขาไม่ได้อยู่ในสภาพการณ์ที่กระตุ้นด้วยสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ความกลัวก็จะกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากขึ้น บุคคลก็จะเกิดประสบการณ์ของความล้มเหลว อันจะทำให้การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง

1.4 **ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์** ของ เดวิด ซี.แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ผู้สร้างทฤษฎีการจูงใจในความสำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ได้ศึกษาถึงระดับความต้องการในความสำเร็จของมนุษย์ที่แตกต่างกัน แมคเคลแลนด์เห็นว่าโดยทั่วไปการจูงใจของผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผลจากความต้องการสำคัญ 3 ประการคือ ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (need for affiliation – n Aff) ความต้องการที่จะมีอำนาจหรือแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (need for power – n Pow) และความต้องการที่ทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (need for achievement – n Ach) แมคเคลแลนด์ได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากในความต้องการที่ทำงานให้สำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และได้ศึกษาลักษณะของผู้ที่จะประสบความสำเร็จสูง (high achiever) ว่าจะมีลักษณะของการกล้าเสี่ยงอยู่พอสมควร บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบสูง และจะฉลาดในการวางแผนเป้าหมายในระยะยาวที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง อันไม่เป็นเป้าหมายที่สูงหรือต่ำกว่าศักยภาพของเขาเอง จนเกินไป และเขาผู้นั้นจะต้องมีความสามารถในการบริหารองค์การ และจะต้องมีความมุ่งมั่นในความสำเร็จของงาน และเมื่องานสำเร็จก็เกิดความพึงพอใจในความสำเร็จนั้น ซึ่งเป็นความพึงพอใจในตัวเองของผู้ที่มุ่งความสำเร็จของงานจึงมีใจจดจ่ออยู่กับงาน และใช้ความพยายามอย่างสูงสุดเพื่อให้งานสำเร็จด้วยดีบุคคลเหล่านี้จะ พยายามแสวงหาข้อมูล ลป้อนกลับ (feedback) อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประเมินค่าสิ่งที่ตนทำและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขในขณะเดียวกัน ความรวดเร็วของข้อมูลลป้อนกลับที่ได้รับจะมีความหมายยิ่ง ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงระดับความสำเร็จหรือความล้มเหลว และเพื่อจะได้คิดหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือข้อผิดพลาดในงานได้ทันเวลาที่

McClelland เชื่อว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือผู้ที่มีความต้องการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" Doing Something Better สำหรับพวกที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น ก็เพื่อความสุขของตนเอง (Intrinsic Satisfaction) ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับเด็กนั้นได้พบว่าการฝึกให้เด็กเป็นอิสระ (Independence Training) ให้พึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้เด็กคนนั้นมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น

1.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์อับราฮัม มาสโลว์ เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ใฝ่ดี ปราบปรามจะใช้พลังความรู้ ความสามารถเพื่อนำตัวเองไปสู่ชีวิตที่เจริญสมความปรารถนา ดังนั้นพฤติกรรมต่างของมนุษย์จึงเป็นผลมาจากการพยายามที่จะตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นอันได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต
2. ความต้องการความปลอดภัย ทรัพย์สินและชีวิต
3. ความต้องการความรักและความต้องการเป็นเจ้าของ เป็นความต้องการที่ต้องการเป็นที่รักของผู้อื่น
4. ความต้องการภาคภูมิใจ เกียรติยศและศักดิ์ศรี
5. ความต้องการที่จะตระหนักถึงความสามารถสูงสุดที่แท้จริงของตนเอง

หลักการและแนวคิดที่สำคัญ

1. การจูงใจเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลปฏิบัติ กระตือรือร้น และความปรารถนา ที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยที่การเรียนรู้เป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า สิ่งเร้าในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยการจูงใจ
2. ความต้องการทางกาย อารมณ์ และสังคม เป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรวางหาทางเสริมแรงหรือกระตุ้นโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการเหล่านั้น
3. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถความพึงพอใจแก่ผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย มีแรงจูงใจสูงขึ้น และมีเจตคติต่อการเรียนเพิ่มขึ้น
4. การจูงใจผู้เรียนให้มีความตั้งใจและสนใจในการเรียนย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้เรียน แต่ละคน ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจลักษณะความต้องการของผู้เรียนแต่ละระดับแต่ละสังคม แต่ละครอบครัว แล้วจึงพิจารณากิจกรรมการเรียนที่จะจัดให้สอดคล้องกัน
5. ผู้สอนควรพิจารณาสิ่งล่อใจ หรือรางวัล รวมทั้งกิจกรรมการแข่งขันให้รอบ และเหมาะสม เพราะเป็นแรงจูงใจที่มีพลังรวดเร็ว ซึ่งให้ผลทั้งทางด้านการเสริมสร้าง และการทำลายก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวิธีการ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs) ที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต

1.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson's Theory of Human

Development) กอร์ดอนและบราวน์ (Gordon & Browne. 1993) ได้กล่าวถึงกรอบงานของอีริกสัน (Erikson's Framework) ดังนี้ กรอบงานของอีริกสันคือ รูปแบบที่สมดุลระหว่างความปรารถนาและความต้องการทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพกายและสุขภาพจิตขึ้นอยู่กับภาวะอารมณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพที่เหมาะสม การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่ได้รับจะส่งผลต่อการพัฒนาทางสังคมของมนุษย์ การพัฒนาที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ ถ้าการพัฒนาเป็นไปด้วยดีบุคคลจะมีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีริกสันได้กำหนดขั้นพัฒนาการทางสังคมออกเป็น 8 ขั้น โดยใช้อายุเป็นเกณฑ์เพื่อให้ครอบคลุมพัฒนาการตลอดช่วงอายุ แต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะ 3 ขั้นแรกที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยดังนี้ (กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. 2547: 9-10; อ้างอิงจาก Gordon; & Browne. 1993 : 101-103)

ขั้นที่ 1 ขั้นความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (Trust Vs. Mistrust) อายุของเด็กในขั้นนี้อยู่ระหว่างแรกเกิดถึง 2 ปี ถ้าเด็กได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอมั่นคงจากบิดามารดาจะช่วยพัฒนาความรู้สึกในด้านความเป็นตัวของตัวเองและความไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีอารมณ์ที่ดีและมีความรู้สึกปลอดภัย การที่ เด็กได้รับการดูแลทางร่างกายอย่างเพียงพอและได้รับความอบอุ่นอย่างมั่นคงสม่ำเสมอ รวมถึงการที่เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างทันทีทันใด สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจต่อบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัวเด็กและยังทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจในตนเอง กล้าที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเขาได้ตามลำพัง โดยไม่ต้องมีผู้ใหญ่คอยปกป้องดูแลตลอดเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมพัฒนาการในขั้นต่อไป แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอจะไม่มี ความมั่นคงเด็กจะรู้สึกไม่เชื่อมั่น ขาดทักษะในการ เผชิญกับความทุกข์ยากและภาวะกดดัน

ขั้นที่ 2 ขั้นความเป็นตัวของตัวเอง – ความไม่มั่นใจในตนเอง (Autonomy VS Doubt) อายุเด็กขึ้นอยู่ระหว่าง 2-3 ปี เป็นระยะที่กล้ามเนื้อของเด็กแข็งแรงขึ้นและพร้อมที่จะทดลองใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ดังนั้นการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่คอยกระตุ้นและให้กำลังใจอย่างเอาใจใส่ให้เด็กได้ทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถ และวิธีการของเด็กซึ่งจะส่งผลช่วยให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองต่อไปในอนาคต ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กได้รับการควบคุม จำกัดความอยากรู้อยากเห็น การฝึกฝนปฏิบัติด้วยวิธีการบังคับจะทำให้เด็กรู้สึกกลัวเล สงสัย ละอาย ไม่เชื่อมั่นในตนเองซึ่งจะส่งผลให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย

ขั้นที่ 3 ขั้วความคิดริเริ่ม - ความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) อายุเด็กในขั้นนี้อยู่ระหว่าง 3-6 ปี เป็นช่วงที่เด็กจะพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดี ถ้าได้มีรากฐานของความเป็นตัวของตัวเองและความรู้สึกไว้วางใจในความสามารถของตนตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ปี ในขั้นนี้เด็ก

สามารถที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมง่าย ๆ บางอย่างกับผู้ใหญ่ หรือทำกิจกรรมบางอย่างด้วยตนเองโดยลำพัง ที่สำคัญก็คือในขณะนี้เด็กจะใช้ภาษาเป็นสื่อในการค้นคว้าหาความจริงหรือทำความเข้าใจกับสภาพการณ์รอบตัว ถ้าเด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำพังและผู้ใหญ่ให้ความสนใจในการตอบคำถามหรือให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้คำอธิบาย ที่ทำให้เด็กในวัยนี้เข้าใจได้โดยง่าย ย่อมเป็นการส่งเสริมเด็กให้มีแนวโน้มที่จะค้นคว้าสำรวจและมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง ในทางตรงข้ามถ้าเด็กวัยนี้รู้สึกว่าการควบคุมตนเองมากเกินไปพร้อมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ซักถามสิ่งที่ไม่สนใจใคร่รู้ ย่อมจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผิดเพราะคิดว่าตนเป็นคนที่ทำให้ผู้ใหญ่เกิดความรำคาญหรือพูดในสิ่งไร้สาระ ในที่สุดก็จะรู้สึกผิดที่จะคิดจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองไม่ค่อยทำตามคำสั่งหรือทำตามคนอื่นอย่างเดียวนั่น

ทฤษฎีของอีริคสันได้อธิบายถึงลักษณะของการศึกษาไปข้างหน้า โดยเน้นถึงสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคนซึ่งในแต่ละขั้นของการพัฒนานั้นจะมีวิกฤติการณ์ทางสังคม (social crisis) เกิดขึ้น การที่ไม่สามารถเอาชนะหรือผ่านวิกฤติการณ์ทางสังคมในขั้นหนึ่ง ๆ จะเป็นปัญหาในการเอาชนะวิกฤติการณ์ทางสังคมในขั้นต่อมา ทำให้เกิดความบกพร่องทางสังคม (social inadequacy) และเป็นปัญหาทางจิตใจตามมา

อีริคสันได้แบ่งข้ออย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีผลต่อจิตสังคมของเด็กตามระยะของการพัฒนาการว่าในระยะปฐมวัยเด็กต้องการสร้างความรู้สึกไว้วางใจจากผู้ปกครองให้โอกาสเด็กให้เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจในตน และความเป็นมิตรด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 5; อ้างอิงจาก Steinberg and Meyer. 199 : 193-194)

2. แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ลูกให้ถูกเพศ

2.1 แนวคิดการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองและครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการร่วมมือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง เป็นการให้ความรู้ พัฒนาเจตคติความมั่นใจในการเป็นผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้รับการดูแลที่ดีและถูกต้อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 15) วัตถุประสงค์ของการ ให้ให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (Decker; & Decker. 1992: 384; Click;& Click. 1990: 323) มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้นเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการเด็ก
2. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กที่มีผลมาจากพฤติกรรมและการสนับสนุนให้เกิดประสบการณ์

3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยตนเอง
4. เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติที่ดีร่วมกันทั้งผู้ปกครองด้วยกันและกับโรงเรียนในเรื่องของการของการศึกษาและการดูแลเด็ก
5. เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่า และตระหนักถึงความสามารถตนเองในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจในการเลี้ยงดูเด็ก

2.2 แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528, หน้า 3-15) ได้จำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกของตน โดยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของลูก มีความใกล้ชิดกับลูก โดยการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูกและให้ความสนิทสนม ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความสำคัญแก่ลูก ซึ่งเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ลูกต้องการซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดลักษณะต่างๆไปสู่ลูก ทำให้ลูกมีสุขภาพจิตดี มีการปรับตัวได้ดี มีความวิตกกังวลน้อย มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาอธิบายเหตุผลและชี้แจงถึงพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี รวมทั้งอธิบายผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของลูกซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น นอกจากนั้น บิดามารดาจะให้รางวัลและลงโทษลูกตามวิธีที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ลูกเกิดการเรียนรู้และรับทราบว่าจะทำอะไรที่ควรและไม่ควรที่จะกระทำและสิ่งใดไม่ควรกระทำ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดา ใช้การลงโทษลูกทางจิตใจเพื่อปรับพฤติกรรมอย่างจงใจ การลงโทษทางจิต เช่น การใช้วาจาว่ากล่าวดูด่า การตัดสิทธิ์ต่างๆ
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดามารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามแล้วมีผู้ใหญ่ตรวจตราอย่างใกล้ชิดว่าเด็กทำตามคำสั่งหรือไม่ ถ้าเด็กทำตามก็จะมีรางวัลให้ แต่ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะถูกลงโทษ
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่บิดามารดา เปิดโอกาสให้ลูกได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดาและมารดาหรือผู้ปกครอง

งามตา วนิทนานนท์ (2534) ได้ศึกษาและรวบรวมการอบรมเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ในการ

ปฏิบัติต่อลูกตนได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของลูกเพียงใด มีการใกล้ชิดกับลูก โดยตนได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูกมาน้อย. พียงใด นอกจากนั้น ยังเกี่ยวกับความสนิทสนม การสนับสนุนช่วยเหลือ การให้ความสำคัญแก่ลูกด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนมากนี้ เป็นการให้ในสิ่งที่ลูกต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้นบิดามารดาที่เลี้ยงลูกโดยวิธีนี้จึงเป็นผู้ที่ลูกรัก และลูกเห็นความสำคัญของบิดามารดา ซึ่งจะทําให้ลูกยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ของบิดามารดาได้โดยง่ายและยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึง การที่บิดามารดา ได้อธิบายเหตุผลให้แก่ลูกเมื่อมีการส่งเสริมและขัดขวางการกระทำของลูกหรือลงโทษลูก นอกจากนั้น บิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษลูกอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ นอกจากนั้น ยังช่วยให้ลูกสามารถจะทำ นายได้ว่าตนจะได้รับรางวัลหรือลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นแล้ว มากน้อยเพียงใด การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ยังหมายถึง การที่บิดามารดาบอกให้ลูกทราบว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา และชี้แจง ให้ลูกทราบผลดี ผลเสียที่เกิดจากการกระทำของลูก ซึ่งการกระทำนั้นอาจส่งผลกระทบต่อบิดามารดาหรือผู้อื่นตามมาภายหลัง อาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์นั้น ในปัจจุบันเป็นมิติที่มีความหมายกว้างขวางกว่าที่เคยใช้มาแต่เดิม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดามีการลงโทษเมื่อเด็กกระทำความผิด การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นแบบที่นักจิตวิทยาใช้ในการศึกษามาก โดยการวิจัยเรื่องแรก ๆ ศึกษาทางด้านการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก ได้เน้นความสำคัญของวิธีการที่บิดามารดาใช้ลงโทษเด็กเป็นอันดับแรก และถ้าพิจารณาอายุของเด็กจะเห็นได้ว่าเป็นวิธีการลงโทษที่ผู้ใหญ่ใช้กับเด็กตั้งแต่เริ่มต้นเมื่อเป็นทารก เช่น ในการหย่านม การฝึกขับถ่าย และการห้ามปรามการกระทำของเด็ก เป็นต้น การลงโทษที่ได้ศึกษานั้นมีหลายวิธี เช่น การใช้อำนาจบังคับโดยการลงโทษทางกาย การใช้วาจาดูด่า การริบวัตถุสิ่งของ การงดแสดงความรักใคร่เมตตา และการตัดสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น อาจแบ่งวิธีการลงโทษเป็น 2 ประเภท คือ การลงโทษทางกาย และการลงโทษทางจิต การลงโทษทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดาลงโทษด้วยการเขี่ยน ทบตีให้เจ็บกาย การลงโทษทางจิต หมายถึง การดูด่า แสดงอาการไม่พอใจ เมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ ตัดสิทธิบางอย่าง การลงโทษเด็กโดยเฉพาะการทำให้เจ็บกาย เป็นวิธีการปรับพฤติกรรม ที่บิดามารดามักใช้อย่างจงใจใช้มากและใช้บ่อยกว่าการให้รางวัลเมื่อเด็กทำความดี

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การควบคุมมาก หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม

แล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่า เด็กทำตามที่ตนต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามต้องการก็จะลงโทษเด็ก ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรหรือไม่ควรทำสิ่งใดและเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้างโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้เร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ

เด็กวัยนี้ เป็นวัยพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาความสำคัญของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น และชอบตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เด็กจะพยายามและต้องการช่วยเหลือ ตนเอง เริ่มสร้างความมั่นใจจากพื้นฐาน ความไว้วางใจที่มีต่อผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กขาดอิสระในการสร้างความเชื่อมั่นขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งที่เขาสนใจ จะมีผล ทำให้เด็กเกิดการพึ่งพาติดขัดผู้อื่น ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก กลัว ก้าวร้าว และไม่ไว้วางใจผู้อื่น

ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัยชั้นหนา ภาคบ งคช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจ เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุน และดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้ ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้น พ่อกับแม่จะต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็กด้วย เพราะการ

ป้องกัน โดยคนในครอบครัว ต้องเลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับเพศ ของเขา โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศเด็กอายุ 6 - 12 ปี ควรให้ใกล้ชิดเด็กเพศเดียวกันเอง และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน มาบูรณาการเป็น กระบวนการจัดการ เรียนการสอนในการ ให้ความรู้ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และให้ชื่อว่าการบวนการจัดการให้ความรู้ผู้ปกครองนี้ว่านี้ว่า รูปแบบการให้ ความรู้กับผู้ปกครองแบบชุดี SUKDEEโดยแบ่งองค์ประกอบของ การเรียนการสอนออกเป็น 6 ขั้น ดังนี้

1.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศที่เกิด จากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันกำลังประสบปัญหานี้เป็นอย่างมาก และปัญหาของการ อบรมเลี้ยงดูลูกที่ไม่ตรงตามเพศของลูกที่ก่อให้เกิดความสับสนทางเพศของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กมี พฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน โดยสาเหตุแห่งปัญหานี้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ที่มาของขั้นกระตุ้นไว้ มาจากแนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่กล่าวว่าพัฒนาการ ทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) ของบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอนดังกล่าวได้ ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ

1.2 การสร้างความเข้าใจ(U = Understanding)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศว่า อิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และ วัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครอง อยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะ ป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ที่มาของขั้นสร้างความเข้าใจ มาจากแนวคิด ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ พัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Stage) โดยบุคคลใดพัฒนาไปตามขั้นตอน ดังกล่าวได้ด้วยดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ หากไม่เป็นไปดังกล่าวก็ จะเกิดภาวะ “ติดขัดอยู่” มีผลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ โดยชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทาง เพศที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุ บัน และได้จากแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เชื่อว่า

การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่างประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับประสบการณ์ใหม่

1.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับเพศของเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศ และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ของบิดามารดา บรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู โดยเน้นที่การให้ความรัก (LOVE) และการเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็ก (LEARN)

ที่มาของชั้น สร้างความรู้มาจากแนวคิดแนวคิด การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามบริบทของสังคมไทยโดยเลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมา 2 รูปแบบ จากการวิเคราะห์และศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของ งามตา วรินทร์านนท์ (2534) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ รวมถึงการนำแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีความสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย รวมถึงการเข้าใจในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กด้วย ฉันทนา ภาคภงข (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรักและความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กรายนี้ จึงควรเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย พัฒนาการทางเพศของเด็ก และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุนและดูแลเด็กรายนี้ได้เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูด้วย

1.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

เป็นขั้นตอนทดลองให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยการ สมมุติสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดของเด็กวัย 3 – 6 ขวบหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้ปกครองเลี้ยงลูกอย่างผิดเพศได้ แล้วให้ผู้ปกครองแสดงบทบาทสมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอบรม

ที่มาของขั้นถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติมาจากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์เชื่อว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการหลอมรวมระหว่าง ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับการประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเพียเจต์ กล่าวไว้ในทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลได้ ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้ เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth. 1996: 14-17) โดยความรู้ที่ผู้ปกครองได้และจะนำไปใช้จริงกับลูกคือการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

1.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

เป็นขั้นตอน กระบวนการ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองคิดตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรม ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ที่มาของขั้นการยอมรับความสามารถของตนเอง มาจากแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูล่าแบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด และทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นนี้เมื่อนำ สองแนวคิดมากระตุ้นให้เห็นถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความสำเร็จและตนเองมีความสามารถที่จะทำไปถึงความสำเร็จ ผู้ปกครองก็สามารถที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองได้ถูกเพศและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อไป

1.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการที่ช่วยเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในด้านความเชื่อ ความคิด และการกระทำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการให้การยอมรับสนับสนุน

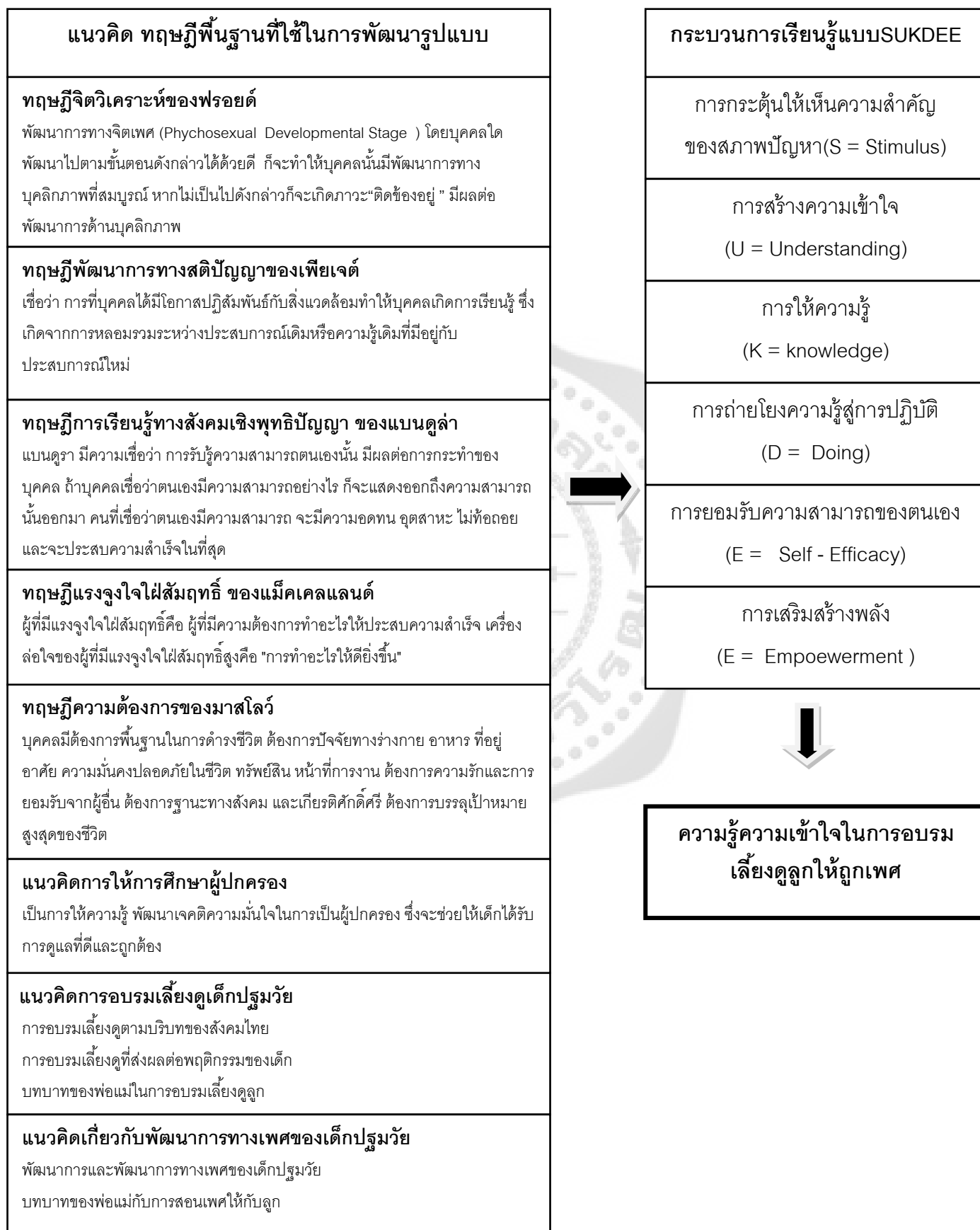
ส่งเสริมทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมั่นคง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ที่มาของ ชั้นเสริม สร้างพลัง มาจากแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูรา แบนดูรา มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุทิศหา ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด ทฤษฎีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์ ของแม็คเคลแลนด์ ผู้ที่มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่มีความต้องการทำอะไร ให้ประสบความสำเร็จ เครื่องล่อใจของผู้ที่ มีแรงจูงใจไฝ่สัมฤทธิ์สูงคือ "การทำอะไรให้ดียิ่งขึ้น" ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ บุคคลมีต้องการพื้นฐานในการดำรงชี วิต ต้องการปัจจัยทางร่างกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการฐานะทางสังคม และเกียรติศักดิ์ศรี ต้องการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ในขั้นตอนนี้ได้หลอมรวมแนวคิดทั้งสามไว้เพื่อเป็น การเสริมสร้างพลังให้กับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

จากการนำแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการให้ความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น มาบูรณาการ และใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างกระบวนการของรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE สามารถแสดงดัง ภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขติ (SUKDEE)

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน กับกระบวนการของรูปแบบ

ตอนที่ 3

หลักการรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ

หลักการของรูปแบบ

จากแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานต่าง ๆ ดังกล่าวที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์สร้างเป็นกระบวนการของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยมุ่งให้ ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องให้กับผู้ปกครอง เพื่อลดอัตราเสี่ยงของเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ โดยมีครูปฐมวัยเป็นผู้ให้ความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทั้งนี้ยังเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างทางโรงเรียน สถานศึกษา กับทางบ้าน ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของงานการศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ. 2542 ดังนั้นหลักการสำคัญของการสร้าง รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ มีดังนี้

1. รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองนี้ มุ่งส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่ไปกับการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ กระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้กระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ

2. กระบวนการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ได้มาจากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ SUKDEE ดังนี้

- 2.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหา (S – Stimulus)
- 2.2 การสร้างความเข้าใจ (U – Understanding)
- 2.3 การสร้างความรู้ (K – Knowledge)
- 2.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ (D – Doing)
- 2.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E - Self Efficacy)
- 2.6 การเสริมพลังอำนาจ (E – Empowerment)

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE ต้องเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น โดยต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยเป็นกันเอง สบายใจ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ โดยไม่สร้าง

ความเครียดหรือความกดดัน แต่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดความอยาก สร้างความท้าทายและความสำเร็จจากการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง

4. บทบาทผู้ฝึก (วิทยากร) เป็นผู้จัดบรรยากาศที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เป็นผู้แนะนำให้ผู้ปกครองเห็นและเข้าใจเป้าหมายของการเรียนรู้ เป็นผู้ อำนวยความสะดวก ด้วยการวางแผนการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้ ปกครองใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ เป็นผู้กระตุ้นด้วยการตั้งคำถาม ให้วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เป็นผู้ เสริมแรงให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้ปกครองพัฒนาขึ้นไปมากยิ่งขึ้น เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลของการกระทำ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการวางแผนการอบรมครั้งต่อไป หรือวัดความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

องค์ประกอบของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาในตอนที 1 ผู้วิจัยนำไปประยุกต์ วิเคราะห์ใช้ในการกำหนดกรอบความคิดในการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. **สาระการเรียนรู้ (Learning Contents)** คือสาระความรู้ที่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต้องเรียนรู้ เพื่อการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดู ลูกให้ถูกเพศ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ (Learning Contents)

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

- ความหมาย
- ประเภท
- สาเหตุ
- ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

- ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

3. พัฒนาการทางเพศ

- พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์
- การสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

4. ทักษะการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Processes) คือ วิธีการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่กล่าวไว้ในตอนที่ 1 ออกมาเป็นรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ SUKDEE ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังต่อไปนี้

2.1 การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสภาพปัญหา(S = Stimulus)

เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันกำลังประสบปัญหานี้เป็นอย่างมาก และปัญหาของการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ไม่ตรงตามเพศของลูกที่ก่อให้เกิดความสับสนทางเพศของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสาเหตุแห่งปัญหานี้เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

2.2 การสร้างความเข้าใจ(U = Understanding)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงสาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมผิดเพศว่าอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครองอยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

2.3 การสร้างความรู้ (K = knowledge)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับเพศของเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี พ่อควรใกล้ชิดเด็กผู้ชาย แม่ใกล้ชิดเด็กผู้หญิง ส่งเสริมกิจกรรมตามเพศ และไม่ส่งเสริมให้แสดงออกผิดเพศใด ๆ รวมถึงลักษณะความสัมพันธ์ของบิดามารดา บรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู โดยเน้นที่การให้ความรัก (LOVE) และการเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของเด็ก (LEARN)

2.4 การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ(D = Doing)

เป็นขั้นตอนทดลองให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยการสมมุติสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางเพศที่ผิดของเด็กวัย 3 - 6 ขวบหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้ผู้ปกครองเลี้ยงลูกอย่างผิดเพศได้ แล้วให้ผู้ปกครองแสดงบทบาทสมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกแต่ละสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอบรม

2.5 การยอมรับความสามารถของตนเอง (E = Self - Efficacy)

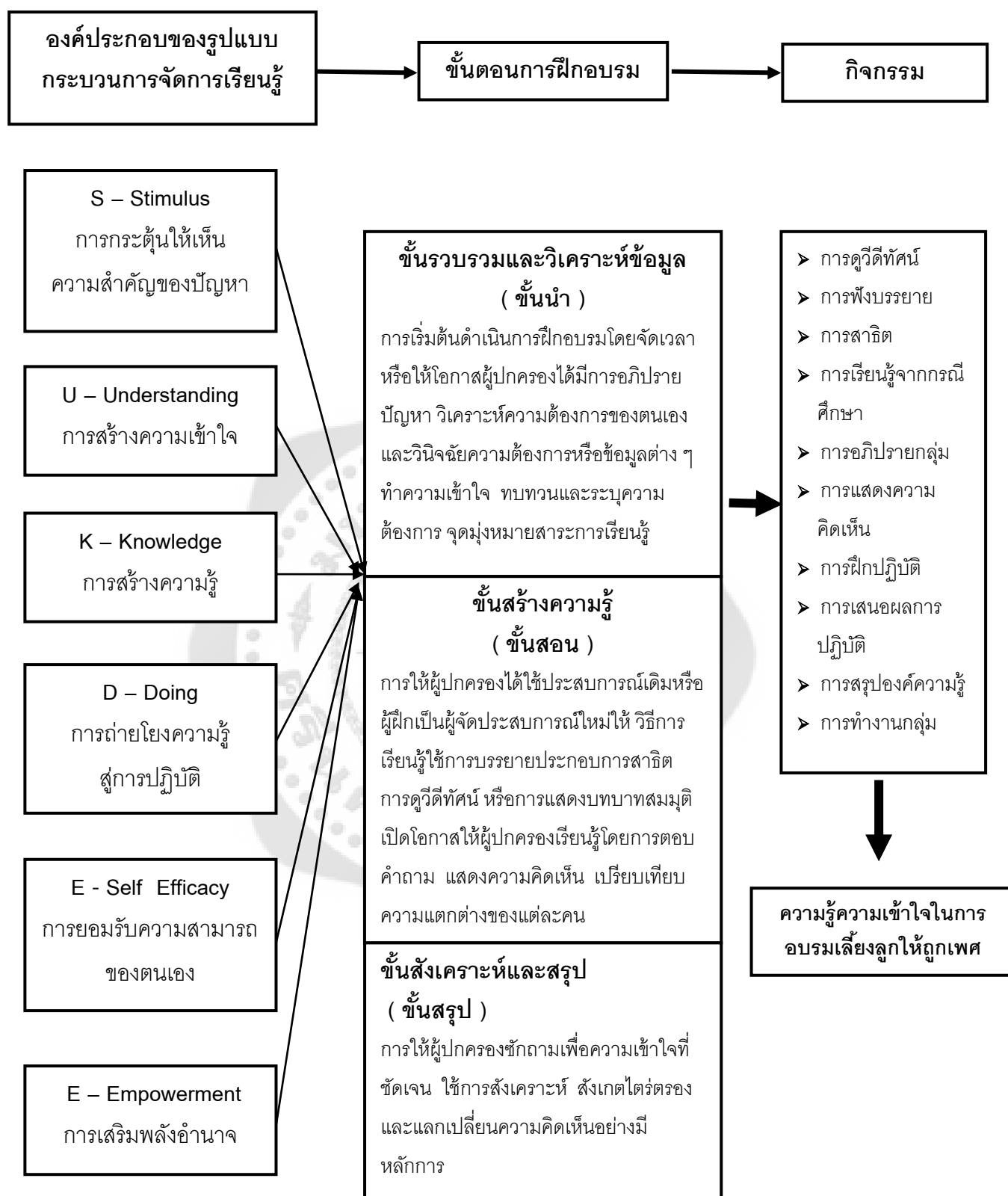
เป็นขั้นตอน กระบวนการ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองคิดตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.6 การเสริมสร้างพลัง (E = Empowerment)

เป็นขั้นตอนของกระบวนการที่ช่วยเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองในด้านความเชื่อ ความคิด และการกระทำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยการให้การยอมรับสนับสนุน ส่งเสริมทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมั่นคง มั่นใจ ภาคภูมิใจ พึงพอใจ มีความพร้อม และความมุ่งมั่น ในการที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ SUKDEE ได้ กำหนดการเรียนรู้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนการฝึกอบรม และกิจกรรม

3. ผลลัพธ์เรียนรู้ (Learning Outcome)คือ ผลการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองได้รับจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ แบ่งออกเป็น

3.1 ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
- การอบรมเลี้ยงดูลูกเด็กปฐมวัย
- พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- พัฒนาการทางเพศ

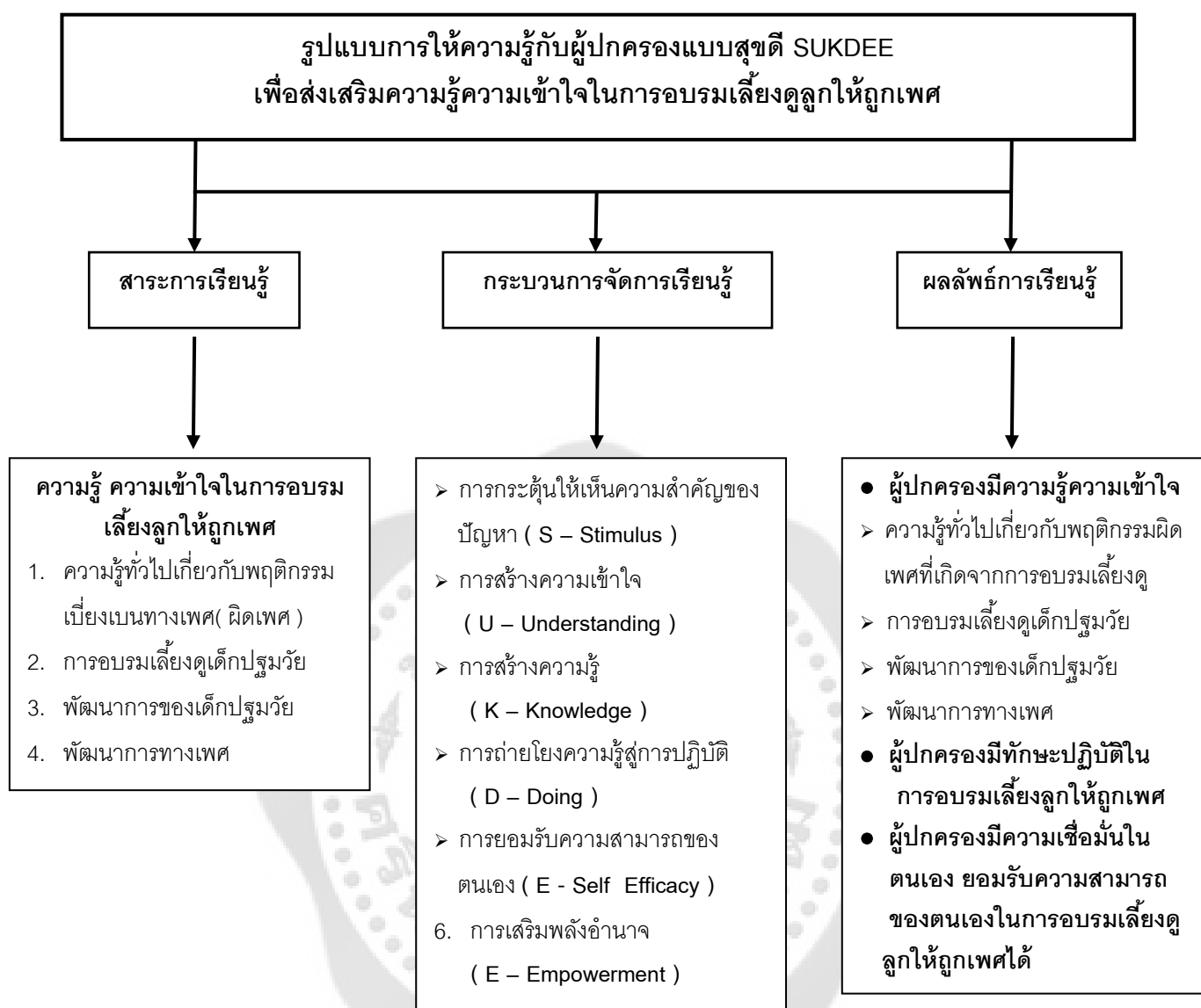
3.2 ผู้ปกครองมีทักษะปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

3.3 ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับความสามารถของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศได้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

จากหลักการที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง ที่ได้กล่าวมาในตอนที 1 ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบ SUKDEE โดยมุ่งเน้น ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
  - ความหมาย
  - ประเภท
  - สาเหตุ
  - ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
  - การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
3. พัฒนาการทางเพศ
  - พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์
  - การสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรม เบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
4. ทักษะการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพประกอบ 3 แสดงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบใช้วิธีการประเมิน 2 ลักษณะ คือ การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

1. การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบและการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ

1.1 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และวิธีการ ประเมินการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินความเหมาะสม สอดคล้องของรูปแบบ ประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย

1.2 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ ได้แก่ การประเมินความคิดเห็นต่อการใช้ รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ ประเมินโดยผู้ปกครองและ ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย

2. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้ปกครองด้าน ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) สาเหตุของ พฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตาม ทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์ บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรม ผิดเพศ และทักษะปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดความรู้ของ ผู้ปกครอง

ตอนที่ 3

การบริหารรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ได้พัฒนาขึ้น เพื่อให้ครูปฐมวัยหรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองนำไปใช้ในการให้การศึกษากับผู้ปกครองปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู เน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

มโนทัศน์

รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ คือ กระบวนการให้การศึกษากับผู้ปกครองที่กำหนดสาระความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) ที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย โดยมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคคลิก ภาพของฟรอยด์ และทักษะการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ดำเนินการด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบคือ

- การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหา (S – Stimulus)
- การสร้างความเข้าใจ (U – Understanding)
- การสร้างความรู้ (K – Knowledge)
- การถ่ายโยงความรู้สู่การปฏิบัติ (D – Doing)
- การยอมรับความสามารถของ ตนเอง (E - Self Efficacy)
- การเสริมพลังอำนาจ (E – Empowerment)

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ SUKDEE มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
  - ความหมาย
  - ประเภท
  - สาเหตุ

- ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
    - ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
    - การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
  3. พัฒนาการทางเพศ
    - พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของฟรอยด์
    - การสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
  4. ทักษะการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบกับการทำงานของผู้ปกครอง จึงได้กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมเป็นวันเสาร์ 1 วัน ต่อ 1 สัปดาห์ เวลาตั้งแต่ 09.00 – 16.00 น. แบ่งออกเป็นช่วงเช้า และช่วงบ่าย (ช่วงเวลาละ 3 ชั่วโมง) เวลาที่ใช้ทั้งหมดแบ่งออกเป็น 7 สัปดาห์ (ในการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE) หลังจากนั้นอีก 1 เดือน กลับมาวัด ความรู้ ความเข้าใจใน การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ของผู้ปกครองอีก 1 ครั้ง

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ศึกษาคู่มือการฝึกอบรม
2. เลือกกลุ่มผู้ปกครองแบบเจาะจงจากโรงเรียนเดียว จำนวน 18 คน
3. นัดสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการฝึกอบรมด้วยแบบประเมินผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองรับรู้สภาพของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ
4. ดำเนินการตามตารางการดำเนินการของรูปแบบ
5. สรุปและสะท้อนผลการดำเนินการ

ตารางดำเนินการ

ในการแบ่งเนื้อหาและรายละเอียดของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดให้สอดคล้องกับ
ขั้นตอนกระบวนการของรูปแบบ SUKDEE ตามแผนการจัดกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 1 การดำเนินกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจใน
การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สัปดาห์ที่	กระบวนการ จัดการเรียนรู้	เนื้อหา	วัตถุประสงค์
1	สร้างความคุ้นเคย	ปฐมนิเทศ	1. สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ปกครองและผู้วิจัย
	SUKDEE	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรม เบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) • ความหมาย • ประเภท • สาเหตุ (เน้นการอบรมเลี้ยงดู) • ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)	2. ผู้ปกครองทราบวัตถุประสงค์ของวิธีการและบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้วิจัย 3. ประเมินความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองก่อนการทดลอง 4. ผู้ปกครองทราบถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในปัจจุบัน 5. ผู้ปกครองทราบถึงประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
		การอบรมเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	6. ผู้ปกครองทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) 7. ผู้ปกครองทราบถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

ลำดับที่	กระบวนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	วัตถุประสงค์
2	SUKDEE	สะท้อนความคิดเดิม - ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ - สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (1) * ครอบครัวที่แตกแยก * ครอบครัวที่มีความรุนแรง * ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะ ตบตีกัน	- เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับสภาพปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในปัจจุบันและสาเหตุของพฤติกรรม - ผู้ปกครองทราบถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (1) - ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
3	SUKDEE	สะท้อนความคิดเดิม - ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ - สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (2) * ความคาดหวังของพ่อแม่ * ค่านิยมในการเลี้ยงลูก * ค่านิยมของคนไทย	- เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย - ผู้ปกครองทราบถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (2) - ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สัปดาห์ที่	กระบวนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	วัตถุประสงค์
4	SUKDEE	สะท้อนความคิดเดิม - ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ - สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ * การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก	- เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย - ผู้ปกครองทราบถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ - ผู้ปกครองทราบถึงสัมพันธภาพของพ่อแม่ และลูก ส่งผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ - ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
5	SUKDEE	สะท้อนความคิดเดิม - ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ - สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย	- เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย - ผู้ปกครองทราบถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ เกี่ยวกับบทบาททางเพศของลูก - ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สัปดาห์ที่	กระบวนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	วัตถุประสงค์
6	SUKDEE	สะท้อนความคิดเดิม - ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ - สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ	- เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย - ผู้ปกครองทราบถึงการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู - ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
		การสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู	
7	SUKDEE	สะท้อนความรู้เดิมที่ได้จากการฝึกอบรมทั้งหมด	- ผู้ปกครองกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ - ผู้ปกครองสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศได้ - ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถและอำนาจของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
	ปัจฉิมนิเทศ	สรุปการให้ความรู้ผู้ปกครอง SUKDEE	- ผู้ปกครองสรุปผลการเรียนรู้และการปฏิบัติ - ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถและอำนาจของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ - ผู้ปกครองบอกถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการดำเนินการตามรูปแบบ - ยุติการดำเนินการของรูปแบบ

สัปดาห์ที่	กระบวนการ จัดการเรียนรู้	เนื้อหา	วัตถุประสงค์
			5. ประเมินความรู้ความเข้าใจการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองหลังการ ทดลอง

แผนดำเนินการฝึกอบรม

ในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้บูรณาการจัดทำการดำเนินฝึกอบรมดังนี้

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
1	ปฐมนิเทศ		1. ผู้ฝึกแนะนำรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ SUKDEE 2. สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างการทำกิจกรรม 3. วัดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศก่อนการฝึกอบรม
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) • ความหมาย • ประเภท • สาเหตุ (เน้นการอบรมเลี้ยงดู) • ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)		1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 ผู้ฝึกนำตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศมาให้ผู้ปกครองศึกษา (ขั้น S = Stimulus) 1.2 ผู้ฝึกเปิดวิดีโอ “เพลงสุดท้าย” ให้ผู้ปกครองดู (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาข่าวและการดูวิดีโอ เป็น Mind Map (ขั้น U = Understanding) 2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ผู้ฝึกให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) : ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ พฤติกรรมผิดเพศ สาเหตุของพฤติกรรมผิดเพศ ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมผิดเพศ (ขั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นส่วนตัว ที่มีต่อกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมผิดเพศ (ขั้น U = Understanding) , (ขั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกซักถามแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผิดเพศ (ขั้น D = Doing)
	การอบรมเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ		

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
1 (ต่อ)			3.2 ผู้ฝึกตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยในการลดพฤติกรรมผิดเพศได้อย่างไร ผู้ปกครองจะอย่างไรถ้าลูกของท่านผิดเพศ (ขั้น D = Doing) 3.3 ผู้ฝึกรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองและร่วมกันสรุปเป็นของกลุ่ม(ขั้น K = Knowledge)(ขั้น D = Doing) 3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้(ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
2	ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (1) * ครอบครัวที่แตกแยก * ครอบครัวที่มีความรุนแรง * ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะ ตบตีกัน		1.ขั้นนำ 1.1 ผู้ฝึกเปิดคลิปละคร วีดีโอ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกในรูปแบบต่างๆที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น ครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน และทำร้ายกัน (ขั้น S = Stimulus) 1.2 ตั้งคำถามให้ผู้ปกครองเปรียบเทียบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูจากตัวอย่าง และส่งผลต่อลูกอย่างไร (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ให้ผู้ปกครองสรุปความคิดเห็นออกเป็น Mind Map (ขั้น U = Understanding)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
2 (ต่อ)			2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ผู้ฝึกให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีความแตกต่างของครอบครัวที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน (ขั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกตั้งคำถามให้ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำอยู่ในปัจจุบัน (ขั้น D = Doing) 2.3 ให้ผู้ปกครองทำใบงานที่ 4 (ขั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองเข้ากลุ่ม 4 คน ทำงานร่วมกันในหัวข้อ “ การเลี้ยงดูแบบไหนที่จะทำให้ลูกมีพฤติกรรมผิดเพี้ยน ” (ขั้น D = Doing) 3.2 ผู้ฝึกแลสรุปสิ่งที่ได้จากผู้ปกครองร่วมการเรียนรู้ (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing) 3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
3	ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (2) * ความคาดหวังของพ่อแม่ * ค่านิยมในการเลี้ยงลูก * ค่านิยมของคนไทย		1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครอง (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing) 1.2 ผู้ฝึกเปิดวิดีโอเกี่ยวกับสถานการณ์การความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู (ขั้น U = Understanding) 2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ : ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (2) * ความคาดหวังของพ่อแม่ * ค่านิยมในการเลี้ยงลูก * ค่านิยมของคนไทย (ขั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในข้อสงสัยเกี่ยวกับความรู้ที่ได้ไป (ขั้น U = Understanding) (ขั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ขั้น U = Understanding) 3.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ท่านจะอย่างไรเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ตามวิธีการคิดของตนเอง (ขั้น D = Doing)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
3 (ต่อ)			3.4 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม (ขั้น U = Understanding) (ขั้น D = Doing) 3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงดู ให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
4	* การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก		1.ขั้นนำ 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองโดยร่วมกันสรุปออกมาเป็น Mind Map (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge) 1.2 ผู้ฝึกเปิดคลิปเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู (ขั้น U = Understanding) 2.ขั้นสอน 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ : * การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ * การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
4 (ต่อ)			* ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก (ชั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกของผู้ปกครอง (ชั้น S = Stimulus) (ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ท่านคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูลูกของท่าน ส่งผลต่อพฤติกรรมเป็นแบบทางเพศหรือไม่ เพราะเหตุใด(ตามวิธีการคิดของตนเอง) (ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing) 3.2 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปพร้อมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม (ชั้น K = Knowledge) (ชั้น D = Doing) 3.3 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
5	บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย		1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครอง (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge) 1.2 ผู้ฝึกเปิดคลิปของ Thai TBS เกี่ยวกับความสงสัยในเรื่องเพศของเด็กปฐมวัยให้ผู้ปกครองดู (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู (ขั้น U = Understanding) 2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ : บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย (ขั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ท่านจะมีวิธีการสอนเรื่องบทบาททางเพศให้ลูกของท่านอย่างไร ตามวิธีการคิดของตนเอง (ขั้น U = Understanding) (ขั้น D = Doing) 3.4 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปพร้อมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing) 3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
6	การสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู		1. <u>ขั้นนำ</u> 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน สาเหตุ สภาพความรุนแรงของปัญหา (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge) 1.2 ผู้ฝึกนำคลิปการสอนเรื่องเพศ และตัวอย่างตำราเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ปกครองดู (ขั้น S = Stimulus) 1.3 ผู้ฝึกระดมความคิดจากผู้ปกครองทั้งหมดว่า ท่านมีวิธีการสอนเรื่องเพศสำหรับเด็กปฐมวัย เป็น Mind Map ของกลุ่ม (ขั้น U = Understanding) 2. <u>ขั้นสอน</u> 2.1 ผู้ฝึกชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผ่านการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ขั้น K = Knowledge) 2.2 ผู้ฝึกกำหนดสถานการณ์ กิจกรรม ให้ผู้ปกครองได้แสดงบทบาทสมมติในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผ่านการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ขั้น D = Doing) 3. <u>ขั้นสรุป</u> 3.1 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ เป็นรายบุคคล (ขั้น D = Doing) 3.2 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองนำเสนอชิ้นงานและสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
6 (ต่อ)			3.3 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของทั้งหมด เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ (ชั้น U = Understanding) (ชั้น K = Knowledge) 3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

ลำดับ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
7	ปัจจัยนิเทศ การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูก เพศ		1. ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับ พฤติกรรม เบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ชั้น S = Stimulus) (ชั้น U = Understanding) 2. ผู้ฝึกระดมความคิดจากผู้ปกครองทั้งหมดว่า มีวิธีการใดที่จะ ทำให้ลูกไม่ผิดเพศ(ชั้น U = Understanding) (ชั้น K = Knowledge) 3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้นำความรู้ที่ได้จาก การอบรมตามรูปแบบ SUKDEE ไปใช้ในชีวิตจริง (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment) 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือในการ อบรม ตลอดเวลาตามรูปแบบและขออนุญาตประเมินความรู้ ความ เข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองหลัง การทดลอง พร้อมทั้งนัดหมายในการพบกันอีก 1 เดือน

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	องค์ ประกอบ	กิจกรรมการเรียนรู้
7 (ต่อ)			5. เปิดสไลด์ภาพกิจกรรมการอบรมประกอบเพลง “ จะได้ไม่ ลืมกัน “ 6. ปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ 7. กิจกรรมอำลาด้วยเพลง ” รางวัลแด่คนช่างฝัน ”

ทรัพยากร

ทรัพยากรของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลและสื่อการเรียนรู้

1. ทรัพยากรบุคคล คือ ผู้ฝึก(วิทยากร) ได้แก่ ครูปฐมวัยหรือผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับ
ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยซึ่งมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการสอนเด็กปฐมวัย โดยมีหน้าที่
  - 1.1 ศึกษาเอกสารแนะนำรูปแบบ
  - 1.2 ศึกษาเอกสารหน่วยการเรียนรู้
  - 1.3 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู
ลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครอง
  - 1.4 ประเมินความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครอง
ก่อนและหลังการอบรม
2. สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย
  - 2.1 คู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้
ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศสำหรับผู้ฝึก(วิทยากร) 1 เล่ม
  - 2.2 สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ Powerpoint เอกสารหน่วยการเรียนรู้ คลิปวิดีโอ วีดิทัศน์ ซีดี
สื่อประจำหน่วยการเรียนรู้

ตอนที่ 4

สาระการเรียนรู้ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระการเรียนรู้ของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
  - ความหมาย
  - ประเภท
  - สาเหตุ
  - ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)
2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
  - ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
  - การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
3. พัฒนาการทางเพศ
  - พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์
  - การสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรม ผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
4. ทักษะการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ คือ พฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานทั่วไปของคนสังคม โดยที่พฤติกรรมดังกล่าวถูกมองจากคนส่วนใหญ่ในสังคมว่าเป็นพฤติกรรมผิดปกติ

ได้มีผู้ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่หลากหลาย ดังเช่น

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ ได้เขียนในบทความ “ ทำอย่างไรเมื่อลูกเบี่ยงเบน ” ไว้ดังนี้

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ คือการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงตามเพศของตนเอง พบได้ตั้งแต่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ตลอดจนถึงผู้สูงอายุ โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมาจากตัว

บุคคลเอง ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อม โดยส่วนมากจะเกิดจากหลายปัจจัยร่วมกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถสังเกตได้โดยพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กและสามารถป้องกันแก้ไขได้

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหมายถึงพฤติกรรมที่ ไม่สอดคล้องกับเพศของตนเอง การเบี่ยงเบนในพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ รักร่วมเพศ (Homosexuality) ลัทธิเพศ (Transverstism) ปฏิเสธเพศ มีความต้องการเปลี่ยนเพศ (Transsexualism) อันเป็นต้นเหตุทำให้การดำเนินชีวิตที่พึงปรารถนาและที่คาดหวังไว้ต้องชะงักงัน และสังคมเห็นว่าไม่เหมาะสมไม่ควร

สุพร อภินันท์เวช ได้กล่าวไว้ในบทความว่า “เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ ” ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ หมายถึงความผิดปกติในเรื่องเพศ เช่น พวกที่ชอบแอบดูผู้หญิงอาบน้ำ พวกชอบโชว์อวัยวะเพศ หรือสัมผัสกับสัตว์ แต่คนส่วนใหญ่จะไม่นำมาใช้ผิดความหมาย แต่ในปัจจุบันก็นำคำว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมาใช้กับความมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติจนกลายเป็นความเคยชินกันแล้ว

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเป็นความผิดปกติโดยผู้ป่วยจะมีความรู้สึกทางเพศ มีการสร้างจินตนาการ หรือมีอารมณ์ตื่นตัวทางเพศ ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกไม่เหมาะสม ด้วยวิธีการที่ผิดธรรมชาติและเป็นภัยต่อสังคม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดซ้ำซากโดยบุคคลนั้นไม่สามารถบังคับยั้งได้ แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคม มักมีสาเหตุจากสภาพจิตใจที่ผิดปกติทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ แต่มีได้หมายความว่า “เป็นโรคจิต” เป็นเพียงความผิดปกติทางจิตเวช พวกบุคลิกภาพผิดปกติ (Personality Disorder) เท่านั้น ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ประมาณ 20:1)

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (2537: 54) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นพฤติกรรมทางเพศที่ขัดกับบรรทัดฐานของสังคม เช่น พฤติกรรมรักร่วมเพศ พวกชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (pedophile) พวกชอบการมีเพศสัมพันธ์กับสัตว์ เป็นต้น

ผศ.นพ. พนม เกตุมาน ได้อธิบายว่า เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ แสดงออกเป็นพฤติกรรมตรงข้ามกับเพศของตนเอง

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ได้แก่ นักเรียนชายชอบแสดงพฤติกรรมออกเป็นหญิง หรือหญิงแสดงพฤติกรรมมาเป็นชาย เช่น เขียนคิ้ว ทาปาก การแต่งกายแบบชาย โดยเฉพาะในช่วงวันสำคัญที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้พฤติกรรม ดังกล่าวจะไม่แสดงออกในระดับชั้นเล็กๆ แต่จะเริ่มแสดงออกในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 -6) ชอบเข้าห้องน้ำหญิง ท่าทางกระตือรือร้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าวเป็นที่ยอมรับ เพราะไม่มีผลกระทบต่อใครหรือมีผลกระทบน้อยมาก (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2540)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศนั้นคือ พฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับเพศของตนเอง ไม่พึงพอใจในเพศของตนเอง หรือมีความอคติกับเพศของตนเอง แต่พึงพอใจต้องการที่จะเป็นและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตนเองในรูปแบบของเพศตรงข้ามของตนเอง หรือกล่าวเปรียบเทียบได้กับพฤติกรรมการผิดเพศ หรือเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ

ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมีหลายประเภท ที่พบมากมีดังนี้

1. ถ้ามอง คือ ภาวะของคนที่ได้รับความสุขทางเพศจากการแอบดูร่างกายเปลือยตามสถานที่ต่างๆ พบได้ทั้งชายและหญิง ส่วนมากพบในชายมากกว่า มักพบในช่วงอายุที่อยู่ในวัยรุ่นมากกว่าวัยผู้ใหญ่ เช่น เจาะรูแอบดูตามห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องนอน เป็นต้น
2. การแอบถ่ายภาพเปลือยผู้อื่น คือ ภาวะที่คนมีความสุขทางเพศจากการได้ถ่ายภาพเปลือยของผู้อื่น
3. ชอบโชว์อวัยวะ คือ ภาวะของคนที่ได้รับความสะดวกพอใจทางเพศกับการได้เปิดเผยอวัยวะเพศของตนในที่ต่างๆ เช่น หอพักนักเรียนหญิง สวนสาธารณะ ตามที่ลับตาคน เป็นต้น
4. วัตถุทาง เป็นการใช้สิ่งของมาสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เช่น ถูบน่อง กางเกงใน ยกทรง โดยการได้สัมผัสกดจกดูกับสิ่งนี้
5. ฎเวยวะเพศกับผู้อื่นเพื่อความสุขทางเพศ โดยมากมักจะกระทำบนรถประจำทาง งานวัด ห้างสรรพสินค้า บริเวณตลาด และบริเวณที่มีคนหนาแน่น
6. ชอบคนสูงอายุหรือชอบเด็ก โดยการมีพฤติกรรมทางเพศที่ชอบผู้สูงอายุที่มีอายุมากหรือเด็กที่มีอายุน้อย เช่น การทำอนาจารเด็ก โดยการหลอกล่อเด็กด้วยเงิน ขนม หรือของเล่นจนเด็กสนิทสนมด้วยแล้วจึงจับต้องจูบคลำอวัยวะเพศเด็ก บางคนถึงขั้นข่มขืนกระทำชำเรา หรือทำการฆาตกรรมเมื่อเกิดการขัดขึ้น
7. พฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น พฤติกรรมซาติสต์ (Sadism) ทำให้บุคคลอื่นเกิดความเจ็บปวดทรมานร่างกายและจิตใจ ความต้องการทางเพศสูง จนไม่สามารถจะยับยั้งควบคุมอารมณ์ทางเพศของตนไว้ได้ อาจมีความต้องการทางเพศอยู่ตลอดเวลา ซึ่งขัดต่อค่านิยมและวัฒนธรรม
8. พฤติกรรมรักร่วมเพศหรือไฮโมเซ็กซ์ชวล มีหลากหลายลักษณะ เช่น ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมชอบผู้หญิงด้วยกันโดยมีการปฏิบัติตนเลียนแบบผู้ชาย ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมชอบผู้ชายด้วยกันโดยมีการปฏิบัติตนเป็นผู้หญิง ผู้ชายที่มีพฤติกรรมชอบผู้ชายด้วยกันโดยมีการปฏิบัติตนเลียนแบบผู้หญิง หรือผู้ชายที่มีพฤติกรรมชอบผู้ชายด้วยกันโดยมีการปฏิบัติตนเป็นผู้ชาย
9. มีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างผู้ที่มีสายเลือดเดียวกันในครอบครัว

10. มีความสุขจากการพูดคุยลามก (Sexphone) คือ ภาวะของคนที่ได้รับความสุขความพอใจทางเพศจากการได้กล่าวคำที่ไม่สุภาพหรือคำหยาบคายอนาจารทางโทรศัพท์

ความหมายของการผิดเพศหรือรักร่วมเพศ(homosexuality)

คำว่า"รักร่วมเพศ" ศัพท์คำนี้บ่งถึง การที่คนๆหนึ่งมีความคิดและความรู้สึกทางเพศสต่อบุคคลซึ่งเป็นเพศเดียวกัน. ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศนี้ Kinsey et al (1948)ได้ประเมินว่า 10 % ของผู้ชายมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ประมาณ 5-6%อย่างน้อยมีพฤติกรรมเช่นนี้ 3 ปี, ส่วนอีก 4% ที่เหลือนั้นในหมู่ผู้ชาย จะมีพฤติกรรมรักร่วมเพศแบบถาวรไปจนตลอดชีวิต .

Kinsey et al (1953)รายงานว่ ผู้หญิงราว 4% จะมีพฤติกรรมรักร่วมเพศอย่างฝังใจนับจากช่วงอายุ 20-35 ปี, ในขณะที่ Kenyon (1980) สรุปว่า ผู้หญิงประมาณ 1 ใน 45 คนของจำนวนประชากรผู้หญิงที่เป็นผู้ใหญ่ เป็นพวกรักร่วมเพศ (เท่ากับ 2% กว่าเท่านั้นเมื่อเทียบกับผู้ชาย) เราไม่สามารถที่จะแบ่งแยกเด็ดขาดลงไปได้ว่า ใครเป็นพวกรักร่วมเพศและใครเป็นพวกรักเพศตรงข้าม (heterosexual). มันมีอนุกรมอันหนึ่ง , ซึ่งได้วางบุคคลที่มีพฤติกรรมทางเพศแบบรักร่วมเพศชั่วคราว , และอีกชั่วคราวที่มีพฤติกรรมทางเพศต่อเพศตรงข้าม ; ระหว่างชั่วคราวทั้งสองนี้เป็นพวกที่มีความผูกพันในระดับที่แปรปรวน กล่าวคือ มีพฤติกรรมทางเพศได้ทั้งสองอย่าง คือ สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศได้กับเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม

สาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ ได้เขียนในบทความ " ทำอย่างไรเมื่อลูกเบี่ยงเบน " ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการผิดเพศหรือเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ ไว้ว่า

1. ด้านร่างกาย ได้แก่

1.1 พันธุกรรม เช่น ถ้ามีบุคคลในครอบครัวมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ คนในครอบครัวนั้นก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะมียืนบาง ตัวที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติสืบทอดต่อมา หรืออาจจะเกิดจากโรคบางชนิดก็ได้ เช่น โรคเปลือกต่อมหมวกไตใหญ่ผิดปกติ ซึ่งจะทำให้เกิดการหลั่งฮอร์โมนเพศชายออกมามากกว่าปกติ ซึ่งถ้าเด็กผู้หญิงบางคนป่วยเป็นโรคนี้ก็จะทำให้มีลักษณะเหมือนเด็กผู้ชาย หรืออาจจะเกิดที่อวัยวะต่าง ๆ เมื่ออยู่ในครรภ์มารดาผลิตฮอร์โมนผิดปกติ จึงกลายเป็นความผิดปกติทางฮอร์โมนเพศขึ้น และทำให้เมื่อคลอดออกมาเด็กจะมีอวัยวะบางอย่างที่ผิดปกติไปจากเพศที่เขาควรเป็น ในบางรายก็จะเป็นลักษณะของอวัยวะที่กำกวม ทำให้มองไม่ออกว่าอวัยวะเพศเป็นชาย หรือหญิง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาจึงไม่รู้ว่าจะเลี้ยงแบบเด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิง ดี

1.2 ฮอริโมนเพศ ปกติคนเราจะมีฮอริโมนเพศ 2 อย่างที่เป็นตัวกำหนดเพศ เพศหญิงจะมีฮอริโมนเอสโตรเจน เพศชายจะมีฮอริโมนเทสโตสเตอโรน การขาดดุลทางด้านฮอริโมนเป็นผลมาจากสัดส่วนที่ผิดปกติระหว่างฮอริโมนเพศชายและฮอริโมนเพศหญิง

2. ด้านครอบครัว

2.1 การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ มีพ่อแม่หลายท่านที่คาดหวังว่าอยากได้ลูกชายเมื่อลูกคลอดออกมากลับเป็นลูกสาว ทำให้พ่อแม่เสียใจ และใช้วิธีการเลี้ยงเป็นแบบลูกชาย ทำให้ลูกติดพฤติกรรมแบบผู้ชายไป

2.2 ความใกล้ชิดกับแม่มากเกินไป บางครอบครัวแม่อยู่บ้านทำหน้าที่เลี้ยงลูกชายอย่างเดียว ส่วนพ่อก็มีหน้าที่ทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้แม่เลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง การที่แม่ใกล้ชิดกับลูกชายมากๆ มีโอกาสที่ลูกจะซึมซับความเป็นหญิงมากเกินไป เพราะการเลี้ยงดูและกิจกรรมที่แม่ กระทำส่วนใหญ่จะเป็นแบบผู้หญิง

2.3 ความรู้สึกฝังใจ การขาดพ่อหรือแม่ มีเด็กผู้หญิงหลายคนที่ขาดพ่อตั้งแต่ยังเล็ก แม่ก็ปลูกฝังความคิดเรื่องพ่อและเพศชายในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ความที่เป็นเด็กไม่สามารถแยกแยะได้เด็กจะฝังใจและเกลียดเพศตรงข้ามโดยไม่รู้ตัวโอกาสที่จะเบี่ยงเบนชอบเพศเดียวกันจึงมีค่อนข้างสูง

3. ด้านสังคม

3.1 สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู การสร้างบรรยากาศของการเลี้ยงดู การเลี้ยงดูนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะผลของการเลี้ยงดูผิดวิธีทางจิตวิทยา ทำให้เด็กโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความวิตกกังวลแปรปรวนในด้านบุคลิกภาพนานาประการ และสังคมรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รักร่วมเพศชายมักจะเกิดจากการเลี้ยงดูของแม่เป็นสำคัญ แม่ประคบประหงมลูกมากเกินไป ห่วงลูกจนเกินเหตุ ชักจูงให้เอนเอียงมาทางผู้หญิง ลดความเป็นผู้ชายของลูกลง ผูกมิตรกับลูกเพื่อต่อต้านพ่อเมื่อมีเรื่องไม่พอใจกับพ่อ ทำให้ลูกนิยมชมชอบแม่แต่ฝ่ายเดียว จนกลายเป็นผู้หญิงตามแม่ไป ยิ่งถ้าพ่อเห็นทางไม่ค่อยได้พบลูกและอยู่กับลูก การถ่ายทอดแบบอย่างก็หมดโอกาสจะทำได้ สำหรับรักร่วมเพศในหญิงก็ทำนองเดียวกัน แม่เป็นต้นต่ออีกเช่นเคย เช่น รักลูกชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งดีชิงเด่นกับ ลูกหญิงต่อหน้าพ่อทำให้ลดความเป็นผู้หญิงของลูกลง เพราะลูกเห็นแม่นิยมลูกชาย ตนจึงพยายามเป็นผู้ชายบ้าง

3.2 สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ตรงข้ามกับ เพศของตัวเอง เช่น เด็กผู้ชายที่เด่นเก่ง หรือชอบวิ่งตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531: 5-9) ได้ให้ทัศนะถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมรักร่วมเพศไว้ 3 ประการคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตร ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนพฤติกรรมของลูกชายที่เอนเอียงไปทางเพศหญิงนั้น เกิดเนื่องจากผู้เป็นมารดาใกล้ชิดลูกชายมากเกินไป จนทำให้ความคิด เจตคติ ความรู้สึกและลักษณะท่าทางของความเป็นหญิงซึมซาบเข้าไปเป็นบุคลิกของเด็กชาย จนประทับความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นหญิงเข้าไปในจิตใจ

บุคลิกภาพของบิดา ส่วนใหญ่แล้วเด็กเหล่านี้ก็มีบิดาเป็นคนแข็งแรงแรง แข็งกร้าว เผด็จการ หรือเป็นคนเด่นเกินไป จนลูกชายไม่สามารถเลียนแบบได้ หรือในทางตรงกันข้ามก็มักเป็นบิดาที่มีนิสัยอ่อนแอ ไม่มีบทบาทอะไรในบ้าน เป็นคนเฉย เรียบ แยกตัวจนเด็กเกิดความรู้สึกละอายใจทนการภาคภูมิใจ และไม่ยอมเลียนแบบบุคลิกภาพของบิดา

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะค่อนข้างห่างเหิน ไม่ใกล้ชิด อาจเป็นเพราะบิดาไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้าน หรือคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นหน้าที่ของมารดาแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงปลีกตัวออกห่างหรืออาจจะเป็นเพราะตายจากไปเมื่อเด็กชายยังเล็กอยู่ หรืออีกประการหนึ่ง บิดาอาจเป็นคนเจ้าอารมณ์ ดุร้าย ไม่นิยมนัก จนเด็กมองภาพพจน์ของนิส ยบิดาค่อนข้างน่ากลัวและไม่ยอมเลียนแบบ

การคาดหวังของบิดา มารดาที่อยากได้ลูกผู้หญิง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีลูกชายหลายคนแล้ว อยากมีลูกสาว แต่เมื่อไม่ได้ลูกสาวตามต้องการจึงชดเชยความต้องการของตนเองด้วยการแต่งกายให้ลูกชายให้เหมือนหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าลูกชายนั้นเป็นคนหน้าตาดี รูปร่างสวย กิริยานุ่มนวลด้วยแล้ว ก็ยิ่งถูกแต่งให้เหมือนผู้หญิงมากขึ้นและบ่อยขึ้น และเมื่อเกิดความพอใจขึ้นทั้งสองฝ่าย เด็กชายก็จะรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทความเป็นหญิงมากกว่าความเป็นชายเพิ่มมากขึ้นตามกาลเวลา

การรักลูกแบบลำเอียง ถ้าพ่อแม่ตามใจและเอาใจลูกผู้หญิงมากกว่าลูกชายทำให้เด็กชายเกิดความรู้สึกอิจฉา หลงคิดว่าถ้าตนเป็นหญิง พ่อแม่ ก็คงรักและเอาใจใส่ตนมากขึ้น จึงประพฤติตนแบบผู้หญิงเพื่อเรียกร้องความสนใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง การพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กด้านหนึ่งคือ การไม่อยากเหมือนคนอื่นหนึ่ง เช่น ถ้าพี่เป็นคนเอาแต่เรียนไม่มีเพื่อน น้องก็จะปฏิบัติตนในทางตรงกันข้ามคือ ไม่สนใจเรียนแต่มีเพื่อนมากเช่นเดียวกัน ถ้าพี่สาวทำตัวมีนิสัยเหมือนพี่ชาย คอยทำตัวปกป้องทุกอย่างหรือพี่ชายทำตัวแข็งแรงเกินไป เด็กชายซึ่งเป็นน้องมักทำตัวเป็นผู้หญิง เป็ นคนอ่อนแอต้องการความคุ้มครอง

2. อิทธิพลของสภาพสังคม

แบบอย่างเพศที่สามจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือในหนังสือ เมื่อนักแสดงเป็นผู้ชายแต่ได้แสดงเป็นหญิง เด็กชายที่ขาดแบบอย่างจากบิดา จากครูผู้ชาย ก็อาจเลียนแบบนักแสดงที่แสดงท่าทางกระดุกกระดิงมาเป็นแบบอย่างเอาไว้

ค่านิยมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม เช่น ค่านิยมที่สร้างความเชื่อว่าการเป็นผู้ชายนั้นต้องเป็นคนแข็งแรง ต้องชอบเล่นกีฬา พุดจาโผงผาง หยาบคาย ก้าวร้าว เกเร ต้องชกต่อยกัน ต้องสูบบุหรี่ ถ้าเด็กชายที่มีลักษณะสับสนและไม่สามารถแสดงพฤติกรรมดังกล่าวได้ ก็จะมีสับสนและไม่กล้าที่จะแสดงตัวเองเป็นเพศชาย จึงพยายามที่จะเก็บและแสดงออกถึงความเป็นหญิง

สุพร อภินันทเวช ได้กล่าวไว้ในบทความ “เอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ ” ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของการเกิดอัตลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ คือ

1. พันธุกรรม เช่น ถ้ามีบุคคลในครอบครัวมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติ แพทย์หญิงสุพร บอกว่า คนในครอบครัวนั้นก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะมียีนบางตัวที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศผิดปกติ สืบทอดต่อมาหรืออาจจะเกิดจากโรคบางชนิดก็ได้ เช่น โรคเปลือกต่อมหมวกไตใหญ่ผิดปกติ ซึ่งจะทำให้เกิดการหลั่งฮอร์โมนเพศชายออกมามากกว่าปกติ ซึ่งถ้าเด็กผู้หญิงบางคนที่เป็นโรคนี้ก็จะทำให้มีลักษณะเหมือนเด็กผู้ชาย หรืออาจจะเกิดที่อวัยวะต่าง ๆ เมื่ออยู่ในครรภ์มารดาผลิตฮอร์โมนผิดปกติ จึงกลายเป็นความผิดปกติทางฮอร์โมนเพศขึ้น และทำให้เมื่อคลอดออกมาเด็กจะมีอวัยวะบางอย่างที่ผิดปกติไปจากเพศที่เขาควรเป็น ในบางรายก็จะเป็นลักษณะของอวัยวะที่กำกวม ทำให้มองไม่ออกว่าอวัยวะเพศเป็นชายหรือหญิง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาจึงไม่รู้ว่าควรจะเป็นแบบเด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิงดี

2. การเลี้ยงดู ในทางจิตเวชให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เพราะการเลี้ยงดูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อเพศของเด็ก ซึ่งการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมกับเพศของเด็กก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เช่น เด็กผู้ชายที่มีรูปร่างหน้าตาน่ารักก็มักจะถูกเลี้ยงดูแบบนุ่มนวล หรือมีคนในครอบครัวคอยโอบอุ้มตลอดเวลา ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะถูกทำให้มีบุคลิกคล้ายผู้หญิงได้ง่ายหรือครอบครัวที่มีปัญหาอยากได้ลูกผู้หญิงแต่กลับได้ลูกผู้ชาย ก็อาจจะเลี้ยงลูกผู้ชายให้มีลักษณะของเด็กผู้หญิงเป็นต้น

3. สังคมหรือวัฒนธรรมบางอย่าง ดังที่แพทย์หญิงสุพรยกตัวอย่างให้ฟังว่า ในบางกรณีมีผู้ใหญ่บางคนเห็นว่าเด็กมีความสามารถบางอย่างที่ตรงข้ามกับเพศของตัวเอง เช่น เด็กผู้ชายที่เด่นเก่ง หรือชอบรำตั้งแต่เล็ก ๆ มักจะถูกสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเหล่านั้นโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ จนในที่สุดก็กลายเป็นว่าเด็กผู้ชายคนนั้นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของผู้หญิงทั้งหมด ซึ่งอันนี้ก็มีส่วนทำให้เกิดเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติได้

ผศ.นพ. พนม เกตุมาน ได้กล่าวไว้ในรายการพบหมอศิริราช สาเหตุของเอกลักษณะทางเพศ ที่ผิดปกติ เกิดจากการเลี้ยงดูหรือปัจจัยทางร่างกาย หรือทั้งสองประการ ปัจจัยทางกาย อาจเกิดจากระดับฮอร์โมนเพศ ของมารดาผิดปกติในขณะตั้งครรภ์ หรือเด็กมีอวัยวะเพศกำกวมตั้งแต่แรกเกิด ทำให้เลี้ยงเด็กผิดเพศ นอกจากนี้การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมหรือผิดเพศ เช่น เด็กผู้ชายที่ห่างเหินจากพ่อ ใกล้ชิดแม่หรือส่งเสริมให้มีกิจกรรมหรือพฤติกรรมเพศหญิงมากเกินไป อาจทำให้เด็กผู้ชายมีพฤติกรรมผิดเพศได้ ถ้าไม่ได้แก้ไขเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การแสดงออกจะมากขึ้นทั้งกิริยาท่าทาง คำพูด การแต่งกายและกิจกรรมต่าง ๆ บางคนอาจรังเกียจอวัยวะเพศตนเอง จนอยากกำจัดอวัยวะเพศทิ้งไป หรือ ผ่าตัดแปลงเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรม การผิดเพศหรือ อุดลักษณะทางเพศที่ผิดปกติ ล้วนย่อมมาจากการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขติ SUKDEE ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ที่ให้ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเพศสภาพของลูก เพื่อเป็นการป้องกันและยอมรับ พฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ)

ปัญหาเชิงพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยนี้ มีข้อถกเถียงที่สำคัญจากมุมมองของคนในสังคม อยู่อย่างน้อย 3 แนวทาง คือ มุมมองด้านศีลธรรม มุมมองด้านกฎหมาย มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ประยุกต์ และมุมมองด้านการจัดการ ซึ่งแต่ละมุมมองก็มีความน่าสนใจ และให้ความสำคัญกับการมองปัญหาไปคนละแบบ ส่วนข้อถกเถียงหรือบทสรุปของการแก้ปัญหาพบว่าประเทศไทยยังคงใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบดั้งเดิม (Conservative) ซึ่งยึดตามหลักของมุมมองทางศีลธรรม และมุมมองด้านกฎหมาย เป็นหลัก ทำให้การดำเนินการของรัฐในการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติปรากฏออกมาในรูปแบบของการรณรงค์ การสื่อ ตลอดจนการเรียกร้องให้ครอบครัวเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องเพศให้มากขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามข่าวข้างต้นก็ได้สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการปัญหาแบบเดิมน่าจะใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไป ในบริบทของสังคมโลกยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนและเปิดกว้างมากขึ้น อย่างเช่นในปัจจุบัน

ธรรมชาติหรือบริบทของปัญหาสังคมที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศในปัจจุบัน ถ้าเรามองอย่างเป็นจริง (Realism) และยอมรับ (Acceptably) ในวาทกรรมของปัญหาแล้วจะพบว่า มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของมิติปัญหาอยู่ 4 ด้านที่สำคัญ คือ

1. มิติปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ มองอย่างง่ายที่สุดอาจเริ่มจากพฤติกรรมมนุษย์ที่ว่าด้วยความต้องการ (Demand) กับการตอบสนอง (Supply) ที่เป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกตามธรรมชาติในแต่ละวัยของมนุษย์ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงพฤติกรรมมนุษย์

ใหม่ที่เป็นรูปธรรม ในเรื่องพฤติกรรมทางเพศใหม่ต่อคนรุ่นใหม่ ที่สนใจในเรื่องของปัญหา
 ตนมมากกว่า สนใจในเรื่องศีลธรรม วัฒนธรรม หรือแม้แต่ข้อห้ามของกฎหมาย ซึ่งหนึ่งใน
 บทสรุปของปัญหาที่เป็นความผิดพลาดในเชิงพฤติกรรมทางเพศ เมื่อไม่สามารถหาทางออก
 ได้อย่างเหมาะสม ก็คือ การระงับเหตุของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของบุคคลนั้นๆ ด้วย

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย คือเด็กอายุ ๓ -๕ ปี พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่
 กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน
 ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันเวลาที่ เอาว่าผมขอเอาเรื่อง
 พัฒนาการในทุกด้านอันประกอบด้วยด้านร่างกาย , ด้านอารมณ์และจิตใจ , ด้านสังคม , และด้าน
 สติปัญญา เป็นอันว่าครบทุกด้าน

เด็กปฐมวัยจัดอยู่ในระยะวัยทองของชีวิต โดยเฉพาะ 3 ปีแรก เป็นจังหวะทองของการสร้าง
 เสริมพัฒนาการเด็ก เป็นการวางรากฐานของการพัฒนาความเจริญเติบโตทุกด้านโดยเฉพาะทางด้าน
 สมอง เพราะสมองเติบโตและพัฒนาเร็วที่สุด ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูในช่วงระยะนี้มีผลต่อคุณภาพของ
 คนตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาองค์ความรู้จากต่างประเทศ
 เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการพัฒนาสมอง ที่สนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการพัฒนา
 เด็กในช่วงวัยเริ่มแรกของชีวิต เช่น การพัฒนาสมอง ซึ่งพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงวัยนี้

บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการพัฒนาลูกปฐมวัย กระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 การพัฒนาระบบการคิด แนวคิดนวัตกรรมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (แนวการเรียนรู้
 ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม แนวคิดมอนเตสซอรี แนวคิดไฮสโคป แนวคิดวอลดอร์ฟ
 แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย) ตลอดจนมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยองค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็ก
 ปฐมวัย และการพัฒนาสมอง จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย นับตั้งแต่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู
 ผู้ดูแล ผู้เลี้ยงดูเด็ก และบุคลากรที่ทำงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 สำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวทาง หลักการที่ชัดเจนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และร่วมมือกัน
 พัฒนาการเด็กปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้แข็ง
 แกร่ง เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาไปสู่วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ที่มีความสมบูรณ์พร้อมเป็นคนดี คนเก่ง ที่มี
 สุขภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และประสบการณ์การเรียนรู้ ในช่วงเด็กปฐมวัย ยังเป็นพื้นฐานการเรียนรู้
 ในวัยต่อไป และการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527: 12-13) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่าการอบรม หมายถึง การปลูกฝังให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยพึ่งตนเองได้ เป็นต้น การเลี้ยงดูหมายถึง การให้ความเอาใจใส่ในด้านต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. การฝึกให้เด็กรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ เช่น รู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย รับประทานอาหารเป็นเวลา
2. การฝึกให้เด็กมีสุขนิสัย เป็นผู้มีความดี เช่น รู้จักรักษาความสะอาดของตนเอง รู้จักป้องกันโรค รู้จักเวลาในการขบถ่าย รวมถึงการฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีด้วย เช่น เป็นคนร่าเริงแจ่มใส รักษาความสะอาดเรียบร้อยสวยงาม ชยัน ว่องไว ช่างสังเกต เป็นต้น
3. การฝึกให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น เช่น มีความเมตตา กรุณา รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ มีมารยาทดี เป็นต้น

นันทา แทนธานี (2534: 27) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดา หรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และนอกจากนี้ยังให้การแนะนำสั่งสอนอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ทิตนา เขมมณี และคณะ (2536: 154) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และมีการพัฒนาการอย่างเหมาะสมครบทุกด้านเด็กจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ใหญ่อีกด้วย ซึ่งผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดคือพ่อแม่

พวงเล็ก วรกุล (2536: 9) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเอาใจใส่ดูแลและการจัดกิจกรรมตลอดจนการจัดสภาพภายในบ้านที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านเพื่อให้เกิดความพร้อมในการทำงาน

พูนสุข ช่วยทอง (2540: 33) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่าการเลี้ยงดู หมายถึง การให้การดูแลเอาใจใส่ และจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสมกับวัย

กุลล สุนทรธาดา และคณะ (2541: 29) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่และผู้ใหญ่ช่วยเลี้ยงดู โดยเข้าใจเด็กและปกป้องจากอันตราย พร้อมตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนไป ตามวัย ได้อย่างเหมาะสมให้สมดุล กันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

สมคิด อิศระวัฒน์ (2542: 10) ได้ให้ความหมายการเลี้ยงดูโดยกล่าวสรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การเลี้ยงดูที่เป็นกระบวนการที่จะถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิถีการปฏิบัติของแต่ละครอบครัวได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม และจากกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีทั้งการกระทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็กในปัจจุบันสืบเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

กมลนันท์ รังษยาธร (2543: 6) ได้กล่าวสรุป การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ดูแลให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง และตอบสนองความต้องการ ทางกายและใจ เพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่ และเจริญเติบโต เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูยังเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เป็นเรื่องของการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติของแต่ละครอบครัว

รติชน พริยสัท (2543: 60-61) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งความหมายเป็น 2 ส่วน คือ การอบรมและการเลี้ยงดู

การอบรม หมายถึง การแนะนำสั่งสอนให้ความรู้ให้แนวคิด แนวปฏิบัติ ถ่ายทอดบุคลิกภาพ ค่านิยม ตลอดจนการทำให้เป็นตัวอย่างในเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กมีนิสัยที่พึงประสงค์

การเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลในเรื่องอาหาร ดูแลสุขภาพ ดูแลความเป็นอยู่ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก เลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามวัยอันเหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูจึงหมายถึงการแนะนำสั่งสอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กเลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการครบทุกด้าน

หัตตดาว ลิ้มพะสุต (2543: 9) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลแนะนำสั่งสอนอบรมฝึกฝนให้เด็กมีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใสมีความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งการอบรมและการเลี้ยงดูนี้ ต้องกระทำควบคู่กัน จึงจะได้ผลสมบูรณ์ โดยพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่าง

ศรัรินทร์ อุณหเหตุ (2544: 252) ได้สรุปความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่าหมายถึง การที่บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กโดยการให้คำแนะนำสั่งสอนดูแลให้ความช่วยเหลือ คุ้มครอง ให้ความรัก ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทั้งทางกาย และทางใจ แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่และเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง

พรทิพย์ พิชัย (2545: 203) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง การที่บิดามารดาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเลี้ยงดูเด็ก พึ่งปฏิบัติต่อเด็กที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ให้ได้รับการตอบสนองความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างเพียงพอ รวมทั้งชี้แนะสั่งสอน อบรมเด็กด้วยการมีความรู้ มีความรัก ความเข้าใจ มีความตระหนักมองเห็นความสำคัญของเด็ก ปรับวิธีการ

เลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก ความต้องการและความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นคนดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพดี สามารถเผชิญกับสภาพการณ์ของสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีปกติสุข

สุมน อมรวิวัฒน์ (อ้างถึงใน ดวงเดือน มุลกลาง. 2546: 6) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดู ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนนิสัย กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

จุไรรัตน์ เสนพงษ์ (2547: 10) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงอบรมสั่งสอน ปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถพึ่งตนเองได้ โดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

บรูม (Broom. 1971: 86-87) ได้นิยามการอบรมเลี้ยงดูไว้ 2 ลักษณะคือทางสังคมหมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม และการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็น ระเบียบ และในแง่ของแต่ละบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์ สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติ และระดับความทะเยอทะยาน

เครก (Craig. 1979: 91) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู คือกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนา ทักษะ ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กหรือบุตร โดยการดูแล เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ สั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรัก คุ้มครอง ให้ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการให้ทั้งทางกายและจิตใจกับเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กปฐมวัย มากที่สุด คือ พ่อแม่ และเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมลูกให้มีการเจริญเติบโตในด้าน น้ำหนัก ส่วนสูง ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และฟัน รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการการเคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ให้แข็งแรงถึงเกณฑ์ มาตรฐานโดยถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของบิดามารดาที่จะแสวงหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยคำนึงถึงภาวะโภชนาการและการออกกำลังกายซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ตามปัจจัยพื้นฐานของครอบครัว เช่น การศึกษา รายได้ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ซึ่งได้มีผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ดังนี้

ยุวดี เทียรหม ประสิทธิ์ (2536: 6) ได้กล่าวว่า พ่อแม่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กมาตั้งแต่เริ่มสร้างครอบครัว หากครอบครัวซึ่งพ่อแม่มีความรักต่อกันอย่างมั่นคง สามารถปรับตัวกับชีวิตสมรสได้ดี ย่อมมีความต้องการทายาทของตนไว้ชื่อชมและเฝ้าเลี้ยงดูอบรม หล่อหลอมให้ลูกได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถปรับตัว อย่างมีความสุขและมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

สุชา จันทรธรม (2536: 61) ได้กล่าวว่า บทบาทของพ่อแม่ในครอบครัวไทยว่า ทั้งสามีและภรรยาเป็นผู้นำครอบครัวร่วมกันปรึกษาหารือกัน ช่วยกันทำงานบ้าน ฝ่ายชายเข้ามามีบทบาทในบ้านมากขึ้น ผู้นำที่ดีในยุคสมัยประชาธิปไตย คือ การเป็นเพื่อนและเป็นพี่ปรึกษาของภรรยาและลูก ดังนั้น พ่อจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ และพยายามปลูกฝังความรักพยายามให้ความปลอดภัยแก่ทุกคนในบ้าน

ผกา สัตยธรรม (2540: 16-17) ได้กล่าวว่า บทบาทของบิดามารดามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต เด็กจะดีหรือร้ายบิดามารดามีส่วนสนับสนุนอยู่มาก มีบางกรณีที่เป็นข้อยกเว้น คือแม้บิดามารดาจะเป็นแบบฉบับที่ดีแต่ด้วยเหตุผลประกอบบางประการที่ทำให้เด็กซึ่งเป็นลูกไม่รับแบบฉบับที่ดีนั้น ตัวอย่างที่ดีก็จะได้ผลดีเท่าที่ควรจะเป็น

อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม และคณะ (2540: 90-91) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวมากที่สุด คือ แม่ส่วนพ่อมีบทบาทบ้างแต่ไม่มากนัก ถ้าพ่อทำงานนอกบ้าน หรือย้ายถิ่นไปคนเดียว แม้จะเป็นผู้เลี้ยงดูลูกตามลำพัง พ่อแม่จำนวนมาก ไม่มีแนวทางจะส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ครอบครัวชนบทจำนวนมาก มีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม เช่น ให้อาหารที่ไม่เหมาะสมกับเด็กเร็วเกินไปปล่อยให้เด็กกินอาหารว่างไม่มีประโยชน์ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่สนใจในการใช้สื่อ หรือ ของเล่น ที่มีประโยชน์เพื่อส่งเสริมทางสติปัญญา

ดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า พ่อแม่มีบทบาทเป็นผู้หล่อหลอมให้ลูกได้เรียนรู้พัฒนาการตนเองอย่างเต็มที่ และเป็นผู้นำที่ดีในการเป็นเพื่อน เป็นพี่ปรึกษา และเป็นแบบฉบับที่ดี

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายคนได้เน้นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ว่าจะมีต่อพัฒนาการทางกาย และบุคลิกภาพเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ฝึกอบรมให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาจากการเคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างเหมาะสม กับวัย กล่าวได้ดังนี้คือ

อารี รังสินันท์ (2527: 167) กล่าวว่า บิดา มารดา คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็ก ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และด้านสติปัญญา การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

รัตนวดี รอดภิรมย์ (2533: 26) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจากทางบ้านนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็กเป็นทั้งแหล่งปลูกฝังลักษณะนิสัย ก่อพื้นฐานบุคลิกภาพให้กับเด็กถ่ายทอดแรงจูงใจและค่านิยมต่างๆ แก่เด็ก โดยเฉพาะบิดามารดาจะเป็นต้นแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กได้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ฉะนั้นการเรียนรู้และประสบการณ์การที่เด็กได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตลอดวัยต้นของชีวิต จึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กตราบนานถึงวัยผู้ใหญ่

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2537: 52-57) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญ เพราะเด็กจะต้องเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และจะเป็นผู้ใหญ่กำเนิดเด็กวัยรุ่นต่อไปอย่าไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นครอบครัวซึ่งเป็นสังคมหน่วยแรกของเด็กจึงมีความสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กตั้งแต่วัยแรกเริ่มและวัยต่อมาเพราะหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัวคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรของตนเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลิตผลของการอบรมเลี้ยงดูนี้จะเป็นเสมือนฐานรองรับบทบาทอื่นๆต่อไป

พวงเล็ก วรกุล (2538: 97) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากที่สุด กล่าวคือเป็นระยะที่ขีดขั้นของการพัฒนาในด้านต่างๆ สูงมาก และจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กในอนาคตเป็นอย่างมาก การจัดกรอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ในวัยเด็กนี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องให้ความสนใจเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

วราภรณ์ รักวิจัย (2540: 19) ได้กล่าวไว้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูให้มีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างไม่มีปัญหานั้น การปฏิบัติตนของพ่อแม่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และวิธีการปฏิบัติที่จะช่วยให้การพัฒนาลูกให้เป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสมพ่อแม่และแม่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายในการอบรมเลี้ยงดูลูก ในเด็กอายุ 3-6 ปี จะมีพฤติกรรมชอบเลียนแบบพ่อแม่หรือบุคคลที่เรารัก ดังนั้นพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกเพื่อให้เด็กเห็นเป็นแบบอย่างชัดเจน การที่พ่อแม่ตั้งเป้าหมายในการอบรมเลี้ยงดูไว้จะช่วยให้เลี้ยงลูกได้ตามแบบที่ดีไม่เินไปตามอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเด็กอย่างดีที่สุด

2. รู้จิตวิทยาการอบรมเลี้ยงดูลูก การอบรมเลี้ยงดูนั้นอย่างน้อยที่สุดพ่อแม่จะต้องรู้ถึงพัฒนาการขั้นต่าง ๆ ของเด็กแต่ละวัย โดยยึดถือพัฒนาการ ความสามารถ และความต้องการของเด็ก

เป็นหลัก นอกจากนั้นจะต้องเอาใจใส่ในเรื่อง โภชนาการกรกิน การนอน การขับถ่าย การป้องกันโรค อุบัติเหตุ และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีรวมทั้งมีจิตวิทยาที่ดีในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 427) ได้กล่าวถึง ความเป็นพ่อแม่ไว้ว่าหลายคนมั่นใจว่าการเป็นพ่อแม่ เป็นเรื่องที่ทำทุกคนทำได้โดยไม่ต้องฝึกอบรมมาก่อน ที่จริงพ่อแม่ผู้น้อยคือที่สามารถเลี้ยงลูกให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ บุคลิกภาพที่ไม่ปกติ และนิสัยเกเรจนกลายเป็นอันธพาล เกี่ยวโยงมาจากประสบการณ์เบื้องต้น ซึ่งเด็กได้รู้ภายในครอบครัวของตน ทุกคนควรสำนึกว่าพ่อแม่ที่มีประสิทธิภาพต้องศึกษาบทบาทของเขาเริ่มตั้งแต่ก่อนลูกเกิดจนกระทั่งลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กเกเรเป็นที่รังเกียจของสังคม ส่วนมากมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ไม่รู้จักวิธีอบรมเลี้ยงดูองค์ประกอบนอกบ้านอันเป็นสาเหตุให้เด็กเสีย เป็นเพียงองค์ประกอบรองลงมาเท่านั้น

คันสนีย์ จัตรคุปต์ (2543: คำนำ-1) กล่าวว่า ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย นั้น พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็กควรตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมองของเด็กในวัยนี้ให้เจ ริญเติบโต และพัฒนาเต็มตามศักยภาพเพื่ออนาคตของเด็กและประเทศชาติต่อไป

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545: 16) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ หรือ พ่อแม่มีความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของเด็ก สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้เหมาะสมตามวัย และสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ตามความเหมาะสมย่อมจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นด้วยความแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจและเป็นพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิดที่ดี

ฟรอยด์ (Freud อ้างถึงใน ดวงเดือน มุลกลาง. 2546: 7) ได้เน้นถึงความสำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยกล่าวว่า ในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงสำคัญที่เด็กจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพมากโดยการเลียนแบบการกระทำของบิดามารดาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดอาจสรุปได้ว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และสามารถปรับตัวได้ดีในสังคม

จากรายงานการวิจัย การพัฒนาและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็คนั้นพ่อเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก ความผูกผันของเด็กกับพ่อมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็ก เมื่อพ่อเป็นผู้เลี้ยงดูลูกของตนเอง ลูกมีแนวโน้มทางสติปัญญาได้ดีกว่าและมีแนวโน้มในด้านการใช้ความรุนแรงน้อย ทั้งนี้ขึ้นกับคุณภาพของความสัมพันธ์ที่พ่อสร้างขึ้นกับลูก รวมทั้งเวลาที่พ่อให้กับลูกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 17)

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1983: 434) กล่าวว่า ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีต่อเด็กไว้ว่า เด็กเล็กจะเลียนแบบอย่างของพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในครอบครัวซึ่งพ่อแม่จะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

มูสเซน (Mussen. 1981: 193) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเขาให้กว้างออกไป สภาพแวดล้อมเด็กและทัศนคติของพ่อแม่ มีอิทธิพลต่อเด็กมากโดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้นการเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กเกิดขึ้นที่บ้าน จากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ที่เป็นแม่ ดังนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูทารกของแม่จึงมีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจของทารกทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

ดังที่กล่าว สรุปได้ว่า **ครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นต้นแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้บุตรมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ**

รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และได้เสนอรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายท่าน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า ที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน เช่น

ซาปิโร (Shapiro. 1997: 58) ได้เสนอรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบและมีลักษณะที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยาท่านอื่น ๆ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ คือการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง บุตรเกิดความกดดันมีลักษณะไม่ไว้วางใจใคร ซึ่งอาจเป็นผลให้บุตรมองโลกในแง่ร้ายมีแต่การตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2. การเลี้ยงดูแบบตามใจ คือการที่บิดามารดาเลี้ยงดูโดยทะนุถนอมจนเกินเหตุ ไม่มีการตั้งกฎเกณฑ์ หรือระเบียบใดๆ ไม่ตำหนิหรือลงโทษเมื่อบุตรทำความผิด บุตรจะกลายเป็นบุคคลเอาแต่ใจตัวเอง ก้าวร้าว ยึดความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลางของความสนใจ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ขาดความมั่นคงทางอารมณ์

3. การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นการเลี้ยงดูที่บิดามารดารู้จักความพอ ดี ยึดหยุ่นไม่ เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก ให้คำแนะนำเมื่อบุตรมีปัญหา แต่ไม่ควบคุมหรือ

ออกคำสั่ง เมื่อบุตรทำความผิดจะชี้แจงและให้เหตุผล บุตรจะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีใช้ความคิด อย่างมีเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินท์ ชูชม และงามตา วรินทร์านนท์ (2528. 3-15) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูตามแบบสังคมไทย ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดา มารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ทุกซอกซอญของบุตรมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะให้ความสำคัญต่อบิดา มารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง บิดา มารดา อธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่ยังส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร มีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตหรือทางกาย หมายถึง การที่บิดา มารดาใช้วิธีการลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดา มารดา ใช้อย่างจริงจัง ใช้มากหรือบ่อยกว่าการให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้อื่นแฉะ ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่บิดา มารดาออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติ แล้วคอยตรวจตราใกล้ชิดว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก ถ้าควบคุมน้อยลง จะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเร็ว หมายถึง การที่บิดา มารดาเปิดโอกาสให้ เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดา มารดาหรือผู้เลี้ยงดู ช่วยให้เด็กช่วยเหลือตนเองเร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

การอบรมเลี้ยงดูเด็กจะให้บรรลุผลตามความคาดหวังของพ่อแม่แน่นอนเป็นไปได้ยากไม่มีวิธีการเลี้ยงดูแบบใดดีที่สุด ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของแต่ละคน แต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน ดังนั้นแต่ละครอบครัวอาจมีวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสมต่างกัน

วรารณณ์ รักวิจัย (2540. 20 – 26) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูลูกไว้ดังนี้

วิธีที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูแบบความรักความอบอุ่นแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูโดยความรัก ความเอาใจใส่ และความเข้าใจ ในการเลี้ยงดูลูกต้องใช้เหตุผลกับลูกให้ลูกรู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม การอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่ทุกคนมีความรักให้ลูกแต่ลูกต้องการทั้งความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ห่วงใย ไม่ใช่เพียงแต่ความรักอย่างเดียว วิธีการเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่ต้องให้ความสำคัญแก่ลูก โดยถือว่าลูกมีส่วนที่มีความสำคัญต่อครอบครัวพ่อแม่ให้ในสิ่งที่ลูกต้องการจริง ๆ

จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตรงกับการพัฒนาการของลูกตามความเหมาะสมกับความ สามารถทาง ร่างกาย อารมณ์ สังคมและทักษะของลูก โดยไม่บังคับลูกทำในสิ่งที่ลูกไม่ยอมทำหรือไม่สามารถจะ ทำได้ ให้การยอมรับและยกย่อง โดยสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ให้อิสระแก่ลูกในการกระทำกิจกรรม ต่าง ๆ เอาใจใส่และช่วยเหลือ แนะนำลูกตามความเหมาะสมยอมรับความสามารถและให้ สิทธิลูกใน การตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง พ่อแม่คอยให้กำลังใจให้คำปรึกษา ความมั่นคงปลอดภัยแก่ลูก ตลอดจนแนะแนวทางการดำเนินชีวิตในแต่ละวัยแก่ลูกเพื่อลูกจะได้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขผลของการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เด็กจะเป็นคนเปิดเผยเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุมี ผล มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์ขัน ร่างกายแข็งแรง มองโลกในแง่ดี เรียนรู้อะไร ๆ ได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวได้ดีและกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ สามารถช่วยเหลือตนเองและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดีมีความ มั่นคงทางอารมณ์ มีความเข้าใจตนเองสูงและรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า และรู้จักใช้เหตุผลเคารพสิทธิของ ตนเองและผู้อื่น

วิธีที่ 2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบคาดหวังเอาจากเด็ก

เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เรียกร้องเอาจากลูก ลูกต้องทำตามจุดประสงค์หรือความ ต้องการของพ่อแม่ ลูกมีหน้าที่ทำตามทุกอย่างแม้ว่าจะไม่ชอบก็ตาม วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อ แม่มักจะทำดังนี้

1. พ่อแม่มักเคี่ยวเข็ญให้ลูกทำตามสิ่งที่พ่อแม่เห็นว่าดีเท่านั้น ลูกจะต้องพบแต่คำสั่งที่ว่า ต้องทำอย่างนี้ ต้องเล่นแบบนี้
2. พ่อแม่มักจะดุด่าว่ากล่าวเมื่อลูกอธิบายหรือแสดงเหตุผลคัดค้าน ลูกต้องทำตามความ พอใจของพ่อแม่ทุกครั้ง
3. พ่อแม่กำหนดรายการอาหารทุกมื้อแก่ลูก และลูกต้องกินหมดทุกครั้ง
4. พ่อแม่จะกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดไม่ว่าจะการกิน การเล่น การเที่ยวทุกประการ ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของพ่อแม่ผลของการเลี้ยงลูกแบบคาดหวังเอาจากเด็ก เด็กจะเป็นคนเจ้า อารมณ์ ปรับตัวกับสังคมภายนอกได้ยาก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่สามารถค้นพบความสามารถ ของตนเอง เด็กบางคนไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต เป็นคนว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกอย่าง ไม่มี ความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่

วิธีที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

เป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจไม่มีใคร คอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ให้ความรักแบบ ล้าเอียงหรือดูด่าลงโทษแรงเกินเหตุ บางครั้งก็ปล่อยหน้าที่เลี้ยงดูให้เป็นของคนอื่นเลี้ยงดูแบบตามมี

ตามเกิด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือเป็นลูกที่เกิดมาโดยพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดหรือเป็นครอบครัวที่แตกแยก วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่มักจะไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของลูก ลูกจะเล่นอะไร อย่างไร พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ เวลาพ่อแม่อารมณ์ไม่ดีมักจะระบายออกด้วยการทำโทษเด็กเสมอ เวลาลูกซักถามมักจะพูดว่า “อย่ามาทวงใจ ไปให้พ้น” พ่อแม่มักลืมหรือไม่สนใจกับคำสัญญาหรือข้อเรียกร้องของลูก จะปล่อยให้ลูกทำอะไรต่าง ๆ ตามใจชอบ ไม่ค่อยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ พ่อแม่มักจะรักลูกไม่เท่ากัน โดยปฏิบัติกับลูกอย่างลำเอียง

ผลของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กจะมีลักษณะก้าวร้าว ชอบทะเลาะเบาะแว้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ มีเจตคติไม่ดีต่อพ่อแม่ บางครั้งถึงกับเกลียดชังพ่อแม่ตัวเอง ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ลูกจะมีอาการเซื่องซึม ไม่สามารถปรับตัวได้ง่าย มีความตึงเครียดทางอารมณ์ กระวนกระวายใจอยู่เสมอ มีอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่มีเหตุผล ชอบเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นเสมอ เพราะเด็กขาดความรักความอบอุ่น มักจะเปิดปัญหาทางสุขภาพจิต ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้มักจะพบว่าอายุอาชญากรส่วนใหญ่มีพื้นฐานความผิดด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้

วิธีที่ 4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป

เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยปกป้องดูแลลูกมากเกินไปไม่让孩子ได้รับความลำบากหรืออันตราย คอยให้ความช่วยเหลือลูกทุกอย่างจนลูกไม่รู้จักรับมือช่วยเหลือตนเอง ไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีเรื่องอะไรขัดข้องพ่อแม่จะเป็นคนคอยช่วยเหลือให้หมดโดยลูกไม่ต้องทำอะไร หรือจะเป็นการถนอมไขว่ไว้ในหิน เอาใจใส่ลูกอย่างไม่ให้คลาดสายตา คอยให้ความช่วยเหลือลูกทุกฝีก้าวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่มักจะกระทำดังนี้ พ่อแม่คอยช่วยเหลือลูกตลอดเวลา ไม่ยอมให้เล่นกับเพื่อน ๆ เพราะกลัวลูกจะถูกรังแก ไม่ยอมให้เด็กกินอาหารเองเพราะกลัวลูกทำเลอะเทอะ พ่อแม่มักจะช่วยลูกทำการบ้านเสมอ ไม่ยอมให้ลูกกินอาหารหรือขนมจนกว่าพ่อแม่จะได้ชิมเสียก่อน เมื่อลูกเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย พ่อแม่จะวิตกกังวลมาก และให้การรักษาเกินความจำเป็น พ่อแม่มักไม่ยอมให้ลูกได้ช่วยตนเองในการทำงานต่าง ๆ ผลของการเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป เด็กจะเป็นคนที่เอาแต่ใจ ตนเองขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ พึ่งตนเองไม่ได้ไม่สามารถจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ยาก เด็กมีแนวโน้มสุขภาพจิตเสีย และมีอาการทางประสาท

กล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแต่ละครอบครัวมีรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมคุณภาพของเด็กและเยาวชน ทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ส่วนการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพของเด็กทั้ง ทางด้านจิตใจและพฤติกรรม อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ

หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

รูสโซ (Rousseau) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ที่ผู้ใหญ่จะแต่งแต้มสีอะไรลงไปก็ได้ จะทำให้ผ้าขาวบริสุทธิ์กลายเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงามวิจิตรก็ได้ หรือทำให้กลายเป็นผ้าที่เลอะเทอะมัวหมองอย่างไรก็ได้เช่นกัน รูสโซ มีความเชื่อในธรรมชาติการแสดงของเด็กและถือว่าการกระทำต่างๆ ของเด็กนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีผิดศีลธรรม จากแนวความคิดของรูสโซนี้เราจะเห็นความสำคัญของพ่อแม่ในการเลี้ยงดู เด็กในด้านที่ว่าพ่อแม่เป็นบุคคล ที่ใกล้ชิดที่สุดที่หล่อหลอมให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีบุคลิกภาพอย่างไรก็ได้ (จิตรา วสุวนิช . 2532: 16) เด็กเป็นประชากรที่สำคัญ อ่อนไหว ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูของผู้ใหญ่และความเปลี่ยนแปลงของสังคม เด็กเข้ามากำหนดลักษณะของชาติในอนาคต ถ้าไม่สนใจคุณภาพของเด็กที่เข้ามาแทนที่ผู้ใหญ่ก็เท่ากับไม่สนใจอนาคตของชาติ (ประเวศ วะสี. 2531: 6) ด้วยเหตุผลนี้ พ่อแม่จึงควรมีหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพ แม้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นจะเป็นงานที่หนักต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลปะ อาศัยความอดทน พยายาม หลักในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยนั้น ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษากล่าวไว้ดังนี้

การมีชีวิตของเด็กขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูของผู้ใหญ่ วิธีการเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาวะสุขภาพ การพัฒนาความสามารถและบุคลิกภาพของเด็ก เด็กแต่ละคนมีชีวิตของเขาเอง มีจุดเด่น จุดด้อยและอารมณ์แตกต่างกัน และแม้ในเด็กคนเดิมเมื่อเวลาเปลี่ยนไป นอกจากขนาดตัวและรูปร่างจะเปลี่ยนไปแล้วยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ความคิดอ่าน และการแสดงออกอีกด้วย เด็กจะเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพชีวิตครบถ้วนทุกด้าน ทั้งร่างกายและจิต อารมณ์ สติปัญญา และสังคมก็ด้วยการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม มีเหตุ มีผล ด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็ก โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้อง ปรับวิธีการเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก และการดำเนินชีวิตครอบครัวในสังคมของตนอีกด้วย

กรณีการ วิจิตรสุคนธ์ (2529: 24-25) ได้พูดถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อ แม่ควรปฏิบัติดังนี้

1. พ่อแม่หรือผู้อบรม จะต้องเข้าใจว่าเด็กแต่ละคนมีความ สามารถ ความสนใจ และอายุที่แตกต่างกัน เด็กจะมีเอกลักษณ์ของตนเองและแตกต่างจากคนอื่น ดังนั้น ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการ และความต้องการของเด็กด้วยซึ่งจะเริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น ว่าเด็กแต่ละวัยนั้นจะสามารถทำอะไรได้บ้าง เรียนรู้อะไร ได้บ้าง และมีความสามารถจำกัดเพียงใด ในการอบรมเลี้ยงดูจะต้องไม่คาดหวังว่าเด็กจะสามารถทำอะไรต่าง ๆ ได้มากกว่า ความสามารถที่แท้จริงของเขา แต่จะต้องคาดหวังให้พอเหมาะ ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยา

การเรียนรู้ด้วย เพื่อนำมา ใช้ในการฝึกอบรมเด็กให้ถูกต้อง เหมาะกับการพัฒนาการ และเอกลักษณ์ ของแต่ละคน

2. การอบรมเด็กจะต้องทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ไม่ควรกระทำเพียงบางโอกาส และ จะต้องยึดถือประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก

3. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กควรจะต้องอยู่ใกล้ชิด และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเด็ก ทำให้เด็กมีความรู้สึกรัก ไว้วางใจและยอมรับนับถือเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะประพฤติตามสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม การอบรมสั่งสอนที่ถูกวิธีจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ หรือผู้อบรมเด็กกับเด็กมีการพัฒนาไปอย่างดี ถ้าใช้วิธีการไม่ถูกต้องมีการลงโทษเด็กบ่อยๆ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเกลียดผู้อบรมเลี้ยงดูไม่ยอมรับนับถือและมีความรู้สึกต่อต้านเกิดขึ้น

4. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจะต้องมีอารมณ์คงที่ และหลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ จะต้องมีความมั่นใจและยึดหลักการเดียวกัน ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กกระหม่อมกระวังอย่าให้มีการขัดแย้งเกิดขึ้น เพราะจะทำให้ เด็กเกิดความสับสนและวิตกกังวล กฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่างๆ ที่ตั้งขึ้นหรือวางระเบียบไว้ให้เด็กปฏิบัติจะต้องมีเหตุผลและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีความสุข จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกละเลยอิสระ แต่จะต้องมีข้อจำกัด และกำหนดขอบเขตของการกระทำของเด็กไว้ให้มั่นคงแน่นอนมีเหตุผล และเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก วิธีนี้จะทำให้เด็กสามารถควบคุมได้เมื่อเติบโตขึ้น

5. พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็ก จะต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เนื่องจาก เด็กมักจะเลียนแบบการกระทำของพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิด ในการสอนไม่ให้เด็กทำอะไร พ่อแม่หรือผู้อบรมจะต้องไม่ทำด้วย มิฉะนั้นจะทำให้เด็กไม่เชื่อถือเนื่องจากสิ่งที่เด็กเห็นอยู่นั้นจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าคำบอกเล่าหรือสั่งสอน ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้อบรมเด็กจึงควรพิจารณาตนด้วยว่า สิ่งใดบกพร่อง และควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กก่อน จึงค่อยอบรมสั่งสอนเด็ก

สุชา จันทร(2540: 113-114) ได้กล่าวถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูควรจะให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของเด็ก ไม่ควรเคี่ยวเข็ญเด็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเกินไป หรือเรียกร้องในสิ่งที่เด็กยังไม่มีความสามารถจะกระทำได้ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความกังวลจนถึงกับโกรธได้

2. บิดา มารดา ไม่ควรรักเด็กจนเกินไป นั่นคือ ไม่ควรตามใจเด็กจนเกินไปหรือปล่อยปละละเลยในเรื่องที่ควรจะกวดขัน เพราะจะทำให้เด็กไม่พัฒนาการไปตามวัย และมีนิสัยพึ่งพาผู้อื่นจนโต

3. บิดามารดาและผู้ใหญ่ที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรมีความเห็นคล้ายกัน การขัดแย้งกันในการเลี้ยงดูจะทำให้เด็กรู้สึกสับสน บางครั้งก็เลือกเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่เข้าข้างตนเอง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีจึงเกิดขึ้นได้ยาก

4. การอบรมเด็กควรสม่ำเสมอ ผู้ใหญ่ไม่ควรใช้อารมณ์ในการอบรม ควรใช้เหตุผลการอบรม ควรจะมุ่งให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีข้ออบรมเพื่อความพอใจของผู้ใหญ่แต่อย่างเดียว

5. คำนึงถึงสภาพแวดล้อม สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เด็ก จะเติบโตขึ้นมา ควรเลี้ยงดูอบรมเด็กให้รู้จักสภาพสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง มิใช่เพียงแต่ให้ปรับตัวได้ภายในบ้านและสังคมแคบๆหรือทางญาติเท่านั้น เพราะในชีวิตจริงเด็กต้องเผชิญกับโลกกว้าง และควรมีความสามารถที่จะปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆกัน

6. การเลี้ยงดูเด็กไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ที่จะนำไปใช้ในเด็กทารกและทางครอบครัวเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางลักษณะอารมณ์ที่ติดตัวมาไม่เหมือนกัน และบิดามารดาต่างก็มีภูมิหลัง ตลอดจนความรู้ ความสนใจ ในการอบรมเด็กมาเหมือนกันบ้าง ต่างกันบ้าง ซึ่งควรจะปรับให้ใกล้เคียงกัน ก่อนทั้งสองฝ่ายควรคิดว่าแต่ละฝ่ายมีความสำคัญเท่าๆกัน ไม่ควรที่จะแข่งขันเพื่อให้ได้ความรักจากลูก

7. เด็กจะประพฤติตามแบบอย่างผู้ใหญ่เลย การสั่งสอนเด็กด้วยวาจาโดยที่ไม่มีการปฏิบัติให้ดู จะไม่เกิดผลในการอบรมเด็กเท่าใดนัก ความผาสุกในชีวิตแต่งงานของพ่อแม่ การปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจกัน จะเป็นรากฐานของการที่จะเติบโตมาได้ด้วยความสุขและความพอใจ อันจะมีผลดีต่อตัวเด็กเองและสังคมต่อไปในอนาคต

จากที่กล่าวมาแล้ว หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรมีข้อปฏิบัติคือ

1. พ่อแม่ให้สิทธิแก่ลูกในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวให้ ว่าเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด พ่อแม่จะต้องไม่คิดแทนลูก ฝึกให้เขาได้คิดด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถเลือกใช้ชีวิตในสังคมในอนาคต เมื่อเขาเติบโตขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. พ่อแม่มีหน้าที่ให้สิ่งต่างๆตรงกับพัฒนาการของลูกตามความเหมาะสมและความสามารถทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาและทักษะของลูก ไม่บังคับให้เด็กต้องทำในสิ่งที่เด็กยังไม่พร้อมที่จะทำได้

3. พ่อแม่ควรต้องเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของลูก สนใจกิจกรรมต่างๆ ของลูกให้คำแนะนำ ส่งเสริมและเฝ้าดูผลสำเร็จในงานของลูกด้วยความตั้งใจและความอดทน เมื่อลูกประสบผลสำเร็จ พ่อแม่ควรแสดงความดีใจอย่างชัดแจ้ง และการให้แรงเสริมด้วยการชมเชยหรือการให้รางวัล (อาจจะเป็นการกอด จูบ ลูบศรี รษะ) เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง และมีกำลังใจในการทำงานอย่างอื่นต่อไป

4. พ่อแม่ควรมีเวลาใกล้ชิดลูก และทำตัวเป็นเพื่อน ที่ดีของลูก ให้คำแนะนำมากกว่าการออกคำสั่งทำ ควรเลี้ยงดูแลแบบประชาธิปไตยไม่ใช่เผด็จการ เพราะจะช่วยให้เด็กได้เติบโตอย่างมีอิสระตามพัฒนาการขั้นต่างๆ ของตนเองอย่างเต็มที่ ดังผลงานวิจัยของ สุกัญญา กุลอึ้ง : 2522 พบว่าการเลี้ยง

ดูแบบให้ประชาธิปไตยแก่เด็กคนนี้เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในกา แสดงออกมากกว่าการเลี้ยงดูแบบอื่น

5. พ่อแม่ควรใช้แรงเสริมเป็นตัวสร้างบุคลิกภาพของเด็กตามที่ตนต้องการจะให้เด็กเป็นพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีโดยแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมให้ลูกเห็นอย่างเด่นชัด เช่นการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมให้ลูกเห็นอย่างเด่นชัด เช่น การแสดงถึงความเป็นคนอดทนในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย มีเหตุผล และมีอารมณ์มั่นคง เพื่อลูกจะได้ยึดเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

6. พ่อแม่ควรต้องส่งเสริมความเป็นคนมีสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ลูก โดยอิสระแก่ลูกควบคู่ไปกับการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำให้ทั้งสองสิ่งมีความสมดุลกันขึ้นในตัวลูก เช่น ยอมให้ลูกมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในขณะที่เดียวกันก็ฝึกให้ลูกรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น ให้อุปการะช่วยเหลือตนเอง ในปัญหาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การกิน การนอน การขับถ่าย การเล่น ฯลฯ

7. พ่อแม่ควรจะใช้วิธีการลงโทษที่เหมาะสม การทำโทษยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก การลงโทษทางร่างกายยังไม่ใช่เป็นสิ่งที่ล้าสมัย หรือใช้ไม่ได้ ตามทฤษฎีของโคเบอร์ก (Kolherg) กล่าวว่า ในเด็กอายุ 1-7 ปี การทำโทษทางกายยังใช้ได้ดี เพราะเด็กในวัยนี้กำลังเกิดการเรียนรู้ โดยหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษทางร่างกาย การตีเด็ก เป็นการตีเพื่อสั่งสอน ไม่ใช่ตีเพราะความโกรธ หรือมีสาเหตุอื่น ฉะนั้น การตีเด็กเพื่อลงโทษจึงไม่ผิดและใช้ได้ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กในวัยนี้ แต่อย่างไร ก็ตามการลงโทษเด็กควรมีหลักการที่ถูกต้องด้วย จึงจะทำให้เกิดการลงโทษนั้นเกิดผลดีแก่ตัวเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

8. การฝึกวินัยให้กับลูกเป็นสิ่งที่จำเป็น ควรเริ่มทำในเมื่อลูกโตพอที่จะเข้าใจเหตุผลแล้ว (ประมาณ 2-3 ปี) ไม่ควรยึดเหนี่ยวให้เด็กมีระเบียบวินัยที่มากเกินไปในเมื่อเด็กยังไม่พร้อม เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กมากกว่าผลดี จะทำให้เด็กเก็บกดต่อต้านและเอาแต่ใจตัวเองไม่คำนึงถึงผู้อื่น

9. พ่อแม่ควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ลูกเกิดความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างๆ ให้เขาได้เรียนรู้ทุกอย่างด้วยตัวของเขาเองเป็นหลัก โดยพ่อแม่เป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือและคอยแนะนำเท่านั้น

10. พ่อแม่ควรช่วยให้ลูกได้เรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กวัยเรียนเดียวกัน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการปรับตัวเองให้เข้ากับสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า

สรุปได้ว่าถ้าหากพ่อแม่สามารถสร้างบรรยากาศภายในบ้านให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นไปด้วยความรักความอบอุ่นและมีประชาธิปไตยพ่อแม่จะประสบความสำเร็จในการปลูกฝัง ลูกให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่สับสนวุ่นวายและมีปัญหา อย่างมีความสุข

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ

ผศ.ดร. เสรี วงษ์มณฑา (เพศชาวบ้าน. 2530: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนมีดังนี้

1. **ค่านิยมเลี้ยงลูกผู้หญิงและเลี้ยงลูกผู้ชาย** พ่อ แม่ที่แสดงความรักลูกเพศใดเพศหนึ่งอย่างชัดเจน จนกระทั่งกลายมาเป็นความลำเอียง อาจจะทำให้ลูกนั้นเกิดพัฒนาการกลายเป็นเพศที่พ่อแม่ปรารถนาและต้องการ

อีกกรณีหนึ่งคือ ทางบ้านจะตีลูกผู้ชาย แต่ไม่ตีลูกผู้หญิง เพราะมักจะรู้สึกว่าการตีลูกผู้หญิงน่ารักสารพัด ทำให้เด็กผู้ชายบางคนเริ่มต้นมองเห็นวิถีทางเดียวเท่านั้นที่จะไม่ถูกตี เหมือนพี่ๆผู้ชายคนอื่น ก็เริ่มทำตนเป็นเด็กผู้หญิง กรณีนี้หมายความว่า เด็กกำลังประพฤติปฏิบัติทางเพศของเขาสอดคล้องไปกับค่านิยมของพ่อแม่

พ่อ แม่ไม่ควรแสดงความลำเอียงอย่างชัดแจ้งในเพศใดเพศหนึ่ง จะลูกผู้หญิงหรือลูกผู้ชายก็ขอให้คิดว่าหญิงก็ได้ ชายก็ได้ ลูกของเราทั้งนั้น อย่าทำให้ลูกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพื่อตอบสนองความรักของพ่อแม่ที่มีความลำเอียง

2. **ความคาดหวังของพ่อแม่** มีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่พอตั้งท้องขึ้นมามักจะถามกันว่า จะเอาผู้หญิงผู้ชาย ต่างๆ นานา แต่พระเจ้าไม่ได้ตอบสนองความต้องการของพ่อแม่ที่ต้องการเสมอไป บางทีอยากได้ลูกชายแต่ออกมาเป็นผู้หญิง บางทีอยากได้ผู้หญิงแต่ออกมาเป็นผู้ชาย กรณีเช่นนี้จะทำให้พ่อแม่ลืมนำมาตรวจเพศของลูกอย่างชัดแจ้งว่าเกิดเป็นเพศอะไร มักสำรวจแต่ในสมองของตัวเองว่าต้องการอะไร เมื่อลูกออกมาไม่ได้ดูแล รู้แต่ว่าในสมองของตัวเองกำลังคิดถึงเพศอะไรก็เลี้ยงไปตามเพศนั้นได้ลูกผู้หญิงก็เลี้ยงเป็นผู้ชายได้ผู้ชายก็เลี้ยงเป็นผู้หญิงแสดง ว่าพ่อแม่ไม่พยายามจะลืมนำมาคาดหวังของตัวเอง หลังจากลูกคลอดออกมาจากท้องแล้วคือ ตอนท้องนั่งไหว้พระอยู่อย่างไร ได้มากก็ไม่ดูว่าเป็นเพศอะไรแต่ก็เลี้ยงตามที่ได้คาดหวัง

3. **ค่านิยมของคนไทยเกือบทั้งประเทศ** พ่อ แม่ชอบเลี้ยงลูกผู้หญิงตอนเด็กๆ เล็กๆ แล้วชอบเลี้ยงลูกผู้ชายตอนโต คือตอนเล็กๆ ชอบด่าลูกผู้ชายว่าซนอย่างกับจับปูใส่กระด้ง ลูกผู้หญิงเรียบร้อยสบายกว่าตอนลูกเล็กๆ อยากให้เป็นผู้หญิงกันหมด แต่พอตอนโตมีลูกผู้หญิงเหมือนมีตัวมอยู่ไว้บ้าน ผู้ชายจะไปไหนก็ไม่เฝ้าเสีย เพราะฉะนั้นบ้านไหนตอนเล็กๆ อยากจะเลี้ยงแต่ลูกผู้หญิง พอโตมาก็อยากจะเลี้ยงแต่ลูกผู้ชาย เด็กโตมาจะบังคับให้กลับไม่กลับแล้ว เพราะอยากเลี้ยงแบบนั้นมาตั้งแต่เล็กๆ

กรณีนี้ส่วนใหญ่แล้วตัวพ่อแม่ ไม่มากเท่าไรนัก ส่วนใหญ่คุณย่าคุณยายมากกว่าที่ชอบเลี้ยงหลานแบบนี้ เพราะหลานชายคนโตพ่อแม่มักจะไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยง แล้วยายาก็เห่อเอาไปเลี้ยง พ่อแม่จะเอากลับก็ไม่ให้เอากลับ แล้วก็ไปเปลี่ยนเพศลูกของเขาซะอีก ลูกของเขาเกิดมาเป็นชาย ก็

เปลี่ยนให้เป็นหญิงนั่งพับเพียบเรียบร้อย่าย่ายมักพอในในความเรียบร้อยของหลานบางรายลูกทะเลาะกับพ่อแม่ที่ก็ หลบหลังย่าาย ยายก็ร้ายด่าพ่อแม่ให้ลูกฟัง คือแทนที่ลูกจะนับถือพ่อแม่ ไม่มีเหลือแล้วกลับไปนับถือย่าายเพราะย่าายเป็นพวกตัวเอง

พ่อมีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร

1. **คุณเกินเหตุ** ดูมาก คำก็ด่า 2 คำก็ด่า 3 คำก็จะเตะ ในที่สุดลูกหลบหลังพ่อแม่ตลอดเวลาและความดุของพ่อนั้นในที่สุดแม่ก็จำเป็นจะต้องเอื้ออำนวยให้กับลูก โดยวิธีการปกป้องลูกทุกอย่าง ลูกก็จะเริ่มรังเกียจพฤติกรรมของพ่อ ในที่สุดการหลบหลังแม่นั้นก็ได้พฤติกรรมของแม่มาโดยครบถ้วน

2. **หยะแหยะอ่อนแอ** จนกระทั่งผู้ปกครองชีวิตลูกทุกคนคือแม่ประเภทไอ้มาดา ลูกฉันต้องเป็นอย่างนั้น ลูกฉันต้องเป็นอย่างนี้ พ่อก็นั่งเหยงอ่านหนังสือพิมพ์ ตามใจคุณๆ แล้วแต่คุณๆ ผมไม่ว่าหรอก คุณตัดสินใจแล้วกัน เรื่องของคุณ ตกลงฉันเลี้ยงลูกตามที่ฉันต้องการนะ คือเหมือนฉัน ในที่สุดลูกก็เหมือนแม่

3. **พ่อที่ไม่อยู่บ้าน** ลูกไม่มีตัวอย่างที่จะเลียนแบบ ถ้าหากจะมีพฤติกรรมแบบผู้ชายแล้วจะใช้พฤติกรรมแบบใด ในเมื่อพ่อไม่มาให้เห็นหน้าเลย ทำให้ลูกไม่รู้จะเลียนแบบฉบับที่ไหน ไม่รู้จะทำอย่างไรชีวิตที่เลียนแบบอยู่นั้นก็จะกลายเป็นชีวิตของแม่ที่จะต้องเลียนแบบอยู่ตลอดเวลา

แม่มีส่วนทำให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร

1. **แม่ที่ทำงานบ้าน** ดูแล ภายในบ้านทั้งหมดและมักจะรวบอำนาจภายในบ้าน รวมไปถึงวิธีการเลี้ยงลูกและจะไม่ชอบลูกซึ่งเป็นเหมือนพ่อ หลายๆอย่างที่เราจะมาพบหลังจากแต่งงานกันแล้วเธอก็จะเป็นผู้ที่นั่งด่าพ่อให้ลูกฟังเช่น

“ดูพ่อเขาสิเหล้าจะกินไปถึงไหนรู้จะว่ามันไม่ดีแต่ก็กินๆ”

“ดูซิจุดบุหรี่อีกแล้วนี่เธอเลิกสูบบุหรี่เสียที่ได้ไหม”

“ดูซิถ้าแกเป็นเหมือนพ่อแกฉันดีตายเลย ไม่ยอมแน่”

ผิวเมียทะเลาะกันก็ทะเลาะกันไป ทำไมต้องด่าพ่อให้ลูกฟังด้วย อันนี้ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเกย์อย่างเดียว

พ่อควรจะเป็นคนที่ลูกยกย่อง แต่แม่มาด่าพ่อให้ฟัง แล้วจะให้ลูกไปยกย่องใคร

แม่ควรจะเป็นคนที่ลูกยกย่อง แต่พ่อมาด่าแม่ให้ฟัง แล้วลูกจะไปยกย่องใคร

เพราะ ฉะนั้นการที่แม่นั่งด่าพ่อให้ลูกฟัง ลูกผู้ชายจะมีความรู้สึกว่าเป็นอย่างพ่อนี้ชวายนะ ใครก็ไม่รัก

ขนาดเมียนอนด้วยทุกวันยังไม่รักเลย จะไปเป็นอย่างพ่อได้อย่างไร ในที่สุดพ่อก็ไม่ใช่แบบฉบับที่ดีที่สุด ที่ลูกจะเอาเป็นแบบอย่าง

2. แม่ที่ใช้ลูกเป็นตัวแทนพ่อในยามเหงา ตรงนี้ก็ต้องโทษพ่อด้วยส่วนหนึ่ง พ่อพ่อบริษัทงานที่การงานสูงขึ้น ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น บางที่ไม่เกี่ยวกับการงาน แต่เกี่ยวกับความเบื่อๆนี้แหละ จากเคยไปไหนมาไหนด้วยกันก็หมดยุคแล้ว ตรง นี้คนที่กลายเป็นเหยื่อของแม่แทนพ่อคือ ลูก ไม่คนโตก็คนเล็ก ลูกคนกลางๆมักไม่ค่อยเป็นเกย์ และประเภทที่เอาลูกไปเป็นเพื่อนตามร้านทำผมตามร้านตัดเสื้อ กรุณาสงสารเด็กเถอะ เด็กยังไม่ได้พัฒนาเอกลักษณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเด่นชัด ลูกที่โตแล้วไม่เป็นไรหรอก เพราะลูกเริ่มรู้แล้วว่าอะไรเป็นอะไร แต่ประเภทอะไรเป็นอะไรยังไม่รู้เลยแล้วก็ตามไป สมองเป็นไปทางแม่หมด

3. แม่ที่กลัวความเหงา ปฏิเสธผู้หญิงทุกคนที่มาอยู่กับลูกของตน ลูก จะจีบผู้หญิงคนไหนแม่จะด่าว่าประจำ ตีโน่นตีนี่จนไม่มีดีเลย จนกระทั่งในที่สุดลูกเรียนรู้วิธีการมองผู้หญิงแบบชนิดที่เรียกว่า หาผู้หญิงที่ยกย่องไม่ได้เลย เพราะแม่นั่งด่าให้ฟังทุกวัน แม่สร้างความขำขันในการตีผู้หญิงให้ลูกชาย ทำให้ลูกชายมองไปทั่วหัวเห็ดเจ็ดย่านน้ำหาไม่ได้สักคน คนที่บอกว่าเป็นคนที่ถูกตอ้งก็คือแม่

ระยะยาวเด็กพวกนี้เกิดมี ความรู้สึกรักผู้หญิงคนอื่นเหมือนตัวเองทรยศแม่ พวกนี้ถ้าใจกล้ามากๆแสดงออกกลายเป็นเกย์ไปเลย ถ้าใจไม่กล้าก็จะกลายเป็นพวกรักผู้หญิงไม่ได้ สมสู่กับผู้หญิงไม่ได้ แต่มีความสุขในการอยู่ใกล้กับผู้ชายเหมือนกัน แต่ไม่มีการแสดงออกทางพฤติกรรมรักร่วมเพศ

แม่บางคนพัฒนาตัวเองเป็น กลุ่มไซโคโซแมติก (Psychosomatic) ถ้าลูกออกจากบ้านแม่จะป่วย ลูกไปจีบผู้หญิงแม่จะป่วย ถ้าลูกอยู่บ้านไม่ไปเที่ยวหายป่วย ไม่ใช่แค่ป่วย แต่สภาพจิตใจสะท้อนมาที่ร่างกาย ป่วยจริงๆ พ่อลูกบอกว่าไม่ออกไปไหน หายเดี๋ยวนี้

แม่คนไทยมีนิสัยทำให้ลูก กลายเป็นรักร่วมเพศ แล้วรักผู้หญิงยากมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกวัน ๆ เพราะปริมาณส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นนั้น เพราะว่าพ่อเริ่มทำให้แม่เหงามากขึ้น ยิ่งแม่เหงามากขึ้นเท่าไร ลูกคนสุดท้ายหรือลูกคนเดียวที่มีอยู่เป็นเหยื่อชัดเจนมาก

ค่านิยมของ คนไทยไม่ไว้ใจผู้ชาย มองผู้ชายนิสัย ไม่ดี สำหรับผู้หญิงถือว่าเป็นคนมีจริยธรรมสูง มีสำนึกสูง เพราะฉะนั้นเรื่องแม่บุกเข้าไปในห้องลูกชายเป็นเรื่องธรรมดา เพราะฉะนั้นพฤติกรรมระหว่างแม่กับลูกชายที่ทำให้ลูกชายเป็นเกย์จึงสูงกว่า พฤติกรรมของพ่อที่ทำให้ลูกสาวกลายเป็นทอม เมื่อ ลูกเข้าสู่วัยที่ช่วยเหลือตัวเองได้ก็ควรจะแยกห้องให้ลูกได้เลย จะทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องกลายเป็นเกย์ และยังทำให้ความเป็นตัวของตัวเองของลูกสูงขึ้นด้วย รับผิดชอบทำความสะอาดห้องนอน ทำให้ลูกรู้ว่าการมีชีวิตส่วนตัวนั้นคืออะไร แต่ พ่อแม่มักคิดว่าบ้านของฉัน ห้องลูกก็ของฉัน ฉันเลี้ยงลูกมา ดังนั้นจดหมายทุกฉบับฉันสามารถเซ็นเซอร์ได้ พ่อแม่แบบนี้จะต้องฝึกนิสัยเคารพสิทธิของมนุษย์ ทุก

วันนี้เวลาลูกไม่อยู่บ้านชอบเข้าห้องลูกไปตรวจดูสิ่งต่างๆ เรื่องนี้น่าจะพัฒนากันใหม่ไม่มีใครเกิดมาเป็นเกย์โดยกรรมพันธุ์ แต่ที่สำคัญคือสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดู

ขจิตร์ตัน ปูนพันธุ์ฉาย (กรมสุขภาพจิต. 2552: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้ลูกเกิด พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศนั้นมีมากมายหลายประการ เช่น

1. การเลี้ยงลูกแบบผิดเพศ ควรต้องเริ่มต้นที่คุณพ่อคุณแม่ คาดหวังอยากได้ลูกที่ตนพึงปรารถนา แต่เผชิญสิ่งที่เขาหวังกลับเป็นไปไม่ได้ เช่น อยากได้ลูกชาย แต่เผชิญได้ลูกสาว ทำให้คุณแม่เสียใจ จึงจำใจจำเป็นต้องเลี้ยงต่อไป โดยวิธีการเลี้ยงที่ขัดเถลาแบบผู้ชาย สิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้เด็กถูกเลี้ยงแบบผิดเพศ

2. สนใจเพศใดเพศหนึ่งจนเกินไป ครอบครัวยที่มีลูกหลายคน มีทั้งลูกชายและลูกสาว อาจมีลูกชายมากกว่าลูกสาว หรือมีลูกสาวมากกว่าลูกชาย ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเบี่ยงเบนทางเพศได้

3. การขาดพ่อแบบแม่แบบ คือ คนที่เป็นพ่อแม่ ควรเป็นพ่อแบบแม่แบบที่ดีให้แก่ลูก เพราะพ่อแม่แบบนั้น เปรียบเสมือนเป็นครูคนแรกของเด็กทีเดียว แต่ถ้าหากเด็กๆ ได้พ่อแบบแม่แบบ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้เขามีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนั่นเอง

4. สภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น เป็นเกย์ ติดยา ติ้อ ก็เพราะสภาพแวดล้อมที่พวกเขาต้องไปอยู่ ไปสัมผัส ไปคลุกคลีเป็นเวลานาน หากเต็มไปด้วยผู้คนที่มีลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศ ก็อาจส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรม ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

นางพาง ลิมสุวรรณ (2542: 112-115) กล่าวว่า การที่เด็กเกิดมา แล้วจะพัฒนาไปเป็นหญิงหรือชายขึ้นกับปัจจัยต่างๆ หลายอย่างมาก แต่พอจะสรุปย่อๆ ได้ว่าปัจจัยใหญ่ๆ ที่เกี่ยวข้องคือ

1. ปัจจัยทางชีวภาพ หมายถึง สิ่งที่เกิดตัวเด็กมาตามธรรมชาติหรือสภาพทางกายที่เกิดขึ้นมา เช่น เด็กบางคนขณะอยู่ในครรภ์มารดานั้น เกิดมีภาวะผิดปกติของระดับฮอร์โมนที่ควบคุมความเป็นหญิงหรือชาย เด็กคนนั้นเกิดมาก็จะมีความผิดปกติทางเพศ เช่น มีอวัยวะเพศก้ำกึ่งระหว่างหญิงชาย หรือมีพฤติกรรมของเพศตรงข้ามด้วย เช่น เป็นหญิง แต่มีลักษณะท่าทางพฤติกรรมของเด็กชายที่มักเรียกกันว่าทอมบอย ทั้งนี้จากอิทธิพลของฮอร์โมนเพศที่ได้รับระหว่างอยู่ในท้องแม่

2. ปัจจัยทางจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภาวะแวดล้อมหลังคลอดแล้วมีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กที่จะพัฒนา เพศของตนไปเป็นหญิงหรือชาย ปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย

- การอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูจะเป็นปัจจัยที่กำหนดเพศ (sex designation) ของเด็ก ตามปกติแล้วพ่อแม่ และผู้ใหญ่จะปฏิบัติต่อเด็กหญิงและเด็กชายต่างกันตั้งแต่แรกเกิด เช่น คำพูดที่พูดด้วยความอ่อนโยน การจับต้องตัวเด็ก เสื้อผ้าของใช้ต่างๆ อาจมีลักษณะต่างกัน สื่อก็อาจจะ

ใช้ต่างกัน เช่น สีชมพูสำหรับเด็กหญิง สีฟ้าสำหรับเด็กชาย ของเล่นที่ซื้อให้ก็ต่างกัน เช่น ตุ๊กตาสำหรับเด็กหญิง ปืน รถ หุ่นยนต์สำหรับเด็กชาย เป็นต้น นอกจากนั้นการอบรมด้วยคำพูด ก็มีส่วนในการแยกเพศให้เด็ก เช่น พ่อแม่จะพูดกับเด็กว่า “เป็นเด็กผู้หญิงต้องเรียบร้อยหน่อยจะลูก ” หรือ “ผู้ชายเขาไม่พูด ลากเสียงแบบนี้ละ ต้องพูดจาให้เข้มแข็งลูก ” การชมเชยของผู้ใหญ่ก็มีส่วนกล่อมเกลาเด็กให้มีพฤติกรรมตรงกับเพศของตนได้ เช่น “ลูกเก่งมากที่เป็นสุภาพบุรุษแบบนี้”

- การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ทารกที่เกิดขึ้นนั้นไร้เดียงสา ต้องมาเรียนรู้ในโลกเกือบทุกอย่าง บทบาททางเพศก็เช่นเดียวกัน เด็กต้องมาเรียนรู้ภายหลังจากที่สังคมกำหนดว่าเพศใดมีบทบาทอย่างไร โดยการเอาอย่างผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะพ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กรักและนับถือมาก พ่อแม่จึงเป็นแบบอย่างให้เด็กได้ทำตามโดยเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ตามธรรมชาติเด็กหญิงจะเอาแบบอย่างแม่ เด็กชายจะเอาแบบอย่างพ่อ พ่อแม่คู่นั้นที่มีปัญหาอาจจะทำให้ลูกมีปัญหาตามไปด้วย เช่น ก่อกับแม่มีความสัมพันธ์ไม่ดี ไม่อบอุ่น พ่อหายไปจากบ้านเสมอ แม่จะโกรธและไม่พอใจพ่อมากๆ ดังนั้นลูกชายนอกจากจะไม่มีโอกาสใกล้ชิดเอาแบบอย่างพ่อแล้ว โดยแม่อาจพูดจาติเตียนหรือพูดถึงพ่อในแง่ลบต่างๆ ให้ลูกฟัง ลูกชายก็เลยไม่ต้องการเอาแบบอย่างพ่อที่ไม่ดีแบบนี้ จากหลายการศึกษาพบว่าลูกชายที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อจะไม่เติบโตมาเป็น รักร่วมเพศ

- สภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโต เด็กผู้หญิงบางคนไปเติบโตท่ามกลางเด็กผู้ชายทั้งหมด เด็กผู้ชายบางคนไปเติบโตในสถานบริการทางเพศเพราะแม่เป็นแม่เล้า เด็กผู้ชายบางคนมีพี่น้อง ญาติเด็ก เป็นผู้หญิงหมดอาจทำให้ทำที่พฤติกรรมคล้ายผู้หญิงบ้าง เช่น ชอบเล่นตุ๊กตา เล่นขายของ วิดีว่ายกกล้วยเสียงดัง แต่เด็กผู้ชายคนนี้อาจมีจิตใจเป็นชายได้ ปัจจุบันยังไม่แน่ใจว่าสภาพแวดล้อมเพียงปัจจัยเดียวสามารถทำให้เกิดพฤติกรรม ผิดเพศได้หรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูลูกที่ไม่เหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงลูก ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของลูก ซึ่งเด็กในวัยนี้จะซึมซับไว้แล้วแสดงออกตอนโต อันเป็นเหตุของพฤติกรรม ผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

จิตวิทยาพัฒนาการและพัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัย

ความหมายของ พัฒนาการ

การเจริญเติบโต หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงทางด้านขนาดรูปร่าง ปริมาณ ทำให้มีจำนวน เพิ่มขึ้นหรือมีการขยายมากขึ้น”

พัฒนาการ หมายถึง “กระบวนการของการเจริญเติบโตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็น ระบบ ระเบียบ ต่อเนื่องตามลำดับขั้นนำไปสู่การพัฒนาทางคุณภาพ” พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยน

แปลงทางด้านการเจริญเติบโต ควบคู่กับการพัฒนาทางคุณภาพ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม (วินัย พงศ์บุณยเลิศ พัฒนาการศึกษา พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42028/index.htm>)

ความสำคัญของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ

เด็กวัยนี้ เป็นวัยพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาความสำคัญของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจ ในสิ่งรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น และชอบตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เด็กจะพยายามและต้องการช่วยเหลือ ตนเอง เริ่มสร้างความมั่นใจจากพื้นฐาน ความไว้วางใจที่มีต่อผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กขาดอิสระในการสร้างความเชื่อมั่นขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งที่เขาสนใจ จะมีผล ทำให้เด็กเกิดการพึ่งพาติดขัดผู้อื่น ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก กลัว ก้าวร้าว และไม่ไว้วางใจผู้อื่น ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจ และยอมรับถึงลักษณะ เฉพาะวัยอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสนับสนุน และดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ

การที่เด็กจะมีพัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสมนั้น ยังมีปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม และสนับสนุนได้ คือ

1. บุคคลภายในครอบครัว บุคคลภายในครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่น้อง หรือญาติ ใกล้ชิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้และเลียนแบบได้ อย่างถูกต้อง
2. บุคคลภายนอกครอบครัว บุคคลภายนอกครอบครัว ประกอบด้วย ผู้ดูแลเด็ก ครู เพื่อน ๆ ตลอดจนอิทธิพลของ สังคมโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วัสดุทัศน และหนังสือต่าง ๆ

ลักษณะพัฒนาการทางร่างกาย

เด็กแรกเกิดถึง 3 ขวบ จะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อถึงวัย 3 - 5 ขวบ การเจริญเติบโตจะค่อย ๆ ช้าลง จะสังเกตเห็นว่าเด็กจะมีรูปร่างเปลี่ยนไปคือ แก้มจะกางออก ผมจะมีสีเข้มขึ้น โครงร่าง กระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรง ขึ้น การเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว มากขึ้น รู้จักการควบคุมร่างกาย มีการประสานงานของกล้ามเนื้อในส่วนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ส่วนด้านความสูงจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณปีละ 3 นิ้ว หรือ 7 เซนติเมตร และด้านน้ำหนัก จะมีการเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ เฉลี่ยประมาณปีละ 1.5 - 2 กิโลกรัม ดังนั้นเด็กวัย 3 - 5 ขวบ จะมีน้ำหนักประมาณ 12 - 19 กิโลกรัม และมีความสูงอยู่ระหว่าง 90 - 115 เซนติเมตร

ลักษณะพัฒนาการทางอารมณ์

ลักษณะเด่นทางอารมณ์ของเด็กวัย 3-5 ขวบ มักเป็นเด็กที่แสดงออกอย่างเปิดเผยชัดเจน และแสดงออกตรง ๆ เช่น รัก รื่นเริง โกรธ โมโห หงุดหงิด อิจฉา กลัว อยากรู้ อยากเห็น เอา แต่ใจตนเอง ซึ่งลักษณะอารมณ์ต่าง ๆ นี้จะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่เด็กรู้สึกผูกพันอยู่กับตนเอง ยึดตนเองเป็น ศูนย์กลาง ต้องการเป็นการจตุรวมความสนใจมากกว่าที่จะไปสนใจผู้อื่น อารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ของเด็กวัย 3-5 ขวบ ที่พบบ่อย ๆ คือ ความรัก ความรื่นเริง ความโกรธ ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความอยากรู้อยากเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความรัก เด็กวัยนี้จะเริ่มพัฒนาอารมณ์แบบนี้จากการรักตนเอง พอใจในตนเองแล้ว จึง เริ่มเรียนรู้ที่จะสร้างความรู้สึกรักผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ พี่เลี้ยง และแผ่ขยายค ความรักออกไปสู่ บุคคล สัตว์ และสิ่งของ เด็กจะแสดงออกโดยการเข้าไปใกล้ หอม โอบกอด แสดงความ เป็นห่วงโดยการซักถาม ถึงบุคคลหรือสิ่งนั้น ๆ เข้าไปดูแล เอาใจใส่ด้วยวิธีการของเด็กเอง

ความรื่นเริง ความรื่นเริง เป็นอารมณ์สนุกสนาน สดชื่น เด็กจะแสดงออกถึงความสุข เมื่อได้รับความพึงพอใจ การยิ้ม หัวเราะเสียงดัง แววดตาเป็นประกาย กระโดดโลดเต้น เป็นต้น

ความโกรธ ความโกรธ เป็นอารมณ์ที่เกิดจากการที่เด็กไม่ได้รับการตอบสนองที่เด็ก ต้องการหรือการถูกขัดใจ การแสดงออกจะเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา เช่น หน้าบึ้ง กระตืบทำ ตะโกน ร้องไห้ นอนลงกับพื้น ขว้างปาสิ่งของ เป็นต้น

ความกลัว อารมณ์ของเด็กวัยนี้จะมีความกลัวที่มีเหตุผลมากกว่าวัยทารก เพราะ เด็กจะเริ่มรู้จักการใช้เหตุผลจากการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กสามารถรับรู้ถึงอันตรายที่ จะเกิดขึ้นกับ ตนเองได้และเด็กจะเลียนแบบจากบุคคลอื่น ลักษณะที่แสดงถึงอารมณ์กลัว ของเด็กวัยนี้ที่พบบ่อยคือ การวิ่งไปหลบซ่อน การร้องไห้ตัวสั่น ทำที่หวาดหวั่นไม่แน่ใจ ตัวแข็งทื่อ หรืออาจตัวอ่อนปวกเปียกไป ทั้งตัวกรีดร้อง เป็นต้น สิ่งที่ทำให้เด็กวัย 3-5 ขวบ กลัวบ่อย ๆ ได้แก่ ความมืด เสียงดัง ฟ้าร้อง ฟ้าแลบ กลัวที่สูง ๆ กลัวสัตว์ที่ตนเองไม่เคยรู้จักมาก่อน คนแปลกหน้า เป็นต้น

ความอิจฉาริษยา อารมณ์นี้เป็นอารมณ์ขุ่นเคืองที่เด็กแสดงต่อบุคคลที่เด็กรัก หรือเป็น บุคคลที่เด็กให้ความสำคัญ ปกติอารมณ์ชนิดนี้จะเกิดขึ้นในช่วงอายุ 2-6 ปี การแสดงออก จะพบว่า เด็กจะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ที่เด็กคิดว่าจะมาแย่งความรัก ความสำคัญของตนเอง ไปเช่นในภาวะที่ พ่อแม่สนใจเอาใจใส่น้องใหม่มากกว่าตนเอง กรณีที่มีผู้ได้สิทธิพิเศษ มากกว่าตนเองการที่เพื่อนได้รับ สิ่งของใหม่ในขณะที่ตนเองไม่ได้รับ เป็นต้น

ความอยากรู้อยากเห็น อารมณ์แบบนี้เป็นลักษณะเฉพาะของเด็กวัย 3-5 ขวบ เป็น วัย ที่ได้ชื่อว่า วัยช่างซักถาม หรือ “เจ้าหนูทำไม” เด็กจะแสดงความสนใจอยากรู้ในทุก ๆ สิ่งรอบตัว ดังนั้น ผู้ที่อยู่ใกล้หรือผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและตอบคำถามเพราะการตอบ คำถาม เป็นสิ่งสำคัญ

อย่างยิ่ง ในการให้ข้อมูลและความกระจ่างอีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นในการ สร้าง ความคิดสร้างสรรค์ใน อนาคตของเด็กจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้เด็กสามารถพัฒนา ทางสติปัญญาและการเรียนรู้สิ่งรอบตัว ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้ จะเน้นถึงความสามารถในการ เข้าใจสิ่งแวดล้อม รอบ ๆ ตัว เด็กเริ่มฝึกหัดการติดต่อสื่อสารทั้งด้านภาษา ท่าทาง และการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคล อื่น ๆ เช่น การพูดคุย ชักถาม การใช้ภาษาพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กสามารถ คิดเชื่อมโยง โดยสังเกตจากการเล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราว ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องเกินความเป็น จริง ตามจินตนาการที่ เด็กสร้างขึ้น หากผู้ใกล้ชิดหรือผู้ดูแลไม่เข้าใจจะคิดว่าเด็กโกหก ดังนั้น การจะช่วยสนับสนุนให้เด็กมี สติปัญญาที่ดี จึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับร่วมกับ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย

ลักษณะพัฒนาการทางสังคม

สังคมของเด็กวัย 3 - 5 ขวบ จะเริ่มกว้างขึ้นจากครอบครัว เข้าสู่สังคมนอกบ้านเด็กจะเริ่ม รู้จักการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่มีชีวิตร่วมกันในครอบครัว เช่น พี่น้องเดียวกัน เพื่อนบ้าน ที่ต่างวัย ครู ผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น การที่เด็กได้พบปะกับบุคคลอื่นมากขึ้นมีความ สำคัญต่อทักษะ ทางสังคม เพราะ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกหัดการใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง รู้ความหมายของคำที่หลากหลาย การเรียนรู้มารยาทการเข้าสังคม การปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอก ได้อย่างเหมาะสม จะต้องมีพื้นฐาน จากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่อบอุ่นเป็นมิตร ให้ โอกาส ฝึกหัดและเป็นกำลังใจให้เด็กอย่าง เหมาะสมด้วย

พัฒนาการทางเพศ (Sexual development)

ภาวะทางเพศของมนุษย์ (human sexuality) มีลักษณะคล้ายกับภาวะด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ของมนุษย์ คือมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลง ดังจะพิจารณาตามวัยดังต่อไปนี้

1. **วัยทารกและเด็กเล็ก (แรกเกิดถึง 5 ขวบ)** ในช่วง 18 เดือนแรกของชีวิต ความรับรู้ เกี่ยวกับเพศของตนเริ่มเกิดขึ้นและจะเสร็จ สมบูรณ์เมื่ออายุ 3 ขวบ หรือ เรียกว่า Gender identity สาเหตุดังกล่าวเกิดจากทั้งด้านพื้นฐานภายใน การรับรู้ ความต่างของอวัยวะเพศ ตลอดจนพื้นฐาน ภายนอก เช่น การแต่งตัวแตกต่างกัน การปฏิบัติของพ่อแม่หรือญาติพี่น้องต่อบุตรสาวและบุตรชายที่ แตกต่างกัน ดังนั้น การดูแลเอาใจใส่จากแม่หรือผู้เลี้ยงดู จึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาทางเพศ เมื่อเด็กเริ่มแยกตนเป็นเพศใดก็จะเริ่มสังเกตและจดจำพฤติกรรมของเพศเดียวกับตน มีพฤติกรรม

เลียนแบบ เพื่อหล่อหลอมความเป็นเพศนั้นๆออกมา ในกรณีที่ความสัมพันธ์ของพ่อแม่ไม่ปกติอาจทำให้เด็กไม่สามารถแยกเพศของตนได้ตามปกติ ซึ่งเชื่อว่าอาจเกิดปัญหาการเบี่ยงเบนทางเพศในระยะต่อไปได้

2. **วัยเด็กโต** (อายุ 6-11 ปี) สามารถบอกเพศของตนเองได้ชัดเจน ในช่วงนี้จะมีการเลียนแบบพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน เพราะเด็กหลงรักพ่อหรือแม่ที่มีเพศตรงข้ามกับตนและชอบเล่นเฉพาะกับเพศเดียวกัน และจะเริ่มห่างจากพ่อแม่หันไปสนใจคุณครูและเพื่อนๆ เมื่ออายุประมาณ 9-12 ขวบ

3. **วัยรุ่น (Adolescent)** อายุ 12 – 20 ปี

วัยรุ่นตอนต้น (อายุ 12-14 ปี) วัยรุ่นเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ในเพศชายเสียงเริ่มเปลี่ยน ในเพศหญิงเริ่มมีประจำเดือน เริ่มมีจินตนาการทางเพศกับเพศตรงข้าม วัยรุ่นเริ่มต้องการเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

วัยรุ่นตอนกลาง (อายุ 14-17 ปี) การเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นตามเพศนั้นๆ เริ่มแสดงเต็มที่ เริ่มมีการนัดเที่ยวเป็นกลุ่มๆ มีจินตนาการทางเพศและมีการเล่าเรื่องทะเลาะในกลุ่มเพศเดียวกัน โดยมักใช้สัญลักษณ์แทนอวัยวะเพศ เริ่มมีการสำเร็จความใคร่ด้วย ตนเอง เรื่องความรักยังเป็นเพียงอุดมคติ ยังไม่มีความผูกพัน

วัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 17-20 ปี) เป็นระยะที่วัยรุ่นมีเอกลักษณ์ของตนเองและเอกลักษณ์ทางเพศที่มั่นคงแล้ว เริ่มกล้าที่จะคบเพื่อนทางเพศ เริ่มมีการพูดเรื่องเพศเปิดเผยกับเพศตรงข้าม เริ่มรู้สึกรักและมีความผูกพันที่เกิดกับคนรัก เนื่องจากการตัดสินใจทางเพศสัมพันธ์และความสามารถในการดูแลตัวเองของวัยรุ่นช่วงนี้ยังอยู่ในภาวะหวัหวัต่อ ดังนั้นควรที่ผู้ใหญ่จะให้คำแนะนำเพื่อให้วัยรุ่นพ้นจากช่วงนี้ได้อย่างปลอดภัย

4. **วัยผู้ใหญ่ (Adulthood)** อายุ 20-60 ปี

วัยผู้ใหญ่สามารถแบ่งได้เป็นสามช่วงอายุ คือ

วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 21-30 ปี) เป็นช่วงที่ทั้งหญิงและชายมีความสมบูรณ์ในด้านเพศทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความเข้มแข็งมากพอที่จะใช้ชีวิตคู่และมีบุตร ทั้งหญิงและชายเริ่มมีเหตุผลในการกระทำและปฏิบัติที่แสดงออกในการอยู่ร่วมกัน ตลอดจนระหว่างามีเพศสัมพันธ์ ในคนที่ยังไม่มีคู่อาจปลดปล่อยความต้องการของตนเองโดยการสำเร็จความใคร่ คบเพื่อน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ฯลฯ

วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (อายุ 31-45 ปี) ในระยะนี้ทั้งชายและหญิงจะเริ่มมีความมั่นคงในอาชีพ ครอบครัวและเพื่อนฝูง เพศชายจะเริ่มมีจิตใจมั่นคงได้เลื่อนขั้นการทำงานตามลำดับ ได้รับการยอมรับนับถือ มีแนวทางการเลี้ยงดูบุตรและธิดาที่เป็นรูปธรรม ในขณะที่ฝ่ายหญิงเริ่มรู้สึกถึงความ

มั่นคงในครอบครัวมีหน้าที่ให้ความรักและดูแลบุตรเพิ่มขึ้นจากสามี การพูดจากันอย่างเปิดเผยและการ
ประคับประคองด้วยความรักและให้อภัย รู้จักทำให้ปัญหาต่างๆ ในช่วงนี้ผ่านไปได้อย่างดี

วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (อายุ 46-60 ปี) ในระยะนี้แรงกระตุ้นทางเพศจะลดลงไปทั้ง 2 เพศ
ทั้งสองฝ่ายจะเริ่มกิจกรรมเพื่อส่งมอบภาระหน้าที่แก่บุตรและกิจกรรมเพื่อส่วนรวม แต่ขอแนะนำว่าให้
คงมีเพศสัมพันธ์กันไว้อย่าหยุดไปเลย เพราะเพศสัมพันธ์ยังคงช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้ทั้งคู่อยู่ด้วยกัน
แม้ว่าการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นไปด้วยความยากลำบากกว่าช่วงวัยรุ่น อย่างไรก็ตามปัญหาการ
หย่าร้างและมีภรรยาน้อยอาจพบได้ ดังนั้นทั้งคู่ควรทำความเข้าใจกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและประคับประ
ครองตนเองให้พ้นจากปัญหาอย่างปลอดภัย

5. วัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมของร่างกายและฮอร์โมนทางเพศลดลง เริ่มลดไป
ทั้งกำลังวังชาและความคิด บางคนมีโรคประจำตัว บางคนคู่ของตนเริ่มจากไป ปัญหาทางเพศมักเป็น
ปัญหารองจากปัญหาทางกายและจิตใจ ความถี่ของกิจกรรมทางเพศก็ลดลงด้วย แม้ว่าความต้องการ
ทางเพศจะยังมีเหมือนเดิมก็ตามอย่างไรก็ตามถ้าสภาพทางกายจิตใจยังสมบูรณ์อาจทำให้สมรรถภาพ
ดีขึ้นด้วย

พัฒนาการทางเพศของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์

พนม เกตุมาน (2538: 388-389) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางเพศของเด็กและวัยรุ่นว่า
พัฒนาการทางเพศของเด็กเกิดจากการเรียนรู้ของเด็กเอง และการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
ทำให้เด็กรู้จักเอกลักษณ์ และบทบาททางเพศของตนเอง (sexual identity หรือ gender identity) ซึ่งมี
องค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางเพศทางร่างกาย เด็กปกติวัย 2-3 ปี สามารถบอกเพศของตนเองได้
ถูกต้องตรงตามลักษณะทางกายวิภาคของตน (anatomical identity) เด็กจะเรียนรู้จากการสังเกต
ตนเองและเด็กอื่นๆ (ถ้ามีโอกาส) และจากการบอกเล่าของบิดามารดาและบุคคลอื่น การรับรู้และ
กำหนดเพศตนเองนี้จะฝังแน่น และเปลี่ยนแปลงได้ยากมากเมื่อเลยวัย 2 ปีครึ่งขึ้นไป
2. พฤติกรรมตามเพศ (sex – typed behaviour) เมื่อเด็กโตขึ้นในวัย 3-6 ปี เด็กจะเรียนรู้
และเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ หรือบทบาททางเพศ (gender – role identity) โดยจะถ่ายทอด
แบบอย่างพฤติกรรมตามบิดาหรือ มารดาซึ่งเป็นเพศเดียวกับตนเอง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดากับ
ลูกชาย และมารดากับลูกสาวจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง ลักษณะทางเพศนี้แสดงให้เห็น
เห็นตอนเด็กได้หลายรูปแบบ เช่น การเล่น เด็กชายจะชอบเล่นผาดโผน ของเล่นมักเป็นรถยนต์และ
อาวุธต่างๆ ซึ่งแสดงถึงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง เมื่อโตขึ้นเข้าสู่วัยเรียน (อายุ 7-12 ปี) เด็กจะ

เรียนรู้บทบาททางเพศตนเองมากขึ้น มีการแบ่งแยกเพศและเล่นอยู่ในกลุ่มเพศตนเอง เด็กชายจะปฏิบัติกิจกรรมหรือการเล่นแบบเด็กหญิง และเด็กหญิงจะรังเกียจการเล่นที่รุนแรงของเด็กผู้ชาย เด็กจะถ่ายทอดแบบอย่างพฤติกรรมทางเพศจากเพื่อนของตนเอง เด็กผู้ชายที่มีลักษณะคล้ายผู้หญิง เช่น รูปร่างหน้าตาสวย กิริยาท่าทางนุ่มนวลและไม่ชอบความรุนแรง มักจะไม่ชอบสมาคมกับเด็กผู้ชายด้วยกัน และอาจถูกรังเกียจหรือล้อเลียนจากเด็กผู้ชาย เด็กเช่นนี้จะเข้าหากลุ่มเด็กผู้หญิง และถ่ายทอดแบบอย่างพฤติกรรมทางเพศจากเด็กผู้หญิงมากขึ้น และเด็กผู้หญิงที่มีลักษณะซุกซนก้าวร้าว รุนแรงมักจะเกิดปรากฏการณ์เดียวกัน คือ สนทนากับเด็กผู้ชายและถ่ายทอดลักษณะแบบอย่างมีพฤติกรรมตามเพศจากเด็กผู้ชายมากขึ้น

บทบาทของพ่อแม่ในการสอนเรื่องเพศ สำหรับเด็กปฐมวัย

เมื่อพูดถึงเรื่องเพศ คนส่วนใหญ่มักคิดว่าเป็นสิ่งน่าอายที่ไม่ควรพูดถึง โดยเฉพาะในวัฒนธรรมของคนไทยด้วยแล้ว มักถูกสอนว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิดและไม่ควรนำมาพูดอย่างเปิดเผย ซึ่งแท้จริงแล้วเราต่างก็รู้ว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติ จากงานวิจัยพบว่าเด็กมักเรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อนและจากโรงเรียนมากกว่าเรียนรู้จากครอบครัว แต่จริงๆ แล้วการสอนให้เด็กมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องเพศนั้น ไม่ควรปล่อยให้เพื่อนหรือของคุณครูเป็นหลัก แต่พ่อแม่ควรเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้องและสร้างสรรค์แก่ลูก เพื่อลูกจะได้มีความรู้ความเข้าใจและหากลูกมีปัญหาหรือข้อสงสัยในเรื่องนี้ เขาจะได้ไม่อายที่จะมาปรึกษากับพ่อแม่ ซึ่งเรื่องเพศที่พ่อแม่ควรสอนให้กับลูกมีดังนี้

1. สอนเรื่องเพศกำเนิดของลูก จากทฤษฎีพัฒนาการของเด็กวัย 4-8 ปี เด็กจะเริ่มสนใจว่าเพศตนเองคือเพศใด เป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชาย และจะสนใจความแตกต่างของเพศตรงข้ามกับตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีพี่น้องที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน อาจจะมีโอกาสได้เห็นอวัยวะเพศของพี่หรือน้องเวลาอาบน้ำหรือเปลี่ยนเสื้อผ้า ซึ่งเด็กอาจจะเกิดความสงสัยว่าทำไมถึงแตกต่างจากของตนเอง พ่อแม่จึงต้องทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจ และอธิบายให้ลูกฟังเช่น “หนูเป็นผู้หญิง ส่วนน้องเป็นผู้ชาย มีอวัยวะที่เหมือนกันเกือบหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ตา หู จมูก ปาก แขน ขา กัน แต่ที่ไม่เหมือนกันก็คืออวัยวะเพศ ที่เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย”

2. สอนให้เด็กดูแลรักษาความสะอาดอวัยวะเพศของตน เวลาอาบน้ำพ่อแม่ควรสอนให้ลูกฟอกสบู่ที่อวัยวะเพศทุกครั้ง และสอนให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศหลังปัสสาวะ สำหรับเด็กผู้หญิงหลังจากปัสสาวะเสร็จแล้วต้องใช้น้ำฉีดหรือน้ำล้างและใช้กระดาษชำระซับเบาๆ ให้แห้งทุกครั้ง ถ้าไม่มีน้ำชำระ อาจต้องใช้กระดาษทิชชูแบบเปียกเช็ด โดยสอนให้เช็ดจากด้านหน้าของอวัยวะไปทางด้านหลังเพื่อความสะอาดปลอดภัยและ ให้ใช้ทิชชูแห้งซับเบาๆ จนแห้ง ส่วนเด็กผู้ชายเมื่อปัสสาวะเสร็จ

แล้วควรสอนให้ลูกสะบัดทุกครั้งเป็นนิสัย เพื่อรักษาความสะอาด นอกจากนี้พ่อแม่ควรสอนให้ลูกใส่กางเกงชั้นในตั้งแต่สามารถดูแลตัวเองได้ เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรกสัมผัสกับอวัยวะเพศของลูกได้โดยตรง และพ่อแม่ต้องเอาใจ ใส่ดูแลความสะอาดของกางเกงชั้นในของลูกด้วย

เคยมีกรณีเด็กผู้หญิงอายุ 4 ขวบคนหนึ่งที่ชอบเอามือเข้าไปจับอวัยวะเพศ ในเวลาที่ใส่กางเกงชั้นในอยู่ตลอด คุณพ่อคุณแม่ต่างกังวลเพราะตรวจดูก็เห็นว่าอวัยวะเพศของลูกดูปกติ ในที่สุดจึงพาไปพบแพทย์และค้นพบสาเหตุว่าเด็กเป็นเชื้อราจากการที่ใส่กางเกง ชั้นในที่ไม่สะอาด

3. สอนเรื่องเด็กเกิดมาจากไหน เด็ก ในวัย 4-8 ขวบเป็นช่วงวัยแห่งความอยากรู้อยากเห็น จึงอาจเป็นไปได้ที่ลูกอาจจะถามคำถามเรื่องเพศกับคุณพ่อคุณแม่ได้ ซึ่งการที่จะหาคำตอบให้กับลูกในวัยนี้ คุณพ่อคุณแม่ต้องหาคำพูดง่ายๆ ที่เด็กจะสามารถเข้าใจได้ทันที และคำถามยอดฮิตที่เด็กๆ ชอบถามคุณพ่อคุณแม่ “เด็กเกิดมาจากไหน” และส่วนใหญ่พ่อแม่ก็เลือกที่จะตอบลูกง่ายๆ ว่า “เกิดมาจากความรักของคุณแม่”

4. สอนให้เด็กมีกระมัตระวังปกป้องของสงวนของตน เรื่องนี้เป็นที่สำคัญมาก พ่อแม่ควรสอนลูกตั้งแต่เล็กๆ อย่างเอาใจจริงเอาใจให้ลูกรู้จักกระมัตระวังตนเอง โดยไม่ยอมให้คนอื่นมาดูหรือจับต้องอวัยวะเพศของตนอย่างเด็ดขาด อีกทั้งถ้ามีใครมาแอบดูเวลาลูกเข้าห้องน้ำหรือมาจับต้องของสงวนทั้งที่บ้าน และโรงเรียน ให้ลูกบอกกับพ่อแม่หรือครูทันที

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นวิธีการสอนและดูแลเรื่องเพศให้กับลูกในวัย เด็กเล็ก เมื่อลูกโตขึ้นเป็นวัยรุ่น พ่อแม่ก็ไม่ควรที่จะละเลยในการสอนและดูแลลูกในเรื่องเพศให้มากขึ้น โดยเน้นการสอนให้ลูกดูแลตนเองโดยสอนไม่ให้ลูกอยู่กับเพื่อนต่างเพศโดยลำพัง ไม่ว่าจะบริสุทธิ์ใจกันแค่ไหนก็ตาม การสอนให้ลูกผู้ชายให้เกียรติผู้หญิงโดยไม่ล่วงลามทั้งการพูดและการกระทำ และสอนให้ลูกผู้หญิงรักษาวลสงวนตัว ไม่แต่งกายล่อแหลมหรืออยู่ในสถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วเมามั่วสุ่ม

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้กล่าวไว้ว่า หัวอกของผู้เป็นพ่อแม่ย่อมห่วงลูกเป็นธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นหรือวัยรุ่นอันตรายหัวเลี้ยวหัวต่อนั้น จะทำอย่างไรให้ลูกสามารถก้าวผ่านช่วงเวลาวิกฤติมาได้อย่างปลอดภัย อย่างไรก็ตาม แม้จะห่วงแต่พ่อแม่จำนวนมากยังคงไม่ทราบว่าควรจะเริ่มสอนลูกในเรื่องเพศ นี้อย่างไร บ้างก็มีความคิดว่าเป็นเรื่องต้องห้าม น่าอาย ไม่ควรพูดถึงมากเพราะเกรงว่าจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก โดยคิดว่าเดี๋ยวลูกโตขึ้นมาจะยอม จะรู้ได้ด้วยตนเองไปตามวัยแต่งงานไปเดี๋ยวก็ รู้เอง บ้างก็โยนไปให้ครูอาจารย์ที่โรงเรียนเป็นผู้สอนเรื่องนี้แทนตน

ในความเป็นจริง ลูกไม่สามารถเรียนรู้หรือทำความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้องเองได้ หากพ่อแม่ไม่เป็นผู้สอนหรือให้ความรู้ความเข้าใจแก่ลูกในเรื่องนี้ สี่ อต่าง ๆ ทั้งทีวี อินเทอร์เน็ต เพื่อนของลูก ฯลฯ ย่อมจะเป็นผู้สอนเขาแทนพ่อแม่ โดยยากที่จะห้ามไม่ให้เด็กรับสื่อเหล่านี้ได้ ซึ่งล้วนเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของผู้แม่ที่คิดว่าโรงเรียนสามารถเป็นที่พึ่งในการสอนเรื่องเพศศึกษา ที่ถูกต้องให้กับลูกได้นั้น อาจต้องเปลี่ยนความคิด เนื่องจากในปัจจุบันการสอนเรื่องเพศหรือเพศศึกษาในโรงเรียนนั้น ยังคงเป็น เรื่องที่มีการถกเถียงกันในวงกว้างถึงหลักสูตรการเรียนการสอนว่าควรสอนถึง ระดับไหน หากสอนละเอียดมากเกินไปแล้วจะเป็นดาบสองคมหรือไม่ ดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอนในเรื่องเพศของโรงเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันจึงคงเป็นใน รูปแบบของแบบเรียนวิชาการมาตรฐานที่เหมาะสมสอนไปให้นักเรียนทุกคนโดยไม่ สามารถที่จะให้คำแนะนำเจาะลึกไปถึงปัญหาทางเพศที่เกิดขึ้นกับเด็กแต่ละคน ในแต่ละช่วงวัยที่อาจมีปัญหที่แตกต่างกันไปได้อย่างดีที่สุด

เพศศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่เด็กทุกคนต้องได้รับการสอน การใส่ข้อมูลที่ถูกต้อง รวมทั้งการฝึกฝนวินัยหรือการควบคุมตนเองในเรื่องนี้ ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิตเช่นเดียวกับการฝึกฝนลักษณะนิสัยที่ดีในเรื่อง ต่าง ๆ ซึ่งมีพ่อแม่เป็นผู้ที่รับบทบาทนี้ไปอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

โดยหลักสำคัญในการสอนเพศศึกษาให้กับบุตรหลานที่พ่อแม่ควรยึดเป็นหลักไว้ได้แก่

1. ตั้งเป้าหมายระยะไกล พ่อแม่ควรตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนมากที่สุด คิดไปให้ไกลมากที่สุดว่าแท้จริงแล้วเราปรารถนาให้ลูกมีพฤติกรรมทางเพศเป็น อย่างไร เป้าหมายไม่ควรแค่ว่าลูกของเราจะไม่มีความประพฤติผิดนอกกรอบนอกทางในวัยเรียน หรือเพียงแค่ให้ลูกของเราเรียนรู้ที่จะคุมกำเนิดด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างคล่องแคล่ว ไม่ต้องมาพลาดท้องก่อนแต่งตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์เท่านั้น แต่พ่อแม่ควรมองไปให้ไกลและตั้งเป้าหมายไปถึงที่ ว่าลูกของเราจะเป็นผู้ที่มี ความเข้าใจและมีพฤติกรรมทางเพศในทางที่ถูกต้องทั้งการรู้จักตนเอง การป้องกันตนเอง การควบคุมตัวเองในเรื่องเพศ ฯลฯ เพื่อปลายทางอันนำไปสู่การสร้างสรรค์ครอบครัวใหม่ที่ประสบความสำเร็จอย่างน่า ภาคภูมิใจ รวมทั้งการใช้ชีวิตกับคู่สมรสอย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถเลี้ยงดูบุตรหลานรุ่นต่อไปในอนาคตให้มีความรู้ความเข้าใจ และ พฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องดีงามด้วยเช่นกัน

2. เริ่มสอนให้เร็วที่สุด ตั้งแต่สังเกตได้ว่าลูกของเราเริ่มรู้ความและมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่อง เพศนี้ ไม่ว่าจะเป็น การชอบแอบดูหรืออยากรู้อยากเห็น เวลาพ่อหรือแม่อาบน้ำ การชอบเล่นอวัยวะเพศของตนเอง หรือการที่เด็กชายชอบไปแกล้งแอบเปิดกระโปรงของเด็กหญิง เป็นต้น

โดยหัวข้อสำคัญที่พ่อแม่ควรยึดเป็นหลักในการสอนลูกนั้นได้แก่

1. การรู้จักและรู้เท่าทันเพศของตนเองในช่วงวัยต่าง ๆ ไม่ควรให้เด็กรู้สึกว่เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ลึกลับเพราะยิ่งจะเป็นการ กระตุ้นลูกซึ่งอาจอยากรู้อยากเห็นไปในทางที่ผิดได้ ในช่วงเด็กปฐมวัยนั้นพ่อแม่ควรสอนให้เด็กรู้ว่าตนเองนั้นเป็นเพศหญิงหรือชาย วิธีการดูแลรักษาความสะอาดที่ถูกต้อง การไม่ไปเล่นกับอวัยวะเพศของตน ในช่วงก้าวสู่วัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายฮอร์โมน อารมณ์ โดยพ่ออาจเป็นผู้สอนลูกชายและแม่เป็นผู้คอยสอนลูกสาว

พ่อแม่ที่อบรมสั่งสอนและปลูกฝังความเข้าใจในเรื่องเพศให้แก่ลูกตั้งแต่วัยเยาว์ย่อมได้เปรียบในการต่อยอดการสอนต่อไปได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อลูกเริ่มโตเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายอันเป็นวัยอันตรายที่ลูกเริ่มมีความรู้สึกทางเพศอย่างรุนแรงต่อเพศตรงข้าม เด็กที่พ่อแม่มีการพูดคุยทำความเข้าใจมานานก่อนหน้านี้แล้วย่อมมีความได้เปรียบในการรับมือหรือจัดการกับอารมณ์หรือความต้องการทางเพศของตนได้ดีกว่า

2. การรู้จักและการปฏิบัติตนอย่างให้เกียรติต่อเพศตรงข้าม พ่อแม่ควรสอนให้ลูกรู้จักเพศที่ตรงข้ามกับตนรวมทั้งแนวทางการปฏิบัติตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสมและให้เกียรติ อาทิ สอนลูกชายไม่ให้ทำรุนแรงหรือเล่นแรง ๆ กับเด็กผู้หญิง ไม่ไปแก้งัดเปิดกระโปรงเพื่อนนักเรียนหญิง ช่วยเหลือเพศหญิงซึ่งเป็นเพศที่มีสรีระร่างกายที่อ่อนแอกว่าตนในโอกาสต่าง ๆ เช่น ช่วยยกของ และสอนต่อยอดในเรื่องต่อไปตามพัฒนาการของลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นที่เริ่มมีความต้องการทางเพศอยากอยู่ใกล้ จับไม้จับมือหรือถูกเนื้อต้องตัวในเพศตรงข้าม พ่อแม่ควรสอนลูกชายในเรื่องของการไม่เป็นคนฉวยโอกาสและให้เกียรติกับเพศตรงข้าม ส่วนลูกสาวนั้นควรสอนให้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง เช่น กันว่าหากปล่อยเนื้อ ปล่อยตัวยอมให้เพศชายมาจับมือถือแขนกอดรัดกันอย่างง่ายดายแล้วย่อมเสี่ยงต่อการพลาดท่าเสียทีในที่สุด

3. การป้องกันระมัดระวังภัยในเรื่องเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายทางเพศในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการล่อลวงเด็กหญิงหรือเด็กชายไปค้าประเวณีกับกลุ่มคนที่มีรสนิยม ชื่นชอบเด็ก การค้ามนุษย์ข้ามชาติ การลวงละเมิดทางเพศจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ญาติ พี่น้อง เพื่อน บ้าน ฯลฯ รวมทั้งการเปิดกว้างของสื่อกระตุ้นเร้าอารมณ์ทางเพศมากมายที่พบได้ทั่วไปและสามารถสรรหามาครอบครองได้โดยง่าย สภาพแวดล้อมอันตรายต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้พ่อแม่ต้องหันมาตระหนักในการหาทางช่วยเหลือป้องกันภัยด้วย การหุ้มเกราะและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับลูกของตนอย่างจริงจังเร่งด่วน อันได้แก่ การสอนให้ลูกเล็ก ๆ ได้ตระหนักในการหวงเนื้อหวงตัวไม่ยอมให้ใครก็ตามมาแตะต้องหรือสัมผัสอวัยวะเพศของตน วิธีการร้องขอความช่วยเหลือในยามมีภัย สถานที่ใดบ้างที่ลูกไม่ควรไปเพราะมีภัยอันตรายทางเพศแฝงอยู่ การสอนในเรื่องการวางตัวต่อเพศตรงข้ามรวมทั้งการแต่งตัวอย่างเหมาะสมมิดชิด ไม่ไปเกินงามอันนำไปสู่การยั่ววนเพศตรงข้าม การชี้ให้เห็นถึงภัยอันตรายจากการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ ผลเสียต่ออนาคตระยะยาวหากไปเที่ยวหญิงโสเภณีหรือการไปขึ้นครุ ผลข้างเคียงของการเมาสุราจนขาดสติซึ่งอาจนำไปสู่การบาดเจ็บหรือการถูกล่วงทางเพศได้ ควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ต เกม หรือการรับสื่อต่าง ๆ ของลูกที่อาจมีพิษภัยทางเพศแฝงอยู่ รวมทั้งทำความเข้าใจกับเพื่อนของลูกหรือกลุ่มเพื่อนที่ลูกคบอยู่ด้วยว่าเป็นอย่างไร เป็นต้น ฝึกวินัยควบคู่ไปกับการสอน การสอนลูกในเรื่องเพศนั้นจำเป็นต้องควบคู่ไปกับการฝึกฝนความมีระเบียบวินัย ในชีวิตความสามารถในการบังคับตนเองรวมทั้งการฝึกฝนความเข้มแข็งในจิตใจควบคู่

ไปด้วย เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไม่สามารถแยกจากกันได้ ผู้ที่มีวินัยในการใช้ชีวิตมีความสามารถในการบังคับตนที่ดีย่อมมีความแข็งแรง ต่อปัญหาทางเพศน้อยกว่าผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างขาดวินัยและมีสภาพจิตใจที่อ่อนแอ ไม่สามารถควบคุมความต้องการของตนเองในเรื่องต่างๆ ได้ ไม่เพียงแต่เฉพาะในเรื่องความต้องการทางเพศเท่านั้น

4. การฝึกฝนความมีวินัยจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กจึงได้ผลดีที่สุด โดยเป็นการฝึกฝนในเรื่องของควมมีระเบียบวินัยในชีวิตประจำวัน การเรียน การทำงาน รวมไปถึงการฝึกฝนความเข้มแข็งทางจิตใจความสามารถในการบังคับตนผ่านการอดทน รอคอย พากเพียรพยายาม การตั้งเป้าหมายและทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การฝึกฝนในเรื่องของการรู้จักปฏิเสธความต้องการ ณ เวลานั้นของตน เพื่อสิ่งที่ดีกว่าในอนาคตหรือการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน เป็นต้น โดยพ่อแม่เป็นผู้ฝึกฝนเตือนสติด้วยวิธีการอันชาญฉลาดทั้งการมีบทลงโทษที่สมเหตุสมผลและการให้รางวัลหากทำได้สำเร็จ

5. สร้างสรรค์วิธีการนำเสนอ การสอนเรื่องเพศศึกษาให้กับลูกนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผสมกับการใช้ความรักและความเข้าใจเป็นที่ตั้ง พ่อแม่จำเป็นต้องสร้างสรรค์เทคนิควิธีการต่างๆ ในการสอนลูกของตนโดยปรับเปลี่ยนไปตามวัยให้เหมาะสม รวมทั้งปรับให้เหมาะสมกับสไตล์หรือนิสัยลักษณะของเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันไป อาทิ การสอนในเด็กเล็กด้วยการใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบหรือคำอุปมาต่าง ๆ ที่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจน โดยยึดหลักของการสื่อสารข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่ว่าลูกถามว่าเกิดมาได้อย่างไรพ่อแม่ตอบว่ามาจากกระบอกไม้ไผ่ อันเป็นการใส่ข้อมูลที่ผิด ๆ ซึ่งจะเกิดเป็นปัญหาตามมาในอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการต่อยอดความเข้าใจที่มากขึ้นเมื่อเขาเป็นวัยรุ่น หรือการสร้างควมสับสนอยากรู้อยากลองเมื่อเพื่อน ๆ ให้ข้อมูลมากอีกแบบ รวมทั้งอาจถูกล่อลวงในเรื่องเพศได้ง่ายเพราะไม่ได้ระมัดระวังในการป้องกันตนเอง

การสร้างสรรค์วิธีการสอนแบบต่าง ๆ นั้นต้องยึดหลักของเป้าหมายแท้จริงระยะยาวที่เราต้องการเป็นที่ตั้ง มิเช่นนั้นแล้วเราจะให้น้ำหนักในการสอนลูกผิดไปและอาจนำไปสู่การชี้โพรงให้กระรอกตามมาได้ อาทิ สอนเน้นย้ำอยู่แค่เรื่องวิธีการคุมกำเนิด การใส่ถุงยางอนามัยที่ถูกวิธี โดยคิดว่าเป็นเรื่องของ "สิทธิส่วนบุคคล" ในการตัดสินใจเรื่องเพศ แต่ไม่ได้สอนให้ลูกตระหนักว่าสิทธิที่เขา มีนั้นต้องควบคู่ไปกับ "หน้าที่" ในการเป็นลูกที่ดี นักเรียนที่ดี ประชาชนที่ดีของประเทศชาติ รวมทั้งการรับผิดชอบและรับผลในสิ่งที่เขาตัดสินใจทำลงไป

นอกจากนี้พ่อแม่ควรสรรหาและสนับสนุนให้ลูกของตนได้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นดนตรี กีฬา การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ฯลฯ ไม่ปล่อยเวลาว่างใจลอยคิดแต่เรื่องของตัวเองหรือหมกมุ่นไปกับเรื่องเพศ เรื่องแฟน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่นซึ่งมีฮอร์โมนเพศสูงมีอารมณ์ทางเพศที่รุนแรง

การสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่จำเป็นต้องสอนลูก ซึ่งมากกว่าการให้ข้อมูลความรู้ในเรื่องเพศ การป้องกันภัยทางเพศ หรือการคุมกำเนิดอย่างถูกวิธีไม่ให้พลาดตั้งครรภ์เท่านั้น แต่เป็นการสอนและปลูกฝังระเบียบวินัยการสร้างลักษณะชีวิตที่ถูก ต้องรวมไปถึงการสร้างสภาพจิตใจที่เข้มแข็งในการบังคับตนเองในสามารถเอาชนะ ความอยากหรือความต้องการของตน การอดเปรี้ยวไว้กินหวานเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดในเมื่อเขาเติบโตขึ้นมาใน อนาคต

การสอนเพศศึกษาในแต่ละช่วงอายุ

เมื่อลูกอายุ 0-3 ขวบ : เลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้ผิดเพศ (นายแพทย์สุรพงษ์ อัมพันวงษ์ . 2552: 22-26)

พัฒนาการของเด็กวัยนี้เรียนรู้ที่จะรู้จักความรัก ความผูกพัน และสร้างความไว้วางใจแม่ผ่านพฤติกรรมแม่ (การมอง พูดคุย อุ้ม สัมผัส สีน้หน้าแวต) ที่คอยตอบสนองอย่างพอเหมาะต่อความต้องการพื้นฐานของเด็ก เริ่มเรียนรู้ที่จะดูว่าใครรักหรือไม่รัก และเด็กเริ่มที่จะต้องการช่วยเหลือตัวเองในเรื่องกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหารด้วยตนเอง อยากช่วยพ่อแม่ทำกิจกรรมงานบ้าน แต่ไม่สามารถทำได้ เป็นการเพิ่มภาระให้แม่มากกว่า

บทบาทพ่อแม่ในการเลี้ยงลูกวัยนี้ควรให้ความรักและตอบสนองลูกอย่างพอเหมาะแล สม่่าเสมอ เพื่อให้ลูกไว้วางใจพ่อแม่ และสนับสนุนให้ เด็กได้ช่วยเหลือตัวเอง เรื่องการรับประทานอาหารและงานที่ลูกอยากทำ แม้ว่าจะทำได้ไม่ดีนักก็ตาม ตลอด จนการเลี้ยงลูกให้ตรงตามเพศของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถแยกเพศได้โดยเรียนรู้เพื่อรู้จักเพศของตนเอง และรู้จักเพศตรงข้าม เพราะถ้าเลยอายุนี้ เด็กยังไม่รู้ว่าตนเป็นเพศใด อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

การสอนเด็กวัยอนุบาล (3-5 ขวบ)

พัฒนาการทางเพศ

เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความแตกต่างทางสรีระภายนอกระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย สำหรับพ่อแม่การตอบคำถามลูก ควรใช้วิธีคุยมากกว่าตอบ อย่างเดียว โดยมีหลัก 4 ประการ ในการพูดคุยกับลูกดังนี้

1. ไม่ดูว่าลูกเมื่อลูกถามเรื่องเพศ เพื่อให้ลูกรู้สึกว่าการเป็นเรื่องปกติที่สามารถถามและพูดคุยกับพ่อแม่ได้
2. ตอบคำถามของเขาด้วยกิริยาท่าทางปกติ เหมือนอธิบายเรื่องทั่ว ๆ ไป
3. ใช้คำพูดและเหตุผลง่าย ๆ ตามความเป็นจริง ไม่หลอกหรือขู่

4. ตั้งใจฟังและใช้เวลาแก่ลูก

5. ใช้การพูดคุยมากกว่าตอบคำถามอย่างเดียวและการตอบควรตอบตรงไปตรงมา ใช้คำพูดง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น

ถาม ทำไมนมหนูเล็ก นมคุณแม่ใหญ่

ตอบ ตอน นี้นูยังเล็ก มือก็เล็ก เท้าก็เล็ก นมก็เล็ก เล็กไปทุก ๆ ส่วน เมื่อหนูโตขึ้น อวัยวะทุก อย่างก็ค่อย ๆ โตตามด้วย ดังนั้น เมื่อหนูโตเท่าแม่ นมหนูก็จะโตเหมือนแม่

ถาม หนูเกิดมาจากไหน

ตอบ หนูเกิดจากท้องแม่

ถาม แล้วหนูออกมาได้อย่างไร

ตอบ เป็นคำถามที่ยากขึ้นแต่เด็กไม่ได้สนใจว่า เขาออกมาจากช่องไหน ดังนั้น ควรใช้คำตอบกลาง ๆ ว่า “หมอช่วยลูกออกมา ลูกถึงได้แข็งแรงและน่ารัก แบบนี้”

การสอนเด็กปฐมวัย 6-8 ขวบ

1. พัฒนาการทางเพศ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างหญิงและชายในด้านบทบาททางสังคม เด็กวัย 6-8 ขวบ ร่างกายกำลังเจริญเติบโต มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ชอบซักถาม ชอบลองทำในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ต้องการเพื่อน ชอบแข่งขัน ชอบเล่นเป็นกลุ่ม ชอบแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ต้องการให้คนสนใจ ชอบคนยกย่องชมเชย และต้องการการยอมรับจากครูและเพื่อน แต่ยังต้องการความสนับสนุนจากพ่อแม่ ทั้งด้านการเรียน การเล่น การเข้าสังคม การปรับตัว การควบคุมอารมณ์ และการสร้าง จริยธรรม

เด็กจะมีการเล่นโดยแยกเพศ เด็กจะรวมกลุ่มในเพศเดียวกัน ความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันนี้ช่วยเน้นเอกลักษณ์ทางเพศของเด็ก เด็กผู้ชายสนใจการเล่นที่ใช้แรง ให้ความสนใจในการเข้าสังคม น้อยกว่าเด็กผู้หญิงซึ่งชอบอยู่รวมกลุ่มกัน ชอบเล่นเกมที่ใช้แรงน้อย และให้ความสนใจในการเข้าสังคม การที่แยกกลุ่มจะทำให้เด็กแต่ละเพศเริ่มเรียนรู้พฤติกรรมเฉพาะเพศจากเพื่อน ๆ

เมื่อผ่านวัยที่แล่วมาเด็กจะมีความรู้สึกว่าตนเป็นเพศใด และเริ่มบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน และรู้จักพัฒนาตนเองให้เข้ากับเพื่อนเพศเดียวกัน โดยสามารถสนใจ มีกิจกรรม รวมทั้งมีความคิดค้นทางเพศร่วมกับเพื่อนได้ กิจกรรมทางเพศของเด็กในวัยนี้คือ เขาจะมีการเล่นสมมุติ โดยแสดงเป็นพ่อแม่หรือสามีภรรยาในหมู่เพื่อน

เด็กวัยนี้ถูกแนะนำเข้ามาในโลกทางเพศของผู้ใหญ่โดยหนังสืออนินิยาย ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และการสังเกตสิ่งแวดล้อมประจำวันรอบ ๆ ตัว ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศจะค่อยเกิดขึ้นภายในจิตใจ เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรถูก อะไรผิด มีการใช้ dirty word dirty action เพิ่มมากขึ้น

ความรู้ที่ได้มาคล้ายกับ การต่อภาพจิ๊กซอ คือ เด็กจะค้นพบความเป็นจริงไปที่ละเล็กทีละน้อย

เป็นช่วงที่มีความสำคัญในการสอนทักษะ การใช้ชีวิต 12 องค์ ประกอบ คือ มีความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สำรวจความคิดสร้างสรรค์ สร้างสัมพันธภาพ กับผู้อื่นได้ มีการสื่อสารที่ดี ตัดสินใจ ด้วยเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความสามารถจัดการกับอารมณ์และความเครียด ประกอบกับรู้จักตนเอง ภูมิใจในตนเอง มีวินัยและมีความรับผิดชอบ มีความเห็นใจผู้อื่น และรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาจะเป็นภูมิคุ้มกันให้เด็กเข้มแข็ง ดูแลตนเอง พอใจในเพศของตนเอง ปรับตัวและพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

การเลี้ยงลูกในวัยนี้ จะเหมือนกับช่วงวัย 3-5 ขวบ แต่ควรเน้นเรื่องวินัยและความรับผิดชอบ มอบหมายให้ทำ ฝึกในการเล่น เพื่อเพิ่มทักษะ และความสำเร็จ เน้นคุณภาพในการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ลูก ฝึกให้เด็กหัดตัดสินใจด้วยเหตุผล และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ตั้งแต่ง่าย ๆ ไปสู่งานที่ยาก ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ ให้ลูก เพื่อให้เด็กมีความรับผิดชอบ เป็นตัวของตัวเอง มีความนับถือตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง ในขอบเขตที่เหมาะสม รับรู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีความสุขและมีสังคมเพิ่มขึ้น

2. สุขอนามัยทางเพศ การดูแลรักษาความสะอาด, การทำความสะอาดหลังการขับถ่าย, การสังเกตความผิดปกติของอวัยวะเพศ/อุบัติเหตุจากการเล่น

3. พฤติกรรมทางเพศ เรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัว (การปกปิดร่างกาย, การพูดคำหยาบ, การเคารพสิทธิในร่างกายของผู้อื่น, การแต่งกายให้เหมาะสมกับเพศ)

การสอนเรื่องเพศและทัศนคติทางเพศที่ดีและเหมาะสม สมที่สุดก็คือ พ่อแม่ แต่หากปราศจากการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนี้ระหว่างพ่อ-แม่-ลูกมาตั้งแต่อ่อน แต่อก การจะมาเสวนาปราศรัยกันตอนลูก เป็นวัยรุ่นแล้วยิ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เลย เพราะเพียงแต่จะอ้าปากเริ่มเรื่องนี้ก็พากันจนด้วยปัญญา และคำพูดเสียแล้ว

ทางออกของปัญหานี้จึงอยู่ที่ว่า เราต้องให้การศึกษาเรื่องเพศแก่เด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม ตามวัยและพัฒนาการ ของลูกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยิ่งเริ่มเสียตั้งแต่วัยก่อนเข้าเรียนยิ่งดี เพราะช่วงวัยสำคัญที่เด็กๆ เริ่มรับรู้ว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย และเริ่มลอกเลียนแบบลักษณะทางเพศคือ ตั้งแต่อายุระหว่าง 18 เดือนถึง 3 ปี

นักจิตวิทยาเด็กยืนยันหนักแน่นว่า ความรักความอบอุ่นในครอบครัว สัมพันธภาพที่ดีระหว่าง พ่อแม่ และการแสดงความรักต่อกันและกันอยู่เสมอ นั้น คือบทเรียนเรื่องเพศที่ดีที่สุดสำหรับลูกเลย ที่เดียว อธิบายง่ายๆ ได้ว่า เด็กๆ จะเติบโตไปมีสัมพันธภาพที่อบอุ่นแน่นแฟ้น มีความสุขและให้เกียรติซึ่งกันและกันได้ ก็ต่อเมื่อแกเติบโตมาในครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมเช่นนั้น เพราะลูกเรียนรู้ผ่านการ "ซึมซับ" จาก "ต้นแบบ" ที่งดงามนั่นเอง หากใช้จากเพียงคำสั่งสอนลมๆ แล้งๆ ดังที่ พญ.ปรีชวัน จันทรศิริ จากหน่วยจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์กล่าวไว้ว่า...

"บทบาททางเพศที่พ่อแม่แสดงให้เห็นนั้นมีตั้งแต่กิจวัตรประจำวันทั่วไป ไปจนถึงการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการแสดงออกในแต่ละเพศ พ่อแม่นั้นคือ "ต้นแบบ" และ "แหล่งข้อมูลแรกสุด" ของ ลูกในการเรียนรู้ และไม่ใช่เฉพาะคำสอน แต่ต้องผ่านการกระทำด้วย เพราะเด็กๆ เรียนรู้จากการซึมซับ สิ่งที่พบเห็นอยู่ทุกวัน และมันจะหยั่งรากลงไปในตัวเด็กโดยที่เราเองไม่เห็น การพูดสอนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ ช่วย แต่หมอบอกย้ำว่า ถ้าพูดสอนด้วยและปฏิบัติให้เห็นด้วย และทั้งสองอย่างสอดคล้องกันไป ใน ทิศทางเดียวกัน มันก็จะมีพลังมาก และเราจะได้ภาพตามที่เรากำลังต้องการอย่างชัดเจนค่ะ "

ในสังคมที่เปิดกว้างของทุก วันนี้ ผู้คนเข้าใจและยอมรับต่อความหลากหลายต่างๆ มากขึ้น แม้แต่สภาวะการแสดงออกทางเพศก็ไม่ได้ถูกจำกัดขังไว้เพียงแค่เพศชายและหญิง เท่านั้น ผู้ ประกาศตนว่าเป็นเพศที่สามที่สี่จำนวนไม่น้อยสามารถประสบความสำเร็จ มีความสุขและเป็นต้นแบบ ดีๆ ที่น่าภาคภูมิใจได้ แต่กระนั้นก็ตาม พ่อแม่เกือบทุกคนก็ยังหวั่นไหวและคาดหวังให้ลูกรักของตน เติบโตไปสู่ความเป็น ชายจริงหญิงแท้ รับรู้และพึงพอใจต่อความเป็นชายหญิงตามเพศที่ถือกำเนิด มา การเลี้ยงลูกให้ถูกเพศจึงยังคงเป็นประเด็นสำคัญและเรียกความสนใจจากคุณพ่อ คุณแม่ทั้งหลายมา โดยตลอด

สรุป การสอนเรื่องเพศสำหรับเด็ก เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจาก การอบรมเลี้ยงดูมีหลักการ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู โดยทั่วไป พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจะปฏิบัติต่อเด็กหญิงและเด็กชายต่างกัน ตั้งแต่แรกเกิด เช่น คำพูด การสัมผัสจับต้องตัวเด็ก การเลือกเสื้อผ้า ของเล่นหรือของใช้ที่มีลักษณะ ลวดลายหรือสีสันท่างกันตามเพศของเด็ก เช่น สีชมพูสำหรับเด็กหญิง สีฟ้าสำหรับเด็กชาย ตุ๊กตา สำหรับเด็กหญิง ปืน รถ หุ่นยนต์สำหรับเด็กชาย เป็นต้น นอกจากนั้น การสั่งสอนอบรมด้วยคำพูดและ การชมเชยก็มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมและความชัดเจน ในเพศของตนให้แก่เด็ก เช่น เป็นเด็กผู้หญิงต้อง เรียบร้อย เป็นผู้ชายต้องเข้มแข็ง

2. การเป็นแบบอย่างจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูใกล้ชิด หลังจากเกิดมาแล้ว ทารก ที่ไร้เดียงสา จะเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงซึมซับความเข้าใจถึงบทบาททางเพศของตน โดยต้นแบบที่ สำคัญที่สุดคือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดและเด็กรู้สึกผูกพันมากที่สุด ซึ่งควรได้แก่พ่อแม่ของเด็กนั่นเอง ทั้ง ธรรมชาติและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมมักหล่อหลอมให้เด็กหญิงยึดถือแม่เป็น แบบอย่าง ขณะที่เด็กชาย จะเลียนแบบบทบาทจากพ่อ ดังนั้น พ่อแม่ที่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงดูจึงอาจจะทำให้ลูกมีปัญหาในการ พัฒนารูปแบบ บทบาททางเพศได้ด้วย เช่น หากพ่อกับแม่มีความสัมพันธ์ไม่ดี ไม่อบอุ่น พ่อหายไปจากบ้าน เสมอ ทำให้แม่โกรธหรือมีการทำร้ายรุนแรงต่อ อกัน ทำให้นอกจากลูกชายจะไม่มีโอกาสใกล้ชิดเอา แบบอย่างพ่อแล้ว ยังอาจได้รับฟังการติเตียนหรือมองเห็นพ่อในแง่ลบต่างๆ จนไม่สามารถยึดถือ แบบอย่างจาก "พ่อที่ไม่ดี" เช่นนั้นได้ ทั้งนี้ หลายการศึกษาพบว่าลูกที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อและแม่

จะมีแนวโน้มการเกิด ปัญหาพัฒนาการทางเพศเหล่านี้ต่ำกว่าเด็กๆ ที่เติบโตจากครอบครัวที่มีปัญหา ความขัดแย้ง การถูกทอดทิ้งหรือปัญหาความรุนแรง

3. สภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโต ใน บางกรณีที่เด็กมีปัจจัยความเสี่ยงทางชีวภาพบางอย่าง หรือมีข้อจำกัดด้านการเลี้ยงดูและถูกเสริมด้วยสิ่งแวดล้อม อาจนำไปสู่ปัญหาการพัฒนารอบทางเพศได้ เช่น เด็กหญิงบางคนที่ย่างเขินหรือมีปัญหาจากแม่ซึ่งควรเป็นต้นแบบความเป็นหญิง และยังเติบโตท่ามกลางเด็กชายทั้งหมด อาจได้รับอิทธิพลต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมหล่อหลอมให้ต้องการแสดง ออกแบบเพศชาย ขณะที่เด็กชายบางคนซึ่งมีพี่น้องหรือญาติผู้ใกล้ชิดห้อมล้อมเป็นผู้หญิงหมด อาจทำให้พฤติกรรมคล้ายผู้หญิงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมมีแนวโน้มเป็นองค์ประกอบร่วม และไม่ใช่เพียงปัจจัยเดียวที่สามารถ ทำให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศได้

การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

บทบาทของพ่อแม่ ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

หลักของการเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศเป็นหน้าที่หลักของครอบครัว ซึ่งพ่อแม่จะต้องมีหน้าที่ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องตามวัยและพัฒนาการที่เหมาะสม จึงจะเป็นการป้องกันการเกิด พฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูได้

พฤติกรรมผิดเพศจากชายเป็นหญิง จากหญิงเป็นชาย เกิดจากสาเหตุหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการที่เกิดมาโดยมีฮอร์โมนเพศใดเพศหนึ่งมากเกินไป ซึ่งเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ยากมาก หรือการเลี้ยงดู ในวัยเด็กอย่างผิดๆ แต่สาเหตุประการหลังนี้สามารถแก้ไขได้ไม่ยากนักหากเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก

นักวิชาการด้านพฤติกรรม เด็กยืนยันว่า เราสามารถช่วยสอนลูกในเรื่องการพัฒนา และ แยกแยะบทบาททางเพศได้ แต่จะต้องเริ่มกันตั้งแต่อายุน้อยๆ ถ้าจะระบุกันให้ชัดเจนก็คือจะต้องเริ่ม ตั้งแต่ตอนที่ลูกเริ่มมีสังคมไม่ว่า จะเป็นตอนที่เข้าเรียนอนุบาล หรือตอนที่ลูกเลี้ยงดูร่วมกับพวกพี่ น้องหรือญาติๆด้วยกัน เพราะในช่วงเวลานี้ เด็กๆ จะสังเกตและเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนเองกับ เด็กอื่นๆ แล้วผสมผสานจนกลายเป็นนิสัยและพฤติกรรมส่วนตัวของตนเอง

หากไม่มีการดูแลควบคุมที่ดีจากพ่อแม่ พัฒนาการที่วุ่นวายอาจผิดเพี้ยนไปจากพฤติกรรม เด็กชายตามปกติจนกลายเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2553: ออนไลน์) กล่าวว่าไว้ว่าพฤติกรรมผิดเพศ ส่วนใหญ่ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วยการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เนื่องจากความรู้สึกของคนเราที่เป็นหญิงหรือชายเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยน แปลงได้ยากหลังอายุ 2-3 ปี และเด็กเมื่อแสดงบทบาท ประจำเพศแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากหลังอายุ 6 ปี ฉะนั้นช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิตจึงมีความสำคัญ มากต่อการพัฒนาเรื่องเพศให้ถูกต้อง การป้องกันให้เด็กเติบโตมาโดยไม่มีพฤติกรรมผิดเพศ มีดังนี้

1. การฝากครรภ์ที่ถูกต้อง จะป้องกันไม่ให้ แม่ได้รับฮอร์โมนเพศจากภายนอกอย่างไม่เหมาะสม
2. ถ้าเด็กเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวม ควรปรึกษาแพทย์ให้แน่ชัดว่า เด็กควรถูกเลี้ยงให้เป็นเด็กหญิงหรือชายจึงจะเหมาะสมที่สุด ซึ่งการตัดสินใจนี้ควรให้เร็วที่สุดและควรก่อนอายุ 1 ปี เพื่อการเลี้ยงดูจะได้ไม่สับสน
3. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา เด็กหญิงควรเลี้ยงแบบเด็กหญิง เด็กชายควรเลี้ยงแบบเด็กชาย อย่าส่งเสริมพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเด็กขาด
4. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในพ่อแม่ของตน เด็กจะได้เอาอย่างบทบาทประจำเพศของตนได้
5. พ่อแม่ลูกควรมีความสัมพันธ์ที่ดี เด็กจะได้มีโอกาสใกล้ชิดและได้เลียนแบบ เวลาที่พ่อแม่ลูกจะใช้ชีวิตร่วมกัน เรียนรู้จากกัน สำคัญต่อการเรียนรู้บทบาทประจำเพศของเด็กโดยตรง
6. ถ้าเห็นว่า เด็กมีพฤติกรรมต่อผิดเพศ ควรปรึกษา ถ้า ำแก้ไขเองไม่ได้ควรพาเด็กมาพบแพทย์

คมสัน สุวรรณประดิษฐ์. (2557:ออนไลน์ ถามครูตอบคอม) ได้กล่าวไว้ว่า การที่พ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู จะทำอะไรไม่ให้อุณหภูมิของตนเองมีพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยนก่อนอื่นพ่อแม่ต้องปรับวิสัยทัศน์ของตนเองเสียก่อน รับรู้ตัวตนที่ลูกเป็นและต้องไม่คิดที่จะเข้าไปแก้ไขหรือพยายามปรับเปลี่ยน ในสิ่งที่ลูกเป็น เพราะนั่นเท่ากับเป็นการฝืนใจและเมื่อเด็กเติบโตขึ้นในวันข้างหน้า อาจทำให้เด็กเกิดปมด้อยหรือไม่เข้าใจในตัวตนของตนเอง

ผู้ปกครองไม่ควรเลี้ยงดูลูกชายที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบสำนวนสุภาษิต “ฝนทั่งให้เป็นเข็ม” อาจจะเป็นไปได้หากเลี้ยงดูบุตรชายอย่างมีมานะอดสาเห เพื่อให้เขาเป็นชายแท้เต็มตัว แต่ทั้งก็จะเป็นทั้ง ไม่อาจทำให้แปรเปลี่ยนสถานะกลายเป็นเข็มได้ และพ่อแม่ต้องไม่รู้สึกเสียใจหรืออับอายในตัวลูกที่เบี่ยงเบน เพราะความรู้สึกจะถูกส่งผ่านมายังลูก และทำให้เขารู้สึกมีปมด้อย โดดเดี่ยว และไร้ที่พึ่งดูแลเขาอย่างใกล้ชิดและคอยให้คำแนะนำอยู่เสมอ เช่น เมื่อเขาเปิดวิดีโอบนยูทูบ เห็นบุคคลเพศที่สามออกมาเต้นแสดงความสามารถหรือเล่นละครตลก พ่อแม่ควรให้ความรู้อย่างใกล้ชิด และสอนให้เขามีอารมณ์ขันอย่างสร้างสรรค์ กล่าว คือ อารมณ์ขันนั้นต้องไม่ออกมาจากความรู้สึกเกลียดชังหรือเหยียดหยาม หรือไปตอกย้ำปมด้อยในพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ตัวเขามี

จัดสภาพแวดล้อมให้เป็น “กลาง” เป็นต่างไปก็สิ้นผิด เป็นกรดมากไปก็แสบผิด ฉะนั้นดูแลให้ลูกชายอยู่ในค่าความเป็นกลาง จึงหมายถึง การจัดแวดล้อมของเพื่อนฝูงที่ล้อมรอบด้วยเพื่อนหญิงและชายคละจำนวนกัน บ่อยครั้งที่เด็กผู้ชายที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถูกโน้มน้าวให้มีพฤติกรรมก้าว ร้าวสุดขีดที่แสดงถึงความเป็นชายมากเกินไป หรือกลายเป็นแต่งตัวข้ามเพศ และแสดงอากัปกิริยาอ่อน

ช้อยเกินพอดี เมื่ออยู่ในแวดล้อมด้วยเพื่อนหญิงล้วน สาเหตุที่ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เพราะว่เด็กที่มีอาการเบี่ยงเบนทางเพศนั้น ส่วนใหญ่ก็มีพฤติกรรมการแสดงออกทางความคิดในแบบที่เรียกว่า “สับสน” เพราะด้วยสภาพพื้นฐานทางจิตใจและกายภาพของตัวเองที่มีความขัดแย้งกันภายใน และบรรทัดฐานของสังคมที่ยังไม่เปิดรับเพศที่สาม ทำให้กระบวนการทางความคิดถูกของเขาถูกขัดขวางและเกิดความสับสนในหลายๆเรื่อง

ผู้ปกครองควรศึกษาความเป็นเพศที่สามและพฤติกรรมแสดงออกของเด็กชายในแต่ละวัยอย่างเปิดกว้าง คอยให้คำปรึกษาและไม่ต่อว่าเมื่อลูกชายแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน เพราะหากลูกชายมีปัญหาจิตใจครั้งต่อไป เขาจะไม่เปิดใจและเลือกปรึกษาคนที่พร้อมจะรับฟังและอยู่เคียงข้างเขามากกว่า

ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เขาถนัดและสนใจ หากลูกชายชอบเย็บปักถักร้อย หรือมีแววเด่นเก่งเรื่องเข้าครัว ก็งดดูแลอย่างใกล้ชิด อย่าไปยึดติดกับแนวความคิดแบบเหมารวมของสังคม (stereotype of fine society) ที่ว่าชายต้องเตะฟุตบอล หญิงต้องเข้าครัว เพราะนั่นคือการจำกัดพัฒนาการของเด็กในวัยกำลังเรียนรู้

พ่อแม่ควรสนับสนุนอย่างมีขอบเขต พ่อแม่บางคนอาจเปิดกว้างเสียจนปล่อยให้ลูกชายเป็นอิสระทางการแสดงออก และความคิดในทุกด้าน จนอาจทำให้สร้างความลำบากใจต่อสังคมรอบข้าง เช่น สังคมเพื่อนฝูงหรือครูอาจารย์ในรั้วโรงเรียน

ทำตนเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ไม่ถือตนว่ามีอายุมากกว่า ประสบการณ์มากกว่า ลูกจึงต้องฟัง เพราะนั่นคือกรอบความคิดที่ไม่เปิดกว้าง หากเลี้ยงดูลูกอย่างใกล้ชิด สอนให้เขารู้จักเล่าเรื่องที่ประสบมาเพื่อให้เขาแบ่งปันในทุกๆเรื่อง เมื่อเขาเติบโตขึ้นและมีความรัก เขาก็จะพร้อมที่จะบอกเล่าประสบการณ์ที่พบเจอและมีพฤติกรรมความรักที่คบหาแบบเปิดเผย และข้อดีของการเป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดของลูก คือ พ่อแม่จะสามารถให้คำปรึกษารักด้วยความรักที่ถูกต้องในวัยรุ่นได้ และสอนให้เขาไม่สร้างพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศตามมา

นางพาง ลิ้มสุวรรณ (2542: 115-117) กล่าวไว้ว่า เมื่อพ่อแม่รู้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมผิดเพศของลูก มาจากการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศมีดังนี้

1. การฝากครรภ์ที่ถูกต้องเป็นการป้องกันไม่ให้แม่ได้รับฮอร์โมนเพศจากภายนอกอย่างไม่เหมาะสม
2. ถ้าเด็กเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวมเป็น 2 นัย ควรรีบปรึกษาแพทย์ให้แน่ชัดว่าเด็กควรถูกเลี้ยงให้เป็นเด็กหญิงหรือชาย จึงจะเหมาะสมที่สุดกับบรรทัดฐานที่ได้มีมา การตัดสินใจนี้ควรให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ และควรก่อนที่เด็กจะมีอายุ 1 ปี เพื่อการเลี้ยงดูจะได้ไม่สับสนเด็กเองก็จะได้ไม่รู้สึกสับสน

3. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา คือ เด็กหญิงควรเลี้ยงแบบเด็กหญิง เด็กชายควรเลี้ยงแบบเด็กชาย เคยพบบ่อยครั้งว่าพ่อแม่มีลูกชายหลายคนแล้วอยากได้ลูกสาวมาก จึงจับลูกชายคนสุดท้ายมาแต่งตัวเป็นหญิง เลี้ยงแบบเด็กหญิง

4. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ให้ลูกรู้สึกภาคภูมิใจในพ่อแม่ของตน เด็กจะได้เอาอย่าง บทบาทประจำเพศของตนได้ ไม่รู้สึกขัดแย้งหรือต่อต้านเพศของตนเอง

5. พ่อ แม่ ลูก ควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและอบอุ่น เด็กจะได้มีโอกาสใกล้ชิด มีเวลาที่พ่อ แม่ ลูก จะใช้ชีวิตร่วมกัน เรียนรู้จากกัน ซึ่งก็รวมถึงการเรียนรู้บทบาทประจำเพศตนด้วย เด็กสามารถได้ถามสิ่งที่ตนอยากรู้ หากอธิบายหรือเหตุผลในเรื่องที่ตนไม่เข้าใจ มีปัญหาพ่อแม่ก็สามารถช่วยแก้ไขแต่เนิ่นๆ ให้ถูกต้องได้

6. ถ้าเห็นว่าลูกมีหรืออาจมีพฤติกรรมผิดเพศ ควรรับแก้ไข ถ้าแก้ไขเองไม่ได้ก็ควรพาเด็กมาพบแพทย์ หรือปรึกษาผู้ที่สามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้องได้ เช่น จิตแพทย์เด็ก นักจิตวิทยา กุมารแพทย์ เป็นต้น พฤติกรรมตัวอย่างที่พบบ่อย เช่น เด็กชายอายุ 4 ปี ชอบขโมยกางเกงในพี่สาวไปใส่ บางทีก็เอากางเกงในผู้หญิงไปกอดนอนและดมหรือเด็กชายบางคนเกิดมีท่าที่กิริยากระด้างกระตัญจะมากผิดปกติ เป็นต้น

สรุปว่า พฤติกรรมผิดเพศส่วนใหญ่นั้น สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วยการเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีสภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางเพศของเด็ก ถ้าไม่ป้องกันแต่ปล่อยให้ปัญหาเกิดขึ้นแล้วจะแก้ไขปัญหายุ่งยาก เนื่องจากความรู้สึกของคนเราที่เป็นหญิงหรือชายเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลง ได้ยากหลังอายุเพียง 2-3 ปี และเด็กจะเรียนรู้บทบาทประจำเพศแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากหลังอายุ 5 ปี ฉะนั้นช่วงอายุ 5 ปีแรก ของชีวิตจึงมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเรื่องเพศให้ถูกต้อง

ตอนที่ 5

แผนรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สำหรับการใช้แผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมไว้ทั้งหมด 7 แผน โดยใช้เวลา 1 แผนต่อ 1 สัปดาห์ โดยมีกรอบในการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

แผน ที่	เนื้อหา	องค์ประกอบของรูปแบบ
1	➢ ปฐมนิเทศ ➢ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) - ความหมาย - ประเภท - สาเหตุ (เน้นการอบรมเลี้ยงดู) - ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) ➢ การอบรมเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ	SUKDEE
2	➢ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (1) - ครอบครัวที่แตกแยก - ครอบครัวที่มีความรุนแรง - ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะ ตบตีกัน	SUKDEE
3	➢ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (2) - ความคาดหวังของพ่อแม่	SUKDEE
4	- การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ - การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ - ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก	SUKDEE

แผน ที่	เนื้อหา	องค์ประกอบของรูปแบบ
5	บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย	SUKDEE
6	การสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิด พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู	SUKDEE
7	ปัจจัยนิเทศ / การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ	SUKDEE

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 1

วัตถุประสงค์

1. สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองและผู้วิจัย
2. ผู้ปกครองทราบวัตถุประสงค์ของวิธีการและบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้วิจัย
3. ประเมินความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองก่อนการทดลอง
4. ผู้ปกครองทราบถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมผิดเพศในปัจจุบัน
5. ผู้ปกครองทราบถึงประเภทของพฤติกรรมผิดเพศ
6. ผู้ปกครองทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมผิดเพศ
7. ผู้ปกครองทราบถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมผิดเพศ

สาระสำคัญ

- ปฐมนิเทศ
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศ
  - ความหมาย
  - ประเภท
  - สาเหตุ (เน้นการอบรมเลี้ยงดู)
  - ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมผิดเพศ
- การอบรมเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ผู้ฝึกแนะนำรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบ SUKDEE
2. สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างการทำกิจกรรม
3. วัดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศก่อนการฝึกอบรม

1. ขั้นนำ

- 1.1 ผู้ฝึกนำตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศมาให้ผู้ปกครองศึกษา (ขั้น

S=Stimulus)

- 1.2 ผู้ฝึกเปิดวิดีโอ “เพลงสุดท้าย” ให้ผู้ปกครองดู(ขั้น S = Stimulus)

- 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาข่าวและการดูวิดีโอ เป็น

Mind Map (ชั้น U = Understanding)

2. ชั้นสอน

2.1 ผู้ฝึกให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (ผิดเพศ) : ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ พฤติกรรมผิดเพศ สาเหตุของพฤติกรรมผิดเพศ ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมผิดเพศ (ชั้น K = Knowledge)

2.2 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นส่วนตัว ที่มีต่อกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมผิดเพศ โดยให้ทำใบงานที่ 1(ชั้น U = Understanding) , (ชั้น D = Doing)

3. ชั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกซักถามแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผิดเพศ (ชั้น D = Doing)

3.2 ผู้ฝึกตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยในการลดพฤติกรรมผิดเพศได้อย่างไร ผู้ปกครองจะทำอย่างไรถ้าลูกของท่านผิดเพศ (ชั้น D = Doing)

3.3 ผู้ฝึกรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองและร่วมกันสรุปเป็นของกลุ่ม โดยผ่านการทำใบงานที่ 2(ชั้น K = Knowledge)(ชั้น D = Doing)

3.4 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ในใบงานที่ 3 โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้(ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy)
(ชั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเอง
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก
3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. แบบวัดความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองก่อนการทดลอง
2. ใบงานที่ 1
3. ใบงานที่ 2
4. ใบงานที่ 3
5. Powerpoint เกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

6. ข่าวปัญหาพฤติกรรมทางเพศ 3 ข่าว
7. คลิปสัมภาษณ์บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
8. คลิปของ Thai TBS

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากใบที่ 1 2 และ 3 บางส่วนมาใช้เป็นกรณีศึกษา อภิปรายร่วมกัน โดยผู้วิจัยพยายามเชื่อมโยงความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อกลุ่มพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ รวมถึงการรับรู้สภาพปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ สาเหตุแห่งปัญหาของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศว่าอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนของผู้ปกครองอยู่ในปัจจัยของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู หากจะป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมสำหรับเด็ก สาเหตุของพฤติกรรมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่อไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1 กิจกรรม...ผิดเพศ ผิดด้วยหรือ...!

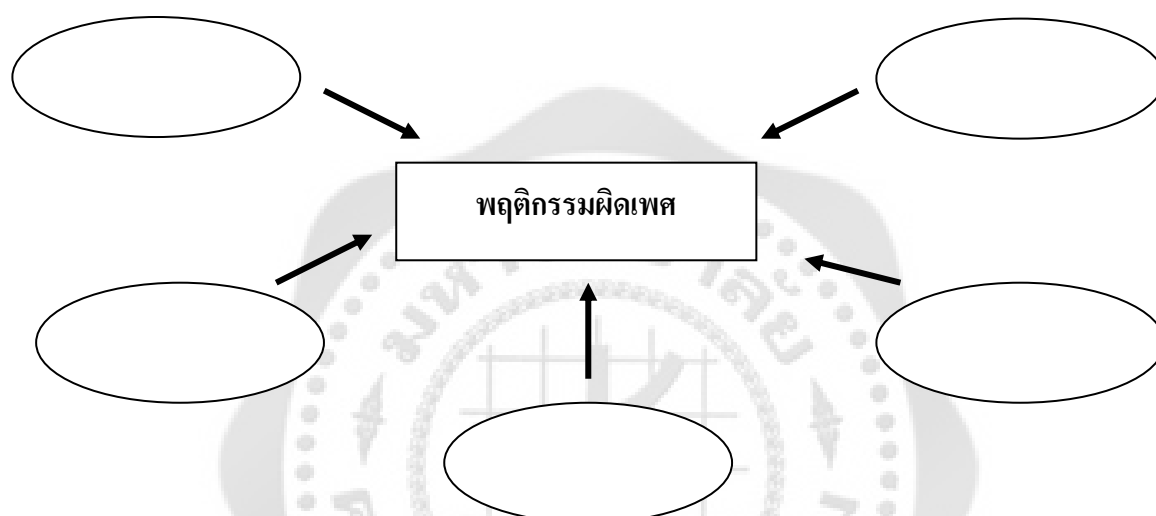
คำชี้แจง....หลังจากที่ท่านได้ดู วิดีโอเรื่อง “เพลงสุดท้าย ” ท่านมีความรู้สึกต่อกลุ่มคนที่มีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนทางเพศอย่างไร (สิ่งที่ท่านได้จากการดูวิดีโอ)

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

ใบงานที่ 2 กิจกรรม “ ผิดเพศมาจากไหน ? ”

คำชี้แจง....จากการดูสื่อบุคคลของ Thai TBS และ คลิปสัมภาษณ์ แล้ว ท่านคิดว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเกิดจากสาเหตุใด

และท่านคิดว่าสาเหตุใดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับตัวท่านมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

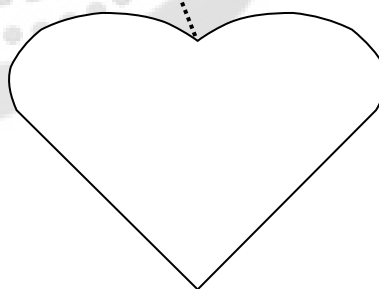
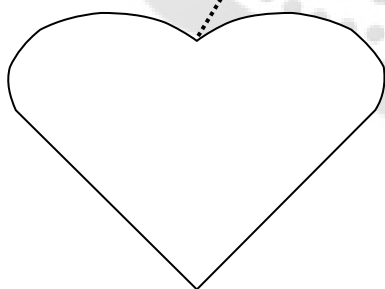
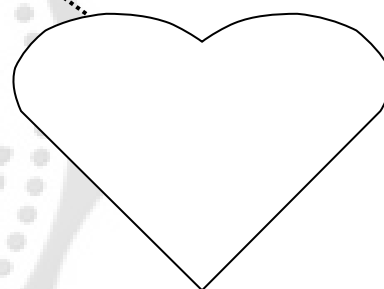
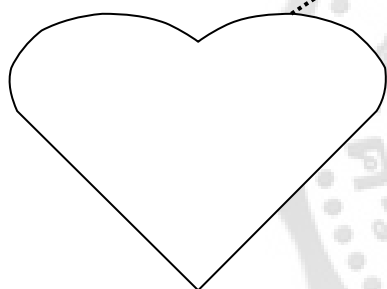
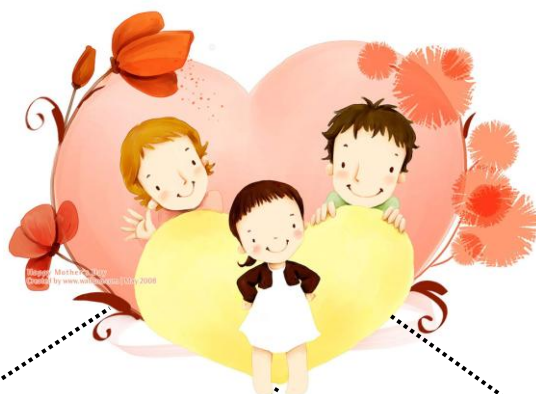
.....

ชื่อ..... ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

ใบงานที่ 3 กิจกรรม พันธสัญญา สานใยรัก

คำชี้แจง....ในบทบาทของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ท่านคิดว่าจะสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกของท่านให้ถูกเพศได้อย่างไร

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับสภาพปัญหาพฤติกรรมผิดเพศในปัจจุบันและสาเหตุของพฤติกรรม
2. ผู้ปกครองทราบถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ (1)
3. ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระสำคัญ

สะท้อนความคิดเดิม

- ปัญหาของการเลี้ยงดูผิดเพศ
- สาเหตุของการเลี้ยงดูผิดเพศ

ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ (1)

- * ครอบครัวที่แตกแยก
- * ครอบครัวที่มีความรุนแรง
- * ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะ ตบตีกัน

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้ฝึกเปิดคลิปละคร วีดีโอ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกในรูปแบบต่างๆที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศเช่น ครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน และทำร้ายกัน (ขั้น S = Stimulus)

1.2 ตั้งคำถามให้ผู้ปกครองเปรียบเทียบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูจากตัวอย่าง และส่งผลต่อลูกอย่างไร (ขั้น S = Stimulus)

1.3 ให้ผู้ปกครองสรุปความคิดเห็นออกเป็น Mind Map (ขั้น U = Understanding)

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้ฝึกให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีความแตกต่างของครอบครัวที่เห็นได้ชัดเจน เช่นครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน (ขั้น K = Knowledge)

2.2 ผู้ฝึกตั้งคำถามให้ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำอยู่ในปัจจุบัน (ขั้น D = Doing)

2.3 ให้ผู้ปกครองทำใบงานที่ 4 (ขั้น D = Doing)

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองเข้ากลุ่ม 4 คน ทำงานร่วมกันในหัวข้อ “ การเลี้ยงดูแบบไหนที่จะทำให้ลูกมีพฤติกรรมผิดเพี้ยน ” ลงในใบงานที่ 5... (ขั้น D = Doing)

3.2 ผู้ฝึกสรุปสิ่งที่ได้จากผู้ปกครองร่วมการเรียนรู้ (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing)

3.3 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเอง
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก
3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. วีดีโอเรื่อง “ ลูกไม่หลากหลาย ”
2. คลิปละครเรื่อง “ แรงเงา ”
3. ใบงานที่ 4
4. ใบงานที่ 5
5. Powerpoint ประกอบการสอนเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากใบงานของกิจกรรม 2 บางส่วนมาใช้เป็นกรณีศึกษา อภิปรายร่วมกัน โดยผู้วิจัยพยายามเชื่อมโยงถึงการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างถูกต้อง สามารถทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ และมีความสุขเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่อไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

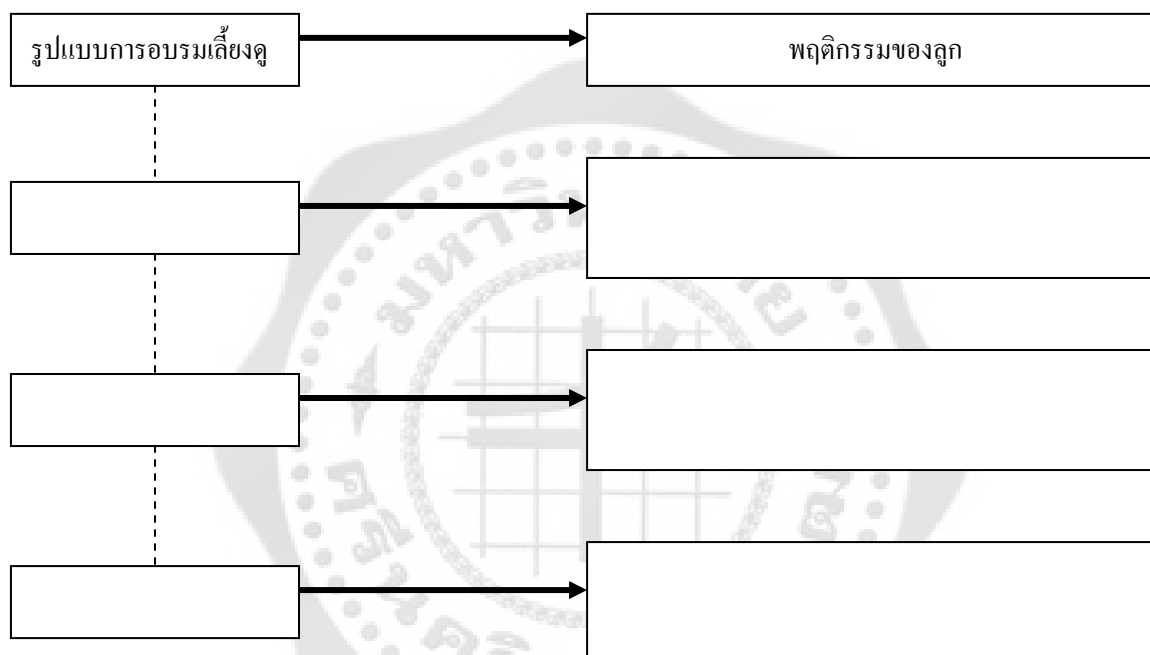
.....

.....

.....

ใบงานที่ 4

คำชี้แจง....หลังจากที่ดู VDO เรื่อง “ลูกไม่ไกลต้น” ท่านคิดว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกใน VDO ส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกได้อย่างไรบ้าง

และถ้าหากเป็นท่าน ท่านมีแนวคิดในการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างไร จาก VDO

.....

.....

.....

.....

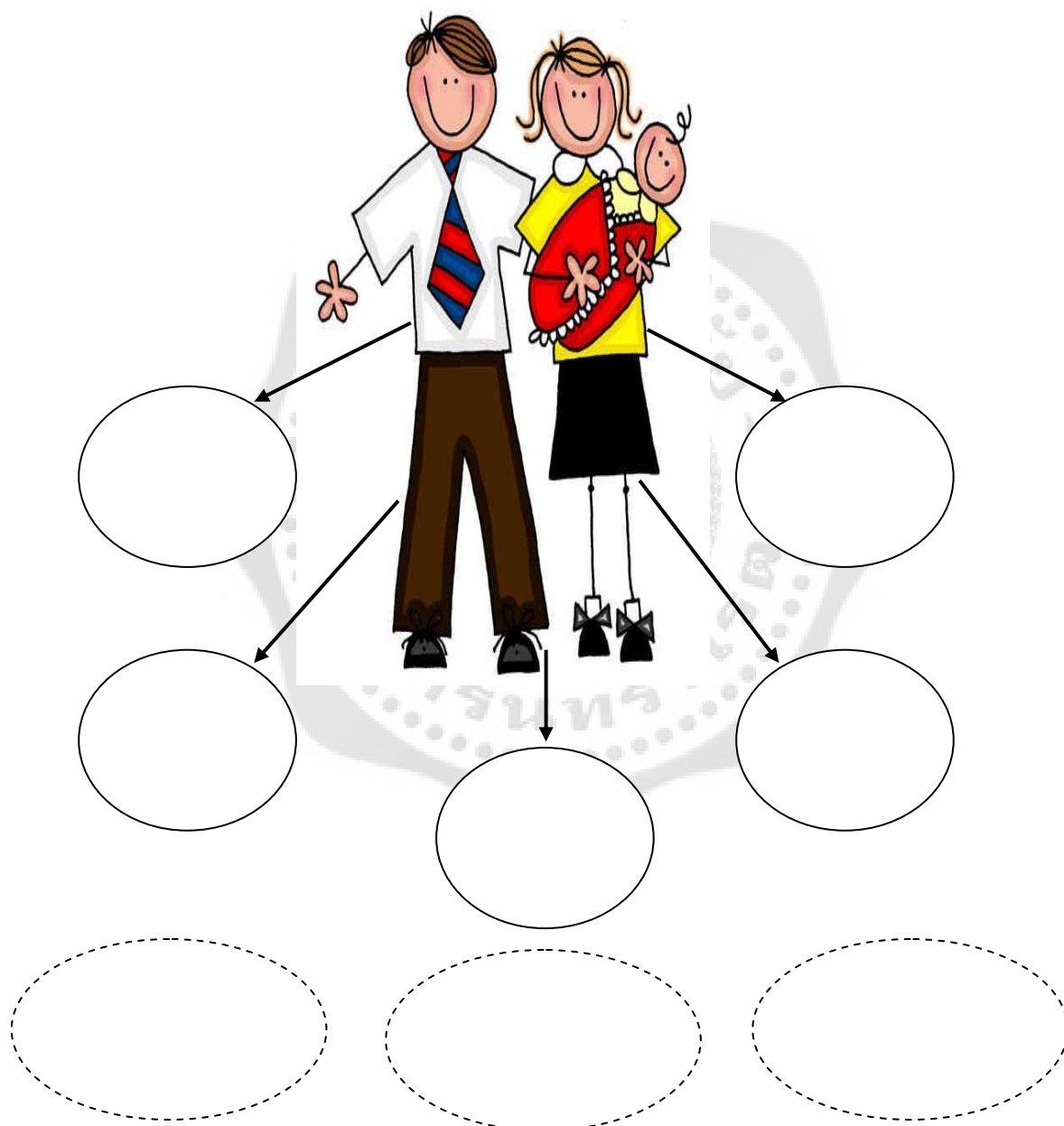
.....

.....

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

ใบงานที่ 5 กิจกรรม “รักลูกให้ถูกทาง”

คำชี้แจง....จากการเรียนรู้ในเรื่อง “ การอบรมเลี้ยงดูที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพี้ยน ” ท่านจะเลือกวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบไหนที่จะใช้กับลูกของท่าน เพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมผิดเพี้ยนที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูซึ่งอาจเกิดขึ้นกับลูกของท่านได้ เพราะเหตุใด

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 3

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
2. ผู้ปกครองทราบถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ (2)
3. ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระสำคัญ

สะท้อนความคิดเดิม

- ปัญหาของการเลี้ยงดูผิดเพศ
- สาเหตุของการเลี้ยงดูผิดเพศ

ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ(2)

- * ความคาดหวังของพ่อแม่
- * ค่านิยมในการเลี้ยงดู
- * ค่านิยมของคนไทย

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำ

- 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครอง(ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing)
- 1.2 ผู้ฝึกเปิดวิดีโอเกี่ยวกับสถานการณ์การความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ขั้น S = Stimulus)
- 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู (ขั้น U = Understanding)

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ :ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ (2)
  - * ความคาดหวังของพ่อแม่
  - * ค่านิยมในการเลี้ยงดู

* คำนิยมของคนไทย

(ชั้น K = Knowledge)

2.2. ผู้ฝึกเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในข้อสงสัยเกี่ยวกับความรู้ที่นำไป (ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing)

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ แล้วให้ผู้ปกครองทำใบงานที่ 6 (ชั้น U = Understanding)

3.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ท่านจะทำอย่างไรเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ตามวิธีการคิดของตนเอง ในใบงานที่ 7 (ชั้น D = Doing)

3.4 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม (ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing)

3.5 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเอง
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก
3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 และ 7
2. วีดิโอเกี่ยวกับสถานการณ์การความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้มาอภิปรายร่วมกัน โดยผู้วิจัยพยายามเชื่อมโยงถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูกได้ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจะมีวิธีการใดที่จะทำให้ลูกของตนเองไม่ผิดเพศ จะต้องเข้าใจบทบาทของตนเอง

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

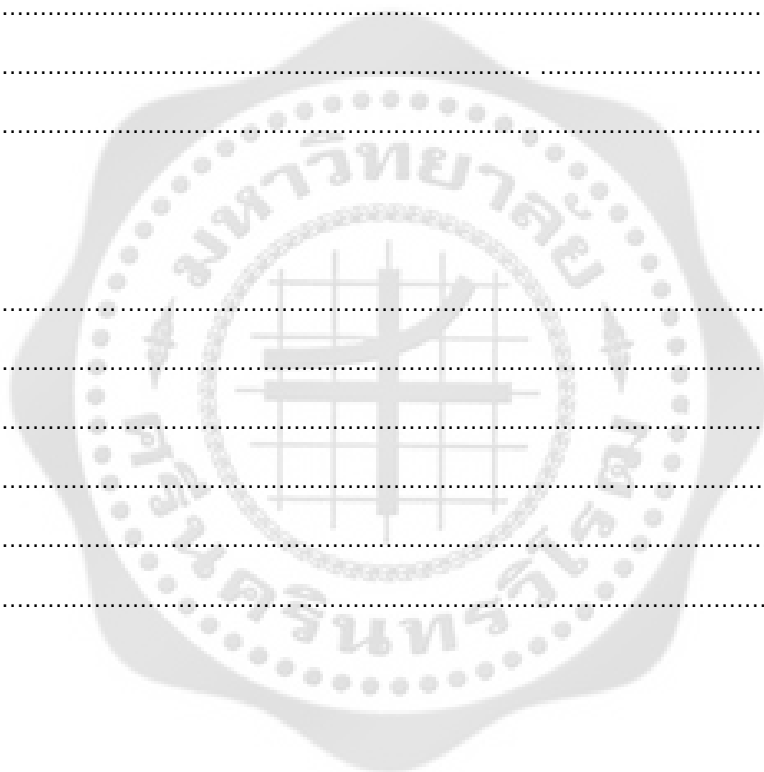
.....

.....

.....

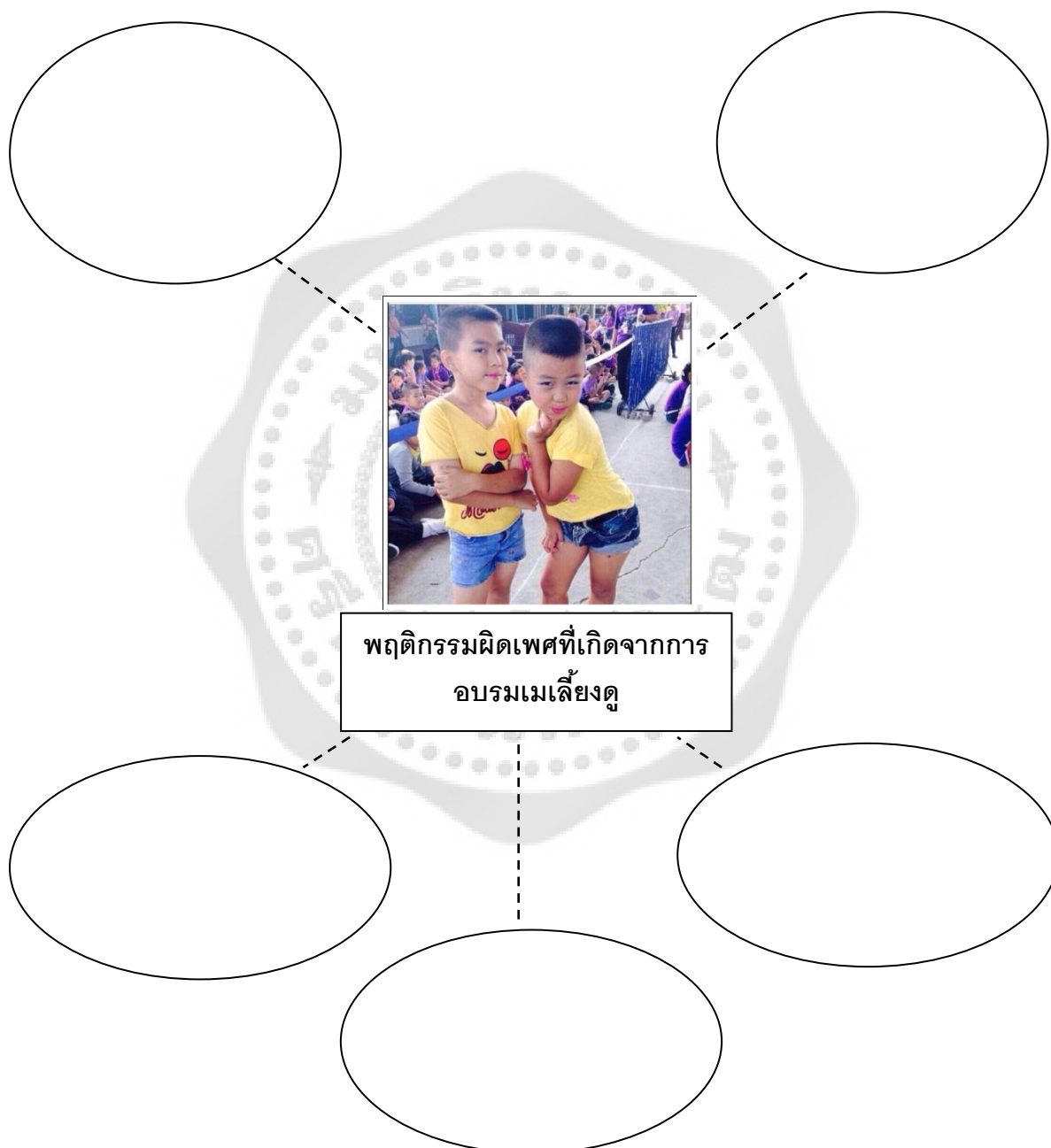
.....

.....

ใบงานที่ 6 กิจกรรม “เหตุแห่งผล 1”

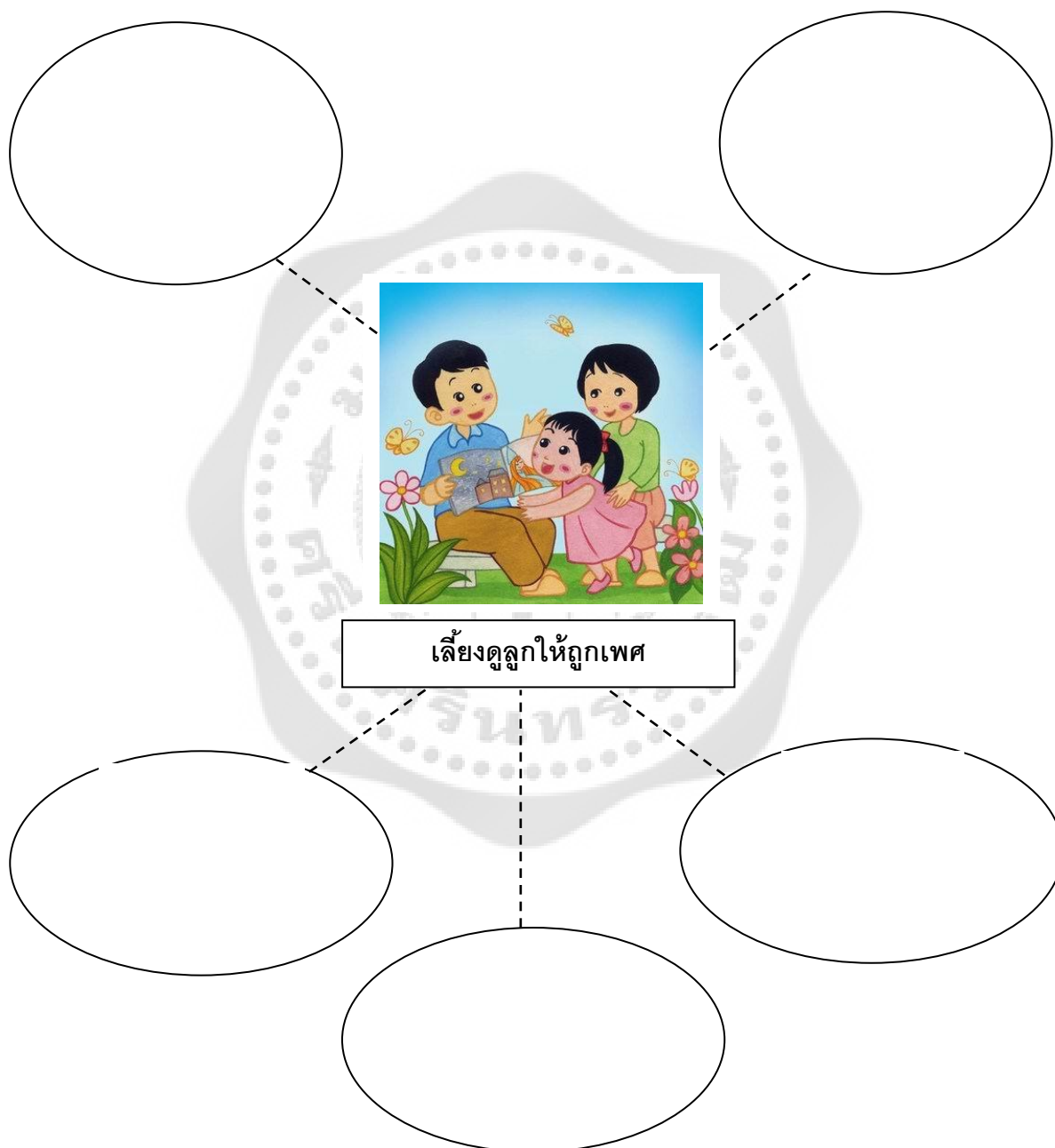
คำชี้แจง....จากการฝึกอบรมที่ผ่านมา เกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวแบบใดที่มีผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูก

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

ใบงานที่ 7 กิจกรรม “เหตุแห่งผล 2”

คำชี้แจง....จากการฝึกอบรมที่ผ่านมา ท่านจะมีวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูลูกของท่านอย่างไร เพื่อลดการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 4

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
2. ผู้ปกครองทราบถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ
3. ผู้ปกครองทราบถึงสัมพันธภาพของพ่อแม่ และลูก ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศ
4. ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
5. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระสำคัญ

สะท้อนความคิดเดิม

- ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ
- สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ
- * การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ
- * การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ
- * ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำ

- 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองโดยร่วมกันสรุปออกมาเป็น Mind Map
(ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge)
- 1.2 ผู้ฝึกเปิดคลิปเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ
(ขั้น S = Stimulus)
- 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู
(ขั้น U = Understanding)

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ :
* การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ

* การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ

* ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก

(ชั้น K = Knowledge)

2.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

(ชั้น S = Stimulus) (ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing)

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้ เช่น ท่านคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูของคุณส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศหรือไม่ เพราะเหตุใด (ตามวิธีการคิดของตนเอง)

(ชั้น U = Understanding) (ชั้น D = Doing)

3.2 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม

(ชั้น K = Knowledge) (ชั้น D = Doing)

3.3 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก

3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. คลิปเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศ

2. ใบงานที่ 8 , 9

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองสะท้อนความรู้เดิมที่ได้จากการฝึกอบรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ในรูปแบบต่าง เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมครั้งต่อไปเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศเด็กปฐมวัย

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

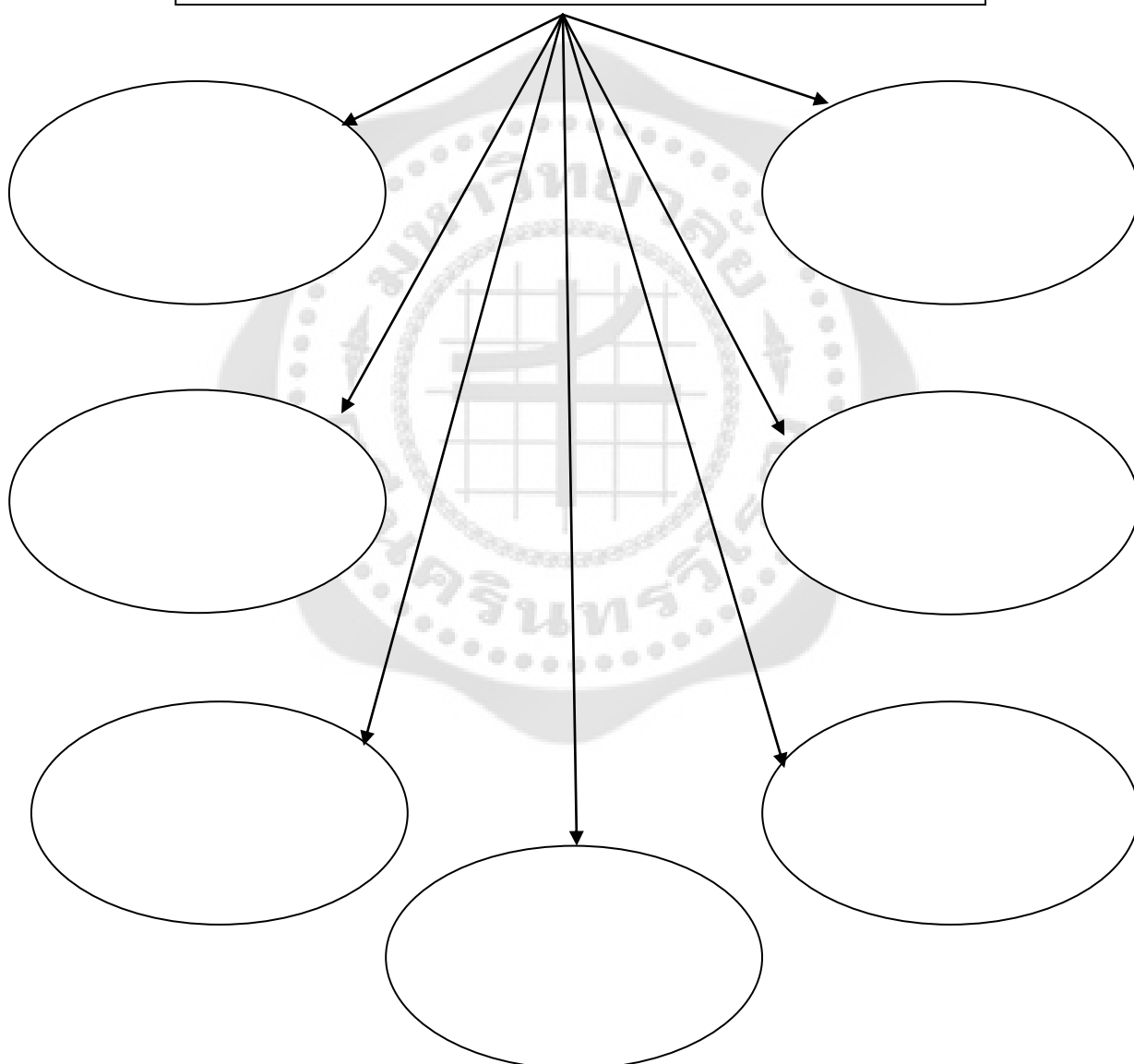
.....

.....

ใบงานที่ 8 “ พ่อ แม่ รังแกฉัน ”

คำชี้แจง....ท่านคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแบบใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูก

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแบบใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูก

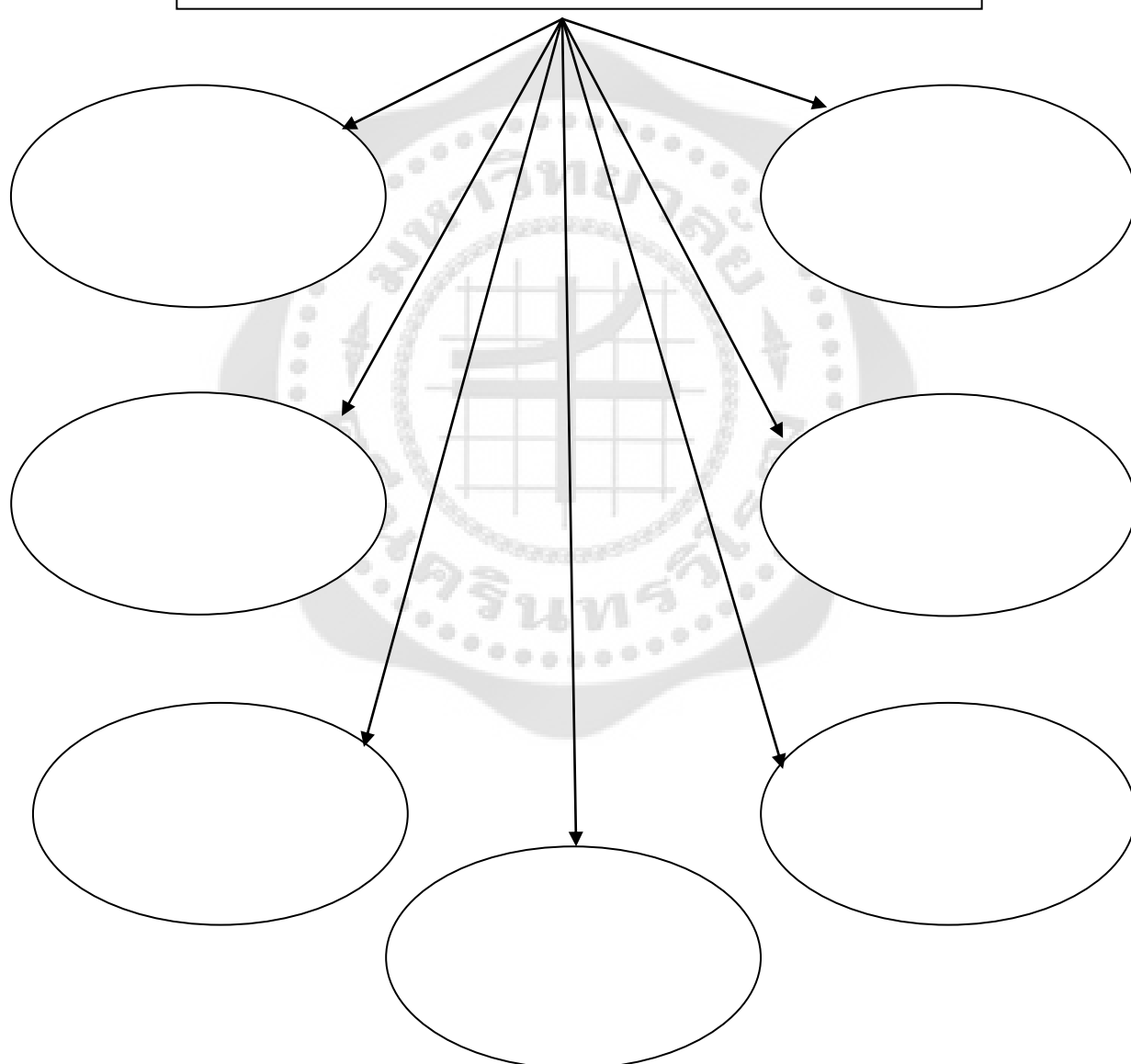

ชื่อ.....ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

ใบงานที่ 9 “ พ่อ แม่ รังแกฉัน ”

คำชี้แจง... ท่านคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูของแม่แบบใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูก

การอบรมเลี้ยงดูของแม่แบบใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผิดเพศของลูก

ชื่อ..... ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 5

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
2. ผู้ปกครองทราบถึงการอบรมเลี้ยงดูของ พ่อ แม่ เกี่ยวกับบทบาททางเพศของลูก
3. ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระสำคัญ

สะท้อนความคิดเดิม

- ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ
- สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ

บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1.ขั้นนำ

- 1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครอง (ขั้น U = Understanding)
(ขั้น K = Knowledge)
- 1.2 ผู้ฝึกเปิดคลิปของ Thai TBS เกี่ยวกับความสงสัยในเรื่องเพศของเด็กปฐมวัยให้ผู้ปกครองดู(ขั้น S = Stimulus)
- 1.3 ผู้ฝึกและผู้ปกครองร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่ได้ดู
(ขั้น U = Understanding)

2.ขั้นสอน

- 2.1 ผู้ฝึกบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ : บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย
(ขั้น K = Knowledge)
- 2.2 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย
(ขั้น K = Knowledge)(ขั้น D = Doing)

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกตั้งประเด็นคำถามผู้ปกครองให้วิเคราะห์ความรู้ที่ได้เช่น ท่านจะมีวิธีการสอนเรื่องบทบาททางเพศให้ลูกของท่านอย่างไร ตามวิธีการคิดของตนเอง ในใบงานที่ 10

(ขั้น U = Understanding) (ขั้น D = Doing)

3.2 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของกลุ่ม

(ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge) (ขั้น D = Doing)

3.3 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธสัญญาในการอบรมเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้ง ผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและกำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก

3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. Powerpoint เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูลูก การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศบนฐาน 2L
2. อุปกรณ์ในการทำหนังสือเล่มเล็ก
3. ซีดีเพลงบรรเลงดนตรี”สะล้อ ซอ ซึง”

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองสะท้อนความรู้เดิมที่ได้จากการฝึกอบรม และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 6

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
2. ผู้ปกครองทราบถึงการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
3. ผู้ปกครองบอกถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
4. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และตั้งใจที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

สาระสำคัญ

สะท้อนความคิดเดิม

- ปัญหาของการเลี้ยงลูกผิดเพศ
- สาเหตุของการเลี้ยงลูกผิดเพศ

การสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน สาเหตุ สภาพความรุนแรงของปัญหา(ขั้น U = Understanding)(ขั้น K = Knowledge)

1.2 ผู้ฝึกนำคลิปการสอนเรื่องเพศ และตัวอย่างตำราเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (ของประเทศไต้หวัน) มาให้ผู้ปกครองดู (ขั้น S = Stimulus)

1.3 ผู้ฝึกระดมความคิดจากผู้ปกครองทั้งหมดว่า ท่านมีวิธีการสอนเรื่องเพศสำหรับเด็กปฐมวัย เป็น Mind Map ของกลุ่ม (ขั้น U = Understanding)

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้ฝึกชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผ่านการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู

(ชั้น K = Knowledge)

2.2 ผู้ฝึกกำหนดสถานการณ์ กิจกรรม ให้ผู้ปกครองได้แสดงบทบาทสมมุติในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ผ่านการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยง (ชั้น D = Doing)

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เป็นรายบุคคล (ชั้น D = Doing)

3.2 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองนำเสนอชิ้นงานและสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม (ชั้น U = Understanding) (ชั้น K = Knowledge)

3.3 ผู้ฝึกสนทนา อภิปรายสรุปร่วมกับผู้ปกครองออกมาเป็น Mind Map ของทั้งหมดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ (ชั้น U = Understanding) (ชั้น K = Knowledge)

3.4 ผู้ฝึกชี้ให้ผู้ปกครองเห็นความสามารถของผู้ปกครอง และกระตุ้นให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองโดยให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น ทำป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และรณรงค์ที่จะยอมรับในเพศที่เป็นของลูก โดยผู้ฝึกเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทำงานอย่างอิสระ คอยสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม คอยแนะนำเวลามีปัญหาและคอยให้คำปรึกษาเมื่อผู้ปกครองต้องการ ในขณะที่ผู้ปกครองทำงานกลุ่ม ผู้ฝึกเปิดซีดีเพลงบรรเลงเบาๆ คลอไปตลอดการทำกิจกรรมตอนนี้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

3.5 ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองทำพันธะสัญญาในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ โดยให้สัญญาว่าจะนำเอาความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูก พร้อมทั้งผู้ฝึกให้ความเชื่อมั่นและ กำลังใจว่า เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทำได้ (ชั้น D = Doing) (ชั้น E = Self – Efficacy) (ชั้น E = Empowerment)

กระบวนการเสริมสร้างพลัง

1. การมีอิสระในการตัดสินใจ มีโอกาสแสดงความรู้ ทักษะ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูของตนเอง
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูลูก
3. การแสดงภาวะผู้นำในการอบรมเลี้ยงดูลูก

สื่อ อุปกรณ์

1. ตำรา “เพศศึกษา” ของประเทศได้วัน
2. อุปกรณ์ในการทำป้ายรณรงค์

3. ใบงานที่ 11

4. Powerpoint “ บทบาททางเพศของเด็กปฐมวัย”

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับวัย และเพื่อเป็นการลดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู พร้อมเน้นย้ำการยอมรับ ความสามารถของตนเอง และการเห็นคุณค่าของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูก เพื่อให้ผู้ปกครองมุ่งมั่นที่จะอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

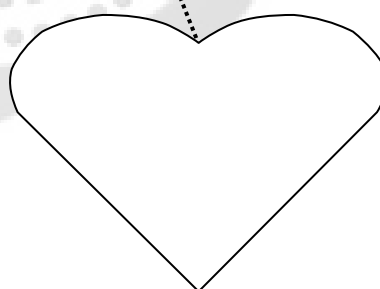
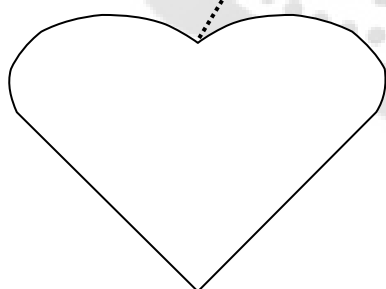
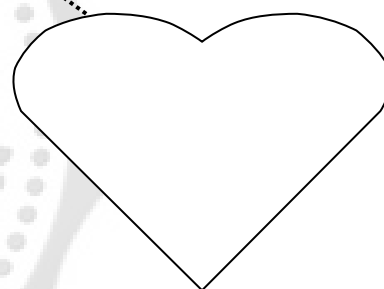
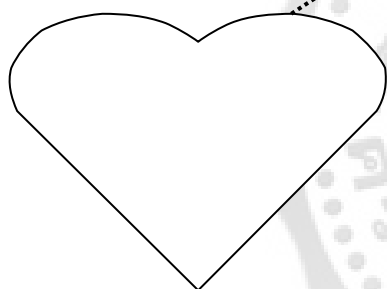
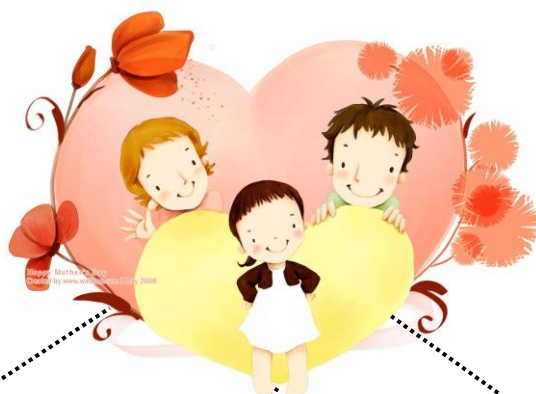
.....

.....

.....

ใบงานที่ 10 กิจกรรม “เพศของหนู”

คำชี้แจง....ในบทบาทของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ท่านคิดว่าจะสามารถสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างไร เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี่ยนงดู

ชื่อ..... ผู้ปกครอง ด.ญ. / ด.ช. ....

แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ สัปดาห์ที่ 7

วัตถุประสงค์

1. ผู้ปกครองกำหนดเป้าหมายและวางแผน ในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
2. ผู้ปกครองสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศได้
3. ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถและอำนาจของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู

ลูกให้ถูกเพศ

4. ผู้ปกครองสรุปผลการเรียนรู้และการ ปฏิบัติ
5. ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถและอำนาจของตนเองในการอบรมเลี้ยงดู

ลูกให้ถูกเพศ

6. ผู้ปกครองบอกถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการดำเนินการตามรูปแบบ
7. ยุติการดำเนินการของรูปแบบ
8. ประเมินความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองหลังการ

ทดลอง

สาระสำคัญ

- สะท้อนความรู้เดิมที่ได้จากการฝึกอบรมทั้งหมด
- สรุปการให้ความรู้ผู้ปกครอง SUKDEE

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ผู้ฝึกสะท้อนความรู้เดิมของผู้ปกครองเกี่ยวกับ พฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู (ขั้น S = Stimulus) (ขั้น U = Understanding)
2. ผู้ฝึกระดมความคิดจากผู้ปกครองทั้งหมดว่า มีวิธีการใดที่จะทำให้ลูกไม่ผิดเพศ (ขั้น U = Understanding) (ขั้น K = Knowledge)
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมตามรูปแบบ SUKDEE ไปใช้ในชีวิตจริง (ขั้น D = Doing) (ขั้น E = Self – Efficacy) (ขั้น E = Empowerment)
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือในการอบรม ตลอดเวลาตามรูปแบบ และ ขออนุญาตประเมินความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองหลังการทดลอง พร้อมทั้งนัดหมายในการพบกันอีกครั้งหลังจากการอบรมครั้งนี้อีก 1 เดือน
5. เปิดสไลด์ภาพกิจกรรมการอบรมประกอบเพลง “ จะได้ไม่ลืมกัน “

6. ปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ
7. กิจกรรมอำลาด้วยเพลง " รวงวัลแต่คนช่างฝัน "

สื่อ อุปกรณ์

1. พันธะสัญญา "หัวใจพ่อแม่"
2. แบบวัดความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ
3. สไลด์ภาพกิจกรรมการอบรมประกอบเพลง " จะได้ไม่ลืมกัน "
4. ซีดีเพลง " รวงวัลแต่คนช่างฝัน "

การวิเคราะห์และการสรุป

ผู้ฝึกให้ผู้ปกครองได้ทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศของผู้ปกครองหลังการทดลองและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุป

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้แบบวัด
ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

คำนำ

คู่มือการใช้แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง “ การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ SUKDEE เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ” ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างความเข้าใจพื้นฐานให้กับผู้ที่สนใจที่มีความต้องการจะนำแบบวัดฉบับนี้ไปใช้ ซึ่งภายในเล่มประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แบบประเมินระดับการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะสร้างความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจ หน่วยงานทางการศึกษา ผู้บริหาร หรือผู้ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยต่อไป

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ใช้แบบวัดมีความเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ลักษณะทั่วไปของแบบวัด

แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แบบประเมินระดับการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง แบบวัดแต่ละตอนมีลักษณะดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น ลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ได้ นอกเหนือจากข้อถามตอบในแต่ละข้อ แบบทดสอบฉบับนี้ ได้สังเคราะห์ขึ้นมา โดยมีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 จำนวน 30 ข้อจากผู้วิจัยสร้างขึ้น 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.49 - 0.78 และค่าอำนาจการแจกแจงอยู่ที่ 0.33 - 0.50

ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินระดับการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ	ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ
ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ	ด้านสติปัญญา จำนวน 10 ข้อ

วิธีการใช้แบบวัด

แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศมีวิธีการใช้ ดังนี้

1. ผู้ใช้ควรศึกษาคู่มือการใช้แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เพื่อให้เข้าใจในกระบวนการในการดำเนินการทั้งหมด
2. จัดเตรียมสถานที่ เอกสาร อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลให้พร้อม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และ อธิบายวิธีการตอบแบบวัด และแจ้งกำหนดเวลาในการตอบแบบวัด

4. ให้ผู้ปกครองตอบแบบวัด โดยในการตอบแบบวัดนั้น ให้ผู้ปกครองมีอิสระในการตอบโดยมิให้ปรึกษากัน
5. เก็บรวบรวมแบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ ถูกเพศ ที่ตอบเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การตรวจให้คะแนน

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ เป็นข้อสอบเลือกตอบ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ได้คะแนน จำนวน 30 ข้อ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดง ความคิดเห็นของตนเองในแต่ละข้อ โดยไม่คิดคะแนน แต่จะนำมาประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตัวอย่าง

1. ในสังคมไทยปัจจุบัน ปัญหาทางเพศที่พบได้มากที่สุดคือปัญหาใด
  - ก. ปัญหาการกดขี่ทางเพศ
  - ข. ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ
  - ~~ค. ปัญหาพฤติกรรมที่หญิงเป็นชาย ชายเป็นหญิง~~
  - ง. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศ

คำแนะนำวิธีการตอบแบบวัด

การตอบแบบวัด ผู้ตอบโปรดอ่านและปฏิบัติตามคำชี้แจงให้เข้าใจ คือ แบบวัดที่เลือกตอบให้เลือกทำเครื่องหมาย x ทับข้อความตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ตัวอย่างเช่น

1. ในสังคมไทยปัจจุบัน ปัญหาทางเพศที่พบได้มากที่สุดคือปัญหาใด
  - ก. ปัญหาการกดขี่ทางเพศ
  - ข. ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ
  - ~~ค. ปัญหาพฤติกรรมที่หญิงเป็นชาย ชายเป็นหญิง~~
  - ง. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศ

ฉบับที่.....

คำชี้แจงแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับการวิจัยเรื่อง “การใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ” ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปประมวลเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กใช้เป็นข้อมูลในการให้ความรู้ กับผู้ปกครองเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

2. แบบสอบถามก่อนการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและการปฏิบัติตนของท่านเท่านั้น ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน คำถามแต่ละข้อไม่มีใครถูกใครผิด คำตอบของท่าน จะถูกเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในรูปของกลุ่มเท่านั้น ข้อมูลรายบุคคลจะไม่ถูกนำไปเผยแพร่ใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

1. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 6 เป็นแบบประเมินระดับการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านร่างกาย จำนวน 10 ข้อ

ด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ

ด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ

ด้านสติปัญญา จำนวน 10 ข้อ

ขอขอบคุณผู้ปกครองทุกท่านที่ตอบแบบประเมินฉบับนี้

นางหนึ่งฤทัย ชัยดารา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**1. ครอบครัวของท่านประกอบไปด้วย**

- ☐ พ่อแม่ และลูก
- ☐ พ่อแม่ ลูกและญาติ
- ☐ พ่อแม่ ลูก และพี่เลี้ยง
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. จำนวนบุตรของท่าน

- ☐ 1 คน
- ☐ 2 – 3 คน
- ☐ 4 คนขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาของท่าน

- ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
- ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ☐ อนุปริญญา หรือ ปวส.
- ☐ปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย (X) ลงหน้าข้อที่ท่านคิดว่าถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ท่านจะอย่างไรเมื่อลูกชายของท่านได้รับคัดเลือกให้แสดงในงานประจำปีของโรงเรียนในบทบาท “เจ้าหญิงแสนสวย”   ก. สนับสนุนเต็มที่ ทั้งเสื้อผ้า หน้า ผม   ข. ตอบปฏิเสธทางโรงเรียน ทั้ง ๆ ที่ลูกอยากมีส่วนร่วม   ค. ให้ลูกแสดง แต่ต้องอธิบายให้ลูกว่า เป็นเพียงการแสดงเท่านั้น   ง. แล้วแต่ทางโรงเรียน เพราะลูกได้รับคัดเลือกแล้ว
2. ข้อใดเป็นการสอนให้เด็กรู้จักความแตกต่างของเด็กหญิงและเด็กชาย   ก. คำนำหน้าชื่อ   ข. การแต่งกาย   ค. ภาษาพูดของเด็กหญิงและเด็กชาย   ง. ถูกทุกข้อ
3. การสอนเรื่องเพศสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. สอนเด็กให้รู้จักความแตกต่างของเด็กหญิงและเด็กชาย   ข. สอนเด็กให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของเด็กหญิงและเด็กชาย   ค. สร้างความภาคภูมิใจในเพศของตน   ง. ถูกทุกข้อ
4. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการสอนเรื่องเพศในเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรม ผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. เด็กได้ปฏิบัติตรงตามเพศที่ธรรมชาติกำหนด   ข. เด็กได้รู้และเข้าใจที่จะดูแลและรักษาสุขภาพอวัยวะเพศของตน   ค. เด็กรู้บทบาทตามเพศ โดยได้แบบอย่างที่ดีจากพ่อและแม่   ง. เด็กได้รู้เท่าทันภัยสังคมที่คุกคามทางเพศที่อาจเกิดขึ้นได้
5. สื่อชนิดใดที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. หนังสือการ์ตูน   ข. โทรทัศน์ (ละคร , การ์ตูน)   ค. อินเทอร์เน็ต   ง. หนังสือพิมพ์

6. ถ้าท่านมีลูกชาย ท่านจะเลือกรายการการกระตุ้นใดให้ลูกชายดู   ก. โดเรมอน   ข. เบนเท็น   ค. เซลาร์มูน   ง. ไม่ให้ลูกดูทีวีเลย
7. ข้อใดก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดทางเพศของเด็กชายที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. เด็กผู้ชายที่ถูกอบรมเลี้ยงดูโดยแม่เพียงคนเดียว   ข. เด็กผู้ชายที่ไม่มีพ่อ   ค. เด็กผู้ชายที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อ ทำร้ายแม่   ง. เด็กผู้ชายที่มักจะได้แสดงงานของโรงเรียน
8. ข้อใดเป็นสิ่งที่ครอบครัวควรทำ   ก. พ่อต้องชื่นชมลูกสาวว่าโตขึ้นจะได้เหมือนแม่   ข. พ่อต้องชื่นชมลูกชายว่า สง่างามและเก่งเหมือนพ่อ   ค. พ่อแม่ชื่นชมลูกเมื่อปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับเพศ   ง. ถูกทุกข้อ
9. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้ลูกมีพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. ค่านิยมการเลี้ยงลูกผู้หญิงและลูกผู้ชาย   ข. ความคาดหวังของพ่อแม่   ค. ค่านิยมของคนไทย   ง. ถูกทุกข้อ
10. ข้อใดเป็น “ค่านิยมของคนไทย” ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. ตอนเล็กอยากให้ลูกเป็นผู้หญิง เพราะน่ารัก   ข. ตอนโตอยากให้ลูกเป็นผู้ชาย เพราะมีลูกผู้หญิงเหมือนมีตัวมอยู่หน้าบ้าน   ค. ไม่มีข้อถูก   ง. ถูกทั้งข้อ ก. และ ข.

11. ข้อใดเป็น “ค่านิยมเลี้ยงลูกผู้หญิงและเลี้ยงลูกผู้ชาย” ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. พ่อแม่แสดงความรักเพศใดเพศหนึ่งอย่างชัดเจน   ข. พ่อแม่แสดงความรักต่อลูกทั้งสองเพศได้อย่างเหมาะสม   ค. พ่อแม่ เลี้ยงลูกตามความต้องการของตนเอง ไม่สนใจเพศ   ง. ไม่มีข้อถูก
12. พ่อมีส่วนทำให้ลูกเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู มีสาเหตุมาจากอะไร   ก. พ่อดุจนเกินไป   ข. พ่อหย่าร้างแล้ว   ค. พ่อที่ไม่อยู่บ้าน ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูลูก   ง. ถูกทุกข้อ
13. แม่มีส่วนทำให้ลูกเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู มีสาเหตุมาจากอะไร   ก. แม่ที่รวบอำนาจทุกอย่างในบ้าน   ข. แม่ที่ใช้ลูกเป็นตัวแทนพ่อ   ค. แม่ที่กลัวความเหงา ปฏิเสธผู้หญิงทุกคนที่มาอยู่กับลูกชาย   ง. ถูกทุกข้อ
14. ข้อใดเป็นบทบาททางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อป้องกันพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. ผู้ชายและผู้หญิงมีบทบาททางเพศที่เท่าเทียมกัน   ข. บทบาททั้งผู้หญิงและผู้ชายสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์   ค. ผู้ชายเข้มแข็ง ผู้หญิงอ่อนโยน   ง. ไม่มีข้อถูก
15. ข้อใดบ่งบอกว่าเด็กปฐมวัย เริ่มสนใจและสงสัยเรื่องเพศ   ก. “หนูเป็นเด็กผู้หญิงค่ะ”   ข. “ทำไมหนูมีจำปี ?”   ค. “ผมเป็นเด็กผู้ชาย”   ง. “หนูสวยเหมือนแม่”

16.พ่อแม่จะสอนเรื่องเพศในเด็กปฐมวัยได้โดยวิธีใดเปรียบเทียบให้เห็นถึงสิ่งใด   ก. ความเข้มแข็ง ความอ่อนโยน   ข. ความสามัคคี   ค. ความมีวินัย   ง. ความขยัน
17.พ่อแม่สามารถสอนเรื่องเพศในเด็กปฐมวัยได้โดยวิธีใด   ก. ดู VDO เกี่ยวกับเพศศึกษา   ข. ใช้หนังสือสุขศึกษาประกอบ   ค. อาบน้ำกับลูก   ง. พาลูกไปเรียนรู้กับเพื่อนต่างเพศที่วัยเดียวกัน
18. ข้อใดกล่าวถูกต้อง   ก. เด็กปฐมวัยยังไม่ควรเรียนรู้เรื่องเพศเพราะยังเด็กเกินไป   ข. เด็กปฐมวัยยังไม่ควรเรียนรู้เรื่องเพศเพราะเป็นเรื่องลามก   ค. เด็กปฐมวัยสามารถแยกแยะเพศของตัวเองได้เมื่ออายุ 3 ขวบ   ง. เด็กปฐมวัยควรเรียนรู้เรื่องเพศ เพื่อป้องกันการท้องในวัยเรียน
19. เรื่องเพศสำหรับเด็กปฐมวัยคืออะไร   ก. ความแตกต่างระหว่างเพศชาย - หญิง   ข. ระบบการสืบพันธุ์   ค. ลักษณะของอวัยวะเพศ   ง. ฮอโมนทางเพศ
20. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับเด็กวัย 3 – 5 ปี   ก. เด็กวัยนี้จะเล่นด้วยกันโดยไม่มีการแยกเพศ   ข. เด็กวัยนี้ยังไม่สนใจเรื่องเพศ จะสนใจการเล่นมากกว่า   ค. เด็กวัยนี้ชอบซักถามเรื่องเพศ   ง. เด็กวัยนี้มองเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอาย สกปรก
21. ข้อใดกล่าวถูกต้องในการสอนเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน   ก. ไม่พยายามให้ลูกสาวเป็นลูกชาย   ข. เด็กชายควรกระทำแบบเด็กชาย   ค. เด็กหญิงต้องฝึกและดูแลให้ทำแบบเด็กหญิง   ง. ถูกทุกข้อ

22. ข้อใดไม่ใช่หลัก 4 ประการในการพูดคุยกับลูกเวลาลูกสงสัยเรื่องเพศ   ก. ดูว่าลูกเมื่อลูกถามเรื่องเพศ เพื่อให้ลูกรู้ว่าเรื่องเพศยังไม่ใช่วัยของเขา   ข. ตอบคำถามของเขาด้วยกิริยาท่าทางปกติ เหมือนการอธิบายเรื่องทั่ว ๆ ไป   ค. ใช้คำพูดและเหตุผลง่าย ตามความเป็นจริง ไม่หลอกหรือขู่   ง. ตั้งใจฟังและให้เวลาแก่ลูก
23. ข้อใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ก. ถ้ามอง   ข. ผิดเพศ   ค. ซาดิสต์   ง. ชอบอวดอวัยวะเพศ
24. สาเหตุของพฤติกรรมทางเพศในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านมากที่สุด   ก. พันธุกรรม   ข. ภาวะโภชนาการ   ค. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย   ง. ไม่มีข้อถูก
25. ข้อใดถูกต้องที่สุด   ก. การอบรมเลี้ยงดูสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูได้   ข. การอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศสามารถลดปัญหาพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูได้   ค. การอบรมเลี้ยงดูสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากพันธุกรรมได้   ง. ไม่มีข้อถูก
26. เพราะเหตุใดจึงต้องให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ   ก. สามารถนำไปใช้กับลูกเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู   ข. เป็นเนื้อหาใหม่ ที่น่าสนใจ   ค. เป็นเรื่องที่ยังไม่มีใครทำ   ง. ไม่มีข้อถูก

27. ข้อใดกล่าวถึงการเรียนรู้เรื่องเพศในวัย 3 – 5 ปีได้ถูกต้องและควรให้ผู้ปกครองได้เข้าใจในพัฒนาการด้านนี้   ก. เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศจากครอบครัวเป็นหลัก   ข. เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศจากโรงเรียนเป็นหลัก   ค. การเล่นในวัยนี้จะแบ่งแยกเล่นตามเพศอย่างชัดเจน   ง. ไม่มีข้อถูก
28. ข้อใดเป็นบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูให้ลูกเพศ   ก. เป็นแบบอย่างทางเพศที่ถูกต้อง   ข. สอนให้เด็กรักษาความสะอาดอวัยวะเพศอย่างเหมาะสม   ค. ส่งเสริมบทบาททางเพศเช่น การแต่งการ การเล่น   ง. ถูกทุกข้อ
29. ข้อใดเป็นการเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ   ก. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา   ข. พ่อแม่เป็นแบบอย่างทางเพศที่ดีสำหรับลูก   ค. พ่อ แม่ ลูก ควรมีความสัมพันธ์ที่ดี อบอุ่น   ง. ถูกทุกข้อ
30. เมื่อพบว่าลูกมีพฤติกรรมผิดเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ท่านควรทำอย่างไร   ก. ควรทำใจยอมรับ   ข. ให้ความรัก ความเอาใจใส่แก่ลูก   ค. รักษาความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวไว้   ง. ถูกทุกข้อ

ตอนที่ 3 แบบประเมินการปฏิบัติ

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ ต้องการทราบการปฏิบัติของท่านเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ที่ท่านได้ปฏิบัติตามความเป็นจริง ซึ่งในการเลี้ยงดูเด็กแต่ละครอบครัวนั้น ต่างมีความคิดเห็นและความเชื่อแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดวิธีการฝึกอบรมเด็กที่ไม่เหมือนกัน การตอบของท่านไม่มีคำตอบถูกหรือผิด สิ่งที่สำคัญคือ ต้องการทราบความเป็นจริงที่ท่านได้ปฏิบัติต่อเด็กของท่าน ในข้อความต่างๆ ตามที่ระบุนำหน้านั้น

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ท่านยึดหลักการปฏิบัตินั้นๆ เป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องฝึกเด็กและปฏิบัติต่อกันอยู่เสมอ

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ท่านเคยเห็นความสำคัญของการปฏิบัตินั้นบ้าง และได้เคยปฏิบัติต่อเด็ก แต่ไม่สม่ำเสมอ บางครั้งก็ปล่อยให้เด็กปฏิบัติได้ตามชอบใจ บางครั้งก็อบรมสั่งสอนเด็ก

ไม่เคยปฏิบัติเลย หมายถึง ท่านไม่เคยปฏิบัติต่อกันอย่างนั้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
	การเลี้ยงดูด้านร่างกาย			
1	ท่านจัดอาหารให้เด็กรับประทานตามที่ท่านชอบ	.....	.....	.....
2	ท่านให้เด็กได้รับประทานอาหารตามเวลาทั้ง 3 มื้อ	.....	.....	.....
3	ท่านไม่จัดอาหารที่มีผักให้เด็กรับประทาน	.....	.....	.....
4	ท่านให้เด็กรับประทานขนมขบเคี้ยว/น้ำอัดลม	.....	.....	.....
5	ท่านส่งเสริมให้เด็กได้ดื่มนมทุกวัน	.....	.....	.....
6	ท่านสอนและดูแลเด็กอาบน้ำ แปรงฟัน	.....	.....	.....
7	ท่านอนุโลมให้เด็กเข้านอนโดยมิได้แปรงฟัน	.....	.....	.....
8	ท่านห้ามทุกครั้งที่เด็กเล่นดินสอ/ดินสอสี	.....	.....	.....
9	ท่านให้เด็กเล่นดินน้ำมัน/แป้งโด	.....	.....	.....
10	ท่านจัดหาคะดาศ์ ดินสอให้เด็กได้ขีดเขียน	.....	.....	.....
	การเลี้ยงดูด้านอารมณ์			
1	ท่านพาเด็กร้องเพลงหรือปรบมือตามจังหวะดนตรีง่ายๆ	.....	.....	.....
2	ท่านซื้อของที่เด็กร้องไห้อยากได้ให้เด็กเสมอ	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
3	การเลี้ยงดูด้านอารมณ์ ท่านกล่าวชมเชยเมื่อเด็กแสดงอารมณ์หรือพฤติกรรมที่ เหมาะสม	.....	.....	.....
4	ท่านเคยแสดงอารมณ์เครียด ในขณะที่เด็กอยู่ด้วย	.....	.....	.....
5	ท่านห้ามเด็กที่จะทำสิ่งไม่ดีหรือที่อาจเป็นอันตราย โดยการขู่ว่าคุณอื่นจะมาเอาตัวไป	.....	.....	.....
6	ท่านไม่ปล่อยให้เด็กต้องรอคอยในการทำกิจกรรมใดๆ	.....	.....	.....
7	ท่านไม่ทำตามที่ได้สัญญากับเด็กในเรื่องที่ท่านคิดว่าไม่สำคัญ	.....	.....	.....
8	ท่านซักถามเหตุผลเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม	.....	.....	.....
9	ท่านให้โอกาสเด็กในการเลือกทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถด้วยตนเอง	.....	.....	.....
10	ท่านลงโทษเด็กด้วยการตี	.....	.....	.....
1	การเลี้ยงดูด้านสังคม ท่านฝึกให้เด็กรู้จักกล่าวคำ สวัสดี ขอโทษ ขอขอบคุณ.	.....	.....	.....
2	ท่านห้ามไม่ให้เด็กเล่นกับเด็กคนอื่น	.....	.....	.....
3	ท่านจะคอยป้อนข้าวให้เด็กเพราะกลัวว่าเด็กจะทานข้าวไม่ได้มาก	.....	.....	.....
4	ท่านห้ามเสมอเมื่อเด็กจะใส่เสื้อผ้าด้วยตนเอง	.....	.....	.....
5	ท่านสอนและดูแลให้เด็กเก็บของเล่นของใช้หลังการเล่นหรือการใช้ทุกครั้ง	.....	.....	.....
6	ท่านดุเด็กทุกครั้งที่พูดจากับผู้ใหญ่ไม่สุภาพ	.....	.....	.....
7	ท่านสอนให้เด็กรู้จักระเบียบวินัย เช่นการกิน การนอนเป็นเวลา	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
8	ท่านไม่เปิดโอกาสให้เด็กช่วยงานบ้าน	.....	.....	.....
9	ท่านให้เด็กร่วมพูดคุยกับผู้ใหญ่	.....	.....	.....
10	ท่านพาเด็กไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องในโอกาสต่างๆ	.....	.....	.....
การเลี้ยงดูด้านสติปัญญา				
1	ท่านให้เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง	.....	.....	.....
2	ท่านจัดหาอุปกรณ์ในการเล่นและปล่อยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระในเวลาที่เหมาะสม	.....	.....	.....
3	ท่านร่วมเล่นเกมหรือทำกิจกรรมต่างๆ กับเด็ก	.....	.....	.....
4	ท่านเป็นคนเลือกสิ่งของให้เด็กเล่น	.....	.....	.....
5	ท่านชักชวนให้เด็กสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว	.....	.....	.....
6	ท่านไม่สนใจเมื่อเด็กเล่าเรื่องที่ท่านคิดว่าไม่ใช่เรื่องจริง	.....	.....	.....
7	ท่านบอกให้เด็กหยุดถาม เมื่อเด็กซักถามท่ามกๆ	.....	.....	.....
8	ท่านให้เด็กดูโทรทัศน์เพื่อท่านจะได้ทำงานอื่น	.....	.....	.....
9	ท่านชักชวนให้เด็กเล่านิทาน/เรื่องราว/เหตุการณ์ต่างๆ ที่เด็กพบเห็น ให้ฟัง	.....	.....	.....
10	ท่านบอกวิธีการแก้ปัญหาแก่เด็กทันทีที่มีปัญหา	.....	.....	.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย

ที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน ที่ประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแผนการจัดกิจกรรม

1. ดร.วนาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์รุ่งรวี วิบูลศรี ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)
3. อาจารย์วรกมล สุตะวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
4. อาจารย์จิราวรรณ ศรีนิล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1
5. อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย

ที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 ท่าน ที่ประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้แบบ SUKDEE และแบบวัดความรู้ผู้ปกครอง

1. ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา
2. อาจารย์รุ่งรวี วิบูลศรี ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานกินแบ่ง
รัฐบาลอุปถัมภ์
3. รศ.ดร.เกตุมณี มากมี คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. อาจารย์.ดร ชไมมน ศรีสุรักษ์ ประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่
6. ผศ.เยี่ยมลักษณ์ อุดการ อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่
6. อาจารย์.ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบวัดความรู้กับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องมือการวิจัย เรื่อง “การใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ”

2. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Item-Objective Congruence Index : IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อในแบบประเมินนี้ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วกรอกรับผลการพิจารณาของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

4. โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลงในช่องว่างท้ายรายการประเมิน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

ผู้วิจัย

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และ ข้อสอบ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
วัตถุประสงค์ ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ *การเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ *เลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้ผิดเพศ 1. ข้อใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ก. ถ้ามอง ข. ผิดเพศ ค. ซาดิสต์ ง. ชอบอวดอวัยวะเพศ				
2. สาเหตุของพฤติกรรมทางเพศในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านมากที่สุด ก. พันธุกรรม ข. ภาวะโภชนาการ ค. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ง. ไม่มีข้อถูก				
3. ข้อใดเป็นบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ ก. เป็นแบบอย่างทางเพศที่ถูกต้อง ข. สอนให้เด็กรักษาความสะอาดอวัยวะเพศอย่างเหมาะสม ค. ส่งเสริมบทบาททางเพศเช่น การแต่งการ การเล่น ง. ถูกทุกข้อ				
4. ข้อใดเป็นการเลี้ยงลูกให้ถูกเพศ ก. เลี้ยงเด็กตามเพศที่เด็กเกิดมา ข. พ่อแม่เป็นแบบอย่างทางเพศที่ดีสำหรับลูก ค. พ่อ แม่ ลูก ควรมีความสัมพันธ์ที่ดี อบอุ่น ง. ถูกทุกข้อ				

แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูปฐมวัยหรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง นำไปใช้ในการให้การศึกษาผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โดยเน้นแนวทางในการพัฒนาผู้ ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู กให้ถูกเพศในรูปแบบ SUKDEE และมีความจำเป็นที่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของรูปแบบ SUKDEE

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง ให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อนำไปทดลองใช้และขยายผลต่อไป

3. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ SUKDEE นี้แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ

4. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ SUKDEE ตามรายการประเมินที่กำหนดไว้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตรงกับความคิดเห็นของท่านดังนี้

“ ระดับความเหมาะสม “ แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย (ควรปรับปรุง)

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด (ต้องปรับปรุงอีกมาก)

“ ระดับความสอดคล้อง “ แบ่งเป็นเกณฑ์ความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้องดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง สอดคล้อง

ระดับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ระดับ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

5. โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลงในช่องว่างท้ายรายการประเมิน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. การอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	..	..	..	..	..	
2. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครองและสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
3. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ SUKDEE.....	..	..	..	..	..	
4. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	..	..	..	..	..	
5. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแสดงจุดเน้นการจัดการเรียนรู้.....	..	..	..	..	..	
6. วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและตัวเด็ก.....	..	..	..	..	..	
7. สาระการเรียนรู้สามารถนำไปจัดเป็นกระบวนการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
8. ความชัดเจนของการอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้กับความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
9. ความชัดเจนของการประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้.....	..	..	..	..	..	
10. กระบวนการ ขั้นที่ 1 S = Stimulus						
10.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 1.....	..	..	..	..	..	
10.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม.....	..	..	..	..	..	
10.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
11. กระบวนการ ขั้นที่ 2 U = Understanding						
11.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 2.....	..	..	..	..	..	
11.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	..	..	..	..	..	
11.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
12. กระบวนการ ขั้นที่ 3 K = knowledge						
12.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 3.....	..	..	..	..	..	
12.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	..	..	..	..	..	
12.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
13. กระบวนการ ขั้นที่ 4 D = Doing						
13.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 4.....	..	..	..	..	..	
13.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	..	..	..	..	..	
13.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
14. กระบวนการ ขั้นที่ 5 E = Self - Efficacy						
14.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 5.....	..	..	..	..	..	
14.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม	..	..	..	..	..	
14.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
15. กระบวนการ ขั้นที่ 6 E = Empowerment						
15.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 6.....	..	..	..	..	..	

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE)
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

รายการประเมิน	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
1. ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมาของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติกับแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน.....	.....	.....	.....	
2. ความสอดคล้องระหว่างแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานกับองค์ประกอบของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ	.....	.....	.....	
3. ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบกับหลักการของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติ.....	.....	.....	.....	
4. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติกับวัตถุประสงค์.....	.....	.....	.....	
5. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติกับสาระการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	
6. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติกับกระบวนการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	
7. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	.....	.....	.....	
8. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับการประเมินผลการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	
9. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ และสาระความรู้.....	.....	.....	.....	
10. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนรู้กับข้อบ่งชี้ในการนำรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองแบบสุชาติไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์.....	.....	.....	.....	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

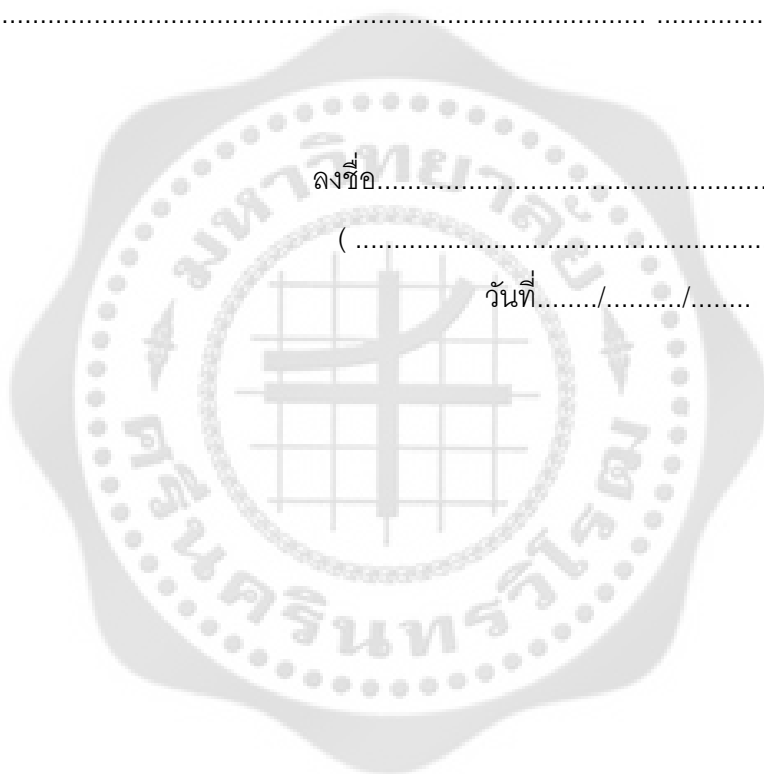
.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินการใช้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE)
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศให้มีคุณภาพสูงขึ้น

2. โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการหลังจากที่ท่านได้ทดลองใช้ไปแล้วเกี่ยวกับคู่มือรูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุชาติ (SUKDEE) เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินนี้เป็นแบบมาตราประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย (ควรปรับปรุง)

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด (ต้องปรับปรุงอีกมาก)

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

หนึ่งฤทัย ชัยดารา

ผู้วิจัย

รายการประเมิน	ระดับ					ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					
	5	4	3	2	1	
1. รูปแบบ SUKDEE นี้ เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการ ให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.....	..	..	..	..	..	
2. รูปแบบ SUKDEE นี้ สามารถพัฒนาความรู้ความ เข้าใจและทักษะในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศให้แก่ ผู้ปกครอง.....	..	..	..	..	..	

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ SUKDEE นี้ แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้ปกครองและตัวเด็ก.....	..	..	..	..	..	
4. รูปแบบ SUKDEE นี้มีสาระการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง	..	..	..	..	..	
5. รูปแบบ SUKDEE นี้ มีความชัดเจนสามารถเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้กับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	..	..	..	..	..	
6. กระบวนการ ขั้นที่ 1 S = Stimulus						
6.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 1.....	..	..	..	..	..	
6.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม						
6.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....						
7. กระบวนการ ขั้นที่ 2 U = Understanding						
7.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 2.....	..	..	..	..	..	
7.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม						
7.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....						
8. กระบวนการ ขั้นที่ 3 K = knowledge						
8.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการขั้นที่ 3.....	..	..	..	..	..	
8.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม						
8.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....						

รายการประเมิน	ระดับ ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
9. กระบวนการ ขั้นที่ 4 D = Doing 9.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 4..... 9.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม 9.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการอบรม เลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....						
10. กระบวนการ ขั้นที่ 5 E = Self - Efficacy 10.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 5..... 10.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม 10.3 กิจกรรมการฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....						
11. กระบวนการ ขั้นที่ 6 E = Empowerment 11.1 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายของ กระบวนการขั้นที่ 6..... 11.2 ความชัดเจนของขั้นตอนการฝึกอบรม 11.3 กิจกรรม การฝึกอบรมครอบคลุมสาระการ อบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ						
12. ความชัดเจนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน ของกระบวนการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน.....						
13. รูปแบบ SUKDEE นี้ แสดงถึงการความรู้ความ เข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกเพศ.....						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการประเมินในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผู้ฝึก (วิทยากร) ด้านกิจกรรมและด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความพึงพอใจ” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (การให้ข้อมูลครั้งนี้ จะเป็นความลับไม่เปิดเผยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง)

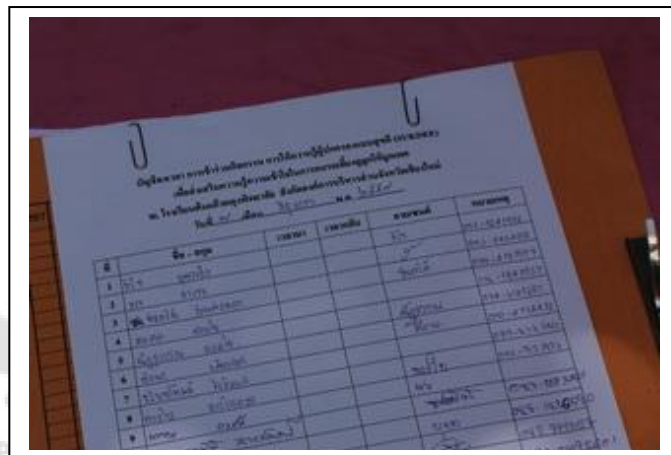
รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านครูผู้ฝึก (วิทยากร)					
1. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การยอมรับความคิดเห็นของผู้ปกครอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์....	.....	.....	.....	.....	.....
4. กระตุ้นให้ผู้ปกครองบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การให้คำแนะนำหรือทางเลือกที่สามารถทำได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. ความสามารถในการแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
7. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมปฏิบัติในระหว่างการฝึกอบรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม...	.....	.....	.....	.....	.....
9. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. การฝึกให้ผู้ปกครองวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถกำหนดเป้าหมายวางแผนและประเมินการปฏิบัติของตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. บรรยากาศและสถานที่ฝึกอบรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. สื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม..	.....	.....	.....	.....	.....
14. เอกสารประกอบการอบรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. ใบบางและแบบบันทึกผลการปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้					
16. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ.....	.....	.....	.....	.....	.....
17. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ.....	.....	.....	.....	.....	.....
18. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักสนับสนุน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
19. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกภายใต้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
20. การยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสดๆ SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสด Sukdee
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ภาพกิจกรรมการให้รูปแบบการให้ความรู้กับผู้ปกครองแบบสุขดี SUKDEE
เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกเพศ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางหนึ่งฤทัย ชัยดารา
วัน เดือน ปีเกิด	26 ตุลาคม 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42 หมู่ 4 ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 50160 โทร. 081-9981406
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู ค.ศ.2 วิทยฐานะ ชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหางดง หมู่ 3 ตำบลหางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ 50240 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2536	คบ. (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2543	ศศ.ม. สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2558	กศ.ด. สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร